

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

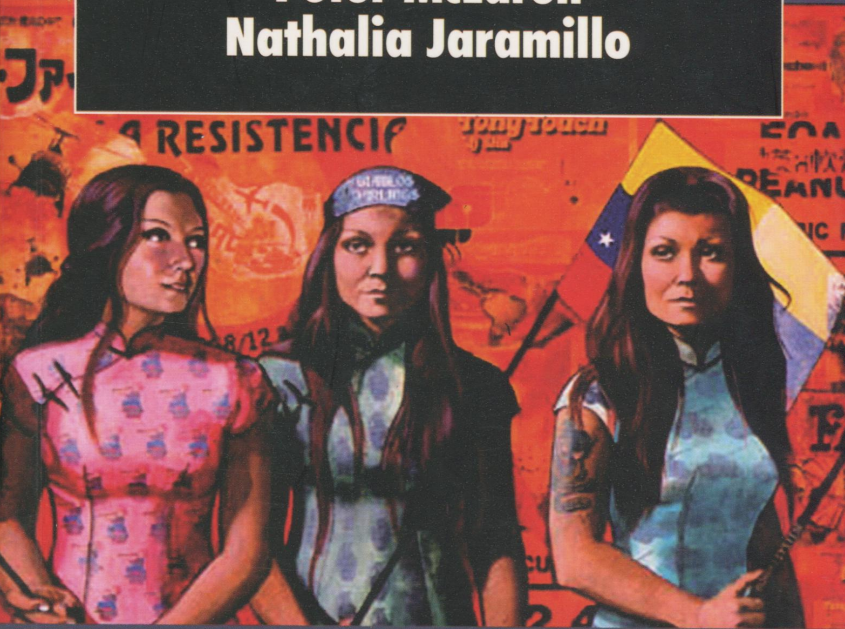
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Eğitim ve Kültür Dizisi

PEDAGOJİ VE PRAKSİS

Peter McLaren
Nathalia Jaramillo

KAL KEDON

PEDAGOJİ VE PRAKSİS

PEDAGOJİ VE PRAKSİS

Peter McLaren ve Nathalia Jaramillo

Kalkedon Yayıncılık: 80

Hocapaşa Mah. Kargılı Sok. Celal Orman İşhanı No: 1 Kat: 3 D: 32
Sırkeci-İstanbul
Telefon ve Fax: 0212 512 43 56

Eğitim ve Kültür Kitaplığı: 15

Yayına Hazırlayan: **Hakan Tanıttıran**

Kapak Tasarım: **Sinan Acioğlu**

Düzeltili: **Özlem Şimşek**

Bu kitap Can Matbaası'nda basılmıştır

Davutpaşa Cad. İpek İş Merkezi Kat: 3 No: 17 Topkapı İstanbul.

Tel: 0 212 613 10 77

Copyright© Kalkedon Yayınları 2009

ISBN- 978-605-5679-01-9

PEDAGOJİ VE PRAKSİS

Peter McLaren ve Nathalia Jaramillo

Türkçesi

Kemal İnal

Kadir Asan

KALKEDON

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ

SAVAŞ HALİNİN YÜKSELEN GELGİTİ	9
KATRİNA: AMERİKA'NIN YOKSULLARLA SAVAŞININ SIMGESİ	15

I. BÖLÜM: ÖRGÜTSEL PRATİK OLARAK ELEŞTİREL PEDAGOJİ

37

**Sürekli bir savaş döneminde sivil toplumun ölümüne
meydan okuma**

AMERİKA'DA EĞİTSEL SOLUN KRİZİ	37
ÖRGÜTLENMENİN POLİTİKASI	57
ELEŞTİREL PEDAGOJİ VE SİVİL TOPLUMCU SOL	76

II. BÖLÜM: NEOLİBERAL YURTTAŞLIK, YENİ EMPERYALİZM VE EĞİTİM SİYASASI

91

Eleştirel bir analiz

KAPİTALİZM VE BAĞLAM	91
İKLİM: 11 EYLÜL ÖNCESİ VE SONRASI	96
ARTAN EŞİTSİZLİKLER	103
İMPARATORLUĞUN TEMAŞASI	106
NCLB-ANAYHAT ÖGELERİ	111
BİR TABAN EĞİTİMİNE DOĞRU	119

III. BÖLÜM: ELEŞTİREL PEDAGOJİ, LATİNLERİN EĞİTİMİ VE SINIF MÜCADELESİ POLİTİKASI	133
CANAVARIN KARNINDA ÖĞRETİM	133
İMPARATORLUK, UYGARLIĞIN PARÇALANMASI VE LATİNLER'İN EĞİTİMİNE YÖNELİK POLİTİKALAR	140

LATİNLER: TARİHSEL VE MADDİ BOYUT	145
MARKSİST HÜMANİZM OLARAK DEVRİMCİ ELEŞTİREL PEDAGOJİ	149
PRAKSİSİN DİYALEKTİĞİ OLARAK DEVRİMCİ ELEŞTİREL PEDAGOJİ	156
KÜRESEL BAĞLAMDA SINIF SAVAŞIMI	161
IV. BÖLÜM: TANRI'NIN KOVBOY SAVAŞÇISI	171
Hıristiyanlık, Küreselleşme ve Emperyalizmin Sahte Peygamberleri	
TANRI İMPARATORLUĞUMUZU SEVER VE YERYÜZÜNÜN HER YERİNDE ÜSLENMİŞ ORDUMUZU KORUR VE TERÖRİSTLERİN DE YOK EDİLMESİNİ DESTEKLER!	171
İMPARATORLUĞUN SORUNU	203
TANRININ DOBERMAN KÖPEKLERİ	208
İSA'NIN GENERALİ	219
SONUÇ: CENNET YENİDEN KAZANILDI	274

PELLEY: Daha iyi bir iş çıkaramadığınız için Irak halkına bir özür borçlu olduğunuzu düşünüyor musunuz?

BUSH: Daha iyi bir iş mi çıkaramadık yoksa onlar mı daha iyi bir iş çıkaramadılar?

PELLEY: Yani, Amerika askeri müdahale sonrası güvenliği sağlamada daha iyi bir iş çıkaramadı.

BUSH: Hiç de değil. Gerçekleştirdiğimiz çabalardan gurur duyuyorum. Ülkeyi bir tirandan kurtardık. Kanaatime göre Irak halkı, Amerikan halkına büyük bir teşekkür borçlu ve Irak halkının bunu ifade ettiğine inanıyorum. Demek istediğim, halk, kendilerine yardım etmek için büyük bir özveride bulunduğu muza inanıyor. Amerika'daki asıl sorun bu. Irak'ta yeterince anlamlı olan bir minnettarlık seviyesinin olup olmadığını merak ediyorlar.

PELLEY: Amerikalılar'ın merak edip etmedikleri...

BUSH: Evet, Iraklılar'ın bu demokratik deneyimin yaşanmasını sağlayabilmek için gereken sıkı çalışmayı isteyip istemediklerini merak ediyorlar. İstedikleri şey bu.

Kaynak: 15 Ocak 2007

http://www.cbsnews.com/stories/2007/01/14/60minutes/main2359119_page2.shtml

GİRİŞ

SAVAŞ HALİNİN YÜKSELEN GELGİTİ

Önümüzde açılı duran sosyal tarihsel panorama, karmaşa ve paranoyaklıktan ölümcül intikamcılığa değin kargaşa içindedir. Sanki tüm insani nezaket kültürü politik bir arapsaçı anaforunun içine kuvvetle çekiliyormuş gibi görünüyor. Bush oligarşisi-işkence ve sonu gelmez savaşın poster çocukları -bir McCarthy döneminin canlandırılmış yatağının dışından iş görüp tehlikeli biçimde bir arada yaşayan parazitler, zor kullanıcılar, 'hüküm verenler', tiranlar ve iftiracılar- Blackberrys ile birlikte yüzbaşı Queegs-yığını haline geldiler. Şimdi artık Amerika'da çürümenin kokusu, kamera önündeki Richard Nixon'ın öyküleştirimmiş çene altlarını bezeyen terleri gibi keskin kokuludur. Korku, bizi olması yakın bir saldırının görüntü ve beklentilerine hazırlayarak, hayal edilmiş ve olmakta olan, dağınık ama dikkatlice düzenlenmiş tehditler arasındaki ayrımı bulanıklaştırarak ve talih-siz halk yığınları arasındaki tehdit edici kötü kaderin yorgunluğunun bunaltıcı atmosferini üreterek yurtseverliğin hizmetinde kullanılan büyük sopa haline geldi. Depolitizasyon, faşizmin

canlanmasını öngörecek bir şekilde yurtseverliğin resmi alameti-i farikası oldu. Cinlerden oluşan takımıyla birlikte Condi Rice, Amerikan hükümetinin işkenceye başvurmadığı ve özgür dünyanın çıkar ve bütünlüğünü koruduğu yollu savlarını başarılı bir şekilde dile getirip yeniden bulunmuş 'savaşçı prenses' rolüyle gününü gün ederek dünyayı turlamaktadır.

Bir hava mareşali, elinde bir bombası olduğunu iddia eden fani bir zihinsel özürlü hastaya ateş açarak onu yere serer ve *Fox News* spikerleri de, İç güvenliğin nasıl da iyi bir şekilde görevini yaptığını ağız sulanmış biçimde anlatırlar. Vietnam'a bir ziyareti esnasında Başkan Bush, Amerika'nın Vietnam savaşından aldığı dersleri Irak'a uygulamak istediğini açıklar; bu kez kazanıncaya değin beklememeliyiz. Sözde Üçüncü Dünya halklarının, tiranlığın zincirlerini kırmak için mücadele eden azgelişmiş devletlere (azgelişmiş sözcüğü burada 'fazla sömürülmüş' anlamına geliyor) 'demokrasi ihraç etmek' adına Amerika (ya da diğer yabancı uluslar) tarafından türlü-çeşitli cesur girişimler örtüsü altında onların kaynaklarının yüksek teknolojiyle talan edilmesini üstlenen işgalci ordulardan usandıklarını liderimiz anlamıyor mu? Liderimiz muhtemelen anlamıyor, fakat o zaman, John Bellamy Foster'ın ifade ettiği gibi, "uzun dönemli bir iç savaşa yakanmış olma ihtimali bile, dünya petrolünün kontrolü ve küresel hegemonya için büyük kumarlar oynayan yönetici elit için 'buna değer' olarak görülebilir" (2006, s.6). Ana akım medya, gerçek hikâyeyi anlatmıyor, bunu göze alamıyor. Ortadoğu'yu güvenli bir yer yapmanın daha geniş jeopolitik boyutunu ve sermayenin imparatorluğu için bölgenin petrolünü Amerikan halkına anlatmayı utangaçça reddederek savaşın kamusal yüzünü göstermeye engel oluyor. Bunu düşünmek için Marksist olmak zorunda değilsiniz. John Bellamy Foster'ın açıkladığı gibi, "Amerikan ve İngiliz şirketleri, kendilerine gelecekte on yıllar boyunca Irak petrol rezervlerinin sömürülmesi ve satışı hakkını verecek -hatta onlara bu petrolü kendi hesaplarına 'mal varlığı' ola-

rak geçirmelerini sağlayacak- olan sözde “üretim paylaşımı antlaşmaları” ile Irak’ın petrol rezervlerinin üretimi üzerinde kontrol gücünü kazanmak ve bundan büyük çıkarlar elde etmek için şimdiden konumlanmaktadırlar (2006, s.3). Bu, sadece Amerikan iktidarının küresel-emperyal yansımasının -tek kutuplu bir dünyada Amerikan merkezli bir emperyalizm tipi- Sovyetler Birliği’nin çöküşü sonrası acımasız bir gerçeklik haline gelmesini değil, fakat bir de gelecekte potansiyel rakiplerin yaratılmasını ifade etmektedir.

Pek uzun olmayan bir süre önce Amerikalılar, özgür dünyayı koruyup sürdürmenin ideolojik olduğu kadar büyük bir mali bedeli olduğunu anladılar. Yılbaşında Bush yönetiminin, muhafazakâr üstat Armstrong Williams’a, Afrikalı-Amerikalılar’ı Başkan Bush’un No Child Left Behind yasasını (Geride Hiç Çocuk Kalmasın Yasası-NCLB) desteklemeye ikna etmek için bir medya “konuşan kafası” (talking head) olarak hizmet görmesi karşılığında 240 bin dolar ödediği korku verecek surette açığa çıktı. Daha yakınlarda ise, paragöz gazetecileri satın almanın, sadece (anavatanın kendi içindeki PSYOPS [Amerikan Ordusu Psikolojik Operasyonlar Komutanlığı] operasyonlarının bir parçası olarak) Amerika’da meşru haberler verme ile politik propaganda arasındaki çizgiyi bulanıklaştırmak için geniş ve iyi ikmal edilmiş devlet programının asli bir parçası olarak değil, fakat Irak gibi yabancı ülkelerdeki sözde demokrasi inşa etme çabalarının da bütünsel bir parçası olduğu ortaya çıktı. Pentagon’un, Amerikan işgaline sıradan Iraklılar’ın destek verdiği izlenimini Irak medyasına yerleştirmek için bir propaganda firmasını kiraladığı da geçenlerde meydana çıkarılmıştı. Bay Rumsfeld, Stratejik Etki Ofisi’ni kapatmış olabilir ama “zarar kontrol planlaması” da dahil, Bağdat’ta medya analizleri ve bir medya operasyonları merkezi için ilaveten yüzlerce milyon dolara Pentagon sözleşmelerini kazanan Rendon Grup ve Lincoln Grup gibi şirketleri taşeronlaştırmak (outsourcing) bu ofisi gizli-kapaklı bir şekilde çalıştırmaya

devam etti. Jacob Weisberg (2005), propaganda (“kamuoyu oluşturmak için hesaplı ve sistematik bir çaba”) ve fırl fırl dönme (yani “yalan söyleme ve rutin politik sahtekârlık”) arasında ayırım yapar. Weisberg, Bush yönetiminin sahte ‘haberler’ üretir, gerçek haberleri bastırır, öncekini sonrakiyle gizler ve bağımsız basının meşruiyetine meydan okurken dünyanın geri kalanının liderlere, kurumlara ve genelde Amerika’ya olan güveni aşındırdığını belirtir.

Avrupa cephesinde ise Afrika ve Arap kökenli gençler, son zamanlarda Fransa’nın ‘bien nacidos’una, kapitalist elit tarafından yürütülen suçsal (kriminal) kötü yönetim, göçmen gençliğin gettolaştırılması ve emperyalist politika pratiklerinin on yıllardır sürdürülmesinin yarattığı politik baş ağrısına kendi bildikleri türden bir yanıtla -meşaleyle- cevap verdiler. Amerikan Rüyası olarak bilinen ziyafetin istenmeyen misafirleri olarak ülkelerine geri gönderme, kapitalist sömürü ve sadık müttefiki ırkçılık hâlâ yoksulların ekonomik açıdan daha talihli taydaşlarıyla (counterparts) aynı masada yemek yemekten niye dışlandıklarını ve kendileri için kırıntılar her nereye dökülmüşse onları orada kapışmaya itilmelerinin asıl nedenleridir. Beyazlar, ulusal paylaşım krizi çıkmadığı sürece, farklı renkten ahalinin zenginlik sofralarına neden katılmadığını muhtemelen unuturlar. İşte böylesi bir kriz ortaya çıktı ve hâlâ sürmektedir.

Pedagogy and Praxis in the Age of Empire (İmparatorluk Çağında Pedagoji ve Praksis), Amerika ve dünyanın diğer kapitalist toplumlarındaki küresel kapitalizmin bir krizi diyebileceğimiz böylesi bir kriz döneminde yazmış olduğumuz bir denemeler seçkisidir. Buna küresel kapitalizmin krizi diyoruz, çünkü Foster’ın da ileri sürdüğü gibi, “1970’lerden bu yana Amerika’nın hakim gerçekliği ve dünya ekonomisi, bir durgunluk ve mali patlama yaşamaktadır... Amerikan ekonomisinin genel durumu ve bir bütün olarak dünya ekonomisi, yavaş büyüme ve yükselen işsizlik/düşük istihdam ve kapasite artışıyla karşı karşıya kal-

dı" (2006, s.7). Bu sayfalarda, yerinde sayan ücretleri, zirvesine ulaşan ekonomik artışı, gelir ve zenginliğin üst sınıflarca yeniden bölüşülmesini, dünya çapındaki endüstrilerde aşırı kapasitenin bir sonucu olarak üretim içindeki sınırlı kârlı yatırımları, mali spekülasyona doğru kayışı ve küresel ekonominin finanslaşmasını içeren neo-liberalizmin durumunu -Foster'ın tekelci sermaye teorisinin perspektifinden açıkladığı ve küresel tekelci-finans kapital aşaması adını verdiği durum (Foster, 2006, s.7)- ele aldık. "Bilhassa yurt dışındaki çıplak emperyalizm biçimiyle tanıklık edilen kapitalizm, savaş, vahşet, işkence, sefalet, aşırı sömürü, yoksullara karşı acımasız her türden önlem, sınır güvenliği, göç karşıtlığı, kapıları sıkıca kapatılmış ülkeler (gated homes), ırkçılık, tüm insanlığı ve hatta dünyayı tehdit eden aşırı çevresel yıkım, nükleer çoğalma (ve bundan dolayı daha korkunç savaşların çıkması tehlikesi) vs. artarken giderek bir tür barbarlığa doğru yozlaşmaktadır" diyen Foster'la (Foster, 2006, s.9) aynı fikirdeyiz. Birlikte çalışarak geçirilen beş yıl zarfında muhtelif seyahatler -Filistin, İsrail, Güney Afrika, Küba ve defalarca Venezüella, Kolombiya ve Meksika'ya yaptığımız seyahatler- esnasında değil sadece, fakat radikal öğretmenler, bilim insanları ve sosyal eylemcilerle (aktivistlerle) birlikte Amerika ve Kanada'ya olan seyahatlerimiz esnasında da böylesi bir krizi (makul biçimde) tespit edebildik. Çalışmamızı, akademideki kariyerlerimizi geliştirmek adına değil, fakat pedagojik olanı politik açıdan daha bir bilgiye dayanır ve politik olanı da daha bir eleştirel pedagojik kılmaya (Henry Giroux'yu yansılamaya) giriştiğimiz geniş bir politik projeye katılmanın bir yolu olarak görüyoruz. Çalışmamıza çeşitli ziyaretlerimizde çekilen bazı fotoğraflarımızı ekledik.

Katrina Kasırgası Louisiana kıyılarını vurduğu ve New Orleans kentini yıkmaya başladığında bu olayı, Amerika'daki ırk ve sınıf krizinin başka bir biçimi (metonymical) olarak görmeye başladık. Katrina'nın medyada veriliş biçimini izlemek, bizim ve yol-

daşlarımız ile öğrencilerimiz için pedagojik bir dersti. Bu olayı birkaç yayında yazdık ve daha sonra, Amerika'da ırkçılığın ve sınıf savaşımının sürmesine dair savlarımızın çoğuna yönelik geniş bir bağlam sağladığı için bu olayın kitabımıza iyi bir giriş oluşturacağına karar verdik. Kitabımıza Katrina üzerine yorumlarla başlamaya karar verdik, çünkü her ne kadar Du Bois Review'da yazan Lawrence D. Bobo'nun, "Katrina, Amerikan demokrasisi ve ırksal bölünmeye ilişkin yanıtlaması zor sorular ortaya çıkardı" şeklindeki düşüncesiyle aynı fikirde olsak da, "birçok insanın Katrina'nın ardından ümit etmiş olduğu yoksulluk, ırkçılık ve devletin yükümlülüklerine ilişkin... derin demokratik diyalog eyleminin gerçekleşmediği" (2006, s.2) sonucuyla da mutabıkız. Bobo, "Amerikalıların Katrina'ya mevcut tutumsal, ideolojik ve politik eğilimler temelinde yanıt verdiklerini", bunun da "büyük sosyal yarılmalarla ilgili dramatik olaylara yanıt vermede derin bir değişimin ortaya çıkmamasına" yol açtığını belirtir-maalesef ve trajik olarak "Amerikan ırk ilişkilerinde diğer önemli olaylarla tutarlı olan" bir durumdur bu (2006, s.2). Bobo'nun da belirttiği gibi, "Katrina faciası kurbanlarının, kendi arkadaşları Amerikalıların, kurbanların alması gerektiğini düşündükleri yardım miktarını kuvvetle etkilemelerini medyanın nasıl da betimlediğini" (2006, s.2) medya ve siyaset bilimciler göstermişlerdir. Katrina kurbanlarına yönelik çare kabilinden devlet yardımlarının eksikliği, Afrikalı-Amerikalı kadınları kesinlikle etkiledi ve bu kadınlar "fırtınanın öfkesinin sıkıntısını çektiler" ve bu, bekâr anneler ile yoksulların ve yaşlı kadınların "Katrina'nın en görünür kurbanları" (Bobo, 2006, s.4) haline gelmelerine katkıda bulundu. Birçok bakımdan Amerikan yönetiminin Katrina kurbanlarına olan yaklaşımı, küresel neo-liberalizmin ırkçı ve emperyalist pratikleri tarafından baskı görenlerin kaderi açısından simgeseldir.

Amerikan Tarım Departmanı'nın (USDA), evlerine ekmek götüremeyen -durumlarını bir açlık hali olarak tarif eden- milyon-

larca Amerikalı'nın "çok düşük besin güvenliği" (Williamson, 2006) durumunda yaşamak olarak (edepli ve utangaç bir şekilde) yeniden tanımlandığını açıklamasına şaşırmamalıyız. "Aç" terimi kullanılmamış, çünkü USDA'dan bir sosyologa göre bu terim, "bilimsel açıdan doğru bir terim değil"dir (Williamson, 2006). Anımsanmalıdır ki, "aç", "uzun zamandır devam eden, gayri ihtiyari besin yokluğu"ndan dolayı "potansiyel bir besin güvensizliği sonucuna" işaret eder. Geleceğe hoş geldiniz.

KATRİNA: AMERİKA'NIN YOKSULLARLA SAVAŞININ SİMGESİ

28 Ağustos Pazar günü, Katrina'nın yıkım getirmesinden 48 saat önce New Orleans sakinleri huzursuzlanmaya başlamışlardı. Doğa ananın fırtına yükleri arasında yıkıcı *rara avis*'sine (nadir görülen yıkıcılığına-ç.n.) hazırlıklı olmamalarının yanı sıra, fırtına sonrası huzursuz bekleyişin ardından gelecek olan insani duygusuzlaşmaya bile daha az hazırlıklıydılar; özellikle de kendilerine ait bir ulaşım aracı olmayan ve (karaya ulaşmadan hemen önce 5. kategori aşamasındaki) 4. kategoriden fırtınanın yarattığı hasarın tüm yükünü taşımak zorunda kalan New Orleans'lı 112.000 insan arasında yer alanlar. *New York Times*'de, başlarına geleni hak etmediklerini düşünen insanların son derece şaşkınlık yaşadıklarına işaret ederek "haris ve örgütlü insanların çoğunun New Orleans'ın şehir merkezindeki mahallelerini çoktan terk ettiğini" (Bacon 2005a, 14) yazan David Brooks tarafından yapılan yorumlara kızgındılar.

Kasırmanın gözbebeğine bir engerek yılanı gibi yerleşen Kapitalizm Hayaleti, dar sınırlara sıkıştırılmış cehennem malzemelelerini tarihsel olarak en savunmasız olan kurbanlarının, yoksullaştırılmış Afrikalı-Amerikalılar'ın üzerine boşaltıverdi. (Katrina Kasırgası'ndan önce Körfez sakinleri arasındaki işsizlik oranı, ülke çapında en yüksek orandı; bölgedeki halkın % 18 ile % 30'u yoksulluk sınırının altında yaşıyordu, ki bu, ulusal oranın iki

katıydı ve New Orleans'daki siyahların % 35'i yoksulluk çekiyordu; Bacon, 2005a). 1950'ler ve 1960'larda Amerikalılar, linççi güruh, polis köpekleri ve basınçlı su sıkma hortumlarıyla Afrikalı-Amerikalılara karşı yapılan saldırılara tanık oldular; fakat Katrina Kasırgası sırasında Afrikalı-Amerikalılar'a yapılan şiddetli saldırı farklı bir türdendi. Bu, umuda karşı yapılan bir saldırıydı: Amerika'nın tarihi ırkçılık mirasını alt ettiği umudu, eğitimli gazetecilerin aleni ya da gizlice ama acımasızca ırkçı kalıp yargılarla Amerika'daki hayatı betimlemenin ötesine geçmiş oldukları umudu, kapitalist demokrasilerin yoksulluğu sona erdirmede gerekli ilerlemeleri sağlamış olduğu umudu, devletin tehlike anında her ne olursa olsun yoksullara şefkat göstereceği ve buna benzer konularda istekli olduğu umudu. Katrina, ilk-ve görüldüğü kadarıyla, çok daha zor-zamanların sivil haklar hareketinin çetin sınavından doğan böylesi bir umudun ölüm çanını çaldı. Ülkenin ahlâksız coğrafyası, dünyanın gözlerini açmakla kalmadı, fakat Amerikan kapitalist demokrasisinin gerçek anlamı ve amacını da sorgulamaya başladı. Elbette, Katrina kurbanlarına yardımda yavaş davranılmasının ırkçılıkla ilişkili olduğu fikrini kınayan Condolezza Rice'ı savunmaya istekli olan (Orlando Sentinel'den Kathlees Parker ve Boston Globe'dan Jeff Jacoby ile Kathy Young gibi) medya allameleri de yok değildi (Bacon 2005b, 13).

Condi ve Bush çetesinin açıklamalarına rağmen en aziz Amerikan değerlerinin birçoğu küresel kapitalizm çukurunun dibini boyladı. Bürokratik ihmalin birbirini izleyen momentleri içinde birikmiş iler tutar tarafı olmayan bir çelişkiler dizisinden çok daha fazla bir şey olan Katrina Kasırgası, Amerikan Rüyası statüsünün uluslararası ölçekte yeniden bir değerlendirilmesini teşvik ederek beyaz üstünlüğüne dayalı serbest piyasa demokrasisinin [olumsuz] simgesi oldu. Bu yeniden değerlendirmelerin çoğu, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından ısmarlanmış bağımsız bir rapor olan İnsani Kalkınma Raporu'nda

yankısını buldu. Oxfam'da eski araştırma başkanı olan Kevin Watkins tarafından yazılan (370 sayfalık) 2005 baskısı rapor, dünya çapında eşitsizliğin yoksulluğun kökünün kazınmasını nasıl da geciktirdiğine dair bir taramanın (survey) parçası olarak Amerika'daki sağlık hizmetlerindeki eşitsizlikleri incelemektedir. Örneğin, çocuk ölüm oranının geçen beş yıl zarfında Amerika'da artmakta olduğunu öğreniyoruz. Şimdi bu oran, Malezya ile aynıymış. Amerikalı siyah çocukların bir yaşına girmeden ölme oranının, beyaz çocuklardan iki kat daha fazla olduğunu öğreniyoruz ve zenginlik yaratma, yoksulluğu illa ki yok etme ya da hatta azaltma anlamına gelmemektedir, zira yoksulluğu yok etme, insanların sağlık, eğitim ve diğer sosyal hizmetlere tam erişimini sağlamak demektir. Öğrenmediğimiz şey ise, on yıllar, hatta daha uzun süredir benzer koşulların sürdüğünü bilmemiz ve hâlâ bu koşulların üstesinden gelemiyor görünmemizdir. Kurbanları suçlamak ve onları şeytan gibi göstermek (demonize) çok daha kolaydır ve Katrina Kasırgası örneğinde yapılan tam da budur. Irk ve sınıf arasındaki ilişkiye dair politik naifliğin ve bu ilişkiyi tam olarak anlamamanın eksikliğinin hayret verici bir resmi, Orlando Sentinel'dan gazeteci Kathleen Parker'ın sözlerinde bulunabilir:

"Parker,... Afrikalı-Amerikalı bir kadının, Bush'un 'bana benzeyen' insanlar hakkında endişelenmediğini kendisine 'açıkça' (matter-of-factly) söylemesinden dolayı şaşırılmış görünmüş, çünkü kadın Al Sharpton gerici siyaset okulundan gelmeyen zarif bir profesyonel kadınmış" (Bacon 2005b, 13).

Ürkütücü karanlıkta hisırtılı bir rüzgâr gibi başlayan Tanrı'nın edimi, günahı çıkarılmamış bir defin töreni tablosunu andıran New Orleans şehrinin üzerine çok keskin, hazin bir peri* ferya-

* banshee: Özellikle İrlanda'da, ağladığı evden ölü çıkacağına inanılan peri (ç.n.).

dı, şehrin üstünü kaplayan kararmış bir gökyüzü gibi çöktü. Fırına rüzgârları, bir ölüm tacına benzeyen ufuktaki yıldızların üzerinde kemer biçiminde birleşiyor gibiydi. Çoğu kişiye göre sanki herkes, eli kulağındaki kaos içinde hemen kaybolup gidecekti.

Halk, siyahi anarşizm cehennemine benzer bir tuzağa düşürülerek korkunç hikâyelerle; şiddet, kölelik ve soykırım üzerine kurulan bir ülkenin yapısal bilinç altında derin biçimde yatan ırkçılık ve korkunun fosseptik çukurunda kaybolup giden hikâyelerle doyurulduğunda ahlaki bir panik ortaya çıktı: Kadın ve çocuklara saldıran, içki ve ilaç dükkânlarını yağmalayan, ambulans, polis devriye arabaları ve kurtarma helikopterlerine ateş açan ve şehri bir şiddet ve anarşi girdabına sokan 'yabani' Afrikalı-Amerikalı çeteci -tecavüzcü hikayeleri- daha sonra yalan olduğu kabul edilen hikayeler (Hiçbir yağmalama eyleminin olmadığını ileri sürmüyoruz, fakat-bira, içki ve şarap çaldığı için- 15 yıl hapis cezasına çarptırılan üç yağmacıyı suçlayan bir yargıç tarafından verilen cezaya karşı çıkıyoruz). *Fox News* muhabiri Steve Harrington, New Orleans'ı "Vahşi Batı" olarak betimlerken, yine aynı gazeteden muhabir Phil Keating, "belki apaçık bir nedenle değil, ama tam da kundakçılık hazzı" (Yassin 2005, 11) olarak oluşturulan bir haber filmi içinde görünür olan bir ateş şeklinde tasvir etti. *USA Today*'de bir köşe yazısı, mahcubiyet duymaksızın "Yağmacılar, hamam böcekleri gibiydiler" (Yassin 2005, 10) başlığını atmıştı. *Fox News*'un viagra meslektaş topluluğu lideri Bill O'Reilly, 10 Eylül 2005'de Florida Sun-Sentinel'de tiksindirici biçimde fikir yürütürken kendi damarlarında akanın kan değil, fakat şehrin su oluklarını tıkayan çamur olduğunu açıkladı:

'New Orleans'daki yoksulların acı çekmesi bir ders olmalı: 'Noktaları birleştir ve doğrusunu öğren. Kendini eğit, sıkı çalış ve dürüst ol... Eğer bunları yapmazsan, kendini bir gün sembolik çatlada umutsuz biçimde bekliyor bulman olasıdır. Ve inan bana, yardım hemen gel-

meyecek.' Ve O'Reilly'nin görüşüne göre, yardım illa ki yapılmamalı...: 'Beyaz Amerikalı vergi mükellefleri şunu diyorlar: "Buraya daha kaç para ödemek zorundayız?"' (Bacon, 2005b, s.13).

Çapulculuk yapan yağmacı güruhun sözüm ona her insani yardımseverlik davranışının altını üstüne getirdiği yerde "savaş bölgesi" ve "operasyonlar sahnesi" gibi şayiaların çıkarıldığı New Orleans'a ilişkin askeri terimler dahilindeki tüm betimlemeler açısından başka bir tipik haftaya göre Katrina'nın ertesinde New Orleans'da daha fazla şiddet olmadığı sonucuna varan *Seattle Times*'in raporunu not etmek ilginçtir (Bacon 2005b, s.14). Birçok şiddet hikayesinin-kurtarma araçlarına ateş eden keskin nişancılar ve polisin güruhun şiddetli saldırısına maruz kalması gibi-yanlışlığı daha sonra ortaya çıktı (Bacon 2005b; Yasin 2005). *New Orleans Times-Picayune* 26 Eylül 2005'de, tüm sel döneminde şiddet sonucu sadece dört ölüm olayı olduğunu belirten resmi bir şikayet belgesini (count) ortaya çıkardı ki bu, 2005'de yaklaşık 400 adam öldürme olayının beklendiği bir şehir için tipikti (Yasin, 2005, s.9). Jaime Omar Yassin'e göre (2005),

Galeyan yatışmaya başladıktan sonra Washington Post'un gözlemlediği gibi (9/15/05), Ulusal Muhafız birlikleri, 'tecavüz edilmiş küçük çocuklar ve şehvet düşkünü katile dair kanıtlanmamış sayısız medya haberleriyle kötü bir şöhret edinen Convention Center'da hemen hiç şiddet olayıyla' karşılaşmamaktan dolayı şaşkındılar. Benzer biçimde, caddelerde Nick Robertson gibi muhabirler (CNN Daybreak, 9/5/05), yetkililer onlara 'mermi geçirmez çelik yelek giyip giymeyecekleri sorulmayınca' neredeyse hayal kırıklığına uğramışlardı. Her ne kadar biraz şiddet ve sadece para kazanmak için yapılan yağma olmuş olsa da, açıkçası ne tecavüz eden/katileden/yağmalayan çeteler ne de şiddet ve yağmayla yapılmış kayda değer bir yıkım vardı. (s.12)

Dönemin birçok egemen medya haberinin aksine, Katrina'nın taş kesilmeden incinmiş (wayworn) kurbanlarına yardım etmek için kent cehennemine girmenin tek yolunun, kentsel yardım için özel biçimde eğitilmiş eski dolandırıcı mahkumlardan oluşan bir takımı Snake Blisken'e göndermek olduğu görülüyordu. Aslında medyanın abartılı şiddet hikayelerinden ötürü, New Orleans'a kurtarıcılarının güvenli biçimde girmeleri açısından kentin suçlularla çok fazla istila edilmiş olduğu yazıldığında, yiyecekler şehre fiili hava köprüsü kurularak ulaştırıldı. *New York Daily News*, "durdurulamayan Mogadişu tarzı anarşinin hemen her köşe başında görülmesinden dolayı" resmi yetkililerin, "şehri korumayı imkânsızlaştıran sert, silahlı, şiddete eğilimli" ve "yiyecek ve su temin etmeye çalışan çaresiz vatandaşlardan oldukça farklı olan canileri durdurmak için her ne gerekiyorsa yapmaları gerektiğini" (Bacon 2005b, 14) sitemli bir şekilde belirtti. Elbette medya haberlerinde siyah bir erkek "yağmacı" ama beyaz bir çift "yiyecek peşinde koşan" diye betimlendiğinde hangi yurttaşların yiyecek ve su elde etmeye çalıştıklarını anlatmak zordur (ama Jonah Goldberg'in belirttiği gibi: "Siyah bir oğlanın yerde sürükleyip götürdüğü çuvalda ne var bilmiyorum. Gerçekten de daha fazlasına sahip olmak için bakkal dükkanını yağmalamış olabilir mi? Beyaz çift, mahalledeki bakkal dükkanından ekmek ve soda temin etti. Çift, dükkana [yağma] için girmiş olabilir mi?" aktaran: Bacon 2005b, 14). *Daily News*'un, on sekiz Amerikan askerinin bir kurtarma operasyonunda öldürüldüğü ve Amerikan ordusundan General Boykin'in daha sonra George Bush'u başkanlık için Tanrı'nın seçimi olarak ilan etmek ve Irak'ı işgal için gönderilen Amerikan ordusunun İslam'ın kötücül müritleriyle savaşan bir Hristiyan ordusu olduğunu muzafferane ilan etmek için yıllar geçirmeden önce kentin üzerinde şeytani bir varlığın fotoğrafını çektiğini iddia ettiği bir yer olan, Amerikan kamuoyunun 'Blackhawk Down' şöhretiyle bildiği, Mogadişu (Somali) resmini hatırlatması ilginçtir (bkz McLaren 2005).

Los Angeles Times'da muhafazakâr bir komploda solcu köşe yazarı Robert Scheer'in yerini alan sağ kanat gazeteci Jonah Goldberg yakınlarda *National Review Online Blog*'da Katrina'dan kurtulanları farklı bir tür ve gayri insani, -Goldberg'in "Mad Max/Thunderdome/Waterworld/Lord of the Flies adlı korkunç bir film gösterisinin dublajını yaptığı" (Bacon 2005b, 14)- Superdome'u istila etmiş olan mutasyona uğramış bir cins olarak betimledi. Goldberg, New Orleans'da sel sularına yakalananlara "silah bulundurmalarını, solungaç geliştirmeyi ve yılanlarla iletişim kurmayı öğrenmelerini", "bulabildikleri en büyük herifi bulmalarını ve beklemediği bir anda ona duygusuzca vurmalarını" ve "solungaçlı bir Süpermen ırkıyla Dünyayı yeniden insanlarla doldurma planlarına sorgusuz-sualsiz katılmayı kabul eden kadınları korumayı" tavsiye etti. Cincinnatti Post'tan Allan Breed'in haberi, "erkekler çalıntı içkiyle sarhoş olurlarken yiyecek için inle[yen] çıplak bebekleri" ve bir helikopteri kurbanlara su temin etmekten alıkoyan "neredeyse vahşi gerginliğe sahip" bir kalabalığı betimledi (Bacon 2005b, 14).

Amerika'nın eski uyuşturucu baronu, şu anda bir radyo sahibi ve bir televizyon kişiliği olan William Bennett'in, bütün hafta boyunca evde oturup kendisini ahlaki açıdan üstün gören bir hor görmeyle başını sallayıp yağmalama ve kaos görüntülerinden garip bir şekilde dehşete düşmüş halde oturduğu yerden kalkmadığını; New Orleans'ın Afrikalı-Amerikan nüfusunun ceninlerini kürtaj ile alınması yoluyla suç oranını aşağıya çekmek konusundaki ahlaksız ırkçı fantezilerinin, kardeşlik derneğinin yaramaz öz-kızgınlığı tarafından bozulmuş dindar kafasına girdap gibi hızla aktığını hayal etmek hiç de zor değildir. Onun kalbinin, Vali Blanco'nun yönetici sınıfı, onları vahşilerden kurtaracaklarını söylemesini işitince ırkçı gururla çarpmaya başladığını düşünüyorum: "Bu birlikler Irak'tan yeni döndüler; iyi eğitilmiş ve deneyimli olmaları, savaşkanlıkları test edilmiştir ve emirlerimle sokaklarda düzeni yeniden sağlayacaklardır.

M16'ları var ve silahları dolu, tetikte beklemektedirler. Bu birlikler nasıl ateş edileceğini ve adam öldürüleceğini bilirler ve eğer ihtiyaç duyulursa yapılması gerekenleri yapmaya her zamankinden daha hazırdırlar ve bunu yapacaklarını tahmin ediyorum” (Blum 2005). New Orleans Belediye Başkanı Ray Nagin bile, 1500 kişilik şehir polis gücüne, şehri yapmacılardan koruyabilmek için arama-kurtarma görevlerini bırakmalarını emretti (Blum 2005).

Kapitalist toplumlarda mülkiyet haklarına öncelik verilmesi hiç de yanlış değildir. *Fox News*'den bir muhabir, “insani kriz kritik düzeylere ulaştıktan günlerce sonra olay yerine ulaşan Ulusal Muhafızlar ve diğer silahlı güçlerin öldürücü güce başvurmasında son derece usta olmalarından iftihar etti” (Yasin 2005, 11). *CNN*'den Wolf Blitzer, atlı polisin nihayet olay yerine ulaşmış olmasına yönelik heyecanını zor zapt edebildi ve şöyle yazdı: “Sekiz konvoy ve birlikler, hukukun olmadığı, ölümcül savaş bölgesi olan yere sonunda adım atıldılar” (Yasin, 2005, 12). Bu haber, *Wall Street Journal's Opinion-Journal.com*'da yazan muhafazakâr allame Peggy Noonan'ı da memnun etmiş görünüyor: “Yağmacılara ateş açılmasını bekliyorum” (Bacon 2005b, 14). Amerika'nın kötü şöhretli ordusu Blackwater'un üyelerinin, New Orleans sokaklarında devriye gezdiğini de pek fazla Amerikalı bilmez. Yönetici sınıfı barbarlardan korumak gerektiğinde bundan asla geri kalmayan Tucker Carlson şöyle dedi: “Belki [Ulusal Muhafızlar] halka ateş açmış olmalı ama açmadılar” (Bacon 2005b, 14). 6 Eylül 2005 tarihli *Washington Post*'dan Ann Socitt Tyson, halkın bizi Ulusal Muhafızlar'dan haber edinmelerini sağlayan “İrak'tan Dönen Birlikler Bir Başka Savaş Bölgesi Buldular” adlı kısa bir haber yazdı:

‘Şehirdeki savaş ortamının kokusu ve duygusu askerleri hemen bileli.’ ‘New Orleans’da’ altı başlığı altında, ‘Kötü Bir Günündeki Bağdat Gibi’ adlı makale, ‘eğer so-

kaklardaysak, öldürene kadar onlarla çarpışıp savaşıcağız' diye övünen genç bir Muhafız askerin sözlerinin reklamını yapı-Muhafız Birliklerini savunanları 'şoke eden' 'şiddet ve yağmanın' ilk elden en kötü örneği, yeni Nike high-tops'uyla yetmişlik kadınların anlatımıydı (Yasin 2005, 12).

Afrikalı-Amerikalıların görüntülerini CNN'de Bennett'in "öl-müş gibi bakan gözler"inden (Henry 2004) izlemek, çok riskli koşullarla karşılaşanların ortak insaniliğini değil sadece, fakat kendi beyazlığı ve apaçık ve pür ırksal üstünlüğünü, ona beyaz olmamanın ne kadar da korkutucu bir şey olması gerektiğine işaret ederek teyit etti.

Ön hazırlıksız bir NBC yararına konserde haşlamacı Kanye West, "George Bush siyahları umursamıyor..., [Amerika] yoksullara, siyalara, daha az hali vakti yerinde olanlara yardım etmede alabildiğine yavaş davrandı" diye hiddetle söylendiğinde, lafı tüm ülkede beyaz olmayan insanların hassas yarasına dokundu ve bu insanlar, hassas yaralarına en fazla dokunulan yoksulların büyük ölçüde Afrikalı-Amerikalılar olduğuna dair herkesçe bilinen hakikatin üstünde durdular. Onlar, Amerika'daki Afrikalı-Amerikalılar'ın durumlarının "bizatihi Batılı efendinin ölü gibi bakan gözleri"nin arasında "Afrika kökenli halkın insanlığını süregelen ve uzun dönemli tanımazlığını" yansıttığını ileri süren filozof Paget Henry'nin (2004, s.200) gözlemini de yankıladılar. Henry, Afrikalı'nın, Batılı efendi/köle ilişkisinin diyalektiğinde bile gerçek bir "öteki" niteliğini kazanamadığını ileri sürer. Hegel, fenomenolojisinde, Afrikalının öz-bilincinin olmadığını ve tarihin dışında konumlandığını ve bu yüzden emperyal efendinin insanlığını teyit edemediğini ortaya koymuştur (Henry, 2004).

Acil yardım -500 otobüs, 40 binden fazla askeri birlik, buz, su ve yiyecek, askeri kamp, yığınak alanları, hem karada hem de su da giden araçlar, Louisiana Garnizonu'na bağlı Ulusal Muhafız-

lar'dan 256. Tugay Savaş Takımı'nın (daha sonra Irak'a kaydırıldı) geri dönmesi, seyyar morglar, kurtarma takımları, barınma, havadan yardım köprüsü ve iletişim sistemleri- için Vali Blanco'ya yapılan sürekli ricalara rağmen Katrina'nın bölgeyi mahvettiği hafta bu ricalardan çok azı gerçekleşti. Durum o kadar kötüydü ki, Başkan Bush ile kamusal hüner gösterisi ilişkilerde zaman harcamaya baskılanan temsilci Charlie Melancon (D-La.), Bush'un "Federal yönetim yararına olan tüm çabasının, Louisiana halkına karşı kendisinin ve kendi insanların kayıtsız tutumunda dile getirildi. Bunu okuması için ona verebilirsiniz" (Warrick, Hsu ve Hull, 2005) diyerek Blanco'nun personeline yazdı.

Suyla çevirili çatılarda kurtarılmayı boşuna beklemiş, evlerinin tavan aralarında boğulmuş, hastanelerde ve hemşire odalarında kendi başlarına bırakılmış ve mahvolmuş, su dolu bulvarlarda cesetleri şişmiş biçimde yüzen şu Afrikalı-Amerikalılar-hepsi de atalarına yöneltilmiş olan şiddetin ters ayna görüntüsüne tanıklık ediyorlar, fakat bu kez Tanrı'nın eylemine 'boşuna bir tepki' kuşanmış olarak. İnanç temelli politik kurama göre bu, söz konusu kasırgadan etkilenenlerin suçu değildi, Tanrı'nın afetine karışmanın pek bir gereği yoktu. Birçok fundamentalist dini önder vaazlar verdi ve Katrina'yı 'güneyin çöküşü'ne karşı kutsal intikamın bir eylemi olarak ilan etti. New Orleans New Covenant Fellowship (Yeni Ahit Cemaati) papazı muhterem Peder Bill Shanks'a göre:

"New Orleans şimdi kurtajdan kurtuldu. New Orleans şimdi Cadılar Bayramı'ndan (Mardi Grass) kurtuldu. New Orleans şimdi Güney'in çöküşünden ve homoseksüellerden, büyücülük yapanlardan, yanlış inançtan kurtuldu -kent şimdi tüm bunlardan kurtuldu, der Shanks. "Tanrı, inanıyorum ki, merhametiyle, tüm bu sorunları oradan alıp orayı arındırdı- ve şimdi yeniden başlayacağız" (Brown ve Martin, 2005).

Kürtaj karşıtı eylemci Steve Lefemine, Katrina Kasırgası'nın uydu haritasını "sekiz haftalık cenin resmi"ne benzetti ve "Tanrı, New Orleanslılar'ı kürtajla masum kanı akıtmasının günahı olarak cezalandırdı" (Cooperman, 2005) diye haykırdı. "Ulusal günah"a karşı "Takdir-i İlahi" ve ilahi cezalandırmadan bahseden Lefemine ve akrabası, ellerini-eteklerini, trajedi anında vatandaşlarımıza yardım etmeye dayalı ahlaki ve sosyal sorumluluktan çektiler ve kendi fundamentalist ideolojilerini -gittikçe aşama kaydeden bir 'Hristiyan Amerika'da giderek bir norm haline gelen bir dizi inanç ve uygulama- iletirmek için Katrina'dan epey yararlandılar.

Styx nehrinde yüzeye çıkmış olan epey şişmiş bir ceset gibi buharlı bir lağım içinde batıp çıkan içi su dolu saksafona gözlerimizi dikip bakarken, küfün sonraki haftalarda hırlayan ciğerlerinde yaratacağı etkiden habersiz nemli sokak köşesinde oturan yaşlı bir caz müzisyenini hayal edebiliriz. Sonunda kente geri dönmelerine izin verildiğinde, geçimlik bir ücretten esirgenen ve sonra, yarı-zamanlı geçici işler bölgesinde bir iş bulabilmede şanslı olsalar bile kitlesel işsizlikle karşılaşan, kamu sektörü içinde çalışan akrabalarını hayal edebiliriz (İşgücü İstatistikleri Bürosu'na göre Ekim'de tehlike yerinden tahliye edilen 800 bin kişiden 500 bini yine eve dönmek zorunda kalmıştı; bkz. Bacon 2005b).

Boşaltılan evlerine geri dönebilen ve kasırganın verdiği zararları içeren sigorta sözleşmelerinin bilerek minicik yazılmış cümlelerine yakından bakanlar, sigorta sözleşmelerinin sel ya da taşkın için değil, sadece fırtınanın verdiği zararı karşıladığını fark edeceklerdir. Bu yüzden iyi niyetle ödedikleri sigorta sözleşmeleri, birçoğu için neredeyse işe yaramaz olacaktır. Fakat Texas'a kaçabilecek kadar şanslı olanlar için elbette eski First Lady Barbara Bush'dan teselli [niteliğinde] sözlerimiz var. New Orleans ve diğer ilgili bölgelerden tahliye edilen binlerce insanın barındırıldığı Texas'taki Astrodome stadyumunu ziyaretinin ardından

Barbara Bush, açıklama yapmadan önce kıkırdadı: "İşte buradaki insanların birçoğu, bildiğiniz gibi, bir biçimde yoksul insanlardır, bu nedenle bu onlar için oldukça iyi oldu... Bana ürkütücü gelen şey, hepsinin Texas'ta kalmak istemesidir. Herkes misafirperverlikten son derece etkilenmiştir. Konuştuğum hemen herkes şunu söylüyor: 'Houston'a taşınacağız'" (Parry, 2005). Bu, ince bir ırkçılıktı, emin olun, fakat siyahların oturduğu kent merkezindeki kötü mahalle ve beyaz banliyö sakinlerine ilişkin gazete haberleri rahatsız edici bir tezat ortaya koydu:

Kasırmanın ardından beyazlar ve Afrikalı-Amerikalılar tarafından girilen eylemlerin medyada verilmiş biçiminin çoğunda işe koşulan daha ince bir ırkçılık... vardı... Yoksul siyah kurbanların tepkisi hep, en iyisinden bencilce ve en kötüsünden anti-sosyal ve suçlu olarak betimlendi. Spikerler, siyah olmayanlara ilişkin değerlendirmelerinde çok daha naziktiler. Örneğin, *Atlanta Journal-Constitution* (9/1/05) ve *Pittsburg Post-Gazette* (9/13/05) New Orleans'ın çoğu beyaz yerleşim bölgesi olan Louisiana, Matarie'den olan sakinleri ve işyeri sahiplerini değerbilir, girişimci ve cömert olarak betimledi" (Bacon, 2005b, 15).

Ne var ki, çoğu beyaz banliyö Gretna'dan olan sakinlerin davranışlarının "değerbilir, girişimci ve cömert" olarak betimlenebileceğinden emin değiliz, çünkü tahliye edilenleri otobüsle kente geri göndererek ve havaya ateş açarak, kaba kuvvetle onları yüz geri ettiler. Bu daha çok, Matberry'nin Aunt Bee'sinin davranışlarından ziyade Jim Crow'un çirkin kafasının su üstüne çıkmasını andırmaktadır. Ve polis gücü, Andy Taylor ve Barney Fife gibi davranıyordu. Jacqueline Bacon (2005b), neden "komşuları muhtaç durumundayken birilerinin onları yüz geri etmeleri-hatta fiziksel olarak tehdit etmeleri- bencil, anti-sosyal bir davranış olarak görülmemektedir" (s.15) diye sormaktadır.

Katrina'dan kurtulanların kaçı, küresel ısınma ve kasırmanın

yoğunluğu arasındaki olası bağlantıdan, önleyici bir altyapının neden oluşturulmadığına ilişkin ırkçı politikadan, tahliye uyarısına aldırış etmedikleri için kurbanların suçlanmasından, ilk planda liberal programlarla yoksul kalmaları teşvik edilen yoksullara karşı muhafazakârlar tarafından yürütülen tüm savaşlardan, hem ulusal hem de devlet egemenliğini birleştiren Amerikan Anayasası tarafından tesis edilen federal “ikili otorite” sistemi tarafından ortaya konulan ve ulusal arenada onları önüne kapıp sürükleyen yüksek riskli politikadan haberdardı? Yüzyıllar sonra nasıl oluyor da devlet ve ulusal iktidar arasındaki bölünmeye ilişkin bu yeniden devreye sokulan kavga, çok az kişinin imgeleyebileceği bir faciadan kurtuluş politikasını etkiliyor?

New Orleans'taki bu büyük kasırğa, Amerika'yı vuran muhtemelen en büyük yıkımlardan biri olarak listeye yazılmıştı, fakat kasırğa kente vurduğunda ortaya çıkan şey, kasırganın kendisi kadar şoke ediciydi. New Orleans'a yardım etmek için kullanılacak olan ekipmanın (yüksek su araçları, yakıt ikmal tankları ve jeneratörler) çoğu önceden, işgal karşıtı Irak direnişini ezmeye yardım etmek için Irak'a kaydırılmıştı. Bir kriz anında Amerikan halkına yardım etmek için kullanılmanın tersine bu insanlar, kadınlar ve makineler, Irak halkına serbest pazar ‘demokrasisi’ getiren Bush Jr.’ın petrol için kanlı savaşının hizmetine koşuldu-bazı Iraklı liderlerin Saddam yönetimi döneminden daha kötü bir durum olarak niteledikleri bir lanet. Noam Chomsky şöyle yazdı:

2004’de Bush, fon kesintilerine giderek, Army Corps of Engineers’i, New Orleans’ı koruyan kıyı seddinin acil gereken güçlendirilmesi dahil, sel denetimi çalışmasını keskin biçimde azaltmaya zorladı. Bush’un 2005 bütçesi bir başka ciddi kesintiyi talep etti; Haziran 2005’de Londra’daki bombalamalardan hemen önce kamusal ulaşımın güvenliği için önerilmiş olan keskin kesinti, Bush yönetimi zamanlamasının bir başka örneğidir.

Katrina yıkımından yalnızca altı gün sonra New Orleans'da düşük gelirliilerden oluşan bir gruplar koalisyonu olan Birleşik Emek Topluluğu, yıkımdan etkilenmiş bir tahliye edilenler komitesinin "New Orleans'ın yeniden inşasına aktif biçimde katılmasını" (Klein 2005) talep ederek kararlı bir duruş ve cesaret sergiledi. Bir şirket sırtlanlar sürüsünün alana inmesi ve "yüksek tabakadan insanların gelip daha önceden yoksul halkın yaşadığı sokak ve semtlere yerleşmesiyle yeniden düzenlenen New Orleans'da evlerimizi son zamanlarda inşa edilmiş villalar ve condolarla ikâme etmek için" federal yardım fonlarını kullanmasıyla ilgilenen Birleşik Emek Topluluğu, yurttaşlarının iki kat daha kurbanlaştırılmasını reddetti. Bunu ne Tanrı'nın kutsal eylemine ne de önemsiz bürokratik kötü yönetiminin yanlışına yükledi. Yurttaşlar, önceden oturdukları toprakların kendi hakları olduğunu ileri sürdüler. Naomi Klein'in (2005) farkına vardığı gibi:

Radikal bir gerçek söz konusu: Kongre tarafından serbest bırakılan 10.5 milyar dolar ve özel yardımseverler tarafından toplanan 500 milyon dolar, aslında yardım birimlerine ya da hükümete değil, kurbanlara aittir. Paranın teslim edildiği birimler, kurbanlara karşı sorumlu olmalıdır. Diğer bir deyişle, Barbara Bush'un "zaten ayrıcalıksızlaştırılmış" diye incelikte tarif ettiği insanlar, şimdi çok zenginleşmişlerdi.

Maalesef, belki de beklendiği gibi, yıkıma uğrayan alanın yeniden inşa edilmesi çabaları, halkın umutlarını gerçekleştirmedi ve başa bela kapitalizmin ateşli taraftarlarının, yüzlerini hiç olmazsa bir parça insanlıkla pudraladıkları olaylarda 'halkın üzerinden kazanç elde etmeye' yönelik dönüşlerine-bir kez daha-tanık olduk. Ölü bir sessizliğin hemen ardından Bush yönetimi, bölgeyi, çok benzer politikaların Bağdat'ın düşüşünü ve Irak'ın daha sonra suçsal işgalini takiben hemen yürürlüğe konulmasının bir göstergesi olarak, en iyisinden meşum bir isim (sıfat)

olan “Körfez Fırsat Bölgesi” olarak ilan etti.

Cumhuriyetçi gündemleri destekleme önlemleri, “federal taşeronlar (contractors) tarafından cari ücretlerin ödenmesini gerektiren kuralları askıya almayı ve yerlerinden edilmiş öğrencilere kuponlar temin etmeyi -kamu okul sisteminde yapılan bir diğer sinsice yıkım- içeriyordu. Bu önlemler, çevresel kısıtlamaları kaldırmayı, ‘fırtınadan etkilenen eyaletlerde ölenler için mal varlığı vergisinden vazgeçmeyi’ -New Orleans yoksul mahallelerine akan nüfus için büyük bir lütuf- ve genelde kinizmin sınır tanımadığını bir kez daha açığa çıkarmayı içeriyordu” (Chomsky, 2005). Bush çetesinin askıya almış olduğu işçi ücretlerinin korunmasıyla ilgili Davis Bacon Yasası (federal olarak fonlanmış inşaat projeleriyle ilgili cari ücretlerin ödenmesini emreden 1931 tarihli bir hüküm), AFL-CIO ve birçok topluluk grubu bölge dışında kitlesel protestolar düzenledikten ve bir kongre oylaması tehdidi Bush’u yelkenleri suya indirmeye zorladıktan sonra ancak yeniden eski konumuna getirildi. Emekçi gruplardan gelen benzer protestolar, Anavatan’ın Güvenliği bölümünün kayıt dışı işçiler çalıştıran işverenlere karşı olan yaptırımları gevşetmesinin -Kasırğa’nın hemen akabinde yine bir diğer yıkıcı yangını serbest bırakma- hemen ardından ortaya çıktı. Sonuç olarak, iş dünyasının büyük şişman kedileri -Halliburton, Kellogg Brown & Root ve Bechtel-, ucuz ve çoğu zaman serbest göçmen işgücünü nakde çevirdi. Hesaplanamayacak kadar çok sayıdaki göçmen işçi, ödeme yapılmaksızın haftalar geçip giderken sertleşiyor. Ücretlerin ödenmemesi, federal bir yasanın ihlalidir, fakat bu durum, göçmen statülerinden dolayı görünmez kılınan işçileri etkilendiğinde, hiç kimse de pek dikkat gösteriyor değildir.

Göç politikası, şimdi Körfez kıyısında yeniden inşaat sürerken, en çok göçmen işçileri etkilemekte ve işçiler de mevcut ırksal ayırım(cılık)lara öfkelenmektedirler. David Bacon’a (2005) göre,

göç politikasının ırksal fay hatları, siyahlara karşı Latin-
leri ve evlerine geri dönmeyi umut eden cemaat sakinle-

rine karşı göçmen emekçileri karşı çıkarma tehdidinde bulunmaktadır. Cemaat örgütleri, emek ve sivil haklar savunucularının hepsi, halkın ihtiyaçlarına öncelik verilmesi için yeniden inşa planında ortak bir zemin bulabilmektedir. Fakat selden harap olmuş Missisipi ve Louisiana, ki buralarda çok az ekonomik gücü olan yoksul topluluklar birbirleriyle iş nedeniyle mücadele etmektedirler, farklı bir geleceğe bir pencere de olabilmektedir.

Göç karşıtı politikacılar ve sıradan yurttaşlar birbirine benzer biçimde, göçmen işçileri selle tahrip olmuş bölgedeki yeniden inşa çabalarını istismar etmekle, New Orleans ve Biloxi'nin iş imkânına çok daha fazla ihtiyaç duyan yoksul ve işsiz sakinleri dolandırıcılık yapmakla ve bölgenin ırksal, kültürel ve ekonomik demografik görünümünü değiştirmekle suçlamada hızlı davrandılar. Ve yine Amerika, bir Meksika askeri konvoyundan askeri mühendis, doktor ve hemşire biçimindeki yardımı isteksizce kabul ederken -1846'dan bu yana ilk defa bir Meksika askeri birimi Amerikan toprağında operasyona katılıyor- kilise bodrum katlarının güvenli alanı içinde barınak arayan Katrina seli mağduru yerinden olmuş pek çok Meksikalı göçmen, gerilerinde bezginlik ve suda ıslandığı için pis kokan elbiselerinden başka bir şey bırakmayarak özgürlük ve ekonomik başarı ülkesinde kalma süresi uzatılmaksızın sınır dışı edildi. Eyaletler çapında ve Amerika sınırı boyunca gerçekleşen insan mübadelesinin sürekli akışı bazılarını şaşırtıcı gelebilir. Amerikan sınır kontrol muhafızları yurdundan ayrılmış göçmenlerin peşine azimle takılıp ve onları ülke dışına doğru kovalarken sınırdaki eyaletler ve Meksika'dan çok sayıdaki diğerleri yönlerini "Körfez Fırsatlar Bölgesi"ne çevirmektedirler. Bu bağlamda göçmen emekçiler, çevresel güçlere etkin biçimde yanıt veren ve bireysel çıkarlarını en çoklaştıran insanlar olarak kavramlaştırılabilir ki bu, göçmen emekçiler için uygun koşullar oluşturma ve yeniden oluşturmada devletin rolünü kabul etmede başarısız kalan bir

görüştür (Burawoy, 1976).

Misafir işçi programları, göçmen emeğini sömürecek ve ücretleri aşağıya çekmeye zorlayacaktır. Farklı renkten topluluklar, birbirleriyle rekabet etmeye zorlanacaktır ki bu, mevcut ırksal ve sınıfsal eşitsizlikleri keskinleştirecektir. Amerikan Girişim Enstitüsü araştırmacıları Kathryn G. Newmark ve Veronique de Rugy (2006), Katrina'nın eğitimin kapitalist bakım ve onarımı için yarattığı girişim fırsatlarını alkışlarlar. Öğretmen sendikalarına saldırılarla aynı döneme denk getirilen Federal NCLB çartır okul programından gelen 20.9 milyon dolar ödenek, kamusal eğitimin özel sektör sorumluluğuna devredilmesine ilişkin kişiliksiz neo-liberal rüyayı oluşturmada harikalar yaratabilir. İş adamları için vergiden muaf bölgeler ve öğrenciler için okul kuponları önerisi yürürlüğe girdiğinde, yoksulların sömürülmesini daha da artıracak koşullar ağırlaşmış olacaktır.

Katrina Kasırgası'na ilişkin anlayışımız, kapitalist piyasa içinde artık sürdürülemez bir sermaye-ikmalli büyüme ve kalkınma, aşırı üretim, kaynak tüketme ve ekosistemin istikrarsızlaştırılması ve yıkımla ilerleyen sermayenin ve onun değerlendirilme sürecinin disipliner pratikleri içinde konumlandırılmayı gerektirmektedir. Odağımızı, emeğin küresel bölünmeleri ve onun ırksallaştırılmış sosyal ilişkileri kadar ekosfer için kapitalizmin yıkıcı sonuçlarından başka bir tarafa kaydıramayız. Yenilenemeyen kaynakların azalması, doğal döngülerin bozulması, israf ve kirlilik, ırk ve toplumsal cinsiyet açısından insanların üzerinde sonradan farklı etkileri olacak olan kapitalist üretim ilişkilerine içkin bir şekilde bağlıdır. Kapitalistler, bir uçtan öbür uca sürecin parçası olarak koşut zararını kabul ediyorlar ve geniş biyosfer kümelerinin ortadan kalkmasına yol açan binlerce insanın ölümüne ya da eko-yıkımın gerçekleşip gerçekleşmeyeceği, Sermayenin Efendileri için aslında önemli görünmemektedir; elbette bu koşut yıkım, ulus aşırı kapitalist sınıfın yaşamları üzerinde minimal bir etkiye sahip olduğu sürece.

Fosil-yakıt darlığının yol açtığı bugünkü ekolojik kriz ve kapitalizmin buhranı, kaynak savaşlarına, jeopolitik çatışmalara ve tek yanlı istilalara ve politik, ekolojik ya da sözde doğal afet zamanlarında orantısız biçimde 'şiddetle harekete geçmiş' olan Amerika içindeki Afrikalı-Amerikan toplulukların ve diğer renklerden toplulukların bilerek kurban edilmesine yol açtı. Hepimizin bağlı olduğu yaşamı sürdüren doğal süreç ve kaynaklara karşı yapılan sürekli saldırılar, sermayenin değer yasasına meydan okunmadığı sürece devam edecektir. New Orleans vakasında, örneğin su bentleri selin kontrol edilmesinde etkili değildi; çünkü bu bentler koruyuculuğunu yitirmişti ve kapitalist birikim mantığının zayıfları olmuştu. Fırtına dalgasına karşı bir tampon görevi gören su bentleri, yılda yaklaşık 25 mil oranında aşınıyor ve 1930'lardan bu yana Louisiana, yaklaşık bir futbol sahasına eş değerini her 38 dakikada kaybederek, neredeyse 2.000 mil kare su bendini yitirmiştir.

Marx'ın "mevcut her şeyin acımasız eleştirisi"ni, Bush yönetiminin Katrina Kasırgası'na verdiği başarısız yanıtına değil sadece, fakat kapitalist sistemin kendisine de, bu sistemin bir tezahüründen başka bir şey olmayan Bush yönetimine -yine de yakın tarihte "azgın bir ulus" yönetiminin en meşhur örneklerinden biri- uygulamamız gerekir. Ve yine de, belki yakın tarihte böylesi başka bir örnek yok.

New Orleans'ın yeniden inşasının, azınlığa artan zenginlik ve çoğunluğa da artan sefalet getiren klasik kapitalist örüntüyü takip edip etmeyeceği, yine de hâlâ belli değildir. Eleştirel eğitimcilerin meydan okumalarından biri, kapitalizm, ekosistemin tahrip edilmesi ve insan emeği sömürsünün ırksallaştırılması arasındaki içsel bağlantıyı daha belirgin ve görüldüğü kadarıyla daha az kaçınılmaz kılmaktır; ve sosyalist bir alternatif oluşturmaya yollarını bulmaktır. Bu bakımdan Katrina trajedisi bize, sadece New Orleans vakası değil, fakat ulusal sınırlarımızın ötesinde bir değişimi başlatmada önemli bir pedagojik ders vermektedir.

Amerika'nın yoksullarını ve farklı renkten yoksul insanlarını yüzüstü bıraktığı, onları ortada bırakmaya bile değer gördüğü aşıkardır. Bir halkı yüzüstü bırakmak, belli bir düzeyde ve belli bir tarihsel anda onlarla bir tür dayanışma içinde olmanız gerektiğini ifade eder. Devletin her yerde egemen beyaz koruyucuları ile onun farklı renkten halkı arasında var olan önemsiz dayanışma, bir göz boyamaya dönüştü.

Eşitliği evrensel bir hedef kılmasından bu yana Aydınlanmanın değerleri, kutsal buyruk ile kutsallar kutsalı ve değiştirilemez addedilen müzakere edilmez, hazır yapım çözümleri olan Hristiyan fundamentalist bir inanç tarafından rotasından çıkarılıp kaçırıldı. New Orleans halkının günahlarından dolayı Katrina Kasırgası tarafından cezalandırıldığı anlayışı, seküler bağlaştığı, yani sel sularıyla mahvolan bu insanların kaderlerine layık oldukları, çünkü kendilerini böylesi bir doğal faciaya hazırlamadıkları anlayışı kadar iğrençtir. Kutsal kitaplarda bulunan ve evrimci bilim ve insan aklıyla bir çarpışma güzergâhında olan ilahi esinli akıl yürütme, ekosistemimizin -ve insan türümüzün- bekâsını ciddi bir tehlikeye sokmaktadır. İnsani teknoloji ve 'insani müdahale' altında gizlenen "bizim Tanrımız, doğru Tanrıdır" önermesiyle savunulan 'kaynak' savaşları tehdidi, gezegenimizi yıkımın eşiğine itmektedir. Sovyetler Birliği ve Doğu Bloğu ülkeleriyle olan Soğuk Savaş esnasında "karşılıklı güvene dayalı yıkım" (MAD-mutually assured destruction) konumunda bulunurduk. Şimdi oldukça farklı bir şey söz konusudur. Istvan Mészáros'un dikkat çektiği gibi: "'Neo-muhafazakârlar' şimdi artık, Birleşik Devletler (ve genelde Batının) nükleer imha ile tehdit ediliyormuş gibi davranmamaktadırlar; acronmy*, *kurumsallaşmış askeri/politik çılgınlığın* 'meşru siyasa yönelimi' olarak *kita-bi deliliğe dönüştü*" (2006, s. 36, italikler özgün metne ait).

* Çok sözcüklü bir adın, özellikle bir kuruluş veya kurum adının ilk harflerinden oluşan bir sözcük (TC, TBMM, NATO gibi) (ç.n.).

Bu kitapta Hristiyan fundamentalizmi konusunu ele aldık, fakat din konusuna kendi içinde daha geniş yaklaşmadık. Her ne kadar dinin ortadan kaldırılmasını savunmuyorsak da, geliştirilmesi gerekenin sadece kilise karşıtlığı (anticlericalism), yani dini utkuculuğu ötekilere karşı savaş açmayı haklı göstermek için kullanan papazlara karşı direniş değil; fakat dinin (günümüzde ana akım kiliselerinin birçoğunun dayandığı biçimiyle) şimdi artık türlerin bekasına uymadığı kabulü haline geldiği olgusuna dikkat çekmek istiyoruz. Erken dönemlerinden bu yana bir boyunduruk ile birleşmiş olan din ve savaş, teknolojik gelişme vasıtasıyla insan türünün küresel tahakkümünü artırdı, atom bombasının icadından bu yana da açıkça koşullara uyamadı. Şimdi ihtiyacımız olan şey, “inanç temelli inisiyatifler” kılığına sokulmuş politik olarak eyyamcı projeler değildir. Dünyayı küresel piyasadan kurtarmak için uluslararası işbirliğine ihtiyacımız var, yoksa bu piyasanın hakimiyetini sürdürme çabalarına değil. Alexander Saxton’ın belirttiği gibi:

Din, “bizim” düşmanlarımızı Şeytanın İmparatorluğuna havale ederek, kitle imha silahlarının mülkiyetini kutsal görev maskesi altına (ve onları kullanmaya hazır hale) sokmaktadır. Bu arada, dünyamızın ekosistemini kurtarmaya yönelik bilim rehberliğindeki çabalar, uluslararası işbirliği ve enerji ve kaynakların küresel yeniden tahsisi ihtiyacına işaret etmektedir. Bunlar, ister istemez refah toplumlarını ve mülk sahibi sınıfları olumsuz etkileyecektir. Öte yandan dinsel inanç, önceliği, bilmenin üzerinde inanmaya, bilimin üzerinde inanca vermektedir. Böylece müminler, dünyamızın bazı politik liderlerinin Küresel Piyasa’nın (bazılarımızı) ekolojik küresel ısınmanın sıkıntılarından muaf tutabileceğine inanmalarına çok benzer biçimde Tanrının Görünmez Elinin bizi (ya da en azından bazılarımızı) koruyacağına inanmaktadır. Din, bir inkâr politikası için ideolojik zırh sağlayarak boşluğu doldurmaya çalışır. Tanrıya inanıyoruz:

günümüzde piyasanın, bin yıldan bu yana dünyadaki biyolojik yaşam üzerinde ne değeri var? Ya da yüz yıldan bu yana var mı? (aktaran Dunbar-Ortiz, 2006).

Böylesi bir göz korkutucu senaryonun ortasında acı verecek şekilde aşikâr olan şey, yeni eleştirel hümanist bir pedagoji, kapitalizme (ona içkin olan emperyalizme) karşı mücadeleyi pedagojik projenin, sosyalizmin insanın özgürlüğü ve sosyal adalet için evrensel çağrısının oksijeniyle güçlendirilen bir projenin merkezine koyan söz ve dünyayı okumaya dönük bir yaklaşım ihtiyacıdır. Fasulye kafalı (sivri zekalı kadın), insanlığın ölümünü ilan ettiğinde, sarkan kapaktan Barbara Bush'un çaprazlama gıdıklanndan gelen ürkütücü bir feryadı değil; fakat afizemik, can çekişmekte olan dünyanın, onun yaşam verdiği insan bilincinin başarısızlığa uğrattığı bir dünyanın yavaşça gıcırıtması olacaktır.

NOTLAR

Bu bölümün geniş bir versiyonu, *Cultural Studies/Critical Methodologies* (2006, 7 (2):1-17)'de yer almaktadır.

REFERANSLAR

Bacon, D. (2005a). Divided we fail. Truthout/Perspective. <http://www.truthout.org/docs_2005/printer_112305D.shtml> (accessed December 10, 2005).

Bacon, J. (2005b). Saying whatthey've been thinking. Extra! 18 (6) (December): 13-15.

Brown, J. and Martin, A. 2005. New Orleans residents: God's mercy evident inKatrina's wake. Agape Press (September 2). <<http://headlines.dagapepress.Org/archive/9/22005b.asp>> (accessed December 14, 2005).

Burawoy, M. (1976). " functions and reproduction of migrant labor: Comparative material from Southern Africa and the United States". *The American Journal ofSociology*, 81(5): 1050-1087.

Blum, B., (2005). "Some things you need to know before the world ends. The Anti-Empire Report", (Sep-tember 5), <<http://members.aol.com/bblum6/acr25.htm>>

(accessed December 10, 2005).

Chomsky, N. (2005). "Wanted a leader for America". *Khaleej Times*, (October 5), <<http://www.chomsky.info/articles/20051005.htm>> (accessed December 10, 2005).

Cooperman, A. (2005). "Some say natural catastrophe was 'divine judgment.'" *Houston Chronicle*. <<http://www.chron.com/cs/csa/printstory.mpl/nation/3338642>> (accessed December 14, 2005).

Dunbar-Ortiz, R. (2006). "Freedom from religion: An interview with Alexander Saxton". *MRZine*. November 9. Retrieved at <<http://mrzine.monthlyreview.org/dunbarortiz091106.html>>

Foster, J. B. (2006). "Naked imperialism: An interview with John Bellamy Foster". *MRZine*. November 17. <http://mrzine.monthlyreview.org/foster_171106.html> (accessed November 17, 2006)

Henry, P. (2004). "Whiteness and Africana phenomenology". in G. Yancy (Ed.) *What white looks like: African-American philosophers on the whiteness question*, (pp. 195-209). New York and London: Routledge.

Klein, N. (2005). "Let the people rebuild New Orleans". *The Nation*. <<http://www.thenation.com/doc/20050926/klein>> (accessed December 14, 2005).

McLaren, P. (2005). *Capitalists and Conquerors*. Lanham, Maryland: Rowman and Littlefield.

McLaren, P. (2007). *Radical Pedagogy*. New York and London: Routledge.

Meszaros, I. (2006). "The Structural Crisis of Politics". *Monthly Review*, 58(4): 34-53.

Newmark, K. and De Rugy, V., (2006). "Hope after Katrina". *Education Next*, 4.

Parry, R. (2005). "Bush: They were underprivileged, so this is working very well for them." *Mirror.co.uk.*, (September 7), <http://www.mirror.co.uk/news/tm_objectid=15938967&method=full&siteid=94762&headline=so-many-of-the-people-here-were-underprivileged-anyway-so-this-is-working-very-well-for-them-----name_page.html> (accessed December 10, 2005).

Warrick, J. Hsu, Spencer S. and Hull A., (2005). "Blanco releases Katrina records: La. governor seeks to 'set the record straight'" *Washington Post Staff Writers Sunday*, December 4, <<http://www.washingtonpost.com/wpdyn/content/article/2005/12/03/AR2005120301480.html>> (accessed December 10, 2005).

Watkins, K. (2005). *Human development report*. <http://hdr.undp.org/reports/global/2005/> (accessed December 10, 2005).

Weisberg, J. (2005). "Beyond spin: The propaganda presidency of George W. Bush". *Slate*, (December 7), <<http://www.slate.com/default.aspx?id=2131768&nav/tapl>> (accessed December 10, 2005).

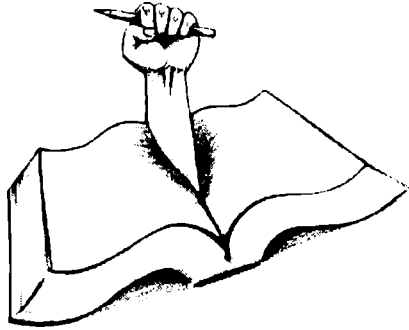
Williamson, E. (2006). "Some Americans Lack Food but USDA Won't Call Them Hungry". *Washington Post*, November 16, AOL.

Yassin, J. O. (2005). "Demonizing the victims of Katrina". *Extra!* 18(6): 9-12.

I. BÖLÜM

ÖRGÜTSEL PRATİK OLARAK ELEŞTİREL PEDAGOJİ

**Sürekli bir savaş döneminde sivil toplumun
ölümüne meydan okuma**

AMERİKA'DA EĞİTSEL SOLUN KRİZİ

Eleştirel eğitimciler, günümüzde kamusal alanı devletin neo-liberalizm ve emperyalizm pratikleriyle ve küreselleşmiş kapitalizm canavarıyla bütünleşmesine karşı savunmak için gayretkeş bir mücadele veriyorlar. Washington'daki "petrol baronları"na (*petrolarchs*) karşı işçilerin mücadelesiyle devleti zapt etmekten ciddi biçimde bahseden hiç kimse olmasa da, Amerika'daki sosyal hareketlerin, önümüzdeki günlerde meydan okumada daha aktif olacaklarına dair umut verici göstergeler vardır. "Caydırıcı savaş" ile sorumlu azgın Beyaz Saray'a öncülük eden Eski Savunma Bakanı Donald Rumsfeld, Başkan Yardımcısı Dick Cheney,

eski Savunma Bakanı Temsilcisi Paul Wolfowitz, eski Silah Denetim ve Uluslar arası Güvenlik Durumu danışmanı John Bolton, Savunma Politikası Kurulu Üyesi Richard Perle gibi yönetim şahinleriyle, onların emperyalist Yeni Amerikan Yüzyılı Projesiyle olan fanatik ittifaklarının, Amerikan utkuculuğunun, tek kutuplu politik konsolidasyon ve tahakkümün, yeni pazarların fethiyle ikmal edildiği açıktır. Ülke çapında şehir ve kasabaları apansız yakalayan vatanseverlik cümbüşü, Amerikan yurttaşlarının gözlerini 'Irak özgürleştirilirken' öldürülen yüz binlerce masum sivile karşı körleştirdi.

"Petrol için Kan Dökmeye Hayır" diyen savaş karşıtı afişlerden akan kızıl ve siyah sloganın vurucu etkisi, ille de fark aranacaksa, Amerikan ordusunun Irak işgalinden bu yana arttı. Bilindiği gibi OPEC, tümüyle Amerikan denetimi bölgesinin dışında yer almaktadır. Irak'ın petrol alanlarına ayrıcalıklı erişim ve henüz kullanılmamış geniş petrol rezervleri güç dengesini açık şekilde değiştirecektir. Amerikan ve İngiliz petrol şirketleriyle yapılan üretim paylaşımı anlaşmaları, Irak'ın petrol endüstrisini özel ellere teslim edecek ve Irak yönetimini kolayca değiştirilemeyen ekonomik antlaşmalara kilitleyecektir. Amerikan işgalci güçlerinin Irak yönetimini kaleme almaya zorladığı yeni yasalar, Amerika'nın Irak petrolünü 30 yıl boyunca sömürmesini sağlayacaktır. Kendi ülkelerini yağmalayan Amerikan 'serbest piyasası'na karşı Irak muhalefeti, Bush yönetiminin Irak'ı istila etme kararındaki asıl etmendi. 'Serbest piyasalar' elde etme ve Amerikan şirketleri için yatırım sahası açma güdüsüne şimdi, insanlığın şu ana değin gördüğü en korkunç, temelde karşı konulamaz askeri varlık eşlik etmektedir. Irak şimdi bir müşteri devlet olarak resmi biçimde 'pasifleştirilerek' Amerikan şirket yatırımı ve denetimi için 'özgürleştirilmektedir'. Yakın Amerikan tarihinin gösterdiği gibi, gelecekte kuşkusuz daha milyonlarca insan petrol zengini Ortadoğu'da ve dünyanın başka yerlerinde Amerikan İmparatorluğu adına ölecektir. Bush cunta'sının öğreneceği cid-

di dersler var. Demokrasinin mevcudiyetini bombalayamazsınız. Demokrasinin evrensel eşitlikçi değerleri, müşterek perspektiflerin karşılıklı kabulünü gerektirir. Fakat gelin de bunu, Irak'ın siyah altınından elde edecekleri kazançlar beklentisiyle ağzı sulanan British Petroleum (BP), Shell ve Exxon'un üst düzey yöneticilerine anlatın.

Amerikan askeri birliklerinin Küba, Nikaragua, Guatemala, El Salvador, Haiti, Kolombiya, Grenada ve Panama'yı silah gücüyle istila ettikleri son iki yüzyıl içindeki vakalarda olduğu gibi, son Irak işgali bize Batı demokrasisinin tarihi ve Amerikan dış politikasının emperyal kökleri hakkında değil sadece, fakat kapitalizm ve emperyalizm arasındaki melun birlikteliği hakkında da epey şey anlatmaktadır. Saddam'ın gaddarlığına rağmen, onun rejimi petrol üretimini devlet kontrolü altında tutabildi ve elde edilen gelirlerin çoğunu eğitim ve diğer sosyal hizmetler için harcadı. Elbette bu, kemikli elleri şimdi muslukları sıkıca tutan ve kârları toplamaya yönelen ulus aşırı kapitalist sınıf için kabul edilemezdi. Fakat onlar, beyaz parmak boğumlarından damlayan kanın farkındalar mı? Silahlı istilanın yasa dışılığı ve Bush'un "caydırıcı savaş" doktrinine yol açan emperyalist ideolojiden başka, Irak'ta ne tür bir demokrasinin pazara sürüldüğünü anlamak için pencereden fırlatılan, çalınan ya da başkaca ezip toz haline getirilen insanlık tarihinin 7 bin yılına bakmaya ihtiyacımız var sadece. Colin Powell'lı bir photo-shop savaş karşıtı bir başyapıt ile lekelenmesin diye BM Güvenlik Konseyi Meclis Salonu'nun dışındaki Picasso'nun Guernica'sı mavi bir örtüyle örtüldüğünde ya da Laura Bush'un bazı şiirlerin savaş karşıtı duyguları dile getirebileceği bilgisini danışmanları tarafından iletildiğinde bir Beyaz Saray şiir sempozyumunu iptal ettirdiğinden çok daha biçare bir sembolik şiddet gösteren Amerika, kuzeydeki şehir Musul'daki bir müzede olduğu kadar Bağdat Arkeolojik Müzesi'ndeki 170.000 adet değer biçilemez antik hazinenin (Hamurabi Kanunları tabletlerini de içeren Mezopotam-

ya menşeli hazineler) ahlaksızca çalınması ve tahrip edilmesini önlemekte başarısız kalarak- hatta bazıları teşvik ederek dedi-dünyanın dikkatini bir kez daha üstüne çekti. Gelişmiş kapitalist ülkelerden mültimilyoner sanat koleksiyonerleri, planlı hırsızlığın Irak'ın Amerikan istilasının tam da bir başka yüzü olduğu değer biçilemez insan yapımı eserlerinin alınması için ürkekçe uygun havayı beklemektedirler. Onların gizli ofis kasası (Vault-now), Kral Entemena heykeli ya da Asur tanrısı Ashur veya Ur şehrinden altın harpını içermekte midir? Teotihuacan'ın tahrip edilmesi, Kartaca'dan Roma sütunu ya da Dördüncü Haçlı Seferi'nde Konstantinopole'e yapılan ziyaretle gerçekleştirilen yakıp yıkmayı hatırlatan bir hareket içinde Amerika, uygarlığın özenle korunması denen şeyin tasfiye edilmesini kolaylaştırdı. Belki de Amerikan liderliği, Trumbull Kolej'de bir senior olan, "Irak'ın ulusal müzesinin katledilmesi" üzerine yorum yapan Susanah Ruthherglen'in (2003) yazdıklarından bir şeyler öğrenebilir:

Sanat eseri, kültürel belleğimizin taşıyıcısıdır; şu ana değin yaşadığımız gerçeğini ortaya koyan tek izdir. Sigmund Freud'un Roma harabelerini insanın bilinçaltının katmanlarıyla kıyaslamasından çok önce sanat eseri, insan hayatının çok kısa ömürlü içerikleri açısından süren bir depo, zaman içinde kültürümüzün ve benliklerimizin anlamını yeniden elde edebileceğimiz bir yer olarak görülmüyordu.

Belki Iraklılar, müzelerini, Amerikan ordusu tarafından dik-katlice -katıksız tezatla- korunan petrol bölgelerinin içine yerleştirirlerdi, daha iyi durumda olurlardı. Petrol bölgeleri tanklar ve zırhlı personel taşıyıcıları ile korunuyorken hırsızlar, Ulusal Arşivleri, Kuran Kütüphanesi'ni, Sulama Bakanlığı'nı, Endüstri Bakanlığı'nı, Kültür Bakanlığı'nı, Dış İşleri Bakanlığı'nı, Planlama Bakanlığı'nı, Enformasyon Bakanlığı'nı, Ticaret Bakanlığı'nı ve

diğer çok sayıdaki devlet binasını (üç hastaneyi söylemeye gerek yok) serbestçe yağmalıyor ve yakıyorlardı. Aslında, şehirdeki bakanlıkların her biri, BM ofisleri, elçilikler ve büyük kapalı alış-veriş merkezleri gibi (Irak'a ilişkin zengin istihbarat enformasyonuna sahip olan) İçişleri Bakanlığı ve Petrol Bakanlığı hariç yakılmıştı (Fisk, 2003a; 2003b).

Bağdat'ın yağmalanması ve yakılması sanki yetmezmiş gibi bir de Irak vatandaşları hücre cezasına çarptırılmışçasına evlerine kapatılmışlardı. Birleşik Devletler Deniz Filosu komutanı yakın zamanlarda, "Bağdatlı vatandaşlara mesaj"ını yayımladı: "Lütfen akşam ibadetinden sonra, gece saatlerinde ve sabah ibadeti çağrısından önce evlerinizden dışarı çıkmayın. Zira çeşitli suç unsurlarının yanı sıra eski Saddam Hüseyin rejimine bağlı terörist güçlerin dışarıda hareket ettikleri bilinmektedir... Lütfen belirtilen zamanlarda evlerinizden çıkmayın. Lütfen her zaman koalisyon birlikleri noktalarına son derece dikkatli yaklaşın" (Fisk, 2003). Iraklılar, elektrik ya da temiz içme suyu olmaksızın evlerinde akşam karanlığından tan ağarıncaya değin kilitli kaldılar. Fakat medya çoğunlukla, sokaklarda şen şakrak alkış tutan, fetihçi kahramanlarına hoş geldin diyen Iraklıları neşeyle ekrana getirdi. Ancak, Alexander Cockburn'ün belirttiği gibi:

Şimdi sokaklarda alkışlama var. Pek de şaşırtıcı değil. Saddam, sevilen bir herif değildi ve her halükarda halk, çıkarının nerede yattığını biliyordu. Asla unutulmamalıdır ki, Nagazaki'nin dürüst yurttaşları, II. Dünya Savaşı'nın sonlarında, Birleşik Devletler işgalinin başlamasıyla hemen neşeli bir Miss Atom Bombası yarışmasının sponsorluğunu yapmışlardı. Martha Stewart'ın bize anlattığı gibi yaşama sanatı, değişken koşullara canlı biçimde uyum sağlamayı öğretiyor." (2003, s.12).

Özgürlüğün" alkışçılarına eşlik eden şey uzun süreli Birleşik Devletler varlığına karşı yükselen bir itirazdır. Bir ay önce Sad-

dam Hüseyin heykelinin yıkılma görüntülerinin ülkedeki tüm televizyonlarda yayınlanmasının ardından (ki bu, Birleşik Devletler askeri propagandacıları tarafından dikkatlice tezgâhlanan bir sahnedir) birkaç gün sonra binlerce olmasa bile yüzlerce Iraklı, uzun dönemli bir Birleşik Devletler işgaline karşı olduklarını çetin niyetlerin göstermek için sokakları doldurdular. M-16 tüfeklerle karşılandığında en azından geride yüz yaralı ve kabaca bir düzine ölü bırakan Irak halkı, “İşgalciler Defolun” ve “Irak'ta Birleşik Devletler ve Birleşik Krallık'a hayır” yazılı dövizler taşıdılar (Keane, 2003).

Colin Powell, 2001'de Birleşik Devletler askeri bütçesinde kesintiye gidilmesini savunduğunda şu sözleriyle alıntılandı: “Bu kesintiyi düşünmek çok güç. Şeytanlardan dolayı tükendim. Kötü adamlardan bıktım” (aktaran Gibbs, 2002, s.15). Bir yıl önce Condoleezza Rice (2000) oldukça farklı bir gündemi açıkça dayatıyordu:

Birleşik Devletler, Sovyet iktidarının yokluğunda ‘ulusal çıkarı’nı tanımlamanın son derece güç olduğunu gördü. Birleşik Devletler-Sovyet kapışmasının ardından nasıl düşünüleceğini bilmememiz, ‘Soğuk Savaş sonrası dönemi’nin süregelen referansları açısından ortadadır. Yine de, bu tür geçiş dönemleri önemlidir, çünkü bunlar stratejik fırsatlar sunar. Bu akışkan zamanlarda dünyanın alacağı biçimi etkileyebiliriz.

Rice’in işaret ettiği fırsatlar, Birleşik Devletler dış politikasını, dünyayı karşı konulmaz şekilde ekonomik açıklığa yönelten bir ekonomik modernleşme motoruna dönüştürme olarak özetlenebilir-açıkçası o dönemde Rice, neoliberal küreselleşmeyi içeren demokrasiyi dünyanın her yerine ihraç etmenin aracı olarak savunan bir dış politika inisiyatifinin taraftarıydı. Bu bakımdan o, “Birleşik Devletler ve müttefikleri tarihin doğru tarafındalar” dedi. Birkaç yıl sonra Rice’in, yönetimdeki şahinlerin tek kutuplu

perspektifini yankılayarak daha zor bir çizgiye gelmesi eşit ölçüde önemlidir. *The New Yorker* dergisinden Nicholas Lemann'a verdiği mülakatında, Birleşik Devletler dış politikası girişimlerinin dayandığı 11 Eylül saldırılarından söz etmiştir:

'Zorluğun bir rolü tanımlamaktan geçtiğini düşünüyorum' dedi hemen. '11 Eylül'ün, açımlayan ve şiddetlen-diren şu büyük depremlerden biri olduğunu düşünüyorum. Olaylar, daha keskin bir haldedir.' Bush gibi Rice da, terörizme karşı koymanın ve kitle imha silahlarının 'sorum-suz devletlerin ellerinde' toplanmasının önlenmesinin şimdi ulusal çıkarı tanımladığını söyledi... Rice, Ulusal Güvenlik Konseyi'nin kıdemli personeline çağrı yapığını ve 11 Eylül'ün akabinde Amerikan öğretisini ve dünyanın şeklini kökten değiştirmek için 'bu fırsatları kendi yararımıza nasıl kullanırız'a dair ciddi biçimde düşünmeye çağırdığını söyledi. (*The New Yorker*, 1/4/02, alıntı ben çizdim; bu alıntı, *The Research Unit for Political Economy*, 2003'den yapıldı).

Hindistan Politik Ekonomi Araştırma Birimi'ne (2003) göre Rice'dan yapılan yukarıdaki alıntı, Birleşik Devletler dış politikalarının hedefinin terörizm olmadığını açığa çıkarmaktadır. Aksi-ne: "Dünya çapında farz edilen terörizm baskısı, Birleşik Devletler'e coğrafi ya da zamansal sınır tanımaksızın stratejik gündemini izleme 'fırsatları' sunmaktadır sadece." Irak'ın istila edilmesi, Irak rejiminin Birleşik Devletler'e doğrudan bir askeri tehdit oluşturduğu şeklindeki zoraki varsayımı üzerine on yıldan fazla süren yaptırımların zayıflatığı bir ülkeye vahşi bir saldırı başlatan, 11 Eylül olaylarından kendi çıkarına yararlanmaya dönük utanılası bir girişimdi. O halde bilhassa askeri-endüstriyel kompleksin son derece önemli bir ekonomik aktör haline geldiği bir konjonktürde neoliberal küreselleşme ve saldırgan bir Birleşik Devletler duruşu arasındaki bağı görmek şaşırtıcı değildir (Gibbs, 2001). Askeri-Keynesçilik yeniden moda oldu. Richard

Friedman'ın dramatik biçimde açığa vurduğu gibi:

Piyasasının gizli eli, gizli bir yumruk olmaksızın asla işe yaramayacaktır-McDonald's'in, F-15'in tasarımcısı olan McDonnell-Douglas olmaksızın gelişemez. Ve dünyayı Silikon Vadi teknolojileri için güvenli tutan gizli yumruğa, Birleşik Devletler Ordusu, Hava Kuvvetleri, Donanması ve Deniz Piyadeleri denilmektedir (aktaran Gibbs, 2001, s.33-34).

Neoliberal küreselleşme, uluslar arası finansın liberalizasyonu ve doların uluslar arası bir ekonomide tek başına işleyişiyle gelişmiş ülkelere güçlü bir rekabet avantajı ve Birleşik Devletler'e kârlar sağlamaktadır (Gibbs, 2001). Süreç içinde bu, dünya ekonomisinin sınıfsal ve etnik tabakalaşmasını şiddetlendirmektedir. Greg Grandin, aşağıdaki kısa tanımı önermektedir:

Neoliberalizmle birlikte yeni-uygarlaştırma misyonumuz var. Batı, ister teknoloji, piyasalar, kurumlar, tüketim mallarının uygun karışımıyla isterse gösterişli bir yığın silahla olsun, dünyanın geri kalanına şu veya bu biçimde serbest pazar demokrasisini götürecektir (2003, s.29).

Bush, Cheney, Rice ve Washington'ın petrol baronları cunta'sının sözünü ettiği serbest piyasacı demokratik yeniden yapılanmanın stratejik gündemi, daha adil ve eşitlikçi bir toplum kurmaya çalışan güçlere karşı bir saldırıyı betimlemenin gerçekte bir diğer biçimidir. Bu güçler: Sözde azgelişmiş ülkelerin işçi sınıfları (Batılı ve Kuzey Amerikalı araştırmacıların, bizim 'fazla sömürülmüş' olarak kabul ettiğimiz 'azgelişmiş' dedikleri şeyin açıkça farkındayız). Aşağıdaki gözlem, konuyu özlüce ortaya koymaktadır:

Her ne kadar Birleşik Devletler saldırısının görünürdeki hedefleri bu ülkelerin rejimleri olsalar da, bu pek ma-

kul olmayacaktır, zira bu ülke rejimlerinin hiçbirisi, Birleşik Devletlere bir tehdit oluşturmamaktadır ve aslında bu ülkelerin bazıları, örneğin Suudi Arabistan ve Mısır gibi ülkeler, ABD'nin müşteri devletleridir. Aksine, asıl hedefler, belli rejimlerin kontrol etmeye gönüllü olmadığı ve diğerlerinin kontrol edilemediği bölgenin anti-emperyalist kitleleridir. Birleşik Devletler tahakkümüne karşı hep asıl tehdidi oluşturan, Batı Asya'nın bu anti-emperyalist kitleleridir, yoksa rengi ne olursa olsun onların yöneticileri değil. Birleşik Devletler, ezici ve son derece sofistike ordusunun, kitleleri, eğer herkesin ağzına düşerlerse, etkili bir şekilde halledebileceğine inanır görünmektedir. Kitlel başkaldırıları, onları yok etme fırsatını yakalamak için kışkırtmaya yönelmesinin nedeni budur" (Politik Ekonomi Araştırma Birimi, 2003).

Latin Amerika vakası bir başka inandırıcı örneği sunmaktadır. Yeni Birleşik Devletler üsleri Manta (Ekvador), Tres Esquinas ve Leticia (Kolombiya), Iquitos (Peru), Rainha Beatrix (Aruba) ve Hato'da (Curacao) kurulurken askerileşme (militarizasyon) ile Latin Amerika'nın yeniden sömürgeleştirilmesine tanık oluyoruz. Birleşik Devletler, Şili, Brezilya, Bolivya, Ekvator, Peru ve Uruguay'dan Latin Amerikalı askerleri Arjantin'de Cabañas Operasyonu'nun bir parçası olarak eğitiyor. Adı kötüye çıkmış Kolombiya Plan'ına ilaveten Birleşik Devletler, Arjantin'de çok büyük bir radar ile 5.5 milyon kilometre kare alanı gözetleyebilecek Amazon Gözetleme Sistemi'ni kuruyor (Mendonca, 2003). Birleşik Devletler destekli Latin Amerikalı faşist diktatörlüklere karşı mücadeleler, bir dizi ülkede nihayetinde anayasal yönetimin restorasyonu ile sonuçlanmış olsa da Birleşik Devletler, oradaki siyasi partilerin kitlel hareketlenmesini engellemeye çalışmayı sürdürmektedir; Birleşik Devletler, bu partilerin "kitlel temsil ve seçkin müzakereciliğin" çok daha "modern" bir demokratik politikasını benimsemelerini tercih edecektir (Grandin, 2003, s.29). Bundan başka, ekonomiyi düzenlemede bölge-

sel ve yurtiçi temel çabaları perdeleyerek doğrudan demokrasiye karşı sürüp giden bir saldırı oldu:

Washington, halkın iradesini kısıtlayan birçok demokrasi karşıtı önlemi -yerel hükümetlerin yasal düzenlemelerini yürürlüğe koyma yeteneğini kısıtlayan uluslararası antlaşmaları ve mali politikayı kamusal tartışmadan uzaklaştıran bağımsız merkez bankalarının kurulması gibi- ustalıkla üretti (Grandin, 2003, s.29).

Siviller, alternatif oluşturmak için meşum düzenlilikte Irak'ta alkışlamayı ve ölmeyi sürdürürlerken Cumhuriyetçi Parti ile yakın bağları olan özel bir müteahhitlik şirketi olan Betchtel Corporation, Birleşik Devletler tarafından enerji sistemleri, elektrik şebekesi, şehir şebeke suyu ve kanalizasyon sistemleri dahil, Irak'ın altyapısını yeniden kurmada temel yüklenici firma yapıldı. Bu, Donald Rumsfeld tarafından iyi bir haber olarak görülmesi, zira Rumsfeld, Betchtel'e petrol botu hattı sözleşmesini ayarlamak için 1983'den 1987'ye değin Saddam Hüseyin ile yakından çalıştı. David Moberg (2003, s.17), "Politika Çalışmaları"ndan yeni bir rapor, önceden yayımlanmamış devlet belgelerini kullanarak, Rumsfeld ve Reagan'ın diğer yardımcılarının, Betchtel Corporation'ın Irak petrolü için yeni bir petrol boru hattı inşa etmesini sağlamaya dönük nihayetinde başarısız olan fiyat teklifinde 1983'den 1987'ye değin Saddam ile -İran ile olan savaşında zehirli gaz kullandığını kamuya açıklamasından sonra bile- nasıl da yakından çalıştığını" yazar. Yeni Betchtel Corporation, 680 milyon dolar değerindedir ve buradaki mantık, Birleşik Devletler altyapıyı ne kadar çok tahrip ediyorsa, yönetim kurulunda eski Savunma Sekreteri George Shultz olan San Francisco menşeli müteahhitlik şirketi için bunun da o derece kârlı olmasıdır. Birleşik Devletler Uluslararası Kalkınma Ajansı (USAID), diğer Amerikan çok uluslu şirketleri Irak'ın "yeniden yapılandırılması"nda fiyat vermeye davet etti. Yeniden yapılanma ça-

balarıyla uygun bir biçimde bir diğer konu da, 8 milyon Iraklı çocuğun güz mevsiminde okula geri dönmeleridir. Kâr amaçlı bir şirket olan Creative Associates International Incorporated (CAII), 1991'den önce Ortadoğu'da en yüksek kalitede eğitim vermekle övünen bir ülke için okuryazar oranlarını suyun dibine batırmaya yol açan BM yaptırımlarının 12 yıllık üretimiyle büyük ölçüde tahrip edilmiş bir okul sistemini yeniden kurmaktan yararlanmak için 65 milyon doların üzerine kondu. Eski Baas Partisi'nin ulusal müfredatını ortadan kaldırarak "siyaseten 'tarafsız' çalışmalar"ı yavaş yavaş aşılamayla sorumlu olan Creative Associates International Incorporated, politik olarak tarafsız müfredatın, Lübnan, Ürdün, El Salvador ve Guetamala'da imzalanan sözleşmelerde 200 milyon dolarlık USAID fonlu diğer "özgürleştirici" projelerin yanı sıra Afganistan'ın okul sistemini "yeniden inşa etmek" için U.S. CAII'nın şu anda sahip olduğu milyonlarca dolarlık sözleşmelere doğru nasıl yönlendirildiğini görmek isteyecek olan eleştirel eğitimcilerin yakın incelemesi altında olacaktır.

Kapitalizm, eğitim ve teknolojinin el ele gittiği hakikati, "Birleşik Devletler patent sahipleri"ne kazanç sağlayacak olan savaş sonrası Irak'ında Savunma Departmanı'nın (Issa'nın en karlı bağışçılarından olan Qualcomm tarafından geliştirilen) bir CDMA cell telefon sistemini kurmasını gerektiren bir bütçeyi sunacak olan Kaliforniya Cumhuriyetçi Kongre üyesi Darrel Issa tarafından girilen çabalarda-simgesel olsa bile-saptanan bir hakikattir. Naomi Klein'e göre (2003), "Irak halkının hükümetini seçmede söyleyecek sözleri olana değin ülkelerinin geleceğine dair kilit önemdeki ekonomik kararlar işgalciler tarafından alınmaya devam edilecektir." Elbette Birleşik Devletler, petrol endüstrisini kısmen serbestleştirecek ve Exxon Mobil, British Petroleum ve Shell ile yapılan üretim paylaşımı anlaşmaları vasıtasıyla Irak'ın petrol rezervlerini ucuza satarak tasfiye edecektir. Iraklı sürgünlere, "Birleşik Devletler'den kaynaklandığı görülmeyecek

bir biçimde" (Klein, 2003) özelleştirmeyi yürürlüğe sokmanın karşılığında Irak'ın geçici hükümetinde görev verilecektir. Klein'in (2003) yazdığı gibi:

Bazıları, bu savaşın petrolle ilgili olduğunu söylemenin, konuyu son derece basite indirgemek olduğunu ileri sürüyorlar. Haklılar. Bu savaş, petrol, su, yol, tren, telefon, liman ve ilaçlarla ilgilidir. Ve eğer bu süreç durdurulamazsa, "özgür Irak" dünyada en fazla satılan ülke olacaktır.

Asıl meselemiz, sermayenin kendi mantığının, demokrasinin, bireysel özgürlük ve kendi kaderini tayin etme hakkının başarılması olarak gerçekleşmesini engellemesidir. Kapitalist toplumlarda ortadaki peynir daima fare kapanının içindedir. Irak'ta yaşananlardan gördüğümüz şey, demokrasinin zaferi değildir. Klein'in (2003) ileri sürdüğü gibi:

Bu tartışmada hiç olmayan şey, servetlerinin hiç değilse birazını elde tutmak isteyebilecek-kim bilir?-Irak halkıdır. Irak, bombalamaların durmasından sonra kitlesel onarımlara ihtiyaç duyacaktır, fakat gerçekten herhangi bir demokratik süreç olmaksızın planlanan şey, onarımlar, yeniden yapılanma ya da rehabilitasyon değildir. Planlanan şey, hırsızlıktır: Hayırseverlik maskesi altında kitlesel hırsızlıktır; temsilsiz özelleştirmedir.

Fakat Irak'taki mevcut durum bu değil mi-ve buna yol açan olaylar-tam da dünya çapında küreselleşmiş bir kapitalizm metaforu değil midir? Birleşik Devletler, Irak'ta zaferini ilan ediyor, özgürlük ve demokrasi mücadelesinin savunuculuğunu yapıyor-aslında 4 Temmuz Roma mumu benzeri gökyüzünde kavisli bir rota çizen bir ilan ve savunma. Ancak Irak'ı tahakküm altına alan bizatihi demokrasinin Birleşik Devletler'de gerçekleşmesi kepaze bir şekilde başarısızlığa uğradı. Eleştirel eğitimciler

olarak bizler, kapitalizmin değer yasasıyla -imparatorun zorlamasıyla ya da onsuz- yönetilen bir dünyada demokrasinin sürdürülebileceğine inanmıyoruz. Demokrasi umudu özellikle böylesi günlerde solgun görünür. Bu, Bush yönetiminin endüstrinin şişman kedilerinin özel mülkiyet haklarını kutsal kabul eden ve yurt dışındaki toprakların ilhakını destekleyen yoz mali bir krallığın işlettiği McKinley döneminin barış ve bereket devresi günlerine bir geri dönüş çabası içinde ülkeyi ideolojik olarak kapatmaktadır (Greider, 2003).

İşçi sınıfına ve farklı renkten insanlara karşı kapitalizmin savaşımının yıkımlarıyla bozulan bir sosyal evrende küresel piyasaların hiç işgal etmediği ve geri çekilecek çok az alan kaldı. Açıkçası Birleşik Devletler, kapitalizmin adaletsizlik alışkanlığıyla karşılaşmadı ve ülkenin politikacıları, gelişmiş ülkelerdeki yaşam standardı ile azgelişmiş ülkelerdeki sefalet ve yoksulluk arasındaki yapısal açıdan bağımlı ilişkiyi sorgulamaları için öğretmenlere çok az imkân sağladı. Yirminci yüzyılın başlarında bu ülke, "Monroe Öğretisi"ne verilen yaygın anlam"ın farkında olan büyük filozoflarından John Dewey'in (1927) öğüdünü dikkate almada başarısız kaldı. Dewey, şu uyarıda bulunmuştu: "Anglo-Amerikan yasalci sözleşme nosyonları ve onun kutsallığıyla birleşmiş olan iş dünyasının doğal hareketi ve vatandaşlarının mülkiyetini korumayı bir ulusun görevine adanan uluslar arası gelenek, emperyalist girişimleri ters yönde çevirmeye elvermektedir." Birleşik Devletler dış politikasının militarizasyonu, (James Petras ve başkalarının işaret ettikleri gibi) dünya çapında 'liberalleştirici rejimler'in hakimiyetinin bir sonucu olarak (çoğunlukla yatırım bankaları aracılığıyla) kendilerini daha da zenginleştirebilmek için dış ekonomik politikanın doğrudan denetimini sağlayacak olan yönetici sınıfın çabalarıyla ilişkilendirilebilir. Mali sermaye şimdi sermayenin yoğunlaşması ve merkezileşmesi oyununun kurallarını dikte ettirmektedir.

Medya destekli seçimlerin sersemleştiriciliğine bel bağlayan

bir politikayı işe koşan Bush yönetimi, şirket medyasını dış politikanın hizmetinde kullandı ki böylece çevre, kitabi olarak neoliberal gündemle, ideolojik amigoluktan yoksun çok küçük mekânla kaplandı. Egemen ideolojinin tahribatlarının potansiyel olarak bir parça dışında kalmış mekânlarından biri olarak iş gören derslikler şimdi kapitalist özelleştirme mantığı ve emperyal militerleşmiş devlet ideolojisi tarafından sömürgeleştirilmektedir. Öğretmenler, kendilerine yöneticileri ve devlet görevlileri tarafından dersliğe "politika" sokmanın vatanseverlikle bağdaşmaz (unpatriotic) olduğu hatırlatılırken, akıl ve akıldışılığı, bilinç ve endoktrinasyonu birbirinden ayıran ideolojik bir çizgi üzerinde asılı bırakılmaktadırlar. Irak'taki savaşa eleştirel bir gözle bakan bir şiir olan "*Revolution X*"i okuyan bir öğrencinin durumunun ardından irticalen ücretli izin (paid leave of absence) almak zorunda bırakılan New Mexico'daki lise öğretmeni Bill Nevins vakasını düşünün.

Bush *hijo'su* (oğul Bush-ç.n.) politik hedeflerini utanmazca Hristiyan evanjelik köktendincilerine sıklıkla yaptığı Kutsal Kitap göndermeleri ve dayanışma girişimleriyle istismar ederken, eğer kendisine inanılacak olursa, mevcut Pentagon planının Birleşik Devletler'in Ortadoğu'ya doğru genişlemesini ilk onaylayan kişi İsa imiş. Kongre tartışmalarını atlatan ve kamusal tartışmayı pas geçen (bypass) doğrudan başkanlık emirleriyle Beyaz Saray, "İsa'ya tümünden teslimiyet"i gerektiren işbaşında eğitim programlarını devreye sokan ya da çocuk bakım programlarını veya kimyasal-bağımlı iyileşme programlarına nezaret eden veya sorunlu ailelere ruhsal ve ahlaki yenilenme sunan sağ-kanat Hristiyan grupları için devlet fonlarından milyonlarca dolar sağlayan inanç-temelli girişimleri başlattı.

Tüm bunlar eleştirel eğitimciler tarafından fark edilmedi. Eleştirel eğitimciler aramızdaki aksi ve gerici muhafazakar eğitimciler tarafından yapılan saldırıların çoğu zaman hemen ardından gelen akademik marjinalleştirmeye alışık olsalar da, eleştirel pe-

dagoji taraftarları ve uğraş sahipleri, sadece Birleşik Devletler demokrasisine karşı tehlikeli biçimde kayıtsız değil, fakat politik açıdan devlete ihanet edenler olarak algılanıp akademik cehennem çukuruna atılma korkusu yaşadılar uzun süre. Terörizme karşı 'sürekli bir savaş' mücadelesinin verildiği, Amerikan İmparatorluğunun bulunduğu yere doğru genişletildiği Birleşik Devletler tarihindeki bu mevcut tarihsel aşamada böylesi bir korkunun yeterince haklı bir mazeret olduğu düşünülebilir. Bu, kısmen yanlıştır, çünkü eleştirel pedagoji, ilk ününü, Birleşik Devletler emperyalizmi ve kapitalist sömürünün sert eleştirmeni olarak kazandı. Ne var ki, zaman değişti. Bugün eleştirel pedagoji, bir zamanlar olduğu gibi artık serbest piyasacı liberal eğitimin tehlikeli bir eleştirmeni değildir. Aksine, eleştirel pedagoji, postmodernleşmiş solun kozmopolitleşmiş liberalizmi tarafından öyle emildi ki, artık sermayeye ve Birleşik Devletler ekonomik ve askeri egemenliğine karşı keskin bir meydan okuyucu olarak hizmet etmiyor.

Eleştirel eğitimciler, bilgiyi sayısal açıdan değerlendirilebilir değere indirgediği için standartlaştırılmış test sınavlarına daima karşı çıkmışlardır. Onlar, pedagojik otoriterliği, ezberci öğretimi ve öğrencilerin seslerinin susturulmasını eleştirdiler. Onlar, çeşitliliği ve yaratıcılığı alkışladılar ve ırksal ayrımcılığa ve ırkçılığa, cinsiyetçiliğe ve homofobiye karşı mücadele ettiler ve bundan çok daha fazlasını yaptılar. Buna rağmen onlar, kapitalist sistemin formal yapısına ve üretim araçlarının mülkiyetine meydan okumadılar. Sosyal adalet, zenginliğin yeniden bölüşülmesiyle ortaya çıkmaz. Sosyal adaletle yönelik asıl adım olarak gereken şey, sosyal üretim ilişkilerinin dönüştürülmesidir. Bu, birçok eleştirel eğitimci ya da öğrencileri tarafından gerçekleştirilen meydan okuma değildir. Elbette bu değişimin olabileceğine inanıyoruz.

Gençliğimizin seslerinin-ve onların arasında öğretmen eğitim programlarına devam edecek olan gençliğin-çok daha fazla politikleşeceği ve Freire'in önceki yıllarda "conscientization" dediği

şeye açık olacakları umudunu bize veren savaş ve küreselleşme karşıtı hareketleriyle bağlantılı olarak kampüslerimizde çok sayıda gelişme vardır. Hiç kuşkusuz bu, Bush'a ve onun *de facto* (fiili) askeri/petrol *junta*'sına karşı dünya çapındaki hareketlerle teşvik edildi. Yeni bir politikleşmiş öğrenci öğretmenler kuşağının seslerine yanıt vermeleri için eleştirel eğitimciler (ki Birleşik Devletler'deki bunların ezici çoğunluğu devrimci değil, liberaldir) baskı yapılacaktır. Fakat bu, basit bir döneklere vaaz verme [süreci] olmayacaktır. Ülke çapında şimdiden kolej ve üniversite kampüslerinde dolaşımda olan 80'den fazla sağ-eğitimli gazete ve dergi vardır. Açıkçası, muhafazakâr örgütlerin ilerici sesleri susturmak için birleşik bir çabası söz konusudur. Doğrudan öğretmen eğitimi programlarına olduğu kadar eğitsel literatüre de radikal bir söylem getirmeleri için öğretmen eğitimciler ihtiyacı var. Eleştirel pedagoji alanında bile bu girişimler hayal kırıklığı yaratıyor.

Neoliberal küreselleşmenin şiddetli saldırısı ve onun gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin aynı biçimde baskı altına almasına yönelik "uygarlaştırmacı misyonu"na karşı başka bir telden çalınmış bir bölüm, hem eleştirel pedagojinin evcilleştirilmesine yönelik bir açıklama hem de sivil toplumcu sol içindeki politik kökleri ve rolünü yeniden canlandırmaya yönelik bir meydan okumadır. İlerici eğitimciler arasında bir diyalog ve söyleşinin başlatılması amaçlanmaktadır. Mali yönetici sınıfın kapitalist protokolleri, özel adalet bankerleri, iki ya da daha fazla şirketin birleşmeleri ve bunun sonucunda elde edilen kazanımların kitlesel yağlı lokma kârları kazandırdığı hedge fonlu spekülörleri ve Wall Street yöneticileri tarafından biçimlendirildiğimiz grigolandia'da canavarın karnında yaşayan bizler, yurttaşlığın kendi öz-oluşumunu körlemecesine kabul edip eleştirmeden yaşayan bir tarihsel mevcudiyet tarafından belirlenmiş olduğu, ulusun çeşitli coğrafi bölgelerinde yaşayan sakinlerin kendilerini eğitsel açıdan mekansal ayrımcı (segregated) kılıp ırksal olarak damga-

landığı ve işçi sınıfının bu ya da şu, tüm alternatiflere karşı yönetici sınıfın neoliberal piyasa ideolojisine arka çıkmak için sermaye tarafından yerinin doldurulduğu bir dönemde yaşıyoruz-tüm bunlar, işçi sınıfının mevcut işbölümü içindeki tabi statüsünü meşrulaştırıyor. Bu, ana damar eğitimcilerin, kapitalizmin özcü gayri insaniliğini onaylamaları ve bizatihi kapitalist ideolojinin panoptikonu* içinde yaşadıklarının nasıl da bilincinde olmadıklarının bir işareti olan kapitalizmin kaçınılmazlığını kabulleri arasındaki çatışmayı ifade etmek bakımından büyük bir reddi değil midir?

Bu bölüm, (bugün başka her ülke ya da muhalif örgütler/kişiler için aynı görünen) Birleşik Devletler düşmanlarına karşı değil sadece, fakat işçi sınıfına, farklı renkten insanlara ve kadınlara karşı bir savaşın (bizatihi ülkenin şiddete dayalı kuruluşuna değin geriye giden bir savaşın) yapıldığı kesintisiz bir savaş döneminde yazıldı. Bu, dönemlerin değiştiğini söylemek anlamına gelmiyor. Örneğin Bush *hijo*'su (oğul Bush), 'Psikoposluk'un güya 'iyi yetiştirme'nin (good breeding) varisi, 'karakter'in (siz bunu, zengin, beyaz 'gümüş kaşık' ailelerin kültürel sermayesi olarak okuyun) tekil bir liyakat nişanı olduğu günlerde Yale'de yetişti. Bugün giderek artan rezil 'testokrasi' biçimleri-sosyal sınıf, ırk ve dilsel artalanla epey bağlantılı olan bilimsel açıdan geçersiz ve güvenilir olmayan tutum testlerinden alınan puanlar-akademiye giden ana yol olarak hizmet etmektedir. Yönetici sınıfın aleni ırkçılığı ve sınıfsal ayrıcalığı, şimdi burjuvaziyi, 'iyi yetiştirme' nosyonundan yan çizmeye götürmekte ve kendilerini meritokrasinin sağlama bağlandığının var sayıldığı bir dönemde lise test pu-

* Foucault tarafından kapitalist toplumun baskıcı özelliklerini-otoritenin yeniden üretimini-hapishane (mekanı) üzerinden anlatan deyim; hapishanedeki tüm hücrelerin, gardiyanların bulunduğu kontrol odası tarafından gözetlenebildiği, fakat kendilerine bu kontrol noktası tarafından yönlendirilen güçlü projeksiyonlar nedeniyle mahkumların gardiyanları göremediği hapishane sistemi. (ç.n.)

anlarının ve üniversiteye giriş ölçütlerinin 'nesnelliği' altında gizlemektedir (çoğu ana damar araştırmacının aksine, nesnelliği, epistemolojik değil, ontolojik bir konu olarak görüyoruz, çünkü bize göre nesnellik, insanların maddi hayatlarını üretirken, insanı emek pratikleri tarafından üretilen gerçekliğin yapısıdır.) Bu konumun yaldızlı ırkçılığı, Bush hıjı'sunun (oğul Bush'un) hem yurtiçi hem de yurt dışında etnik halklara yönelik küçümseyici ve hor görücü tutumunda yansımaktadır. William Saletan'ın (2003) işaret ettiğı gibi Başkan Bush, TV ekranlarından Irak halkına seslendiğinde "Allah vergisi yeteneğı olan" (gifted) terimini kullanmaktan hoşlanır. "Siz iyi ve Allah vergisi yetenekli bir halksınız" [mealindeki] Arapça altyazı, Bağdat'ın yıkımının hemen ardından gerçekleşen bir yayın esnasında ekrandaki görüntüsünün altından geçerken Bush'un onlara iletteğı bir mesajdır. Saletan, Bush'un "Allah vergisi yetenekli" (gifted) terimini başkanlığı esnasında yedi kez kullandığını belirtir; bir kez Bill Cosby, bir kez Martin Luther King Sr. ve dört kez Iraklılar ve Filistinlilere gönderme yaptığında bu kelimeyi kullanmıştır. Bir de bu kavramı bir sanat ödülü töreninde el yazısından okumuştı. Iraklılara ve Latinlere "yetenekli" (talented) halklar olarak göndermede bulundu. Ruslar "girişimci yeteneğı" sahip olarak seçilip ayırılırken Çinlilere Bush tarafından "yetenekli, parlak ve enerjik" olarak göndermede bulunuldu. Fidel'i eleştiren Kübalılar "kararlık ve yetenek"i sergilerken, İrlandalı Amerikalılar bir "endüstri ve yetenek"i göstermektedirler. Saletan, doğru bir biçimde, bu tür betimlemelerin beyaz insanların, muktedir (capable) olduklarının söylenmesine gerek duyan "etnik" halklara göndermede bulunmak için sıklıkla kullandıkları müstehcen üstten alıcı ve küçümseyici söylemle aynı olduğunu belirtir. Saletan şöyle der:

Eğer siyah, Hispanik ya da çoğı zaman yetersiz (incompetent) olarak kalıp yargılaştırılan başka bir grubun

üyesi iseniz, bu türden küçümsemelere aşına olabilirsiniz. Bu, beyazların, sizin aptal olmadığınıza ilişkin şaşkınlıklarını ifade ettikleri nazik bir tarzdır. Onlar, sizin ne kadar da “uyanık” ve “düşüncelerini rahatça ifade edebilen bin” (articulate) olduğunuza hayret ederler. Onlar, size eşit ölçüde yetenekli beyaz birine davrandıkları gibi-yani sizi önemseyerek- davranmak yerine her başarıda size aşırı dikkat gösterirler.

Bu mevcut tarihsel aşamada Bush yönetimi olumlu eylemi ortadan kaldırmayı amaçlarken sağ, sosyal ücretleri serbest piyasa sistemiyle ikame etmesini sağlayan her imkânın üzerine atlayıp emekli aylıkları ve sağlık harcamalarını sermayeden emeğe transfer etmek için sermayenin gelir vergilerini düşürür ve muhafazakâr düşünce kuruluşları yıkılan kamusal alandan geriye kalanlar için özelleştirme planlarını devreye sokarken ülkedeki binlerce öğretmen ve öğretmen eğitimcisi rehberlik ve önderlik için solu aramaktadır. Amerikan halkının % 42'sinin Saddam Hüseyin'in 11 Eylül saldırılarından doğrudan sorumlu olduğu ve Amerikalıların % 55'inin Saddam Hüseyin'in El Kaide'yi doğrudan desteklediğine inandığını ifşa eden New York/CBS News araştırmasının sonuçlarından şaşkına dönen Birleşik Devletler eğitimcileri, sağ kanat şirket medyasının hakimiyet kurucu gücüne karşı kendini güçsüz hissediyorlar. Demokrasi örtüsü altında Bush'un uygarlığı terörist sürülerden (hordes) korumaya yönelik çığırtañk dili, havayı derin bir yalancılık duygusuyla kuşatıyor. Geç 1940'lar ve 1950'lerin anti-komünist propagandasını hatırlayacak kadar yaşlı olan Amerikalılar, politik bir *deja vu** yaşıyorlar. Milyonlarca insan, St. Paul Minnesota Kateşik Loncası Eğitim Derneğı'nin yayımladığı *Is This Tomorrow? America Under Communism!* (Yarın artık bugün mü? Komünizmle yönetilen Amerika!) adlı kitabı okudu ve *Red Nightmare* (Kızıl Kabus) ad-

* Fransızca bir deyim; geçmişte yaşanan bir olayı yeniden yaşama duygusu (ç.n.)

lı Jack Webb'in yaptığı anti-komünist propaganda filmini izlediler. 1948'de Birleşik Devletler Ticaret Odası, Başkan Bush'un 11 Eylül saldırılarından haftalar sonra değindiği bir noktayı anımsatan ürkütücü bir ifadeyi içeren "A Program for Community"yi (Cemaat Programı) yayımladı: "Biliyorsunuz, onlar bizden ve özgürlükten nefret ediyorlar." Birleşik Devletlerin yatak odalarında görülen kabuslar, Dr. Fred Schwarz tarafından yazılan ve Hristiyan Anti-Komünist Haçlı Seferi tarafından yayımlanan *You can trust the communists (to be communists)*'i (Komünist olacak olanlar, Komünistlere güvenebilirsiniz) okuyarak üretildi. McCarthy dönemini hatırlayamayacak kadar yaşı küçük olanlar, filmin devamını ilk elden izleme şansı bulurlar. Bazıları bunu demokrasinin uygulanması olarak görmektedirler. Herkes aldatılamaz. 1980'lerde erginlik yaşına ulaşan Amerikalıların hepsi, *Red Dawn* (Kızıl Şafak) adlı filmin mesajını almamıştı. Bu, okul takım maskotunun arkasında kendilerini Kutup Porsukları olarak adlandıran Colorado'dan bir grup lise öğrencisi tarafından hezimete uğratılan Sovyetler Birliği ve Küba'nın Birleşik Devletler'i istila etmelerini anlatan, John Lilius tarafından çekilmiş 1984 yapımı bir film idi.

Fakat terörizme karşı bugünkü savaşı çevreleyen gölgelenmiş karanlığın zehirlerinden arındığımızda ve terbiyeli bir Amerika için Bush *hijo'sunun* (oğul Bush'un) huysuz haçlı birliği parçası olan ilkel yurtseverlik bayrakları ve mebzul miktarda çıkartmaları ile yapılan çağrılardan kurtulup uyandığımızda bile, sosyal bir ilişki olarak liberal meydan okuyucu sermaye akademisi içinde göze çarpan bir yoksulluk hala yerinde durmaktadır. Irak işgalinin neden olduğu mali açıkların denetlenemeyen artışından dolayı sendelenip gelir dağılımına ilişkin bir yığın boş konuşma yapılırken, şaşırtıcı bir şekilde, sermaye suçlularının son raundunun çok az sayıdaki tek atımlık CEO'larını suçlamaktansa, sermayenin kâr sağlayıcı rejiminin çarpıklıkları ve aygıtlarına karşı koymamıza ilişkin çok az şey söylenmektedir. Bush yöne-

timinin demokrasiye faşist saldırısının bodur eleştirisi, liberal eğitimciler arasında, eğer sınıf altını, marjinalleştirilenleri ve yoksullaştırılmışları koruyacak etkili sosyal denetimleri sunarak uluslararasılaşmış piyasa ekonomisini sürdürmede diretirsek, bunun bu tür politikaları uygulamaya çalışan ulus-devlet ya da ekonomik blok için karşı konulamaz mukayeseli dezavantajlar yaratacağının farkın varılması gibi politik iradenin bir reddi pek değildir. Liberal eğitimcilerin (kiskanarak) ve muhafazakar eğitimcilerin (demagojik olarak) dayattıkları gibi, eğer kurumsallaşmış bir piyasa ekonomisinde çalışmanın etkili bir alternatifi yoksa, o zaman şurası kabul edilmelidir ki, serbest piyasa kapitalizminin şampiyonluğunu yapan ve refah devletinden geriye kalanın altını oyan neoliberal politikalar güzide ve üşütücü bir duygu yaratmaktadır. Ve elbette yoksullara verilen ceza, daha basiretli-ancak daha az öldürücü değil-politika ve uygulamalar içinde kitlesel yoksulluk koşullarını paketleyip sendeletilirken, sosyalist bir seçeneğin yokluğunda nihayetinde yoksullar ve güçsüzleri inletip oç almaya yol açacak yıkımla nasıl baş edileceği sorunu yanıtsız kalmaktadır. İşte bu bağlamda-oy sandıklarından daha ucuz olan bedava yemek kuyrukları, aşırı kalabalık hastaneler, ücret durgunluğu, işsizlik kuyrukları-örgütlenme sorunu, sosyalist bir seçenek arayışında sol için zorunlu hale gelmektedir. Küçülme, taşeronlaştırma ve esnekleştirme (give-backs) ile iş dünyasını yeniden yapılandırarak ücretin ve maaşlı işçilerin aşağı doğru hareketi, üretkenlik ve ücretler arasındaki görülmemiş eşitsizlikten en çok zarar görenler harekete geçirilmeksizin durmayacaktır.

ÖRGÜTLENMENİN POLİTİKASI

Bu bizi, bir yüzyıldan fazladır gerek devrimci solu gerekse de ilerici solu inatla meşgul eden bir problem olan belalı örgütlenme sorunuyla yüz yüze bırakmaktadır. Max Elbaum (2002), sosyalist adalet mücadelesinde örgütlerin hayati önemde olduğunu

belirtir. Şöyle yazar: “Kolektif biçimler olmadan kadroyu eğitmek, teori ve stratejiyi tartışmak, enformasyon ve analizi yaymak ya da günün acil mücadelelerine tümünden katılmak mümkün değildir. Ancak örgütler aracılığıyla, devrimcilerin sürüp giden savaşımarda katkılarını en çoğa çıkartabilir ve yeni kitlesel ayaklanmalar ve fırsatlar ortaya çıktığında olayları azami derecede etkilemek için kendilerini konumlandırabilirler” (2002, s.335). Ne var ki, Elbaum aynı zamanda, sosyal adalet mücadelemizde “sekte çıkma” dediği şeyden kaçınmamız gerektiği konusunda da uyarır.

Elbaum, 1970’lerin Yeni Komünist Hareketi ile olan deneyimlerini aktararak, bir hareket, grup dayanışması ve disiplin üzerinde direten “içe kapanık bir dünya” haline gelindiğinde, bunun çoğu zaman iç(sel) demokrasinin bastırılmasına yol açabileceğini açıklar. Yukarıdan aşağıya katı parti modeli, açıkçası Elbaum için bir sorundur. Bir yandan sosyal eylemciler (aktivistler), geniş, etkin, anti-kapitalist sosyal temele angaje ve sorumlu olmaya gerek duyar; öte yandan, kamusal politika üzerinde doğrudan bir etkide bulunabilmek için devrimci politikanın bir tarafa bırakılması yönünde baskılar vardır. “Politikanın kararlarında küçük fakat tekin bir nişe geri çekilme ve/veya kendini devrimci propagandayla sınırlama” (2002, s.334) itkisi vardır. Elbaum, Marx’ın “zaman, bağımsız tarihsel bir hareket için henüz olgun olmadığı”nda (2002, s.334) sosyalist sektecilik dönemlerinin hüküm sürdüğüne ilişkin açıklamasını zikreder. “Eski ortodoksilere her zamankinden daha safça (purer-than-thou) sadakat” grup tutunumu için ahlaken gerekli olan üyeliği sürdürebilmek ve diğer gruplarla baş edebilmek için kullanıldığında, problemler kaçınılmaz biçimde ortaya çıkar. Elbaum, sosyal hareketlerin en sağlıklı dönemlerinin, sıkı sıkıya bağlı kadro gruplarının ve diğer formların, aynı zamanda kendilerini genel politik bir trendin parçası olarak görürlerken bir arada yaşayabildikleri ve etkileşimde bulunabildikleri zaman ortaya çıkabildiğini belirtir. El-

baum, "örgütsel formların çeşitliliğinin (yerel ve ulusal kadro oluşumlarına ilaveten, yayın kolektifleri, araştırma merkezleri, kültürel kolektifler ve geniş örgütlenme ağları), aralarındaki dinamik bir etkileşimin yanı sıra, diğer durumlarda sosyalist-yönelimli işçi sınıfından yükselen demokrasi ve gerçekçilik için bazı baskılar (en azından bir dereceye kadar) uygulandığını" (2002, s.335) yazar. Bilinç ve etkinlik açısından eşitsizlikler çok sayıda olduğu zaman özellikle, tüm sektörlerde tek biçimli bir yaklaşımdan kaçınmak önemlidir. Elbaum, Leninist merkezileşmiş liderliğin kısa dönemde işe yaradığını fakat "herhangi bir sağlam sosyal temelden yoksun kaldığını ve tanımsal olarak soldaki diğer herkese neredeyse düşman olduğunu; asla bir sektörün sınırlarını aşmadığını" (2002, s.5) belirtir. Üyeliğin büyüklüğünün kullanılan stratejiler ve benimsenen örgütsel modellerin üzerinde derin bir niteliksel etkisi vardır. Elbaum, küçük bir devrimci parti kurma girişimlerinin, "devrimci bir partinin sadece 'ileri' bir müfreze değil, fakat keza işçi sınıfının sağlam, sosyalist eğilimli kanadını fiili olarak temsil etmesi ve onda(n) kökleşmesi gerektiği şeklindeki Lenin'in görüşlerinin hareket eylemcilerini körleştirdiği" (2002, s. 335) uyarısını yapar. Gerçekçi ve kompleks yolların alınmasına gerek olacaktır ki bu, bizzat işçi sınıfı hareketinin durumuna açıkça bağlı olacaktır.

Burada Elbaum'un görüşlerini aktarıyoruz, fakat bu aktarma, onun vardığı sonuçların tümüne katıldığımızdan değil, ortaya koyduğu sorunların önemini kabul ettiğimizden dolayıdır. Bu sorunların eğitsel solun anti-emperyalist mücadelesini inşa etmeyle doğrudan ilgili olduğuna inanıyoruz.

Sadece piyasanın değil, fakat devletin de ötesine geçen, sermayenin sosyal evreninin dışında işleyen alternatif bir insancıl sosyalizm vizyonu üzerine temellenmesi gereken bir eleştirel pedagojinin sürekli geliştirilmesine duyulan ihtiyaç aşîkardır. Bu pedagoji, piyasa ve devlet arasındaki yanlış karşıtlığı reddetmelidir. Massimo De Angelis, "bizden önceki tarihsel meydan oku-

yuş, alternatifler sorununun..., bu hareketin kendisinin verdiği örgütsel biçimlerden ayırılmamasını gerektirir" (2002, s.5) diye yazar. Küresel ölçekte yeni ortaya çıkan ulus aşırı kapitalist sınıf ve sermayenin dünyanın en uzak köşelerine akınıyla karşılaştığımız bir ortamda eleştirel eğitimciler, küresel işçi sınıfının ikilemi ve meydan okuyuşunu yeterli biçimde ifade eden bir örgütlenme felsefesine ihtiyaç duymaktadırlar. Küreselleşme karşıtı mücadelelerinin alternatif tezahürlerini tartışırken De Angelis, bu hareketlerin bazı vaatkar karakteristiklerini aşağıdaki gibi listeler: Çeşitli karşı zirvelerin üretimi, Zapatista Encuentros; ekonomik hesapların ve ötekiyle rekabetçi ilişkinin ötesinde kullanım değerleri üreten ve sosyal ve karşılıklı dayanışma pratiklerinden esinlenen sosyal pratikler; piyasanın korunduğu ve pekiştirildiği dikey ağların dışında birbirlerine yatay olarak bağlı kümelenmeler; taban (grassroots) demokrasisi, konsensus, diyalog ve ötekinin tanınması aracılığıyla sosyal işbirliği; akışkan ilişkiler içinde gelişen otorite ve sosyal işbirliği ve etkileşimle gerçekleşen öz-kuruluşlar; ve ötekiyle yerelliği, işi, sosyal durumu, toplumsal cinsiyet, yaş, ırk, kültür, cinsel tercih, dil, din ve inançları aşan yeni bir bağlılık. Tüm bu karakteristikler, komünal ilişkilerin kuruluşu açısından ikincil olacaktır. De Angelis şöyle yazar:

Bizim için küresel sahne, "öteki"nin keşfidir, oysa yerel sahne, "biz"nin keşfidir ve "biz"i keşfederek "öteki" ile olan ilişkimizi değiştiririz. Bir toplulukta komünallik (communality), yaratıcı bir keşif sürecidir, bir varsayım değil. Öyleyse her ikisini yaparız, fakat bunu, komünaliteyi, öteki ile angajmanın bir biçimi olarak halkı aklımızda tutarak yaparız (2002, s.14).

Fakat ya ulus-devlet? Ellen Meikins Wood'a göre "devlet, hem egemen ekonomilerdeki muhalefetin bir hedefi hem de başka yerlerdeki direnişin bir kaldırıcı olarak küresel sermayenin en

kırlıgan olduğu noktadır. Devlet, şimdi her zamankinden daha fazla devlet içinde cisimleşmiş belli sınıf güçlerine daha da bağılı olduğu ve şimdi her zamankinden daha fazla sınıf mücadelesi için ihtiyaç kadar bu mücadele için fırsat olduğu anlamına da gelir" (2001, s.291). Sam Gindin (2002), eğer mücadeleyle devleti ele geçirmeyi ve onu başka bir yöne itmeyi kast ediyorsak, devletin artık uygun bir mücadele alanı olmadığını ileri sürer. Fakat devlet hala, eğer amacımız devleti dönüştürmekse, uygun bir savaş arenasıdır. Gindin şöyle yazar:

Ulaşım sal akıl, ulusal devletin, ister hoşlanalım ister hoşlanmayalım, artık uygun bir mücadele zemini olmadığını ileri sürer. Bir bakıma doğrudur bu. Eğer devlet nosyonumuz, sol yönetimlerin 'ele geçirebileceği' ve farklı bir yöne, deneyime itebileceği bir kurum olarak görülen nosyon ise, bunun sosyal adalete çok az katkısı olacaktır. Fakat eğer amacımız, devleti halkın harekete geçirilmesi ve demokratik kapasitelerin geliştirilmesi için bir araca dönüştürmek, ekonomimizi halkın denetimi altına almayı sağlamak ve dünya ekonomisiyle olan ilişkilerimizi yeniden yapılandırmaksa, o zaman kazanan devlet iktidarı, şirket dünyasının en kötü kâbuslarını açığa çıkaracaktır. Ötekilerin alını oyarak kazanmaya dayalı stratejileri reddeder ve kavgamızı ulusal ölçekte onur ve adalet için sürdürürsek, yurt dışındaki ötekileri esinleyebilir ve onların kendi mücadeleleri için yeni alanlar yaratabiliriz" (2002, s.11).

John Holloway'ın önerisi, Gindin'inkine benzerdir. Holloway, dünyayı negatif bir biçimde, dünyayı değiştirme mücadelesinin parçası olduğu kadar bir pratik "moment"i olarak da kuramlaştırmamız gerektiğini ileri sürer. Fakat bu değişim, iktidarı ele geçirerek devleti dönüştürmekle oluşmaz, fakat daha ziyade devleti ve böylece dünyayı dönüştürmenin bir aracı olarak iktidarı eritme (dissolution) ile oluşmalıdır. Bu böyle olmalı, çünkü dev-

let, insanları, “eylemek”ten (insani etkinlik) kopartarak güçsüzleştirir. Eleştirel eğitimciler olarak bizlerin çalışmasında Holloway’ın harekete geçirilecek gücü (power-to do) (potentia) ve üstesinden gelinmiş gücü (power-over) (potestas), “sosyal eyleminin akışı”nın bir parçası, “biz”in kolektif inşası ve onun karşılıklı tanınmasının pratiğidir. Üstesinden gelinmiş güç, kolektif “biz”i basit eğitim nesneleri içinde yabancılaştırıp eylemenin sosyal akışını yadsır.

Holloway, harekete geçirilecek bir iktidar ile ötekilerin gelecekteki “eylemeleri”nin koşullarını oluşturmayı savunur. Süreç içinde harekete geçirilecek gücü, üstesinden gelinmiş güce dönüştürmemeliyiz, çünkü üstesinden gelinmiş güç, sadece “eyleme araçları”nı, en yüksek noktasına kapitalizmde erişen fiili “eylemek”ten ayırır. Aslında, üstesinden gelinmiş gücü uygulayanlar, eylenmiş (the done) ötekilerin eylemesinden ayırır ve onun kendilerine ait olduğunu ilan eder. Eyleyen (doer) öyleyse, düşünce ve pratiğin kökeninden kopmuş olur, üstesinden gelinmiş gücü üzerine alanların kumandası altında eğitilmiş ‘nesneler’in düzeyinde insanlıktan çıkarılmış olur. Üstesinden gelinmiş güç, insanları şeyler arasındaki ilişkilere indirger. Eylemeyi durağan bir varolma durumuna (a static condition of being) dönüştürür. Eyleme, hem “biz...dirizdir” (şimdi) ve “biz...değilizdir”e (başka bir şey olma olasılığı) göndermede bulunurken varoluş (being) sadece “biz...dirizdir”e göndermede bulunur. “Biz...değilizdir”i alıp götürmek, sosyal faillik olanağını parçalar. Üstesinden gelinmiş iktidarın kuralı, kimliğin kuralı olan “bu, şeylerin olduğu tarzıdır” kuralıdır. Kendi eylememizden koparıldığımızda, kendi boyun eğmemizi yaratırız. Harekete geçirilecek güç (power-to), (güç ile bir paralelliği varsayan) zıt-güç (counter-power) değil, fakat anti-güçtür.

Holloway bize, eyleme (doing) ve eylenmişin (done) birbirinden ayrılmasının tamamlanmış bir olgu değil, fakat bir süreç olduğunu hatırlatır. Birbirinden ayırma ve yabancılaşma, kendi

yadsınmasına karşı, anti-yabancılaşılmaya karşı bir harekettir. Yadsınma ya da anti-yabancılaşıma formunda (yadsınan 'olma' biçimi) varolan, gerçekte değillemesine (negatition) rağmen var olur. Yadsıma sürecinin değillemesidir. Kapitalizm, Holloway'e göre, "harekete geçirilecek gücün, onurun, insanlığın yadsınması üzerine kurulur, fakat bu, harekete geçirilecek gücün olmadığı anlamına gelmez. Harekete geçirilecek gücümüzün olduğunu iddia etmek, boyun eğmeye karşı direnişimizi benzer biçimde öne sürmektir. Bu belki açık başkaldırı, emek süreci üzerindeki denetimi savunma mücadeleleri ya da sağlık ve eğitim süreçlerini denetim altına alma çabaları biçimini alabilir. Üstesinden gelinmiş güç, yadsıdığı şeye bağlıdır. Tahakküm tarihi, sadece ezilenlerin ezenlerine karşı mücadelesi değil, fakat güçlülerin kendilerini güçsüzlere olan bağımlılıklarından kurtarma mücadelesidir de. Fakat üstesinden gelinmiş gücün harekete geçirilecek güce dönüştürülmekten kaçabileceği bir çıkış yoktur, çünkü sermayenin emekten uzaklaşıp gitmesi, azalan kar oranları biçiminde emeğe (onun harekete geçirilecek gücü soyut değer üretme emeğini dönüştürme kapasitesine) bağlıdır.

Devrimci praksisin bir parçası olarak yeni sosyal örgütlenme biçimlerine tanıklık etmeye başlıyoruz. Zapatistalara ilaveten Brezilya'da İşçi Partisi'nin katılımcı bütçeye ilişkin önemli tarihsel örneğimiz var. Arjantin'de ülkenin yakın dönemdeki ekonomik çöküşünün bir sonucu olarak örgütlü mücadelenin yeni biçimlerini görüyoruz. Burada, şu aralar yoluna girmiş ve ilk olarak taşradaki yoksullaştırılmış topluluklarda beş yıl kadar önce ortaya çıkmış olan *piqueteros*'un (işsizler) sokak protestoları örneklerine göndermede bulunuyoruz. Daha yakın dönemlerde, yeni mahalle *asambleas* (meclisleri-ç.n.), yerel sokak ortası protestolarından doğdu. Ülke çapında 300 civarında olan bu meclisler, *cacerolas*'ı (protestoları) örgütlemek ve evlerinden mahkeme kararıyla çıkartılanları ya da almaları gereken hizmetlerden mahrum bırakılanları vs. savunmak için haftada bir toplanıyor-

lar. *Asambleistas* (meclis üyeleri), kendilerini ve başkalarını beslemek için çorba mutfaklarını da koordine ediyorlar. Hem çalışan hem de işsiz olan işçilerden, en çok da kadınlardan oluşan bu hiyerarşi karşıtı, merkeziyetçilikten uzak ve halktan insanlar hareketi, dört yönetimin, Arjantin'in dış borçlarını ödemesinin ardından birbiri ardına hızlıca çöktüğü Aralık 2002'den bu yana yeni bir ivme kazandı. Kanadalı eylemci Naomi Klein (2003), aşağıdakileri yazdığında *asambleas* oluşturulmasını kuşatan ruhu yakalar:

Arjantin'de, bu ülkeyi iflasa götüren neoliberal politikalara karşı mücadele eden gençlerin birçoğu, 1976-83 dönemi askeri diktatörlüğü döneminde "kaybedilen" solcu eylemcilerin çocuklarıdır. Onlar, anne-babalarının sosyalizm için politik kavgalarını sürdürme, fakat farklı araçlarla devam ettirme kararlılıklarını açık biçimde söyle döküyorlar. Askeri kışlalara saldırmaktan ziyade, terk edilmiş topraklara izinsiz olarak yerleşiyor, fırın ve evlerini inşa ediyorlar; eylemlerini gizli olarak planlamaktan ziyade sokak ortasında açık meclislerini topluyorlar; ideolojik saflıkta diretmeğe her şeyden önce demokratik kararlar almaya değer veriyorlar. 70'lerin terörünü yaşayan eski eylemciler, kendi yarı yaşlarında olan insanlardan bir şeyler öğrendiklerini, geçmişlerinin ideolojik hapishanelerinden kurtulduklarını duyumsayarak işleri doğru bir şekilde yapabilmek için ikinci bir şans elde ettiklerinden şevkli biçimde bahsederek bu hareketlere katıldılar.

News & Letters'daki yeni bir rapor bu betimlemeye eklemeye bulunmaktadır:

Söz etmeye değer olan şey, *asambleas*'a muhalefet etmenin ve düşey, yukarıdan aşağıya doğru hiyerarşinin nasıl da insafsızca kontrol altına alındığıdır. Onlar, herkesi, görüşlerinin nasıl seslendirileceğini ve sorumluluk-

ları dönüşümlü üslenmeyi öğretmeyi teşvik ederek bağımsızlık, özerkçe kendi kaderini tayin hakkı üzerinde ısrar etmektedirler. Onlar, kendi hizmetlerinde olsa bile, iktidarlarla savaşırlarken aynı zamanda açık biçimde bireyci, kişisel öz-gelişmecedirler (2002, s.6).

Daha geniş *asambleas interbarrales* (muhtelif *asambleas*'dan kitle toplantıları), dönüşümlü görev yapan delegelerini, kendi yerel topluluklarının ürettiği konularda konuşacak ve oy verecek olan *asambleas*'lardan seçiyorlar. İlaveten, işçiler, Brukman, Zanon ve Panificadora Cinco gibi birçok fabrika ve çalışma alanını işgal ettiler. İşçiler, Rio Turbio'da bir madeni de işgal ettiler. Açıkçası, yeni devrimci örgütlenme biçimleri ortaya çıkıyor. Ernesto Herrera'nın belirttiği gibi,

Piquetero hareketi ve mahalle meclisleri deneyimleri, sosyalist görüş açılı devrimci bir hareketin, demokratik bir halk gücünün kuruluş imkanını mümkün kılmaktadır. 'Büyük isyan', direniş ve iktidar mücadelesini, temsili demokrasi ve/veya geri çağırma ilkesini birleştiren bir strateji sorununu, besin açısından kendine yeterlilik eylemleri olarak 'saqueos'u gündeme yerleştirmiştir (2002, s.10).

Bu aralar, yaşları 45-50 arası olan 55 kadın işçinin çalıştığı bir elbise fabrikası olan Brukman, Arjantin devletine karşı mücadelede simge oldu. Brukman işçileri, burjuvazi açısından tehlikeli olan bir teamülü yerleştirerek fabrikanın kamusal sahipliğini (mülkiyetini) talep ediyorlar. Aslında, Arjantin'de yaklaşık yirmi beş fabrika, kamusal mülkiyeti de talep eden işçiler tarafından işgal edilmektedir. Yaklaşık iki yüz elli fabrikadaki işçiler, bir işçi kontrolü tipi (kooperatifler oluşturma vs.) için bir tür devlet müdahalesi talep ediyorlar. Onlar, devletten gelen saldırılara direniş göstermek için bir halk cephesi oluşturdular. Ancak devletten gelen saldırılar sürüyor. Yirmi beş binden fazla insan, çok

sayıda kişinin yaralanmasına ve tutuklanmasına neden olan, polis tarafından tartaklanan işçileri savunmak için yakın zamanlarda Brukman fabrikasını kuşattılar.

Elbette *asambleas*, birçok farklı politik gündemleri olan farklı sınıf fraksiyonlarının üyelerinden oluştuğu için birçok sorunla karşı karşıyadır. Yine de tüm *asambleas*'lar, son zamanlarda özelleştirilmiş fabrikaların yeniden tabakalaştırılmasını en öncelikli konu olarak alıyorlar (öncü partileri reddederlerken bile). Aynı zamanda, halk mobilizasyonunun bu yeni yükselişinde, öznellikler (özneler) kapitalizmin amansız saldırısı altında devrimcileşirken, radikal ve anti-kapitalist güçlerin politik açıdan yeniden bir araya gelmeleri için programatic (programatik) bir önerinin ortaya çıkmasına gerek var. Devrimci solun örgütleyicileri için kullanılabilir daha fazla seçenekler olmalıdır. Herrera şöyle yazar:

Meksika'da Zapatista hareketi, Consultas ve Marches içindeki mobilizasyon kapasitesini solun politik bir alternatifine tercüme edemedi. Güçler ilişkisinin değişimi yoktu. 'Belirsiz anti-güç' teorisi ya da 'iktidarı ele geçirmeden dünyayı değiştirme', ne bir radikal reformlar süreci ne de devrimci bir süreç yarattı (2002, s.13).

Zapatista hareketinin imkânları konusunda Herrera'dan daha iyimseriz, fakat emperyalizm ve kapitalist küreselleşmeye karşı mücadele her ne şekli alırsa alsın, bu mücadelenin uluslar arası olmasına gerek olduğuna inanmaktayız. Önceden belirlenmiş bir yol olmadığı, yolu yürüyerek bulacağımız doğrudur. Fakat eşit ölçüde doğru olan bir diğer şey de, nereye gittiğimizi bilme-ye ihtiyaç duyacağımızdır. *Alice Harikalar Diyarında*'ki Chesire Cat'in konuyu ortaya koyduğu gibi, "eğer nereye gitmek istediğini bilmiyorsan, hiçbir yol seni gideceğin yere götürmeyecektir." Herhangi bir yolu yürümek istemiyoruz. Sosyalizm yolunu arıyoruz. Devlet iktidarının ele geçirilebileceğine ve bizatihi dev-

letin aşığıdan dönüştürülebileceğine de inanıyoruz. Çok ırklı, toplumsal cinsiyet-dengeli, enternasyonalist anti-emperyalist mücadeleye inanıyoruz. Umutlandırıcı olarak ortaya çıkan bir başka şey de, Başkan Hugo Chavez adına Venezüella, Caracas'taki Bolivarçı çevrelerin yükselişidir. Bolivarçı çevreler (Simon Bolivar'ın ardından verilen isim), Küba Devrimi'ni Savunma Komitesi'nden sonra oluşturulan gözetlemeci gruplar olarak hizmet etmekte ve Chavez'e olan desteği teşvik etmek kadar mahalleler ve yönetim arasındaki bağlantı olarak da iş görmektedir. Chavez hareketini yerinden etmeye çalışan ABD destekli iş dünyası liderleri ve muhalif ordu generallerine karşı çarpışmada bu çevreler önemlidir. Bolivarçı Çevrelerin Üyeleri, muhalefet tarafından örgütlenen mobilizasyonlara karşı uyarıda bulunmak ve taraftarları kentin işçi sınıfı mahalleleri içinde bir araya getirmek için sahte karşıt kutuplara şiddetle vurmaktadırlar. Onlar, artan kâr payları için emperyalizm ve sömürü tarafında olan kapitalist yüklü bir değer sistemi ile tanımlanan bir Amerika olarak "Amerika"ya ideolojik bir sadakati reddeden Bolivarçı bildirge "Nuestra America: una Sola Patria" (Bizim Amerikamız: bir kardeşlik) ile işaret edilen egemenlik için kendi kaderini tayin hakkının örneğidirler. "Nuestra America"ya göre halk, "endüstriyel savurganlığın leş kargaları" olmak uğruna neoliberal modernliğe yenilmeyecek (çeviri, Jaramillo). Bu hareket, bugünün yeniden yazılabileceğine, bir alternatifi olduğunu ve halkın kendi "Amerika"sını bulabileceğine dair açık bir işarettir (Nuestra America, 2003). Bu bildirgenin ruhu içinde biz, eleştirel eğitimcileri, toplantılarını medyaya ve kamuya açmaları ve iddia ettikleri az gelişmiş ülkelerin borçlarının tümünü silmesi için Uluslararası Para Fonu (IMF) ve Dünya Bankası'na baskıda bulunmalarını ısrarla istiyoruz, çünkü bu tür borçlar, sermaye birikiminin hizmetinde kendi halkını baskı altında tutmak için IMF ve Dünya Bankası'ndan alınan borç paraları kullanmış olan diktatörler tarafından artırıldı.

Kapitalizm ve onun devlet formasyonlarına karşı mücadelede Alex Callinicos (2003) iki seçeneği tartışır: İlk seçenek, (sermaye çıkışı ve cari krizlerin yarattığı baskının ya da son zamanlarda Venezüella'da görüldüğü gibi 'zenginlerin isyanları'na tepkinin bir sonucu olarak) anti-kapitalist hareket içindeki reformizmdir-ki bu reformizm, Washington Konsensus'una karşı mücadele vermeksizin teslim olan merkez-sol devlet kurullarına tanıklık eden bir harekettir. Burada devlet, sosyal değişimin başarılı biçimde ele geçirilebileceği bir araç olarak dikkate alınmaktadır. Ancak Callinicos, devletin sadece sosyal dönüşümün bir aracı olarak kullanılamayacağını, çünkü devletin, sosyal üretim ilişkileri ve baskı araçlarında merkezleşen bürokratik aygıtlara zaten oldukça bulaşmış olduğu önemli tespitinde bulunur. Callinicos eveleyip gevelemeden konuşur:

Nitekim yakın tarihsel deneyimler, devletin sadece sosyal dönüşümün aracı olarak kullanılamayacağına uzun süre önce değinen Marx ve Lenin'in yargısını doğrulamaktadır. Devlet, kapitalist sistemin parçasıdır, onu değiştirmenin bir aracı değil. Uluslar arası sermayenin ekonomik baskısı-dünya genelinde bilhassa para akımlarında yansıyan-devletleri sermaye birikimini geliştirmeye iter. Dahası, bizi devletin çekirdeğinde, nihai sadakatleri seçilmiş hükümetlere değil, seçilmemiş yönetici sınıfa olan baskı araçlarının-silahlı güçler, polis ve istihbarat servisleri-kontrolü üzerinde merkezleşen daimi bir bürokratik aygıt bulunur.

Callinicos tarafından tartışılan ikinci seçenek, anti-kapitalist hareketin özerkçi kanadı tarafından ileri sürülen seçenektir. Bu konum, mevcut devlete güvenmekten vazgeçer ve iktidarı sermayenin elinden alma hedefinden de kaçınır. Callinicos, Tony Negri ve John Holloway'i bu konumun belki de en çok tanınan temsilcileri olarak zikreder. Holloway'in konumu, Callinicos tarafından "kapitalist toplumun güya tüm nesnel yapılarının insan

etkinliğinin sadece yabancılaşmış ifadeleri olduğu, özne ve nesne...eyleyen ve eylenen ayrılığına dayalı meta fetişizminin üçlü bir formu” olarak betimlenir. Holloway'in “değillemenin hareketi” ya da anti-iktidar”ı, Callinicos'a, “kapitalizmi nesnel bir yapılar seti olarak anlama girişiminin Marx'ın özgün öz kurtuluş olarak sosyalizm anlayışının terk edilmesine işaret ettiğini ifade eder. Bu yüzden, neredeyse sonraki tüm Marksist gelenekler, 'bilimci' ve otoriteryen olarak bir kenara atılır.”

Holloway'in yabancılaşmış insan etkinliğinin fetişist yapılarını sona erdirmeye ve kapitalizm tarafından yadsınan insan niteliklerini özgürleştirme projesi, Callinicos tarafından son derece naif ve sorunlu olarak görülür. Örneğin o, Holloway ve Negri'nin yapıtının, Arjantin'de, “patronlarınca terk edilen ve işçilerce ele geçirilen küçük fabrika ağının yeni bir postkapitalist ekonominin başlangıcını temsil ettiği fikri”ni bir haklı çıkarma yolu olarak kullanılıyor olduğunu ileri sürer. Her ne kadar, yabancılaşmaya karşı mücadelenin sermayenin denetimindeki üretici süreçleri terk etmemesi gerektiğini Holloway'in anladığı açık olsa da, onun yaklaşımı merkezi bir çelişkiden muzdariptir. Son tahlilde, Callinicos, Holloway'in “biz, işçi sınıfı olarak mücadele etmiyoruz, biz işçi sınıfı olmaya karşı, sınıflaşmış olmaya (being classified) karşı mücadele ediyoruz” haykırışının kapitalist üretim ilişkilerini, onların orada olmadığı görünümüne girecek yıkma girişimiyle aynı anlama geldiğini ileri sürer. Eğer gerçekten de kapitalist sosyal ilişkileri yıkmak için belirlenmişsek, o zaman işçi sınıfı mücadelesi ve örgütlenmesinin daha etkili formlarını inşa etmekten önce işçi sınıfı mücadelesiyle özdeşleşmemenin (disidentify) bir anlamı kalmamaktadır. Buradaki mesele, kapitalizmin yenilgiye uğratılamayacağı değil, fakat kapitalist toplumda alternatif bir iktidar kaynağının geliştirilebileceği korkusuyla felce uğramış kalmaktadır-Callinicos'un “sıradan insanlar kitlesinin sahip olduğu demokratik öz örgütlenmenin sıra dışı kapasiteleri” olarak betimlediği şeydir bu. Bunun bir yolu, işçi sendi-

kacılığı olsa da, kapitalizme karşı böylesi bir örgütlenme, işçi örgütlerinin yegane alanı değildir. Diğer olanaklar, anti-kapitalist, savaş karşıtı ve anti-emperyalist hareketleri içermektedir. Callinicos, sosyal hareketleri örgütlemeye yönelik tüm girişimlerin anahtarının, işçi sınıfı ve işçi konseyleri biçiminde yerel ve ulusal düzeylerde birbirine bağlayan örgütlenme biçimlerini geliştirmek ve ilerletmek olduğunu ileri sürer (burada Callinicos, işçi sınıfının kitlesel grevleri ve halk ayaklanmaları sırasında oluşan örgütlenme biçimlerini düşünüyor). Bu tür örgütlenme biçimlerini 1905 ve 1917 Devrimleri, 1936 İspanya Devrimi, 1956 Macar Devrimi, 1978-79 İran Devrimi ve 1980-81'de Polonya'da Dayanışma'nın ortaya çıkışında gördük. Callinicos'a göre:

Bu işçi konseyleri, liberal kapitalist toplumlarda uygulananlardan daha ileri bir demokrasi biçimini somutlaştırmaktadır. Bunlar, sıradan bireylerin katılımı, halkın çalıştığı ve yaşadığı yerlerde karar vermeyi adem-i merkezileştirme ve delegelerin, onları seçenlerce daha yüksek yapılara doğrudan sorumluluğu üzerine temellenmektedir. Konseyler, kapitalist tahakkümün dayandığı merkezileşmiş ve bürokratik iktidar biçimleri için alternatif bir toplum yönetim tarzını temsil etmektedir.

Bu momentte eğitsel solda ortaya çıkan en büyük tartışmalardan birinin, Holloway ve diğerleri tarafından savunulan iktidarı ele geçirmeksizin dünyayı değiştirmeye ilişkin Zapatista konumu ile Venezüella ve Bolivya'da ayrı ayrı olarak Hugo Chavez ve Evo Morales taraftarlarınca alınan konum arasında olduğunu farkındayız. Zapatista'ların çalışmalarına, bilhassa onların yerli ve kadın hakları savunusu bağlamında çok büyük saygı beslese de, örneğin Chavez gibi devlet iktidarını ele geçirmeyi seçmiş olanların eylemlerinin yanlış fikirli olduğuna inanmıyoruz. Devletin, yoksulların ve ezilenlerin çıkarlarına hizmet edebilecek bir

biçimde aşağıdan yukarıya doğru demokratik biçimde yeniden şekillendirilebileceği umudunu hala koruyoruz. Chavezci doğrudan ve katılımcı demokrasi konumunun tarafındayız ve Chavez'in yirmi birinci yüzyıl sosyalizmini kurma çabalarını desteklemeye devam ediyoruz. Sosyalizmi dünya çapında ilerletme mücadelesini destekliyoruz.

En geniş amaç, kapitalist devlet iktidarının çekirdekteki (core) aygıtlarına başarılı biçimde meydan okumak ve nihayetinde devletin yerini alması için sosyal hareketlerin kapasitesini geliştirmektir. Devleti değiştirmek kolay olmayacaktır, çünkü devlet, "piyasa ve toplumu bir arada tutan sabit bir varlık (entity) ya da kap (konteyner) değil, fakat... karmaşık, iç içe girmiş, geçici ve özel bir şebekeyi biçimlendiren sosyal ilişkiler bütünü"dür (Kamat, 2002, s.112). Marksist Henri Lefebvre'ye göre devlet uzamının üç asıl ögesi, "ulusal bir toprak alanı", "politik-kurumsal ve yönetsel biçimlenişler, inşa edilmiş çevreler ve simgesel anıtlardan oluşan devlet sosyo-mekânsal örgütlenmenin ulusal bir şebekesi" ve "devlet tarafından üretilen zihinsel uzam"ı içermektedir (Kamat, 2002, s.112). İktidarın karmaşık uzamsal tipolojisine ve devletin sosyal kontrolüne meydan okumak ne kadar zor olursa olsun, hem uzamı yeniden biçimlendirmeye hem de devlet ve sivil toplum arasındaki ilişkiyi yeniden eklemllemek için sosyal hareketlerin gücüne duyulan umuttan vazgeçmeliyiz. Sosyal hareketler, sermayenin yönetici gücüne (iktidarına) bir alternatif için kalkış noktası ve küçük bir umut ışığı olarak hizmet edebilirler. Bizim için meydan okuma, Birleşik Devletler'in küreselleşmiş sermayenin bir üreticisi olduğu kadar ürünü de olduğunu kabul etmek ve ulusal sınırları içinde kuluçkaya yatmış sosyal hareketleri sermayeye karşı geniş çaplı bir harekete çevirmektir. Michael Löwy'nin (2002) işaret ettiği gibi, sermayenin sınır hatlarına sızdığı ve baskı gücünü Dünya Bankası, Uluslararası Para Fonu, Dünya Ticaret Örgütü ve Birleşik Devletler İmparatorluğu ile sahnelediği bir emsalsiz dönemde eksik olan

şey, ne ezenin ne de ezilenin olduğu yeni bir toplum görüşü açısı içinde alternatif bir proje önerebilecek bir politik örgütler-partiler, cepheleler, hareketler- ağıdır." Sosyal hareketlerin çok türlürlülüğü (yine de bileşim bakımından heterojen ve sermayeyle nasıl savaşılacığına ilişkin inançlarında çeşitli), aynı düşmanı teşhis etmektedir-ulus aşırı kapitalist sınıf. Bir çeşit üretim krizi, demokratik yönetimin meşruiyeti krizi ve dünyanın maddi kaynaklarını tehlikeli biçimde bitiren bir aşırı genişleme krizini kuşatan devam eden krizin geniş alanını kabul ediyorlar.

Bu noktayı ifade etmek için dikkatimizi, ulus ötesi şirketlerce üretilen rezil eşitsizliklere meydan okuyan ve işçiler için yaşamaya yetecek ücretler, kent yoksulları için besin üretimi ve köylüler için toprak reformu talep eden James Petras ve Henry Veltmeyer'in (2001) önemli çalışmasının üzerine odaklayacağız. Böylesi bir dönüşüm, 'içeriden bir kalkınma'nın eşlik ettiği, uluslar arası sınırlar ölçeğinde işçi ve mühendis konseyleri aracılığıyla işyerlerinin demokratikleştirilmesiyle başarılabilen 'aşağıdan kalkınma'nın önemine işaret etmektedir. Bu, besin üretimi ve temel ihtiyaçları iç piyasada ikamet eden yoksullara doğru genişletebilmek için üretim, ticaret ve kredi mülkiyetinde esaslı bir değişime göndermede bulunmaktadır. Sosyalizmi oluşturabilmek için-Petras ve Veltmeyer'in "ekonomik, kültürel ve politik sahalardaki dönüşümler ve emperyalizmin çok boyutlu tahakkümünü anlama üzerine temellenen integral bir değişim" (2001) olarak işaret ettikleri şey -sözde Üçüncü Dünya işçileri, yollarına çıkan çok sayıda engelle karşılaşacaklardır. Bu meydan okumayla başarılı bir şekilde yüzleşebilmek için Petras ve Veltmeyer, küreselleşmiş emperyal ihracat stratejisinden tümleşik bir yurt içi ekonomiye geçmemiz gerektiğini ileri sürerler. Kendine güvenebilme temellerinde dünya üretiminden kopmamak önemlidir, çünkü 'tek ülkede sosyalizm'i kurabilmenin olanaklı olduğuna inanılmaktadır. Petras ve Veltmeyer, bir piyasa sosyalizmini memnuniyetle kabul etmenin eşit ölçüde yanlış

yola sokacağını, çünkü piyasa güçleri, özel mülkiyet ve devletçe yönlendirilen dış yatırımların sosyalizmin temellerini kurabileceğini farz etmenin mantıksız olduğunu belirtirler. Tüm ekonomik mübadeleler -dış ve iç- topraksal ve üretici birimlerdeki halk temsiline dayalı demokratik bir rejime tabi olmalıdır.

Mücadele verebilmek için gereken şeyin sadece özel mülkiyetin ilgası değil, fakat yabancılaşmış emeğe karşı da bir mücadele olduğunu vurguluyoruz. Buradaki kilit nokta, neoliberalizm (özelleştirilmiş sermaye) tartışması karşısında devlet (uluslaştırılmış sermaye) içinde kaybolmamaktadır. News & Letters'in mukim editoryal kurulunun açıklığa kavuşturduğu gibi, karanlıkta bırakılmaması gereken asıl konu, emeğin sermaye tarafından tahakkümünü ortadan kaldırma ihtiyacıdır. Sermaye, değer üretimini tamamen ortadan kaldıran yeni insan ilişkilerinin yaratımıyla kökünden sökülme ihtiyacı duyar. Bu, neoliberalizmin ya da özelleştirmeye muhalefet etmekten vazgeçtiğimiz anlamına gelmez. Bunun ifade ettiği anlam, orada durmamamız gerektiğidir.

Önümüzde duran temel görevlerden biri, kol ve zihin emeği arasındaki ayrımın ortadan kaldırılmasıdır. Bu mücadele açıkçası hali hazırdaki kapitalist üretim biçimini yerinden sökmek ve özgürce bir araya gelmiş bireylerin yaratımının koşullarını harekete geçirmek üzerine odaklanmalıdır. Bu, mevcut küresel kapitalizmin krizi içinde mücadele verenlerin gereksinimlerini karşılayacak bir sosyalizm kavrayışına yönelik çalışmayı ifade eder. Burada muhalefetin (yani, mülkiyet biçimine, yani özel mülkiyete muhalefetin) ötesine geçen ikinci bir negatifiği-yenin yaratılmasına doğru giden ikinci ya da 'mutlak' bir negatifleme-tasarlamaya ihtiyacımız var. Bu, sadece yeni sosyal örgütlenme biçimlerini, yeni sosyal hareketleri, vs. kucaklamayı değil, fakat bu yeni kendiliğinden hareketlerce ortaya atılan yeni kuramsal ve felsefi sorunlarla ilgilenmeyi şart koşmaktadır. Mutlak değilleme (negation) diyalektiğinden doğan yeni bir pedagojiye olduğu ka-

dar yeni bir devrim felsefesine de ihtiyacımız var.

Yıllardır çok az sayıdaki eleştirel eğitimci, eğitim alanında Marksist eleştirinin verimliliğini canlandırmak için mütevazı çabalarda bulunmaktadır. Marksist kuramı İkinci Enternasyonal tarafından üretilmiş dar görüşlü, boxtrained, indirgemeci söylemin çoğuyla eşanlamlı gören birçok eğitimcinin aksine, Marksist teorinin, bir yüzyıldır süren farklı türden tüm görüş-nümleri ve kuramsal gebeliği içinde, tarihsel insani değer üretiminin aracısı olarak konumlanmanın yeri doldurulamaz (eşsiz) analitik ve politik işlevini yerine getirmektedir. Marksizmin ölümüne kederlenme ya da devrimci nostaljiye katılma, yaşlı sakallı şeytanın hayaletini çok kısa bir süreliğine uyandırmaktan daha az işe yarayacaktır. Açıkçası, günümüzün solcu eğitimcilerinin, çok ırklı, toplumsal cinsiyet dengeli, antiempyralist ve enternasyonalist bir halk cephesi geliştirirken aynı zamanda devleti bir mücadele alanı olarak yeniden düşünebilmek için "basmakalıp, mevcut (post)ideolojik koordinatları askıya almaya" (Zizek, 2002, s.195) ihtiyaçları vardır. Başka bir dünyanın mümkün olduğu inancımızı muhafaza etmek zorundayız. Sermayeden kopmaktan ya da ondan kaçmaktan daha fazlasını yapmamız gerekir; açıkçası, sermayenin değer yasasına meydan okumamız gerekir. Bolivarcı devrime, katılımcı ve doğrudan demokrasi formları sağlayacak devrimci bir devleti inşa etmenin önemli bir örneği olarak bakıyoruz. Görüşümüzce, ilerlemenin gerekli (ama yetmeyen) bir yolu da, sermayenin emek gücünün kullanım-değerini nasıl sömürdüğünü fakat işçi sınıfı inisiyatifi ve gücünün bu belirlenme tipini nasıl yıkabileceğini ve bütün çok yüzlü boyutları içinde sermayeye doğrudan karşı koyarak sınıf ilişkilerini yeniden birleştirmeyi nasıl zorlamayı çok ırklı ve toplumsal cinsiyetleşmiş işçi sınıfı gruplarının keşfetmesini sağlayacak devrimci bir eleştirel pedagoji geliştirmektir. Bu, eleştirel pedagojinin, emek/sermaye diyalektiğinin titreşimlerinin grafiğini çizmekle kalmayacak, fakat okul alanlarını kapsamaması

için sınıf mücadelesinin nesnel bağlamını da yeniden inşa edecektir. Eğitim (okullaşma) süreçlerini şirket dünyasına açmak (şirketleştirmek, corporatize), ticarileştirmek (businessify) ve moralize etmeye yönelik bugünkü girişimlerle sermayenin yeni bir tür emek-gücü yaratmasını yıkmak ve birçok öğrencinin evden katıldığı (call home) sosyal fabrikadaki hayatın sonsuz tabi olma sürecine direniş göstermek için de çaba gösterilmelidir (Cleaver, 2000; keza bkz. Rikowski, 2001). Eğitsel solu yeniden inşa etme kolay olmayacaktır; fakat ne bu ne öteki, emek gücünün, sermayenin iradesini uygulamak (gerçekleştirmek) için sürekli işkence aletine yatırdığı son derece militerleşmiş kapitalist bir devlette yaşamayacaktır. Eleştirel pedagoji, umutsuzluğun beyhude arka bölgesine çivileyen ütopyacı arzular tarafından yol veriliyor gibi görünse de, umudumuzu bugünün düşlerine demirlemektedir. Burada sosyal devrim, hüküm süren liberal oydaşma için sadece safrayı artıran postmodernistlerin aerosal görüşlerinde yeniden yaşam bulmak değil, fakat kendilerini, politik yumuşama (detente) ve demokratik bağlantısızlığın (disengagement) yüklerinden kurtarmak için ezilen cenahındaki günlük mücadeleden doğacaktır. Diğer bir deyişle, sınıf mücadelesinde demirlenmiştir.

ELEŞTİREL PEDAGOJİ VE SİVİL TOPLUMCU SOL

CNN Headline Haberlerin konuğu Glenn Beck: "İran'ı havaya uçuralım. Dediğim, alçaklara atom bombası atalım. Aslında [hedef], İran olmak zorunda değil, bizden olmayan başka bir yere, herhangi bir yere de bombayı atabiliriz." Alındığı yer: AlterNet, 28 Aralık 2006, <<http://www.alternet.org/mediaculture/45983/>>

Fox News'un konuğu Bill O'Reilly (kendi radyo programında): "Sünni ve Şiilerin Irak'ta birbirlerini öldürmelerini umursamalı mıyım? Hayır. Umursamıyorum. İnsanlarımızı oradan çekip çıkartalım. Bırakalım birbirlerini katletsinler. Belki de birbirlerini öldürerek bitmiş olurlar ve o zaman da bizim Irak'ta adam gibi bir ülkemiz olur." Alındığı yer: AlterNet, 28 Aralık 2006, <<http://www.alternet.org/mediaculture/45983/>>

CNN Headline Haberler'in konuğu Glenn Beck: "Ortadoğu, 10. yüzyıl barbarları tarafından istila edilmiştir. Bu sabah saat 5'te bunu düşündüm ve düşündüm ki, 'Ah, öyleyse, ne yani, nedir bu?' Eğer onlar yönetimi ele geçirirlerse-barbarlar şiddetli bir şekilde hücum edip Orta Doğu'da yönetimi ele geçirirlerse (bu sabah saat 5'te düşündüğüm şeydi bu)-orada her yere atom bombası atmak zorunda kalacağımızdır." Alındığı yer: AlterNet, 28 Aralık 2006, <<http://www.alternet.org/mediaculture/45983/>>

Ulusal ölçekte yayın yapan radyonun konuğu Rush Limbaugh'un Orta Doğu üzerine olan sözleri: "İyi, hemen orayı havaya uçuralım." Alındığı yer: AlterNet, 28 Aralık 2006, <<http://www.alternet.org/mediaculture/45983/>>

Sivil toplumun, birçoğunun “Amerikan Yaşam Tarzı”nın sürmesine taş koyan ve düzenli biçimde savaş karşıtı eylemcilerini vatan haini olarak suçlayan herhangi bir ilkeye karşı caydırıcı ya da önleyici savaşın avukatlığını yapan sağ kanat medya allamelerinin hırçın duyguları ve şahince propagandası tarafından sömürgeleştirildiği bir zamanda yaşıyoruz. Her ne kadar çoğu zaman medyanın demokrasiyi savunmada kilit bir rol oynadığı düşünülse de, bugün Birleşik Devletler şirket medyasının büyük ölçüde, süreç içinde sivil toplumdan arta kalanları kötürümleştirerek yönetici sınıfın çıkarlarına hizmet ettiği aşıkardır. Fox Televizyonu, Cumhuriyetçi Parti’nin gerici kanadının gündemini geliştirme ve savunmanın bir ‘haber-eğlence’ (infotainment) aracı olarak ana akım basınıyla özdeşleştirilirken dikkate değer bir şekilde yaklaşık 1200 radyo istasyonuyla ülkenin en geniş radyo zinciri olan *Clear Channel Communications*’nın rolüne dair çok az tartışma yapıldı.

Başkan olarak ilk icraatlarından birinde Bush hijo’su, Savunma Bakanı Colin Powell’ın oğlu Michel Powell’ı Federal İletişim Komisyonu’nun başkanı olarak atadı. Powell, telekomünikasyon endüstrisinin 1996 Telekomünikasyon Yasası’nı takiben engellemeyen deregülasyonuyla savaştığı bir dönemde yurt içi haberler ve eğlence ağını düzenleyen ajansı kontrol etmektedir. Ve Powell, radyo endüstrisindeki anti-tröst ihlaller olasılığıyla ilgileniyor görünürken, eski Bush hijo’su iş ortağı Lowy Maus tarafından yönlendirilen Clear Channel kârları, tüm yaygın medyanın en yoğun mülkiyeti, iş pratiklerinin mevcut kongre sınırlamalarına rağmen, dinmemeye devam etmektedir. Stephen Marshall’a göre, çünkü 9/11 Clear Channel “Büyük Medya Şirketinin en yalakası ve asker yanlısı oldu” (2003, s.24). Radyo istasyonlarının tümü, Cat Stevens’in “*Peace Train*”i ve John Lennon’un “*Imagine*”i de dahil kara listeye alınan şarkıların listesini yayınladı. Irak’ın istila edilmesi esnasında *Clear Channel*, “Rally for America” (Amerika için ittifak) dedikleri Birleşik Devletler

çapında savaş yanlısı, “askerlerimizi destekleyelim” toplantılarına sponsorluk yapmaya başladı-Rush Limbaugh’un toksik (zehirli) hiperbolünü destekleyen bir şirket için belki de o kadar da şaşırtıcı değil, fakat karşı eylemcileri ve Bush yönetiminin eleştiricileri iken yine de rahatsız edici. Marshall bildiriyor: “1200 istasyonu kullanan *Clear Channel*, dinleyicilerine eleştirilmeyen ‘yurtseverliğin’ uyuşturan (mindnumbing) akışıyla durmadan vurdu (2003, s.24). Marshall, “Michael Powell, George W. Bush ve *Clear Channel* ile birlikte politik, askeri ve şirket medyası arasındaki bağların otoriteriyen bir itki içinde bulanıklaştığı” (2003, s.24) konusunda da uyarır. Elbette diğer televizyon ve radyo istasyonları bu yolu izliyorlar. Sözü edilen konuyu kanıtlayan bir örnek vermek isteriz.

MSNBC kablolu yayın ağı (Microsoft ve General Electric/NBC ortak mülkiyetinde) muhtelif gruplara karşı ırkçı, kadın ve homofobik yergilerinde yoğunlaşan çekişmeleri bir radyo talk şov sunucusu olan Michael Savage’e haftalık bir televizyon programı verdirme kararını savunurken, Savage’i-ki onun şovu ilk kez 8 Mart 2003 cumartesi günü yayına girdi-ücretli çalıştırmayı, “fikirler piyasasını genişletecek meşru bir girişim” (FAIR, 2003) olarak açıkladı. Savage, nefret duygusunun diğer büyük eylemleri arasında top ateşinin kurbanı olan çocukları “getto sümüklüleri” diye bir kenara itti, beyaz olmayan ülkeleri “boktan” dünya ulusları diye niteledi ve homoseksüelliği “cinsel sapıklık” olarak adlandırdı, aynı zamanda Latinlerin “tavşan” gibi ürediklerini haşın biçimde ileri sürdü. Ve MSNBC’nin resmi raporu, Savage’i ücretle çalıştırma kararının “perspektif programcılığının hiçbir tekil bakış açısını desteklemediğini temin etmeye olan bağlılığının altını çizdiğini ilan etmekle birlikte (bkz. FAIR, 2003) ağ, savaş karşıtı liberal savunucusu Phil Donahue tarafından sunulan bir programın, şov dalında en yüksek izlenme oranlarına erişmesine rağmen, iptal edilmiş olduğunu anons etmeyi yeğledi.

NBC tarafından ısmarlanan bir çalışma, Donahue’yi “mevcut

piyasa hakkında bilgisi olmayan yorgun, sol-kanat bir liberal” olarak betimledi ve bu yüzden o, “savaş zamanında NBC için zorluk yaratan kamusal bir yüz” (FAIR, 2003) olacaktı. Rapor, Donahue’nin şovunun, “rakiplerimizin her fırsatta bayrak salladığı anda liberal savaş karşıtı gündemin bir mekanı” (FAIR, 2003) haline gelebileceği korkusunun üzerinde durdu.

Savage, aleni biçimde hükümetten savaş vakası içinde savaş karşıtı hareketin liderlerini tutuklamasını istedi. Ve bir sonraki şovunu şikayet edenleri, hapse atılmaları için nüfuzunu kullanmakla tehdit etti. Düşmanlarının soruşturulmasını sağlamak için çaba göstereceğini ve Birleşik Devletler’in Cumhuriyetçi bir Başsavcısının (Attorney General) olduğu gerçeğinden yararlanma avantajını kullanacağını söyledi.

Eleştirel eğitimciler olarak, bilhassa MSNBC’nin Savage’i çalıştırması örneğinde olmak üzere, Birleşik Devletler medyasının çifte standardını kınıyoruz. İçeriği ya da anlamına ya da baskıcı sosyal etkisine bakılmaksızın, bir yurttaşın bir düşüncüyü herhangi bir biçimde ifade etme hakkını soyut ve gelişigüzel savunma olarak kamu içinde bir düşüncüyü de jure (yasal olarak-ç.n.) ifade etme hakkını savunan (Birleşik Devletler Anayasası aracılığıyla) First Amendment’nin* mutlakçı pozisyonuna inanmıyoruz. Sadece bir içerik meselesi değil, fakat rasyonalite standartları da olmalıdır (bkz. Reitz, yakında yayımlanacak). “Her şeye uyar” (anything goes) yaklaşımını savunmak için ırkçı ve cinsiyetçi karşıtlığını bağnazlık olarak yeniden yazar. Hepimiz tartışmalara rasyonel varlıklar olarak katılırız ve bu, bizi kanaatlerimizin temellerini bilmeye zorlar. Otantik bir politik kültür, fikirlerin denetimini güçlülükle ele geçirmeye çalışmakla kalmayan, fakat muhalif pozisyonlara hakikatin elde edilmesinin bir önkoşulu olarak saygı gösteren eğitimsel ve kültürel bir bağlamı da önceden ka-

* Birleşik Devletler Anayasası’nın konuşma, basın, din, toplanma gibi özgürlükleri tanıyan kısmı. (ç.n.)

bul etmelidir (bkz. Reitz, 2000). Michael Savage örneğinde, onun nefretkar konuşmasını de jure (yasal) olarak ifade etme hakkı, yönetici sınıfa meydan okuyan solcu düşüncelerin, steril soyutlamalar ve anlamın idare edilmesiyle (Raymond Williams'ın kullandığı anlamda) "bilinci dramatikleştiren" oligopolist kapitalist medya içinde baskı altına alındığı Birleşik Devletler'deki de facto (fiili) durumla çelişmektedir. Hoşgörü, özgürleştirici bir güç olmalı, yoksa baskıcı bir güç değil ve aslında saf 'özgür' konuşma hoşgörüsüne insanların korku ve şiddetten bağışık yaşayabilecekleri bir bağlamı oluşturma imkânlarını engellediği zaman karşı konulmalıdır. Charles Reitz'in (2000) belirttiği gibi, Herbert Marcuse'ye dayanan First Amendment, özgürlük hakkını ve etkilerin sivil haklarını yıkmaya niyetlenenlerin konuşma ve eylemlerini korumak için kullanılamaz. Medyayı destekleyen şirket medyası ve devlet kurumlarının başat mantığı içinde Michale Savage'in nefretkar konuşmasını yasaklama, demokrasiye bir tehdit olarak görülüyor, oysa sağın suçları-egemen uluslara emperyalist saldırılar, insan emeğinin sömürülmesi, Birleşik Devletler adına terörist grupların eğitilmesi ve desteklenmesi-demokrasi adına hoş görülmeaktadır.

Bu bizi can alıcı bir soruna getirmektedir: Eleştirel eğitimciler, seçkinlerin önceye oranla sivil topluma karşı daha az hesap verir oldukları bir dünyayı kurduğumuz bir zamanda sivil toplumcu solu tam olarak nasıl yeniden canlandırabilirler? Takis Fotopoulos şöyle yazar: "Bu yeni dünya düzeni, merkezde en fazla evrenselleştirilme şansına sahip olan modelin çok büyük çapta düşük ücretli ve eksik istihdama dayalı Anglo-Sakson modeli olduğuna işaret etmektedir; 'toplumun yüzde 40'nın, kamu ve özel sektörler tarafından yaratılan geniş güvenlik aygıtlarınca güvence altına alınmasını tolere edilebilir bir ölçüdeki sosyal barış karşılığında finanse etmesi karşılığında çok az sayıda güvenlik ağı yoksulluğu yatıştırmaktadır" (1997, s. 358).

Eğer uluslararasılaştırılmış bir piyasa ekonomisinde diretirsek,

sınıf altı ve marjinalleşmiş kesimleri koruyacak olan etkili sosyal denetimlerin devreye sokulması, böylesi politikaları kurumlaştırmaya çalışan ulus-devlet ya da ekonomik blok açısından çok büyük mukayeseli dezavantajlar yaratacaktır. Ayrıca, kurumlaşmış piyasa ekonomisi içinde çalışmanın (işin) alternatifi olmadığını kabul edersek eğer, o zaman yönetici sınıfın neoliberal politikalarının seçkinler için bir anlamı yoktur ve bu koşullar altında sivil toplumcu sol tarafından sosyal denetimlerin empoze edilmesini reddetmenin bir mantığı vardır. Tek yanıt, seçimimizi sosyalizm ya da barbarlık arasında yapmamız gerekir. Eğer ikincisini seçersek, o zaman gerçekten de kendimiz için yaptığımız neoliberal yatakta uyumaktan başka bir alternatifimiz olmaz. Eğer sosyalizmi seçersek, o zaman toplumun radikal dönüşümü vizyonundan asla vazgeçmemeliyiz. Böylesi bir vizyonun, Birleşik Devletler suçlarının-yoksulların ve öteki egemen uluslara karşı işlenen savaş suçlarının-tarihsel belleği kendi istediği yöne çeviren okul gibi kurumların ifşasını gerçekleştirmesi gerekir. Bu tür suçların sorumluluğu, suçları işleyen devlet organları ve resmi yetkililere değil sadece, kimliği belirsiz kurbanların yanı sıra bu tür suçların tarihinin üzerini örtmeye girişen öğrenim araçlarına da (yani, medya, ders kitapları) yüklenmelidir. Vizyonumuz, “sınıfsız toplum ve uluslar arası ekonomik eşitlik davası”nı (Zavarzadeh, 2003, s.22) deklare etmek olmalıdır. Bu şekilde nesnel oluyoruz, çünkü nesnelliği, yorumlama performansı için söylemsel bir aşama olarak değil, fakat sınıfsal antoganizma, praksislojik bir müdahale tarafından yapılandırılan dünyaya bir müdahale olarak görüyoruz. Politikayı fayda ve araçsallığa indirgeyen Bush rejimine karşı zorunluluktan bir kurtuluş politikası öneriyoruz; politikanın tahakkümü asla aşmamasını şart koşan Bush rejimine karşı bir umut politikası öneriyoruz; halk kitlelerini parçalanmış, atıllaşmış madde olarak konumlayan Bush rejimine karşı onları, kendi kaderini tayin hakkına ve kendi-olmaya (self-becoming) bağlanma tarihinin disipline olmuş, amaçlı ve

öz-bilinçli öznelere olarak görüyoruz; halk kitlelerini zenginlerin bilgi aristokrasisi fikirlerine tabi kılan Bush rejimine karşı bilgi ve bilen özneyi, tikelin evrensele giden bir yolu bulduğu bir özne olarak görüyoruz. Bilginin özgürleştirici olduğu post-kapitalist bir dünya düşünüyoruz, çünkü bu, nesneldir ve sermaye ve ücretli emek dayanaklarını yerle bir edebilen bir çekiç gibi iş görür. Mevcut kapitalist devleti sosyalist bir alternatife dönüştürme yoluna giren eleştirel devrimci eğitimciler olarak bizler, demokrasi nosyonlarımızı yeniden gözden geçirerek geleneksel kamusal alanı politik alan olduğu kadar ekonomik, ekolojik ve sosyal alanları da içerecek şekilde genişleterek işe başlayabiliriz (Fotopoulous, 1997). Burada demokrasi, kutsal olarak tanımlanmış insan davranışı yasasının olmadığı bir öz-kuruluş süreci olarak görülmektedir.

Sosyalizme devrimci bir geçişin oluşumu üzerine Takis Fotopoulous (1997) tarafından aydınlatılan bir dizi konum, demokrasi nosyonunu yeniden ele geçirmek ve politik olarak sağlam bir sosyal adalet kavramı oluşturmak için burada fazlasıyla eğitici olduğunu kanıtlamaktadır. Fotopoulous'a göre ekonomik, politik, kültürel, sosyal ve ekolojik demokrasiyi içeren politik demokrasi ya da doğrudan demokrasiye ilişkin daha derin bir kavrayış geliştirmemiz gerekir. Bu, Fotopoulous'un 'konfederal içerimli demokrasi' dediği ve toplumun öz-kuruluşu (self-institution) ile tüm yurttaşlar arasında iktidarın eşit paylaşımına göndermede bulunan başlığı altına girmektedir. Bu, demokrasinin, oligarşik kurumsallaşmış süreçlerinin parçalanmasını dayatarak ve eşitsiz iktidar ilişkilerini somutlaştıran kurumsallaşmış politik yapıları elimine ederek yurttaşlarının seçimi üzerinde temellenmesi anlamına gelmektedir. Ekonomik demokrasi, makro ekonomik kararlarının yurttaş organlarına bırakılmasıyla başarılabilir, oysa işyeri ve hane halkındaki mikro kararlar, bireysel üretim ya da tüketim birimi tarafından üstlenilir. Burada odak, topluluğun ihtiyaçları üzerindedir, kendi başına büyümenin

üzerinde değil; [odak], topluluk ihtiyaçlarının karşılanması, piyasanın yarattığı ihtiyaçları karşılamak için üretimin sürekli genişlemesine bağımlı olmadığı yerdir.

Bu derin demokrasi modeli içinde eşitsiz ekonomik iktidar ilişkileri, üretim ve bölüşüm araçlarının kolektif mülkiyette olduğu çok ırklı bir yurttaş yapılanması (organı) tarafından kontrol edilmesini sağlayarak yapısal olarak elimine edilir. Sosyal alanda demokrasi, hane halkı içinde ve işyeri ve eğitsel kuruluş gibi genelde sosyal alandaki toplumsal ilişkilerin eşitliğine işaret eder. Kültürel demokrasi, toplulukça kontrol edilen sanat ve medya etkinliğinin oluşturulması anlamına gelir. Demokrasi, toplumun doğaya yönelik tutumu bakımından radikal değişimin kurumsal önkoşullarını yaratmak için iş görecektir yaygın bir ekolojik bilinç düzeyini geliştirecek, doğayı iktidar oluşturmaya pratiği içinde büyümenin bir aracı olarak görmek bakımından daha az araçsalci kılacak şekilde ekolojik olarak da duyarlı olmalıdır. Kısacası, Fotopoulous'un kapsamlı (inclusive) demokrasi nosyonu, yeni bir siyasal yurttaşlık anlayışını ve klasik doğrudan demokrasi kavramına geri dönüşü ima etmektedir. Bu anlayışta ekonomik yurttaşlık, 'demotic' (halka ait-ç.n.) mülkiyetin yeni ekonomik yapılarını ve ekonomik kaynakların kontrolünü içerir; bu anlayışta sosyal yurttaşlık, tüm temel ihtiyaçların demokratik olarak belirlendiği ve topluluk kaynaklarınca karşılandığı iş yerinde öz-yönetim yapılarını, hane halkında demokrasiyi ve yeni refah yapılarını içerir; bu anlayışta kültürel yurttaşlık, her topluluk çalışanının entelektüel ve kültürel potansiyelini geliştirmeyi mümkün kılar. Burada Fotopoulous, demokratik ve anarşist gelenekleri, radikal Yeşil, feminist ve liberal geleneklerle birleştirir. Kanımızca böylesi bir yeniden işler kılınmış yurttaşlık nosyonu, öğretmenler, öğrenciler, aileler ve diğer kültür çalışanlarını içeren bağımsız işçi sınıfı siyasal eylemini inşa etmeyle tutarlıdır. İşçi sınıfının örgütlenmesinin temelleri olarak bu geçiş aşaması, topluluklara doğrudan bağlı da-

ha geniş bir demokratik hareketin parçası olarak işyeri meclislerinin bir konfederasyonunu içerecektir.

Eleştirel devrimci eğitimciler için kapsamlı (inclusive) demokrasi mücadelesi, emekçiyi emeğinden ayırmak için tasarımılanan sermayenin çirkin hakikatindeki imama direnmenin bir aracı olarak devrimci bilinç ve kolektif eylemi inşa edecek olan öğrencilerle birlikte çalışmayı şart koşar. Kapitalizm, zorunlulukla mücadele etmek açısından aracın yanlış bir teşhisi üzerine oturur ve bu, iyileştireceği farz edilen durumu daha da kötüleştirdiği noktada bulunur. Kapitalist sosyal üretim ilişkileri tarafından üretilen yaşam imkânlarının fetişleştirilmesine ve eşitsiz bölüşüme diyalektik bir praksis ile meydan okunmalıdır. Diyalektik praksis, felsefi laf kalabalığının habis cici biciliğine işaret etmez, fakat materyalist bir diyalektik zemine oturur. Dünyada ve dünya üzerine eyleme işaret eder. Çelişkiler, yalnızca söylem alanında mevcut olarak görülmez, fakat üretim araçları ve ilişkileri üzerine tarihsel mücadelenin kirli alanına nüfuz eder. Kaynak bölüşümünü direniş alanı olarak kutsal sayan ve daha 'merhametli' bir kapitalizmin insani yüzle nasıl daha kolay bütünleştirilebileceğine göre sosyal dönüşümü ayarlamaya çalışan merkez-sol liberal uzlaşmaya, küreselleşmiş sermayeye sosyalist bir alternatifle doğrudan karşı koyan tutarlı bir praksis felsefesiyle doğrudan meydan okunmalıdır. Bu meydan okuma en verimli biçimde, kuşaklar arası, çok ırklı, toplumsal cinsiyet dengeli, ulus aşırı ve anti-emperyalist bir sosyal hareketin çerçevesi içinde tırmandırılabilir. Bu, bilhassa eğitsel solun çoğunun içine işleyen siyasal mutsuzluğun şu günkü anında kolay bir görev olmayacak. Radikal umuda gerek duyulacak.

Umut, olanağın özgürleştirilmesi, olanağın zorunluluğun diyalektik partneri olarak hizmet görmesidir. Umut yeterince güçlü olduğunda, geçmiş ile gelecek arasında tuzağa düşürülen bugünün kendi kaçınılmazlık yörüngesinden kaçabildiği ve tarihin kibrinin gücünü kırabildiği geçmişe yönelik olarak geleceği bü-

kebilir; böylece uğruna mücadele edilen şey artık, 'nedir'in arka bölgesinde donmuş, hareketsiz bir fikir olarak kalmaz, fakat 'ne yapılabilir'den yontulan bir gerçeklik haline gelir. Umut, düşle-
rin oksijenidir ve devrimci mücadele için dayanaklılık sağlar. Umut, tümelliği içinde sosyal hayatın materyalist okunması le-
hine öznel idealizmin reddedilmesine işaret eder. Umut, serma-
ye altındaki nesnel varlığımızın somut biçimlerini kavramada
evrensel ve tikel arasında aracılık eder. Umut, diyalektik praksi-
sin aracıdır. Devrimci düşler, günlük hayatımızı an be an şekil-
lendirerek ve yeteneklerin kârın hasat edilmesi için değil, fakat
ihtiyaçların doyurulması ve insan potansiyelinin tam gelişimi
için beslendiği olanak yollarını açarak, düş görenlerin, artık düş
görenler olmadığı, fakat sadece bizatihi düşlerin olduğu ana ka-
dar düş gördükleri düşlerdir.

Önümüzdeki günler, siyasal ve askeri işgalini haklı göstermek
için Bush yönetiminin petrol baronları tarafından şiddetli giri-
şimlere tanıklık edecektir. Onlar, özgürlük ve demokrasi için
dünyayı güvenli kıldıklarını ve "Amerikan Yaşam Tarzı"ndan ya-
rarlanmaları için diğer ülkelere fırsatlar sağladıklarını söyleye-
ceklerdir. Buna, genişletilmiş "ulusal güvenlik hedefleri"ni kar-
şılayabilmek adına tümenden yeni bir nükleer silahlar kuşağını
üretmeye sokmak için Bush yönetiminin girişimleri eşlik edece-
ktir. Ve Bush'un neocon (yeni muhafazakâr) danışmanları, bu gi-
rişimlerin ardındaki evanjelik Hristiyan cemaatlerin çoğuna sa-
hip olacaktır. Amerikan halkı tartışmanın dışında bırakılacak-
mış gibi görünmektedir. Fakat Bush, Amerikan halkının düşün-
düğü şey hakkında neden endişelenmeli ki? Tüm bu olanlardan
sonra bile halkın çoğu onu onaylamadı.

Halihazırda kapitalizme karşı en önemli cephe, Birleşik Dev-
letleri daha başka ülkeleri işgal etmekten alıkoymaktadır, çünkü
yönetimin Amerika Birleşik Devletleri Ulusal Güvenlik Strateji-
si, Birleşik Devletler küresel tahakkümü ve neoliberal Washing-
ton konsensüsü arasında değiştirilemez (geriye döndürülemez)

bir bağlantı tesis etmektedir (Callinicos, 2003a). Callinicos, eğer Birleşik Devletler Irak'ta başarılı olursa, ondan sonra neoliberalizme direnişin en ileri düzeyde olduğu güneydeki bölgelerde, Latin Amerika'da saldırıya geçmesinin oldukça muhtemel olduğu konusunda uyarır. B-52'ler ve Özel Kuvvetler, doğrudan Brezilyalı topraksız emekçiler ya da Arjantinli *piqueteros*'lara karşı konuşlandırılmasına bile, Birleşik Devletler askeri gücünün zaferi her yerde yoksulluk ve açlığa karşı mücadeleyi zayıflatacaktır. Ancak, çok olasıdır ki, bir Birleşik Devletler "siyah operasyonu", hem öldürücü hem de öldürücü olmayan biçimlerde Başkan Hugo Chavez'in yönetimine karşı devreye sokulacaktır. Venezüella'da Chavezcilerle olan işbirliğimiz, bize, bilhassa söz konusu ülkenin geniş petrol rezervleri varsa eğer, Birleşik Devletler yönetiminin ülkenin sosyalizme doğru yürüyüşünü caydırmak adına bir şeyler yapmak için hazırlanmadığının pek olası olmadığını öğretti. Açıkçası, Bush yönetiminin Venezüella yönetimini istikrarsızlaştırma girişimi, demokrasinin ifade edilmiş amaçlarından sapmıştır.

Amerikan halkları (Meksika'ya spesifik göndermeyle) arasındaki emperyalist duygunun rahatsız edici artışını yorumlayan John Dewey (1927), " 'Başkanın yanında durma' ve sonra 'ülkenin yanında durma' çılgınlığının çok kuvvetli olmasının ardından bir durum yaratmak son derece kolaydır... Kamusal duygu, sürekli olarak etkili olacak, protestodan daha fazlasını yapmalıdır. Alışkanlıklarımızın daimi bir değişimi içinde ifadesini bulmalıdır" diye yazdı. Elbette 'zihin alışkanlıkları'ndan daha fazlasına, sosyal tümelliğin ve iradenin daha diyalektik bir anlayışını elde etmek için bilincin koşullarını daha ileri düzeyde sağlayabilen ve sermayenin sosyal evrenine daimi bir alternatif aramayı amaçlayabilen sosyal üretim ilişkilerinde oldukça radikal bir değişime ihtiyacımız var. 11 Eylül 2002'den itibaren Birleşik Devletler emperyalizmi üzerine çalışan Gilbert Aschar (2002, s.81) meşum bir biçimde uyarır: "Birleşik Devletler halkı, yalnızca yöne-

tici sınıfının nemalandığı küresel bir hegemonyanın kaçınılmaz bir fırsatı olarak 11 Eylülcülere daha fazla katlanmaya gerçekten hazır mı?" Belki de, sadece savaş tiyatrosundan değil, fakat oyun yazarları ve aktörlerden gelen yorumlara kulak vermenin tam zamanıdır. Yakınlarda Peter Ustinov şu gözlemde bulundu: "Terörizm, yoksulların savaşıdır; oysa savaş, zenginlerin terörizmidir" (aktaran Berger, 2003, s.34).

Geleceğin vizyonunu ortaya koymanın bugünün tiranlığını pekiştirdiğini ileri süren Foucault ve postyapısalcılarca geliştirilen nosyonu reddediyoruz (Hudis, 2005). Benzer biçimde Derri-da'nın fetişin karşı konulabilir olmadığı ısrarını reddediyoruz. Birçok postmodernistin tavsiyesini memnuniyetle kabul etmek, bize göre kendi kendini baltalamaktır. Yani, tüm yapabileceğimiz şey, meta fetişizminin tanımladığı düşünce formlarının sonsuz bir eleştirisine angaje olmaktır. Aksine, kapitalizmin öznelinin, tarihin girdabı içinde sonu gelmez biçimde ortadan kaybolduğu bir dünyada belirtilerimize sahip olmaktan daha fazla şey yapabileceğimize inanıyoruz (bkz. Hudis, 2003). Peter Hudis'in (2003) belirttiği gibi, bu tür bozgunculuk (yenilgi beklentisi), eleştir-menler kapitalizmdeki değer üretiminin doğal ve değişmez olduğuna inandıkları sürece ortaya çıkar. Düşünceler, bizi hapsedecektir ama eleştiriden kaynaklanan kavramlar bizi özgürleştirebilir. Kapitalizmde dolayımmanın geçirgen olduğuna ve sermayenin sosyal evreninin dışında başka bir dünyanın mümkün olduğuna inanıyoruz. Devrimci eleştirel pedagojinin bunun gerçekleştirmesinde bir rol oynayabileceği fikrine de bağlıyız.

Eleştirel eğitimcilerin sesleri ve eylemleri, önümüzdeki günlerde daha da hayati olacaktır. Mücadeleleri hangi örgütsel şekli alırsa alsın onlar, yeni bir dünya için radikal bir umudu paylaşan küresel bir dinleyici kitlesine hitap etme gereğiyle karşılaşacaklardır.

NOTLAR

Bu bölüm, ilke kez P. McLaren ve N. Jaramlillo (2002)'de yayımlanan yazının yeniden gözden geçirilmiş halidir. *Critical pedagogy as organized praxis: Challenging the demise of civil society in a time of permanent war*. Educational Foundation, 16(4), 5-32.

REFERANSLAR

Aschar, G. (2002). *The Clash of Barbarisms: September 11 and the making of the New World Disorder*. New York: Monthly Review Press.

Berger, J. (2003). "Fear eats the soul". *The Nation*, 276(18), pp. 33-35.

Callinicos, A. (2003). "State of discontent". *Socialist Review*, 272 (March). <<http://www.swp.org.uk/SR/272/SR2.HTM>>.

Callinicos, A. (2003a). "War under attack". *Socialist Review*, 273 (April). <<http://www.swp.org.uk/SR/273/SR2.HTM>>

Cleaver, H. (2000). *Reading capital politically*. Leeds, Antitheses, and Edinburgh: AK Press.

Cockburn, A. (2003). "Yes, war really is hell". *The Nation*. April 28.

DeAngelis, M. (2002). "From movement to society". *The Commoner*, 4 (May). <<http://www.commoner.org.uk/01-3groundzero.htm>>

Dewey, J. (1927). "Imperialism is easy". *The New Republic* 50 (March 23). <www.boondocksnet.com/ai/aitexts/dewey.html>, in J. Zwick, (Ed.), *Anti-imperialism the United States, 1898-1935*. <<http://www.boondocksnet.com/ai/>>

Elbaum, M. (2002). *Revolution in the air: Sixties radicals turn to Lenin, Mao and Che*. London and New York: Verso.

Fairness & Accuracy in Reporting, activism update. (March 7, 2003). "MSNBC's Double Standard on Free Speech Turd World' is OK -'anti-war, anti-Bush' is not."

Fisk, R. (2003). "For the people on the streets, this is not liberation but a new colonial oppression." *The Independent*. April 17. <<http://argument.independent.co.uk/commentators/story.jsp?story-397925>>

Fisk, R. (2003a). "Library books, letters and priceless documents are set ablaze in final chapter of the sacking of Baghdad." *The Independent*. April 15. <<http://argument.independent.co.uk/commentators/story.jsp?story-397350>>

Fisk, R. (2003b). "Americans defend two untouchable ministries from the hordes of looters". *The Independent*. April 14. <<http://H1162.42.211.226/article2918.htm>>

Fotopoulos, T. (1997). *Towards an inclusive democracy. The crisis of the growth economy and the need for a new liberatory project*. London and New York: Cassell.

Gibbs, David N. (2001). "Washington's New Interventionism: U.S. hegemony and in-

ter-imperialist rivalries". *Monthly Review*, 53(4), 15-37.

Grandin, S. (2002). "Social justice and globalization" *Monthly Review*, 54(2), 1-11.

Grandin, G. (2003). "What's a neo-liberal to do?" *The Nation*, 276(9), 25-29.

Greider, W. (2003). "The right's grand ambition: Rolling back the 20th century". *The Nation*, 27(5)(18), 11-19.

Henera, E. (2002). *Latin America: The current situation and the task of revolutionaries*. Fourth International Press, July 17, pp.1-16

Holloway, J. (2002). "Twelve theses on changing the world without taking power". *The Commoner*, 4, (May), <<http://www.commoner.org.uk/04holloway2.pdf>>

Hudis, P. (2003). *Presentation at a reception for the book, Philosophy and Revolution*. Chicago, March 23.

Kamat, S. (2002). Deconstructing the rhetoric of decentralization: The state in education reform. *Current Issues in Comparative Education*, April 30, 110-119.

Kean, F. (2003). "A dangerous groundswell of resentment is building up on the streets of Baghdad". *The Independent*, April 19 <http://argument.independent.co.uk/low_res/storyjsp?story=398447&host=6&dir=154>

Klein, N. (2003). "Privatization in disguise". *The Nation*, April 15. in AlerNet.org. <<http://www.alternet.org/story.html?StoryID=15638>>

Klein, N. (2003). "Demonstrated ideals". *Los Angeles Times*, April 20. <<http://www.calendarlive.com/books/bookreview/cl-bk-klein20apr20story>>

Lemann, N. (2002). "The next world order". *The New Yorker*, January 4. <http://www.newyorker.com/fact/content/?020401fa_FACT1>

Löwy, M. (2002). "Debate: Towards a new international?" *Revista Rebeldia*, 2, (December). <<http://www.revistarebeldia.org>>

Marshall, S. (2003). "Prime time payola". in *These Times*, 27(11-12) (May 5), 23-24.

Mendonça, M. L. (2003). "New challenges for Brazilian grassroots movements". *Economic Justice News*, 6(1) (April), 3, 14-15.

Moberg, D. (2003). The road from Baghdad. in *These Times*, 27(11-12) (May 5), 16-18. *Nuestra America: una solapata*, (2003). <[Foundathttp://www.unasolapata.org/documento.html](http://www.unasolapata.org/documento.html)>

Petrus, J. & Veltmeyer, H. (2001). *Globalization unmasked: Imperialism in the 21. Century*. Halifax, Canada and London, England: Fernwood Publishing and Zed Books.

Reitz, C. (2000). *Art, alienation, and the humanities: A critical engagement with Herbert Marcuse*. Albany, NY: State University of New York Press.

Reitz, C. (2003). "Herbert Marcuse and the new culture Wars: Campus Codes, Hate Speech, and the Critique of Pure Tolerance". *New Political Science*, 25(2).

Rice, C. (2000). "Campaign 2000: Promoting the national interest". *Foreign Affairs*, January/February. <<http://www.foreignaffairs.org/20000101/aessay5/condoleezza-rice/campaign-2000-promoting-the-national-interest.html>>

Rikowski, G. (2001) *The battle in Seattle: Its significance for education*. London, UK: Tulnell Press.

Rutherglen, S. (2003). "The violent obliteration of art and memory". *Yale Daily News*, April 15. <<http://www.yaledailynews.com/article.asp?AID=22603>>

Saletan, W. (2003). "The soft bigotry of loose adulation". *Slate*, April 10. <<http://slate.msn.com/id/2081213/>>

The Research Unit for Political Economy. (2002). "The real reason for the US invasion: The current strategic agenda of the United States". *Aspects of India 's Economy*, 33 & 34 (December). <<http://www.rape-india.org/34/reasons.html> & <http://www.rape-india.org/34/agenda.html>>

The Resident Editorial Board. News & Letters, 47(6) (July 2002), 5-8

Wood, E. M. (2001). "Contradictions: Only in capitalism". in L. Panitch & C. Leys, (Eds.) *A world of contradictions, Socialist Register*, 2002. London, UK: Merlin.

Zavarzadeh, M. (2003), "The pedagogy of totality", *Journal of Advanced Composition*, 23(1), 1-53.

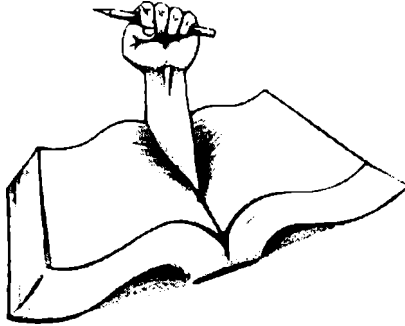
Zizek, S. (2002). *Repeating Lenin*. Unpublished manuscript.

Zizek, S. (2001). "Have Michael Hardt and Antonio Negri rewritten the communist manifesto for the twenty-first century?" *RethinkingMarxism*, 75(3/4) (Fall/Winter2001), 190-198.

II. BÖLÜM

NEOLİBERAL YURTTAŞLIK, YENİ EMPERYALİZM VE EĞİTİM SİYASASI

Eleştirel bir analiz

KAPİTALİZM VE BAĞLAM

*Bugün olduğu biçimiyle kapitalist toplumun ekonomik anarşisi,
kanımca, kötülüğün asıl kaynağıdır.*

-Albert Einstein (1949)

Mevcut tarihsel anın merkezi uzlaşmazlığı, şimdi tereddütsüz imparatorluk diyebileceğimiz uzlaşmazlıktır. İmparatorluğun en ateşli elebaşları ve müzmin savunucuları arasında küresel barışı ve özgürlüğü neoliberalizmin serbest ticaret amentüsüyle eşitleyenler yer almaktadır. Halihazırdaki Birleşik Devletler'in imparatorluğa doğru yönelişinin, emperyalizmin ilk devrelerini sürüp götüren aynı katılaşmış mantığı -sermayenin yoğunlaşması ve merkezileşmesi- izlediğini iddia etmek, haddini aşmak olmaz. Bugünün emperyalizmine dair farklı olan şey, Lenin'in zamanın-

kinin aksine, bugünkü emperyalizmin sadece özel finansal sermaye içinde değil, fakat devlet finans sermayesi içinde de kökleşmesidir; oysa Lenin'in döneminde emperyalizm artık sermayenin ihracı üzerine temellenmişti, II. Dünya Savaşı'ndan bu yana emperyalizm artık sermayenin ithali üzerine kuruldu (Hudis, 2003). Örneğin, Vietnam savaşından bu yana Birleşik Devletler, kredi açan devletten (*creditor*) borçlu bir devlet olmaya doğru ulusal geçiş yaptı.

Her ne kadar Birleşik Devletler özel sermayesi dünya ekonomisinde en üretken sermaye değilse de, yine de Birleşik Devletler, IMF ve Dünya Bankası politikalarını (Paul Wolfowitz kusura bakmasın ama) etkili biçimde planlamaktadır, öylesine ki diğer ülkelerden gelen artık değerın çoğu doğrudan ona yollanmaktadır (Hudis, 2003). Fakat devlet-kapitalist emperyalizmin şimdiki aşaması kendi karşıtıyla da nitelenmektedir: Seattle, Quebec City, Cenova, Prag ve başka yerlerde sokaklara dökülenler, küresel kapitalizmin *tıraş makinesi alanlarının* dışında başka bir dünyanın mümkün olduğu şeklindeki meydan okuyan kanaatlerini sergilemektedirler. Piyasa fundamentalizmi, Dünya Bankası, Uluslararası Para Fonu ve Washington Konsensusu'nun himayesinde insanlığa karşı kötücül saldırılarını yapar ve kendini, insan onuru, refahı ve demokrasinin geleceğine ilişkin kehanette bulunmak için gerekli papaz-erkil statüsüne uydururken ulus aşırı yönetici seçkinler, işçi sınıfını, kadınları, çocukları ve farklı renkten olanları kuşatarak dünyayı doğal kaynaklarıyla cezalandırmak için bir geçiş ritüeline katlanmaktadır. Emperyalizm ve fetihçiliğin yüzlerce yıllık dayanakları ve küresel bir Amerikancılık düşü, "öteki"nin değer yitirmesi ve evcilleştirilmesi üzerine inşa edilen "demokrasi"nin çok uzak ileri karakolları, demokrasinin ekildiği toprağın, kapitalizmin değerleme sürecinin gübre yığını olduğunu göstermektedir. Küresel yaşam dünyasının her yerinde (yoksa "yaşayan ölü dünya"nın mı demek lazım?) mağdur (mazlum) grupların emek gücü onları sermaye bi-

rikim sürecinde gayri insani aletlere indirgeyen soyut bir hesap ve değere sokmaktadır. Daha fazla rekabet olmasını düzenli bir şekilde talep eden kapitalistler, gerçekte sömürü oranını ve işsizlik olasılığını artırma savını ileri sürmektedirler.

1974-75 dünya ekonomik durgunluğundan bu yana kapitalizm, emeği koruyucu araçlar ve ileri teknolojik üretimin genişleyen büyümesiyle bile kâr oranlarındaki azalmanın üstesinden gelemedi. Şu anki tarihsel dönüm noktasını açıkça biricik kılan şey, dünyanın tek süper gücünün küresel hegemonyasını kurma ve yeni pazarlar yaratılmasıyla kârları çekmedeki başarısıdır. Bunu, en yakın rakipleri Rusya ve Çin'in Birleşik Devletler'e ne askeri ne de ekonomik olarak meydan okuyabilecek bir konumda olduğu bir dünyada sürekli savaşla ilerleyişini sürdürmesiyle başarmaktadır. Birleşik Devletler'in, asıl olarak fethettiği topraklardan süper kârları çekebilmek için dünyanın geri kalanının doğrudan topraksal kontrolüyle ilgilenmediği geç 19. ve erken 20. yüzyıllardaki emperyalist sömürgeciliğin klasik devresinin aksine, post-emperyalist bir süper güç olduğu anlamına gelmez.⁽¹⁾ Aksine bu, Birleşik Devletler'in emperyal iradesini askeri üsler, vekil devletler, ekonomik tehditler ve rüşvetlerle gerçekleştirebileceğine işaret eder. Irak ilginç bir vakadır, çünkü Birleşik Devletler işgali orada açıkça, üretimi paylaşım anlaşmaları vasıtasıyla fiili (*de facto*) kontrolünü elinde bulundurduğu petrol rezervlerini korumak içindir. Elbette kâra susayan kapitalizm vampiri, her ne zorluk olursa olsun, tüm dünyaya demokrasi getireceği şeklindeki kaşarlanmış iddiası altında gizlenir. McDonald's'ın yılda 800 restoran açmasından ve Coca-Cola'nın % 20 başarı tutturmak amacıyla [çıktığı pazarda] dünyanın toplam içecek miktarının % 10'unu karşıladığını iddia etmesinden gayri de-

1) Amerikan sömürgeciliğinin yürüyüş yolu, bizi İspanyol-Amerikan savaşına ve Küba, Porto Riko ve Filipinler'in fethedilmesine ve Dominik Cumhuriyeti, Haiti ve Nikaragua'nın işgaline götürür. Rejim değiştirmek için yapılan daha gizli-kapaklı girişimlerin sergilendiği ülkeler, İran, Şili, Kongo, Guatemala ve Vietnam'dır.

mokrasinin başarılarına işaret edecek başka önemli bir yol yoktur (Hawken, 2003, s.527). Amerikan utkuculuğunun meta anlatısı şimdi, geleneksel anti-emperyalist ve anti-kapitalist hasımlarını yurt sevmez ve dünyanın “kötülük yapanları”yla aynı lig içinde şeytanlaştırıp boğmakla tehdit etmektedir.

Birleşik Devletler emperyalizmi artık, post-Marksist sosyoloji çalışma gruplarının güvenliği içindeki blucin giysili radikal profesörler tarafından yapılan ağız dalaşına dayalı bir fildişi kulesi değildir. Aksine, “kurtuluş” ve “özgürlük” adına (ister gözdağıyla isterse istila ve işgalle olsun) egemen uluslar üzerindeki vahşice güç uygulamasının Amerikancılık ile eş anlama geldiği bir döneme tanıklık ediyoruz. Gençlerimize verilen mesaj açık biçimde çınlamaktadır: “Tanrı” bizim tarafımızdadır; silahlı güçlere katılım, onurlu bir davettir ve Birleşik Devletler “demokrasi” yolunda bütün olasılıklara karşı yılmaz biçimde egemen olacaktır. Neoliberal yurttaşlığın bu anlayışını destekleme, yoksulların ve farklı renkten çocukların eğitimi, standardizasyon, test, özelleştirme, Hristiyanlaştırma ve militarizm araçlarıyla başarılmaktadır büyük ölçüde ki, bunlar NCLB Yasası’nın mali kaleleri ve yasal yollarına bağlanmaktadır.

11 Eylül dönemi sonrasında, mahalle parkındaki haysiyetli ailecek gezintilerinin şimdi Usame Bin Ladin maskesi takmış Johnny Rockets’daki yerel kola makinesi tezgâhtarından elli sente alınıp çaya/kahveye kurabiye daldırma oturmalarını içerdiği dönemde Amerikan kültürü, karanlık, saçı sakalına karışmış Arap terörist takıntısıyla tahrik edilmektedir. Bu kültür, bilhasa kararları kutsal buyrukla çeliştiğinde, İsa adına savaşan bilimle de saplantılı bir hâl almaktadır. Yedeklerinde çocuklarıyla gelen vakur, kilolu çiftlerin, dünyanın 6000 yaşından daha küçük olduğu ve altı günde yaratıldığı tezi altında iş gören Yaratılış (Genesis) Bakanlığı’ndaki yanıtlar ile kurulan 27 milyon dolarlık bir girişim olan Kentucky, Petersburg’daki Yaratılış Müzesi’ne getirildiklerine tanıklık edin. Bilim insanları dinozorların insa-

nın dünyada ortaya çıkmasından milyonlarca yıl önce yaşadıklarını kabul etmelerine karşın [bu müzelerdeki] diyoramalar*, Adem'in elmayı ısırmasının hemen ardından (tahminen dev ker tenkelelerin diğer lezzetli canlı yaratıkları midelerine indirmeden önce) Cennetin bahçesinde dinazorlarla hoplaya-zıplaya oynayan tarih öncesi çocukları göstermektedir. Bu, insanların birbirlerini kesmeye başlamalarından önceydi ve tarih öncesi dalı öğrencileri, SAT sınavlarını vermek zorundaydılar. Dünyadaki Amerikan şirketleri ve askeri maceracılığı üzerine bu kadar çok odaklanıldığı bir dönemde NCLB Yasası-federal hükümetin Altın Kart eğitim paketinin sonuçlarına dair bu kadar az söz edilmesi, yeterince korkutucudur.

Bu bölüm, ulusun tarihinde en önemli eğitsel reform paketi olarak Bush yönetimince yüceltilen büyük bir siyasal girişim olarak NCLB Yasası'nın ışığında Amerikan neoliberal emperyalizm ideolojisinin bir tartışmasıdır. NCLB'nin, neoliberalizm ve sermayenin küreselleşmesinin tarihsel olarak hâlâ mevcut olan kategori ve pratiklerinde içerildiğini göstermek istiyoruz. Amacımız, Amerikan eğitim politikası iddialarının resmi tutanaklarının ulusal öğrenci nüfusu için hem yurt içi hem de yurt dışındaki "fırsat çemberi"ni genişleteceği şey ile Amerika'nın doğrudan ve dolaylı tahakküm ve güç uygulayarak küresel ekonomik hegemonyasını sürdürüşü arasındaki gerilim ve çelişkileri ifşa etmektir. İddiamız, NCLB'nin, kapitalist tüketimi ve değer yasasının yeniden üretimini ve emeğin değer biçimini ileriye götürmek adına en geniş ve en kırılgan halk kesimleri üzerinde denetim uygulamaya hizmet eden tarihsel bir aygıt olduğudur. Ancak, en önemlisi, bu emperyal momentte hızla büyüyen bir karşı hareketin gerçekleşmesidir. Analizimizi küresel kapitalizme yönelik Marksist bir eleştiri içinde konumlayarak ve sermayenin yeniden bölüşümün insan emeğinin sömürülmesine dayandırıl-

* Işık oyunlarıyla sergilenen büyük tablolar. (ç.n.)

dığı bir sistem içinde yetersiz kaldığını ileri sürerek reformizm sığınağına yuvarlananlara bir cankurtaran halatı atmak da istiyoruz. Eğitsel eşitlik adına daha elverişli koşullar yaratabilmek için bizim sert dokulu sivil toplumumuzun arterlerini basınçlı suyla temizlemeye çalışan-eğitsel bir anjiyoplasti tipinde-eğitim reformlarının tersine biz, sağlıklı bir eğitim sisteminin ancak post-kapitalist, sosyalist bir demokraside işler kılınabileceğine inanıyoruz. Bundan dolayı analizimiz, Bush yönetiminin yurttaşlığa karşı neoliberal saldırısının tarihsel materyalist bir analizine dayanmaktadır.

İKLİM:11 EYLÜL ÖNCESİ VE SONRASI

Cumhuriyetçi stratejist Mary Matalin: “Demek istiyorum ki, biliyorsunuz, bu sivil haklar liderlerinin ırkçılardan başka bir şey olmadığını düşünüyorum. Ve seçmenleri ellerinde tutuyorlar ve köleleştirilmiş Afrikalı-Amerikan kardeşlerini, onların köle olduklarını, -ya da onların kurban olduklarını- tüm sistemin onlara karşı olduğunu düşünmeye zorlamaya devam ederek onları esir alıyorlar. AlterNet, 28 Aralık 2008, <http://www.alternet.org/mediaculture/45983/>).

11 Eylül'den önce Amerikan seçmenlerinin çoğunluğu ve dünyadaki milyonlarca izleyici, George Bush'un oval ofise tırmanışını güvenceye almak suretiyle Yüksek Mahkeme'nin meşru olmayan bir seçimi meşrulaştırma kararından dolayı ağzı açık ve siyaseten dona kaldı (Ahmed, 2002; Kellner, 2001). “Paranın satın alabileceği en iyi demokrasi” (Palast, 2002) diye selamlanan Amerika, oy sahteciliği ve seçim tahrifatı yapıldığı anlaşıldığında görece lekesiz bir tarihi olmakla övündü. Ancak bu tarih, halkın oy çoğunluğu olmaksızın başkanlığı üstlenen eski başkan Benjamin Harrison'ın (1888) ardından ikinci kişi olan hilekâr bir figür olarak Başkan George Bush'un kamuya sunulmasıyla beklenme-

dik bir sendeleme yaşadı. Bush'un uluslararası seyahat eksikliği ve küresel politikaya ilişkin beş para etmez kavrayışına ilişkin medya raporlarına ilaveten, onun ulusal önceliklerde odaklanarak ve uluslararası politikaya görece mesafeli kalarak görevini "yurtiçi" başkan olarak yapacağına ilişkin genel bir duygu vardı. Bu duygunun ne kadar da yanlış olduğu kanıtlanacaktır.

Texas'ın eğitim idarecisi olarak övülen Bush, eğitsel reform arenasıyla [sınırlı] etiketinden vazgeçmeye yazgılıydı. "Texas-tarzi" kamu okulu eğitimini-test etme, sorumluluk ve özelleştirme-gerçekleştirmedeki iddia edilen başarısından sonra şekil verilecek olan bir eğitim yasa tasarısını geçirmek istedi. Bush, eğitsel gündemini açıklarken, çoğu kesim açısından basın organları, Bush'un "reform" hareketinin ardından liseden alternatif sertifikayla mezun olan en yüksek sayıdaki öğrenciyle (1996'da 1.6 milyon G.E.D.) övünen bir eyalet olan Texas'ın acımasız gerçekliğini görmezden gelmeye karar verdiler. Bush'un "sonuçlarda reform"a (reform with results) ve "geride hiç çocuk kalmasın taktikleri"ne verdiği önem, büyük kentlerde okulu terk etmiş olanların sayısını belirlemede şimdi "Enron hesabı" denilen şeye yol açtı (Schemo, 2003). Texas ve özellikle Houston'daki (ülkenin "eğitim reformu başkenti") okullar, liselerindeki okulu terk edenlerin sayısını, son derece kazık testler ve sorumluluğun etkilerini gizlemek için son bir hendek çabası olarak olduğundan daha az bildirdi (Schemo, 2003). 2001 Ocak ayında yasa olarak imzalanan NCLB, aslında oğul Bush Texas politikasının birçok bakiyesini taşıyordu, fakat orijinalinden uzaktı. İlk ve Orta Eğitim Yasası'nın 1998'de yeniden yapılması için durum uygundu. Kongre üyeleri çeşitli yeniden yetki yasa tasarıları sunmalarına rağmen, 2000'de bir Bush-Cheney misillemesi platformuna öncelik vermek olduğu şeklinde yapılan spekülasyonlarla parlamentoda yasa yapma işini engellemek için çalışmalar sefil bir şekilde ağırdan alınmıştı. NCLB için önceden hazırlanmış zemin çalışmasını yapan oğul Bush ve onun danışmanlar takımı, Beyaz

Saray ve Senato'da her iki parti tarafından önceden tasarlanmış eğitim yasa tasarılarının bir derlemesinin parçalarını büyük ölçüde birleştirdiler.⁽²⁾

Oğul Bush'un [amacı], 11 Eylül terörist saldırılarının, Bush'un İlk Okuma (Reading First) girişimi turunu rezilce durdurana ve onu kameralar önünde "Teröre Karşı Savaş" çağrısı yapan melun gözlü ve kararlı biri olarak getirene değin "Eğitim Başkanı" olmaktı. Yılışık biçimde sırtan veledin kendisi birdenbire, "anavatan" olarak bilinen yer adına dünyanın en üstün savaşçısına-en şahin danışmanlarının politik cascaflığıyla-dönüşmüştü. Bir ay sonra 25,000 misket bombası, sözde 'insani' bir değişim adına çorak Afganistan topraklarına Taliban'ı defetmek için yağdırıldı. Afgan halkını despotik yönetimden (Afganistan'ın denetimini ele geçirmiş olan Sovyetler'e karşı bir saldırı olarak 1980'lerde Amerika'nın desteğiyle büyük ölçüde oluşturulan bir yönetim)⁽³⁾ "kurtarma" ve teröristler için sözde verimli kaynak zemini ortadan kaldırmanın bir yolu olarak etkin kılınan bir operasyondur bu (Ahmed, 2002). Dünyadaki güvenlik ajansları "teröristleri" gözaltına almak için politika oluşturmaya ve gözetim yöntemlerine angaje olmalarına rağmen Amerika, tüm askeri gücünü ("tam alan tahakkümü") yoksul ve tarihsel olarak savaştan yıpranmış bir ulusun üzerinde uygulamaya karar verdi. Kısa bir süre sonra Taliban'ın düşürülmesi, Afganistan ve Pakistan'daki Amerikan destekli bir petrol boru hattının inşasının önünde varolan engelleri ortadan kaldırdı (*Monthly Review*, 2002). Bir yıl sonra, yüzlerce Taliban mahkûmunun Kuzey İttifakı tarafından

2) Geri Hiç Çocuk Kalmasın (NCLB) yasası, büyük ölçüde, Senato ve Temsilciler Meclisi'nde daha önce sunulan iki bütçenin bir derlemesidir. Eğer ilgilenirseniz, Joseph Liberman'ın 106. Kongre'deki ve HR 1'deki Üç R bütçesini ve Meclis'teki the Straight A Bütçesini okuyun.

3) Amerika'nın Mücahitlere olan desteği aslında Sovyetler Birliği'nin istilasından önce başladı; gerçekte Sovyet istilası, kısmen Amerika'nın fanatik İslamcı gruplara olan desteğinin bir sonucuydu.

boğazlanmasının ardından Afganistan'dan kimliği belirsiz yüzlerce mahkûm (bazıları çocuk olmak üzere) Guantanamo Körfezi'ndeki gözaltı merkezine telden ağ kafesler içinde götürüldü ve terörist "beyin" Usame Bin Ladin'in bulunduğu yerler ilgiyi canlı tutacak şekilde "bilinmiyor" olarak (bu yazıda bilinmediği kadarıyla) teleffuz edildikten sonra Amerika tek yanlı olarak, -"öncü" ya da "caydırıcı" diye örtmeceli olarak adlandırılan- ek bir savaşa, bu kez Irak'a karşı bir savaşa girmeye karar verdi.

Oğul Bush'u, sağlam temellere dayalı kongre soruşturmasını, yönetimini kamusal tartışmanın yurttaş sorumluluğundan uzaklaştırarak Irak'ın istila edilmesine yol açan gerek 11 Eylül olaylarına ve gerekse de istihbarat raporlarına yönlendirdi hiddetle. Bush, böyle yaparak, arka çıkar gibi görüldüğü demokratik idealleri güvenceye almayı kabul eden ahlaki yükümlülükleri gereksizce başından savdı. Böylesi olaylarda Bush'un seçkinciliğinin ahlaki züğürtlüğü, onun başkanlığını yeni bir dehşet düzeyine doğru yönlendirmektedir. Bush yönetiminin "Ronald Reagan'ın ilk döneminden daha dar kafalı, daha ideolojik güdümlü (driven), uluslararası işbirliğine daha düşmanca olduğunu" (AVI, 2003) ileri süren John R. MacArthur (2003a), mevcut Amerikan dış politikasını düşmanca ve savaşçı diye şiddetle eleştirmektedir. Bay Reagan'ın ideologlarının ufakık, mecalsiz Nikaragua'yı Lenin'in St.Petesburg'a giden Zürih'teki trene binmesinden bu yana dünya çapındaki en büyük Marksist tehlike olarak gördüğü 1980'lerde Orta Amerika'daki Başkan Reagan'ın ölüm saçan Proxy savaşına spesifik olarak göndermede bulunan MacArthur, Reagan'ı "Nikaragualı kontralara açık ve gizli, onun Guatemala ve El Salvador'daki sağ kanat ölüm tugaylarına zımnî desteğinden dolayı suçlar. Bush yönetimindeki iki başrol oyuncusunun -Elliot Abrams ve John Negroponte- her ikisinin de Reagan dönemi dış işleri bakanlığında yer aldıkları gerçeğine dikkat çeker. Abrams, "büyük ölçüde hükümeti tarafından işlenen Orta Amerika katliamının kudurmuş idarecisiydi", oysa Negroponte

“tüm bölgede Amerikan genel valisi gibi davrandı.” Ayrıca Abrams, “Bay Reagan’ın kontraları gizli ve yasadışı biçimde fonlamasına ilişkin araştırmasındaki bilgiyi Kongre’ye vermesinin iki maddesinden dolayı 1991’de suçlu bulundu.” Aslında Bush yönetimi, ideolojik kılavuzluğunu Reagan’ın politik eşkıyalarından almakla kalmadı, fakat onların birçoğunu da maaş çizelgesine dâhil etti.

Amerika’nın tarihsel olarak sürekli biçimde askeri gücünü kullanması -özellikle Reagan ve oğul Bush rejimlerinde görüldüğü gibi- aslında kapitalist piyasa güçlerinin tuzağa düşürülmüş ya da düşürülmemiş dünyanın her köşesinde egemen olmasını sağlayan emperyalist bir proje açısından merkezidir (Wood, 1999). Tarık Ali (2003), “yeni emperyalizm” nosyonunu, askeri güç ile ham emperyal güç savını içerecek şekilde genişletir. Eski ve yeni emperyalizm arasındaki belirgin fark, Amerika’nın artık yabancı toprakları sömürgeleştirecek fona sahip olmamasıdır. Bunun yerine Amerikan askeri kampanyaları, Afganistan’ın Kuzey İttifakı ya da Irak’ın Şii nüfusu gibi yerel kompradorlarıyla iş görmektedir.

Kapitalist piyasalara ilişkin Amerikan ve ittifak denetimine niza gösteren yanaşma (*client*) yönetimler, yeni emperyalist projenin Amerikan ulusal çıkarlarını gizleme gereği duymadığını (yani, petrol alanlarını kendi denetiminde güvenli kılma) ve Amerika’nın, dünyanın tek süper gücü olarak herhangi bir muhalefete hiç de saygısı olmadığı gerçeğini teyit ettiği izlenimini uyandırmaktadır. Her ne kadar emperyalist projenin edepsizce aşıkâr hale geldiği konusunda Ali ile aynı fikirde olsak da, bu proje “insan hakları emperyalizmi”nin (Wood, 1999) maskesi altında daha da meşrulaştırılmaktadır. İnsan hakları emperyalizmiyle (yani askeri hümanizm olarak da biliniyor), terörist saldırılara karşı kamunun kırılğan duyguya dair ontolojik kaygısını yatıştırması ve Amerikan’ın imgesini özgürlük ve kurtuluşun küresel kurtarıcısı ve erzak müteahhidi olarak sürmesi amaçlanmaktadır

(Wood, 1999). Fakat tüm savaş ve emperyalizm suçunu uzakta-ki ötekinin (*far right*) kambur sırtına yüklemekten önce, liberal-lerin de insani müdahale ve rejim değişimi çoğunluk [korosuna] katılmakta olduğu gerçeğini dikkate almamız gerekir. Bosna ve Irak'ta müdahaleyi savunurken insan hakları kartını oynayan bütün liberallere de tanıklık etmemiz gerekir. Çoğu zaman böy-lesi liberal müdahale, Woodrow Wilson'ın Casusluk Yasası'nı (ki bu yasayla savaşa karşı çıkan Eugene Victor Debs'i hapse attır-mıştır) imzalamasından ve "bozguncular"a karşı başsavcının adı kötüye çıkmış "Palmer yağmacıları"nı serbest bırakmasından bu yana bu ülkede görülen en demokratik olmayan itkilere "ahlaki bahane" sağlamaktadır (McArthur, 2003b, s.25). George Bush, Alexander Mitchell Palmer'ın özgür eline gıpta etmektedir.

Bush yönetimi Afganistan'a karşı kampanyasını, Afgan halkını ülkeyi El Kaide eğitim kamplarından temizleyerek zalim Taliban rejiminden kurtarma gereği olarak niteledi. 11 Eylül terörist sal-dırlarınca hızlandırılan krizi çözmek için diplomasi alanında sı-nırlı girişimlerde bulunuldu. "Kararlı" (precision) bombalama kampanyası başladıktan kısa bir süre sonra Bush yönetimi, Amerikan okullarındaki çocuklara yeni kurulmuş "Afgan Ço-cukları için Amerikan Fonu"na katkıda bulunarak "insani" çaba-ya katılmaları çağrısında bulundu. Bir dolarlık kağıt paralarla tı-ka basa dolu binlerce "özgürlük" kartı, Beyaz Saray'ın Gül Bah-çesi'nde kaba bir medya gösterisiyle -Amerikan tarihi boyunca "özgürlük" mücadelesinde önemli dönüm noktalarına ilişkin olarak çocuklara öğretmek için tasarımlanan 1777 tarihine de-ğin uzanan ardışık bir müfredat dizisi olan Özgürlük Zaman çi-zelgesinin kuruluşunu izleyen bir gösteri- tanıtıldı.⁴⁾ Amerikan Eğitim Bakanlığı, diziyi edinmek için 350,000'den fazla tarihli talebin yapıldığını açıklamıştır. Nihayetinde, Bush yönetimi, öğ-

4) Abraham Lincoln'ün güvertesinden Bush, zafer kazanmışçasına savaş ilan etti; Bağ-dat'ın düşüşü, bir aydır süren askeri bir darbeyi doruğa çıkararak sonuçlandırmıştı.

rencilere, Özgürlük Kardeşliği Mektupları'na katılarak küresel "madunları"na yönelik yurtseverlik görevleri ve merhametlerini ulus çapında göstermeleri çağrısında bulunarak terörizme karşı savaşında sınıf teknolojisinden de yararlanabilecekti; Amerika'daki çocukları Müslüman ülkelerdeki çocuklara bağlayan küresel bir yazışma arkadaşlığı programı. Milyonlarca çocuk, bu kampanyalara, 11 Eylül 2001'den bu yana vatanseverliğin -en kötü Amerikan propagandasınca tanımlanan vatanseverlik- yenden canlandırılmasından yararlanmak için tasarımılanan dikkatlice düzenlenmiş girişimlerin sonucu olarak katılmaktadırlar.

Bush yönetimi, ideolojik hileyle Amerikan öğrencileri ve ailelerine telkinde bulunma misyonunu sürdürürken yeni bir Bush destekli magazin dergisi olan *Hi*, "Araplar'a Amerika'yı sevmeyi öğretmek" için Ortadoğu'da satışa sunuldu. Beyaz Saray Küresel İletişim Dairesi Müdürü olan Tucker Eskew'a göre, "Biz teröre karşı savaş kadar fikir savaşı da veriyoruz" (Buncombe, 2003). İleri sürülen fikirler, "düşünce özgürlüğü olan" Amerikan üniversitelerindeki Arap öğrencilerin ön profilleri, egzotik yoga duşları ve aydınlanmasını içermektedir. Oakland'daki öğrencilerin sınıftaki tartışma esnasında başkan hakkında sarf ettikleri sözlerin ardından Amerikan gizli servisinca sorgulanmaya alınmaları olgusu açısından belirgin bir zıtlık (KRON, 2003). İlave-ten, USAID, savaş sonrası Afganistan ve Irak'ta eğitim girişimlerine dair orduyla yuvarlak masa tartışmaları düzenleyen özel bir şirket olan Creative Associates International Incorporated'e yüz milyonlarca dolarlık sözleşmeyle fon ayırdı. CAII, Afgan ve Irak ulusal müfredatlarını yeniden yazmayı, Afgan ve Irak öğretmenlerini eğitmeyi ve Amerika'da bulunanlara benzer eğitim programlarını yürütmeyi önerdi (McLaren and Jaramillo, 2002). Eleştirel eğitimciler olarak bizler, siyaseten tarafsız okul planları tuzağı altında Amerikan destekli yönetici seçkinlerce ortaya atılan "fikirler" konusunda kararlı bir şekilde dikkatli davranıyoruz.

ARTAN EŞİTSİZLİKLER

Amerika'da çocuklar, özgürlüğü ve demokrasiyi kutsal serbest ticaret inciliyle eş tutan bir imparatorluk olarak Amerikan imparatorluğunun uydurma imgesiyle-eğer varsa, monolitik ve farklılaşmamış bir imge-karşı karşıya bırakılırken, ülkenin öğretmenlerinin hepsi bu kadar kolayca aldanmamalı. Aslında alarma geçmeleri için yeterince nedenleri var. Son yirmi yıl boyunca özel sermaye zenginliğinin % 90'ı, % 10 oranındaki yurttaşların ellerine transfer edildi. Lewis Lapham'ın (2003) sözleriyle bu, "erken Roma İmparatorluğu'nda gerçekleşen düzene benzemeyen bir sosyal düzenin tesis edilmesini teşvik etti ki-mevkiini Beşinci Cadde'deki daireler ve Pebble Beach'deki villalara ödenen fiyatlarla satın alan cumhuriyetçi, süvari bir klanın yerine bir oligarşi, kiracılarını açıkça hor gören büyük ölçüde çok zengin toprak sahiplerinden meydana gelen bir Senato ve Kabine, görevini bir miras olarak alan Amerikan Başkanı" (s.8).

Aktivist öğretmenler, serbest ticaretin dünyanın yoksullarını mahvettiğini ve sermayenin işbirlikçi seçkinlerinin kasalarını doldurduğunu biliyorlar. James Petras (2002), 1990'dan 2002'ye değin, "neoliberalizmin Altın Çağı'nda" Amerikan bankaları ve çokuluslu şirketlerin Latin Amerika'dan kâr, çıkar ödemeleri ve imtiyaz hisseleri adı altında 1 trilyon dolarlık havale yaptıklarını, oysa yaklaşık 9 milyar dolar "kirli paranın" Latin Amerikalı seçkinler tarafından denizaşırı Amerikan ve Avrupa bankalarına yollandığını açıklamaktadır. Latin Amerika'daki Amerikan sahipli çokuluslu şirketler ve bankalar, Amerika'ya göre geri dönüş oranlarını ikiye ya da üçe katlamaktadır. Ayrıca, Latin Amerika'da konuşlanan Amerikan girişimcileri, emek maliyetlerini % 70 ya da % 80 oranında düşürebildi. Petras, "serbest piyasa"nın doğrudan doğruya karşıt sonuçlar ürettiğini belirtir. Sonuçlardan biri, Amerikan çokuluslu şirketleri için 20/21. yüzyılda Latin Amerika'da en yüksek kârın ve varlıkların elde edilmesidir ve ayrıca Petras, "Latin Amerika'nın yoksulluğu

ve ekonomik durgunluğunun, refahın yoğunlaşması ve merkezileşmesi ve Amerika'nın yayılmasının bir ürünü olduğunu" ileri sürer. Petras, bize göre, "Bush rejiminin askeri fetih vurgusunun, Orta Doğu ve Venezüella petrolü üzerinde doğrudan denetim kaynaklı mevcut ekonomik açıklar ve gelecekteki tekel kârları üzerine temellendiğini" iddia ederken haklıdır.

Bush yönetimi, Amerikan yurttaşlarının imparatorluk talebini ülkenin asayişi ve güvenliğinin -ve onun süregelen refahının- gereği olarak gördüklerini ileri sürerken, son "ekonomik itkili" hacli seferi ve üç yüz milyar dolarlık savaş bütçesi, hiçbir zaman 325 milyar doların altına düşmeyen ve 2013'de yıllık 530 milyar dolara ulaşacak olan, gelecek on yılda 4.1 trilyon dolara ulaşacağı tahmin edilen zorlayıcı açık için zemin yarattı (Kogan, 2003). Başkanlığa oturmasından bu yana Bush yönetimi altında kaybedilen işlerin toplam sayısı, gelecekteki felaketleri şimdiden haber veren bir rakama, 2.5 milyona ulaştı ki bu, işsizlik oranının % 6.4 olduğuna işaret etmektedir (1984'den bu yana en yüksek oran) (Cornwell, 2003). Ana akım ekonomistleri benzeri görülmemiş ekonomik iyileşmenin geleceğini önceden haber verirken, verimlilikteki kazançların işçi sınıfı Amerikası için iş sayısını sınırlayacağı söylenmektedir. Peter Gosselin'in (2003) açıklamasına göre:

Ülkedeki finans sektörü dışındaki şirketler, devlet istatistiklerine göre, emek verimliliklerini geçen yıl rekor kırarak % 5.5 artırdı. Oysa çalışan Amerikalılar, ücretlerinin bu miktarın üçte birinden daha az arttığını ve 90'ların sonlarında da bu artışın en sıcak anlarda daha da azaldığını gördüler.

Burada, *Washington Post*' ödeme ve kazançlarında % 17'lik bir artış ortalamasını yakalarken 2002'yi "Yöneticilerin Mükemmel Yılı" olarak özetlemektedir. En zengin 400 kişi, 2000'de ortalama 174 milyon dolar gelir belirterek yakın geçmişteki kazançla-

rının semeresini de almış oldu. *New York Times* muhabiri David Cay Johnson (2003), eğer Bush'un vergi kesintileri 2000 mali yılında yapılmış olsaydı, nüfusun en zengin diliminin % 17.5'lik bir vergi kesintisi yaşamış olacaklarını ki bu oranın da mevcut verginin yaklaşık yarısını oluşturduğunu açıklar. Elbette bu, milyonlarca yurttaşın güya kendi şirket imparatorluk paylarına sahip oldukları ve bu yüzden yönetim kurulu üyeleri tarafından alınan kararlara otomatik biçimde katıldıkları bir "hissedar demokrasisi"nde yaşadığımız savında bulduğumuz mantıkla benzer türdendir. Fakat gerçeklik, Amerikan yurttaşlarının yaklaşık % 60'ının devlet/şirket tahvillerinin (hisselerinin) olmadığı-ortak bir fona ya da 401'e (k) bile sahip değiller-tüm şirket hisselerinin (tahvillerinin) % 90'ının nüfusun en zengin % 10'una ait olduğu gerçeğiyle yüzleşmek zorunda olanlar olduğudur (Hightower, 2003, s.3). Küresel olarak, sahip olanlar ile olmayanlar arasındaki mesafe, belki de daha alarm vericidir. *Guardian*'dan Larry Eliot, "Dünya nüfusunun en zengin % 1'inin (yaklaşık 60 milyon kişi) şimdi % 57'lik en yoksullar kadar gelir elde ettiklerini, oysa en zengin 25 milyon Amerikalı'nın gelirinin dünyanın en yoksul yaklaşık 2 milyarlık nüfusunun gelirine eşit olduğunu" yazar. Elbette bu istatistiklerin hiçbirisi, Bush'un yeni Ortadoğu propaganda paçavrası olan *Hi*'in sayfalarını süslemez.

İMPARATORLUĞUN TEMAŞASI

Savage: "O (Iran Devlet Başkanı Mahmut Ahmedinejad), Birleşmiş Milletler'e geldiğinde neden beton delen bir bomba kullanmıyor ve oradaki herkesle birlikte onu hemen yok etmiyoruz, anlamıyorum" Alındığı yer: AlterNet, 28 Aralık 2006, <<http://www.alternet.org/mediaculture/45983/>>

Medya yönlendirmeli seçimlerin sersemleştirmesine güvenen bir politikayı işe koşan Bush yönetimi, şirket medyasını dış politikasının hizmetinde sıraya dizdi; öyle ki, halkın zihninde, kapitalizm ve demokrasi ile dünyayı, yurttaşlarına Amerikan egemenliğinde "serbest" bir piyasa kapitalizminin kazançlarını vermeyi reddeden yönetici "şeytanlar"dan kurtarma gereği arasında genel bir eşitlik kurdu. Bush'u destekleyen şirket medyası, Amerikan sınırlarının ötesine Kanada gibi ülkelere yayılmaktadır. Her nerede yönetici sınıf varsa, Caracas, Venezüella'daki Chavez karşıtı destekçilerden ('escualidos') Toronto, Kanada'daki Körfez Sokağı iş dünyası seçkinlerine, New York'un Wall Street bankacılık düzenine değin onlar kendi adamlarını tanıyorlar. Şirket medyası, yönetici sınıfın elektronik jandarmasıdır. Bush yönetici cuntasının Kanadalı savunucusu, Kanada *National Post*'dan köşe yazarı Kelly McParland, Bush'u dobra dobra konuşan diye tarif ederek ve yine de çoğu kez demokrat oldukları ve bu yüzden nesnel ya da güvenilir olmadıklarından dolayı Bush'un muhaliflerini saygılarından ederek Nijerya sarı kek uranyum skandalını yoldan saptırmak için yapabileceğinin en iyisini yapmaya çalıştı. Aynı muhafazakâr kaba sabalık içinde olmak üzere Amerikalı köşe yazarı Charles Krauthammer (2003), Bush'un Irak'ı gelecekte bir başka 11 Eylül yaşanmasını önlemek için istila ettiğini öne sürerek sarı kek tartışmasını yaz dönemi skandallarının soluk ufukları içinde boyamaya girişti. O, tekrar 1939'da Naziler'in Polonya'yı istilası konusunu ve Bush'un, ondan önce

Churchill gibi kötü diktatörlerin nasıl da gelecekteki eylemlerine karşı bir uyarıda bulunmuş olduğunu ortaya atmaktadır. BM yaptırımlarının Saddam ve oğullarını asla alıkoyamayacağını ileri sürmektedir. Krauthammer, Hitler'in Polonya işgalinden söz etmekte haklı, fakat yanlış neden [ileri sürmektedir]. Hitler gibi Bush da güvenliğine yakın bir tehdit oluşturmeyen bir ülkeye karşı "önleyici" bir savaşı haklı göstererek düşman tehdidini abartmıştır (Polonya üniformaları içindeki Alman askerlerinin, bir Alman işgalini haklı göstermek için Alman hatlarına ateş açtığı söylenir). Denetçiler, Irak'ı kitle imha silahları üretmekten alıkoymaya çalışıyorlardı açıkça. Ve Krauthammer'in, Amerikan güdümlü (driven) BM yaptırımlarının ölümlerine yol açtığı yarım milyon Iraklı sivilden neden bahsetmediğini merak ediyoruz, çünkü Amerika Saddam'ı fonlayıp desteklediği 1980'lerde Kürtler'i toptan katletmek için kullanılan gaz da dâhil olmak üzere Irak tarafından kullanılan tüm kitle imha silahlarıyla katlettiğinden daha fazla sayıda insan bu yaptırımlar nedeniyle öldüler. Yüzlerce silah denetçisine, birçoğunun CIA hesabına çalıştığı ve Irak hedeflerini belirlemeye yardım ettiği ve Amerika'nın Güvenlik Konseyi onayı olmaksızın önleyici savaşını başlatmaya karar verdiği açığa çıktığında Irak dışına çıkmaları emredildi. Krauthammer, Amerikan firmalarına verilen Irak'ı yeniden inşa ile ilgili kârlı sözleşmelerden bahsedememiş ve Irak petrolü, endüstrileri ve madenlerinin özelleştirilmesi üzerinde fazla düşünmeksizin onaylayacak olan "demokratik" bir tavsiye-yi dayatmak için Amerikan işgal gücü tarafından yapılan girişimleri de göz ardı etmiş. Irak, bir incir yaprağının mülkiyetine sahip olacak fakat çıplak iktidar komisyoncuları Batılı petrol firmaları olacaktır.

Amerikan medya iklimi bugün tam olarak neoliberal gündemiyle, ideolojik amigoluğundan yoksun çok küçük mekânıyla etrafa yayılmaktadır. Bush, defne tacı çelengini kabul eden bir imparator gibi davranmakla kalmamış, giydiği bu mersin ağacı

çelenk, Roma döneminde yasa tanımaz ya da içeride bir güç oluşturan karşı boş bir zafere işaret etmiştir. Bush, İncil tarihinin ışığında dış politika önlemlerini sunması için şirket medyasını da becerikli bir şekilde kullanmıştır. Irak için demokrasinin ne anlama geldiğini, eski Sömürge Valisi (*Proconsul*) Paul Bremer'in onlara verdiği özgürlük beğenisinden biliyoruz. Elbaum (2003) şöyle söyler:

28 Mayıs'ta Bremer, Neceftteki Amerikan denetimli belediye seçimini tek yanlı olarak iptal etti. Ve New York Times 23 Haziran'da, Bremer'in kendini en azından 40 Irak devlet-mülkiyetli şirketi hemen ucuza satarak elden çıkarmaya, dış yatırımları teşvik etmeye ve Irak'ı "serbest bir ticaret ve deregülasyon modeli"ne döndürmeye adanmış olduğunu anlatır.

Bundan başka, Irak'ın yeniden yapılanmasına yardım etmek için Bush yönetimi tarafından yapılan sözleşmelere imza atan 18 Amerikan şirketinin fevkalade kötü insan hakları, çevre, iş hayatı ve sosyal sorumluluk siciline sahip olduğu bilindiğinde bu, bir demokrasi açısından hiç de iyi bir tanıtım değildir. Gerçekte Bechtel Şirketi, Irak'a şu ya da bu biçimde yasaklanmış silah, askeri lojistik ve yapım temin eden iki düzine şirketten biriydi. Irak'ta kablosuz bilgisayar ağı kurmak için 30 milyon dolarlık bir sözleşme bahşedilen bir şirket olan MCI-Worldcom, Amerikan tarihinde en büyük şirket dolandırıcılığını işledi (Eisencher, 2003). Amerikan şirketleri Irak kaynaklarını özelleştiriyor ve (ama) Iraklılar'ın bağımsız sendikalar kurma ve örgütlenme, pazarlık ve grev hakkını inkâr ediyorlar.

Bush yönetimi hangi vatansever görüntünün önceden sersemletilmiş bir Amerikan izleyicisini cezbetmesini üreteceğinin üzerinde düşünürken George W., kendisini zemin katın molozundan eşeleyip çıkarmayı ve Amerikan eğitiminin yeniden kurucusu olarak yeniden doğmuş olmayı planlar. Sekiz kişilik eğitim propagandası danışman takımıyla ve (maaş ve sadece kârlar dâ-

hil) tahmini yarım milyon dolarlık bir maliyetle 2004 seçimine girer. Oğul Bush, üretim evresine darbe indirecek ve gerçekten de kendini yurt içi önceliklere ayarladığı mesajını gönderecektir (Davis, 2003). NCLB Communications and Outreach takımı, ulusun ekonomik çöküşünü önemsemeyerek, sivil özgürlüklerden feragat eden yaşamayı kamusle ederek ve teröre karşı savaşı kazanırken ayda yaklaşık 5 milyar dolara Afganistan ve Irak'ta başlayıp sürdürülen kanlı özgürlük ve demokrasi yürüyüşü olarak "muhalifler" ve Amerikan güçlerinin devam eden boğazlaşmasını yeniden yazarken eğitim reformunu en öncelikli konuma yerleştirerek Bush'un ikinci seçim kampanyasını kuşkusuz sahneleyecektir (United Pres International, 2003).

Medya, Texas Valisi olarak ünlendiğinde (Bush, gözetimi altında gerçekleştirilen idamlardan dolayı "Texacutioner" olarak tanındı) Oğul Bush, "zor aşk" numaralarıyla NCLB ve onun müttefik çarelerinden önce eğitim krizi üzerinde odaklanarak NCLB'nin insani vurgusunu üretecektir hiç kuşkusuz. İzleyiciler, soundbyte retoriğe, "geride çocuk kalmasın", "sonuçlarda sorumluluk" ve "merhametli muhafazakârlık"a maruz kalırlar. Eğitim Bakanı Rod Paige (2002), yakınlarda eğitimcilerle dolu balo salonunda hitap etti ve şöyle dedi: "Çocuklarımız için iyi okullar kurmak, ahlaki açıdan doğru olan şeyi yapma meselesinden daha önemlidir. Bu bir ulusal güvenliği koruyup sürdürme, refahımızı sağlama, demokrasimizi koruma ve muhteşem ülkemizi güçlendirme meselesidir." Sınır uygulamasında ulusal güvenlikle ilgili olduğunda ırksal görüntü çizmeyi sağlayan federal yasa uygulamasında ırksak görüntü çizmek üzerine Amerikan Adalet Departmanı'nın politikasına karşı okunduğunda bu ifadenin ne anlama geldiğini merak ediyoruz. Hiç kimse terörist bağlantılı bir suçtan sorumlu tutulamayacağına göre, binlerce Arap, Müslüman ve Güney Asyalı erkek, hepsi departmanın "anti-terörist" kayıt programına boyun eğse bile, sınır dışı edilecektir (Garcia, 2004).

Paige'nin ifadesi, ulusun sadece kapitalist toplumun sosyal üretim ilişkileri ve onun kârın artırılması mantığında "geride çocuk kalmasını" a ilişkin ahlâki bir kanaatle yükümlü olmakla kalmadığı, fakat eğitim sisteminin demokrasi, özgürlük ve küresel hakimiyet adına neoliberal bir yurttaşlığı desteklemesi gerektiğine işaret eder. Amerikan Ulusal Güvenlik Komisyonu'nun (kendi mevkisi içinde Newt Gingrich'i içeren muhafazakâr bir komisyon üyesi paneli) bir raporu daha ayrıntılı irdelemede bulunur: "Eğer Amerikan negatif eğitim trendlerini-genel öğretmen eksikliği ve fen ve matematik öğretiminde ve performansta aşağı doğru inen sarmal-durduramaz ve tersine çevirmezsek, Amerika gelecek yüzyılın ilk çeyreğinde küresel liderlik konumunu sürdüremeyecektir (U.S. Commission on National Security, 2000). Bu arada, NCLB'nin gelişiminde rol oynayan güçlü bir pozisyon raporu olan *Reinventing Education: Entrepreneurship in America's Public Schools*'un yazarı olan IBM sözcüsü Lou Gestner, öğrencileri "insan sermayesi", öğretmenleri "piyasadaki satıcılar" ve kamusal okul sistemini "tekeli" olarak tanımlamaktadır (Metcalf, 2002).

İnsanlığı ve Amerikan halkını terörden kurtarmaya yemin eden ve küresel çapta zenginlik ve fırsat alanlarını genişletmeyi vaat eden Bush yönetiminin eylemleri, halkın ilgisinin bu eylemlere öncelik tanıdığını göstermemektedir. Elbette bu, ekonomik eşitsizlikler artar, hastalık ve dizanteri yaygınlaşır ve dünya çapında yaklaşık 250 milyon çocuk çalışırken-ki bu çocukların yarısı hiç okul yüzü görmemiştir; dünya çapında gördüğümüz bir örüntüyü yansıtmaktadır (The International Conference, 2003). Eğitimde, "kamusal okullarda kriz" in [yarattığı] "ahlâki panik", çok az kişinin yararlanacağı geniş kapsamlı reformu sahneye koymaktadır. Ulusun en yoksul ve sözde vatandaşlık hakkından mahrum kalan "azınlık" öğrenci nüfuslarına odaklanan Bush yönetimi, eli kulağında bir post 11 Eylül yörüngesi izliyor-ulusu ve dünyayı (krizin gelişimindeki kendi rolünü kabul etmeksizin)

krize sürüklüyor ve özgürlük ve demokrasi yolu olarak neoliberal ekonomide ısrar ediyor ve yoksullara ve sefillere ölümden kurtulmayı vaat ediyor. Örneğin, senaryoyu anlamak için sadece Geride Hiç Çocuk Kalmasın Yasası'nı okumak yeterlidir.

NCLB-ANAHTAR ÖGELER

NCLB, aşağıdaki gibi özetlenebilir. İlk olarak bu yasa, dilbilgisinde standartlaştırılmış yıllık testi ve yıllık temelde 3-8. sınıflarda matematiği empoze etmektedir. Fen, 2006'da eklendi. Yıllık sınav puanları üzerine temellenen NCLB, ülkedeki her eyalet için bir sorumluluk şeması, "yeterli yıllık ilerleme"yi salık vermektedir. Şema, başarısızlıklarda yaptırımlara yönelmektedir. Sınav puanlarını geliştirmekte başarısız kalan okullar, ekstra müfredat olmak üzere özel ders almayı karşılamak için federal fonları ve güya yüksek başarılı bir başka okula transfer yapma olanağını içermekte, fakat en dikkat çeken koşullar içinde onlar, kapılarını şirketlere ve inanç temelli eğitsel hizmetler sponsorluklarına açmaktadır; federal düzeyde hiç görülmemiş bir girişimdir bu. NCLB, büyük ölçüde SRA/Mc-Graw-Hill'in iş planından (bkz. Metcalf, 2003) sonuca ulaşılan ve savunucuları arasında, "dili tartışma ve okumayla yeniden keşfetmenin Seküler Humanizm'e işaret etmesine rağmen" (Paterson, 2002) ses okuma bilgisine (phonics) "Judeo-Hristiyan" olarak göndermede bulunan Hristiyan sağ akımının üyelerinin de yer aldığı ses okuma bilgisi temelli bir girişime dikkat çekmeye çalışarak okuryazarlık alanında öğretim pratiklerine ilişkin diğer çok sayıdaki düzenlemeyi empoze etmektedir (Paterson, 2002). Ve son olarak, NCLB, yerel yetkililerin sadece kampüslerinde askeriye yeni er katılımını sağlamakla kalmadığı, fakat onlara öğrenci isimlerini verdiği ve temas için bilgi sağlamasını da emretmektedir. Federal mali destek alan okullar, eğer asker kaydeden birimlere kolaylık sağlamazlarsa, elinde tuttıkları fonları kaybetme riski içinde oldular ki bu, eğitim politikasında eşi görülmemiş bir de-

ğişime işaret ediyordu. Yasadan önce ülkedeki liselerin üçte biri, ordunun öğrenci bilgilerine erişmesini reddetti (Wells, 2002). Örneğin, San Francisco (CA) ve Portland'ın (OE), gay ve lezbiyenlere karşı ayrımcı politikalarından dolayı ordunun asker almasına karşı kurul politikaları vardı. Orduyla ilişki kurmak istemeyen öğrencilere sağlanan tek gerçek seçenek, öğrencilerin ailelerinin çocuklarına erişimi kısıtlamaya başlatmalarıdır. Fakat David Goodman'ın (2002) açıkladığı gibi:

Orduya asker kaydeden görevliler, mail atma, telefonla arama ve kişisel ziyaretlerle öğrencileri saldırganca takip etmek için okul listelerini kullanmada son derece aleni idiler; aileler itiraz etseler bile. "Aileyle temas kurmada bizi durduran tek şey, kongre üyelerini çağırarak olmalarıdır" demektedir. Amerikan Ordusu Vermont ve Kuzeydoğu New York Asker kaydetme birimi başkanı olan Binbaşı Johannes Paraan: "Ama çocukların ölmele- ri halinde onları liste dışına çıkarıyoruz."

Askere almanın ülkedeki her lisede gerçekleşmediği gerçeğinin altını çizmek istiyoruz. Yasamanın kilit noktası, federal fon alan liselerin sadece şikayet etme hakkının olduğudur. Federal düzeyde en geniş çaplı fonlanmış program olan Madde I, okullara sadece % 40 ya da daha fazla bir yoksulluk düzeyinde fon sağlamaktadır. Diğer programlara, Federal Eğitim Yasası'nın ulusun yoksul ve zengin nüfusları arasında eğitsel hizmetleri eşitlemenin bir aracı olarak düşünülmesi gerçeği ışığında benzer düzenlemeler eşlik etmektedir ve asli bir işlevi yerine getirmeyi sürdürmektedir. Maalesef, yoksullar ve işçi sınıfı açısından bu örnekte "işlev", artan düzenleme ve kontrolü ve şimdi de askeriye er kaydetmeyi içermektedir. "Acemi asker toplama niş"iyle Pentagon -ya göçmen statüsünün bir sonucu olarak ya da maddi kaynakların yokluğu nedeniyle- başka biçimde koleje gitme fırsatı bulamayan, sayısı gittikçe artan azınlık ve yoksul öğ-

renci kesimlerini (yani Latinolar ve Afrikalı-Amerikalılar'ı) köpek dişlerinin arasına almaktadır (Jordan, 1999). Azınlık öğrenci kesimlerinden daha yüksek sayıda asker kaydedebilmek için ordu, nüfusun marjinalleştirilmiş kesimlerini ciddi biçimde kendine çekmek için değişik seçenekler tasarlamaktadır. Ordu, lise bitirmede eleme sınavlarından yumuşatıcı gereksinimlere değin sözde "kültürel yanlılığı" elimine ederek Marx'ın yedek işgücü ordusuna düşmek üzere olan öğrencileri kendine çekmeye çalışmaktadır. *New York Times*'daki yeni bir rapor, Amerikan ordusunun çarpık bileşimini betimlemektedir. Halbfinger ve Holmes'un (2003) belirttikleri gibi,

Amerikan ordusunun hiç bitmezcesine derlenmiş ve analiz edilmiş demografisine ilişkin bir tarama, Amerika'nın tipik kesitini temsilen savaşkan bir güç olduğunu gösteren bir resim çizmektedir. Aşırı temsil edilen (over-represented) azınlıkları ve zenginleri, rütbeleri indirilen subay birlikleri ve kuzeydoğulularda egemen olan siyasal muhafazakârlılıkla Amerika'nın 1.4 milyon kişilik güçlü ordusu, bir gettonun ya da gecekonduunun (barrio) veya Boston'daki dört yıllık bir üniversiteninkinden ziyade Birmingham ya da Biloxi'deki iki yıllık bir okul (commuter) ya da sanat okulunun yapısına benzer görünmektedir.

Ulusun İlk ve Orta Eğitim Yasası'nın askeri bir kayıt birimi içermesi, daha az şaşırtıcı olmalı. Geçen birkaç yıl zarfında Kongre, bu askere alma hizmetini sessiz biçimde yerleştirmeye çalıştı, fakat çabaları direnişle karşılaştı. Aslında ordu hizmeti, NCLB'nin final versiyonlarını, Beyaz Saray ve Senato üyeleri arasındaki kapalı kapılar ardındaki müzakerelerden sadece birkaç hafta önce biçimlendirdi. Eğitimciler, yöneticilerin test sınavı ve sorumluluğa ilişkin konumlarını etkilemeye çalışırlarken, askeriye er kaydetme hizmetine neredeyse hiç dikkat çekilmedi.

Ken Saltman (2003), “öğrenciler, ordu daha açık bir emperyal misyon yüklenir ve teröre karşı savaşla birlikte başlayan sürekli savaş durumunu sürdürürken, ülkenin ordusuna gelecekte hizmet etme kapasiteleriyle giderek daha fazla tanımlanmaktadır” cümlesini ifade ettiğinde, öğrencilere dair bu tür politikaların etkilerini en iyi biçimde betimlemektedir.

Artan militarizasyondan başka NCLB, başarısızlık olasılığının artmasına karşı ülkenin yoksul okullarının önemli bir kesimini oyalayacak olan bir test sınavı ve sorumluluk şeması olarak ülke çapında ziyadesiyle görülen özelleştirmenin yolunu aleni biçimde açan yasama hizmetlerini taşımaktadır. William Tabb'a (2001) göre eğitimdeki neoliberal model, kamusal eğitimin tümünden piyasaya açılması, kamusal eğitim sektörünün kalitesinin tam anlamıyla tahrip edilmesi için gerekli bir öğeyi kapsamaktadır. Tabb, yinelemeye değer olan neoliberal eğitim modelinde yer alan üç öğenin altını çizer: “Eğitim hizmetini, ürünü metalaştırarak maliyeti daha düşük kılmak; deneyimi, sonuçların çoktan seçmeli test edilmesine meydan verecek bir biçimde standartlaştırarak performansı test etme; ve kolaylıkla pazarlanabilir beceriler üzerinde odaklanma.” Eğitimi metalaştırmaya -yani, eğitim hizmetlerini “saptayacak” olan piyasaya yaslanmaya- yönelik hareketin NCLB reformunun en önemli ögesi olduğunu kabul ederken, Savaş Karşı ve Kamusal Eğitimi Savunmada Uluslararası Konferansı'nın katılımcılarının tanıklıklarıyla da alarına geçiriliyoruz. Bu konferansta dünyanın dört bir yanından gelen ilgili eğitimciler şunu açıkladılar:

Ademi merkeziyetçilik/özelleştirme süreçlerinin temelinde “eğitimi bir metaya dönüştürme”ye dair olmadığını anlamalıyız; her şeyden önce, bu süreçler, dünya ölçeğinde bir kurum olarak kamusal eğitimi tahrip etmektedir. Eğitim piyasasının sadece küçük bir kısmı -ki bu, ödeme potansiyeli olan müşterilerle ilgilidir- özel örgütler için kârlı olabilir (Uluslararası Konferans, 2003).

Aslında NCLB ile kendisini aşıkâr kılan özelleştirme tipi, eğitimde egemen olan resmi düzenleyici bir rolü -Bush yönetiminin özelleştirme sürecini kolaylaştırmanın bir aracı olarak Yeni Federalizm (Federalizm, iktidarın, çoğu zaman “demokrasinin laboratuvarları” olarak adlandırılan eyaletlere geri döndürülmesi anlamında kullanılmaktadır) dediği şeye karşıt işleyen bir rol-empoze eden bir tiptir (eğer kamu, özelleştirmeyi kendi başına yapamazsa, o zaman özel şirketler piyasa ilkeleriyle eğitimi esaslı olarak belirleyebilmektedirler). Eğitim, tahmini 2.2 trilyon dolarlık bir küresel fiyat etiketi yaratan bir meta olarak hizmet etmekle kalmamakta, fakat Bush yönetimini egemenliği altına alan özelleştirme mantığı içinde, toplumu kolektif ve daha demokratik bir topluma dönüştürmeye çalışan halka açık olarak kurulmuş ve yönetilmiş kurumlardan biri olarak eğitimin rolü, doymak bilmezcesine kâra susayan neoliberal kapitalizm vampiriyile artık bağdaşamaz. Bush yönetimi, gözlerini geçmişe ve şu ana açtıran ve onları gezegenimizin gelecekteki liderleri olmaya çağıran dünyayı betimlemek ve dönüştürmek için anadillerini geliştiren gençlerin gereksinim ve arzularını terbiye eden bir kurum olarak klasik burjuva liberal eğitim dili yolundan saptırdı. Burjuva demokrasisinin yüce idealleri, küresel piyasaları savunma ve genişletmeye ilişkin açık bir yakarışa indirgenmektedir.

Marxist hümanistler olarak bizler, ümitlerimizi, gençlerin anti-kapitalist ve anti-emperyalist mücadeleye katılma yeteneklerine bağlarken, NCLB'nin neoliberal optiği içindeki “eğitim reformu”, yurttaşların ilgilerini paylaşmamaktadır; genelde, yoksulların yaşadıkları deneyimlere ilgi göstermemekte ve toplumun, sermayenin emek değer biçiminden kurtulup gelişmesinde eleştirel düşünürler ve etkin katılımcılar olarak gelişmeleri için gençlere uygun fırsatlar sunmamaktadır. Bush yönetimi, eğitimi, “ulusal güvenlik” konusu ve “ekonomik refahın bir aracı” olarak tanımladı. “Eğitim” adı altında suyun dibini boylayan örgütlü insan öğrenmesine ilişkin tarafsız idari bilimin mevcut olmadığını

farz edersek, kimin çıkarlarına hizmet edilmektedir? NCLB, yoksullar ve renkli öğrenciler üzerinde odaklandığını iddia etse de, bu yasanın, kapitalist toplumsal ilişkilerin yeniden üretimi ve genelde küresel işbölümüyle uyumlu iş görmesi ve böylece bundan da zenginlerin kârlı çıkması ve yoksulların nizama sokulması muhtemeldir. Ve bu yasa, beyaz üstünlüğüne dayalı kapitalist ataerkilliğin ağır basan yörüngesi içinde asimetrik iktidar ve ayrıcalık ilişkilerinin süregiden yeniden üretimine katkıda bulunacaktır.

Bush'un yıllık test ve sorumluluk şemalarının en muhtemel hayırseverleri, "Dört Büyük" başlığı altında isimlendirilmektedir: Bu başlık, dört önemli test şirketini içeren test endüstrisine işaret etmektedir: Harcourt Educational Measurement; CTB McGraw-Hill; Riverside Publishing; ve NCS Pearson. Harcourt, McGraw-Hill ve Riverside, eyalet düzeyinde yönetilen sınavların % 90'ını yazmaktadır, oysa NCS Pearson ulusal düzeyde alınan puanlarla uğraşmaktadır (PBS, 2003). 400 ile 700 milyon dolar arasında yıllık bir değeri olan bir test piyasasıyla dört büyük şirketin yıl sonucu kazançları milyarlarla sona ermekte ve Birleşik Devletler'i, Amerikalıların Özgür Ticaret Anlaşması çerçevesinde yapılan müzakerelerle küresel bir test endüstrisine doğru iterek küresel ölçekte endüstrilerini genişletmeye hazırlanmaktadır. Stephen Metcalf, testlerle ilgili şirketler topluluğu (bilhassa McGraw-Hill) ile Bush yönetimi arasındaki gizli ilişkiyi açıklar (keza bkz. McLaren, 2003). O, şu sözcüklerle Beyaz Saray'da dinleyicilere hitap eden McGraw-Hill'in başkanı Harold McGraw'ın sözlerini alıntılar: "Bugün, eğitim için büyük bir gündür, çünkü konuyla ilgili olan tüm kilit bileşenler -kamu, eğitim topluluğu, iş dünyası ve siyasi liderler- arasında önemli bir işbirliği yapıyoruz şimdi." Sonuçlara odaklanma, açıkçası, teste odaklanmadır. Test yoksa sonuç da yoktur ve sonuç yoksa, mültililyar dolarlık test emri için ödeme yapmanın da gereği yoktur.

Testler çan eğrisi mantığıyla oluşturulmaktadır; öğrencilerin yarısının bu sınavları geçmesi ve diğer yarısının da kalması beklenmektedir. Sınır noktasındaki puanlar, öğrencinin dilsel art-yöresine, sınıfsal konumuna ya da ulusal kökenine bakılmaksızın yerleştirilmektedir. Tüm öğrencilere monolitik, heteroseksist, Avrupamerkezci ve orta sınıf varlığı olarak davranılmaktadır. Testin yarattığı beklenmedik sıkıntılarına ilişkin bilginin çokluğu ele alınmaksızın (bu makalede ele almak için yeterli yerin olmadığı bir konudur bu) açıktır ki, çoğu ailenin gözünde yüzde 44'lük sıralama, çocuklarını yetersiz (*inadequate*) olarak etiketlemelerini haklı göstermektedir, oysa yüzde 96'lık sıralama bir öğrenciyi doğuştan yetenekli (*gifted*) ve becerikli diye nitelemektedir. Öğrenciler, tek bir test sonucuna dayanan farklı zeka kategorileri derecelerine göre sınıflanmakta ve hem Bush yönetiminin hem de test endüstrisinin buna verdiği tek bir yanıt vardır: "önemli olan sonuçtur" (*results matter*). Ancak sonuç, çok sayıdaki okul bölgesi, öğrencileri okul ve bölge çapında test average'larını düşürdükleri için tahliye edilmekle (*discharge*) tehdit etmeye yönelmektedir. Steve Light (2003), New York City okullarında bu olguyu belgeler. Şöyle yazar:

En son ifşaatında *New York Times*, New York City'de okulu terk eden yığınsal bir öğrenci kitlesinin olduğunu ortaya çıkardı. Eğitim Departmanı, 2002 akademik yılında okulu bırakan öğrenci sayısının 12,885 ve bunun toplamda yüzde 20 olduğunu açıklarken, ayrıca 14,891 öğrenci, diğer kentlere ya da yetişkin programlarına "tahliye edilmiş" (*discharged*) olarak kategorilendirilmiştir. Bu kovulan öğrencilerin çoğunun aslında zorla kovulduklarına (*forced out*) inanılmaktadır, ki bu gerçek okulu terk oranını yüzde 25'ten 30'a çıkarmaktadır. Bu "kovulanlar" (*pushouts*) dahil, 1998 güzünde kentte 9. sınıfa başlayanlar için fiili mezuniyet, rapor edilen yüzde 51'den ziyade yüzde 39 olacaktır.

Yıllık testler yapacak ekonomik kapasitesi olmayan -yağmacı bütçelerin bir sonucu olarak- eyalet başkanları ve okul bölgeleri dahil test rejimi, muhtelif müşterilerinin çıkarlarını istiflemiştir. Fakat oğul Bush'un reformlarının asıl darbesi, bir değer ya da hatta bir okulun veya bölgedeki sorumluluk indeksi için bir değer üretme olanağını temsil etmekte başarısız kalan öğrencilerce -New York City'de kanıtlandığı biçimiyle- tüm ağırlığıyla hissedilmiştir.

On yıllar önce halk, gizemli test yöntemlerinin renkli çocuklar üzerinde eşitsiz ama geri döndürülemez derecede zarar verici etkisi olduğunu kabul ederek, çocukları zihinsel açıdan geri zekâlı diye yaftalamak için tasarlanmış test sokarlarının kullanımına karşı isyan etmişlerdi. Siyah öğrenciler çoğunlukla Zihinsel Geri Zekâlı olarak görülmeye devam edilmekte ve Latinler de bu açıdan yükseliştedir (Artiles, 2003), ama biz şimdi resmen testi, toplumdaki hastalıkların çaresi, daha güçlü ve iyi bir işgücünün geliştirilmesinin yanıtı, ulusal güvenliğin eğitsel bir umarı olarak görüyoruz. Kamuoyu, "en önemli şeyin test sonuçları olduğu" retoriği ve ideolojisine karşı güya savunmasız biçimde görece kayıtsız kalırken bu savların saçmalığı, eğitimcilerde sıkıcı bir solgunluk rolü oynamaktadır.

BİR TABAN EĞİTİMİNE DOĞRU

Ulusal ölçekte birleşmiş insanların oluşturduğu radyonun konuğu Neal Boortz: "Bir anlığına, nasıl da yetersiz ve aptal ve değersiz, nasıl da-pekala, şu kelimeleri kullandım-nasıl da yetersiz, cahil, değersiz olan bir yetişkinin minimum bir ücretten daha fazlasını kazanamayacağını düşünmenizi istiyorum. İnsani bir ücretten daha fazlasını kazanamayacak gerçekten, gerçekten, gerçekten güzel bir insan oğlu olmak zorundasınız. Eh-insan, minimum ücret." Alındığı yer: AlterNet, 28 Aralık 2006, <http://www.alternet.org/mediaculture/45983/>

Diğer yazılarında McLaren vd. (bkz. McLaren & Farahmandpur, 2003; McLaren & Jaramillo; McLaren vd., 2004), eleştirel pedagojinin Marxist güdümlü dönüşümünü "devrimci eleştirel pedagoji" diye isimlendirdiler. Burada, devrimci eleştirel pedagojide Marxist kuramın önceliğine, fakat ayrıcalıklı olmamasına dikkat çekiyoruz yine ve eğitimin özelleştirilmesi ve şirketleştirilmesine (businessification) ve Bush yönetiminin neoliberal bir yurttaşlığın eğitsel desteklerini yaratma girişimlerine yanıt olarak tabandan eğitim hareketlerinin çeşitli görünümüne de odaklanıyoruz.

Birleşik Devletler'deki eleştirel eğitimciler, Güney Kore'deki 94,000 sendikalı öğretmenin, haklarını, sosyal bilgiler müfredatında "geleneksel olmayan öğretim materyalleri" olarak işaret edilen şeyle öğretim materyallerini desteklemek için Güney Kore eğitim yasası altında savundukları gerçeğinden cesaret almalıdırlar. Materyaller, bir öğretmene göre, "öğrencilere savaşın sonuçlarına ve insanlığın neden herhangi bir savaşa karşı çıkması gerektiğine ilişkin bir şeyler öğretmeye" (Demick, 2003) yönelik olan, Körfez Savaşı'nın Iraklı siviller üzerindeki etkilerinin olgusal bir betimlemesini, savaş karşıtı protestoların görsel bir filmi-

ni ve ek materyalleri içermektedir. Sendika mücadele etmemiş değil, fakat diyalog tipinden de görüldüğü gibi, en azından kamu okullarımızda sert bir mücadele olmalıdır.

Bazı tabandan harekete geçici çabalar Los Angeles'ta başlamıştır, Eğitim ve Adalet Merkezi (CEJ) -anne-baba, öğretmen, öğrenci ve diğer eylemcilerden oluşan bir koalisyon- Los Angeles Birleşik Okul Kurulu'nu liselilerinin, yeterli öğrenim fırsatı bulamadıklarında lise diplomalarına erişimlerini sınırlayan son derece tehlikeli testlere karşı mücadele etmesi için harekete geçirmiştir. Burada vurgulamak istediğimiz şey, büyük ölçüde tek taraflı olarak ve cepheden kapitalist Amerika'nın çıkarlarına göre inşa edilmiş müfredat ve politikalara karşı mücadele edebilecekleri tartışma ve forumlara girmek için kolektif karar almanın ve tabandaki ilgili üyelerinin gücünün önemidir. Danilo Streck (2003), taban eğitimi, "daha edil bir toplum yaratmak ve böylece hazır yapım şemalardan daima kaçınan, harekete geçmiş olan halkı ile halk tarafından yeniden icat edilen bir topluma açık bir şekilde bağlanma üzerine kurulan pedagojik bir hareket" olarak tanımlamaktadır. Streck, tüm dünyada taban eğitim hareketlerini kurmanın ve bilgi üretiminde yeni parametrelerin oluşturulduğu küresel ağlar geliştirmenin gereğini savunur.

Kapitalizmin sabitlenemeyecek ya da insanileştirilemeyecek bir şey olduğunu anlıyoruz, çünkü kapitalizmin kendi "değer biçimi", insan emeğinin sömürsü üzerine işlemektedir. Bir bakıma, tüketim sirenleri bizi aptalların cennetine çağırırken Ulysses gibi gemi direğine bağlanmışız. Sonuç olarak, eleştirel eğitimcilerin aşağıdakini içeren ilerlemeci liberal eş sorulara karşı koymaları gerekir: Liberal reformcular-Jeff Sachs, George Soros ve Dünya Bankası'nın eski kıdemli başkan yardımcısı, ekonomisti ve Nobel Ödülü sahibi Joseph Stiglitz (2002) gibi kuvvetli Dünya Bankası muhalifleri bile kapitalist mali sistemi yoksulların ve güçsüzlerin çıkarlarına yeniden inşa edip yeniden yönlendirebilirler mi? Onlar, -sabit sermaye ve uzun dönemli teknolojik iler-

lemeden ziyade kısa dönemli kârlarla çok daha fazla ilgilenen-mali sermayenin rasyonelliğini, genelde toplumun kalkış noktasından rasyonel olan üzerinde egemen kılmaktan alıkoyabilirler mi? Onlar, işçilerin korumacı ticari bariyerlerin yürürlükten kaldırılmasından dolayı zarar görmelerini önleyebilirler mi? Onlar, oligopol ve monopollere yol açan özelleştiremeye son verebilirler mi? Onlar, ekonomik küçülmeyi (işten çıkarma yoluyla küçülme) takip eden insani trajedilere karşı yeterince koruyucu olabilirler mi? Onlar, kitlesel sermaye iç ve dış akışlarından kaynaklanan kaosu önleyebilirler mi? Onlar, IMF'yi, Tony Smith'in (2002) sözleriyle, "borçlulardan en az yararlanan grup, yani çalışan erkekler ve kadınlar üzerine" borçları yeniden ödeme yükünü koyarken, uluslararası yatırımcıları kurtarmadan ve seçkinlere yığınsal sermaye akışıyla maddi zenginliklerini koruma fırsatı bahşetmekten alıkoyabilirler mi? Onların, örneğin, Rusya'nın gangster kapitalistlerini, ülkenin özelleştirilmiş varlıkları ve doğal kaynaklarının çoğunu satın almaktan alıkoyacak güçleri var mı? Onlar, çokuluslu ajansları, Birleşik Devletler'in özel çıkarlarını geliştirmekten alıkoyabilirler mi? Onlar, Irak'ın misket bombaları ile vurulmasıyla ilksel sermaye birikimi uygulamaları için şimdi ideolojik istikrar sağlayan yeni ABD phallomilitary (fallik) savaşçı milliyetçiliğinin yolunda giden yeni ulus-devlet güdüm-lü ırkçılıkları önleyebilirler mi? Onlar, kaçınılmaz biçimde ölüm yol açan AIDS ve SARS gibi salgın hastalıkların adil olmayan yayılımına karşı mücadele edebilmek için zenginerki politik öznelliklerin yukarıdan kurulmasını önleyebilirler mi? Onlar, yüksek çıkar oranlarının eşlik ettiği mali piyasa liberalleşmesinin bir sonucu olarak yoksullara verdiği yıkımı tersine çevirebilirler mi? Onlar, spekülâtif hareketleri genişlemekten ve patlak vermesinden alıkoyabilirler mi? Sermaye/ücretli emek ilişkilerindeki güç dengesi emeğin lehine değiştirilebilir mi? Kapitalist mülkiyet ilişkilerinin temel dinamiğine meydan okunabilir mi? Bu tür sorular, kapitalist sistemin ta da köklerine darbe indirmektedir.

Analizimizin bakış açısından bu tür sorulara dürüst yanıtlar vermek, yankılayıcı bir “hayır” cevabına yol açacaktır. Liberal kapitalist reformcular çoğunlukla, “paranın soyut emeğin görünümünün yabancı biçimi olduğunu” anlamakta başarısız kalmakta ve kapitalist sosyal ilişkilerin ustaca bir mecazı olarak para fetişine meydan okumayı reddetmektedirler (Smith, 2002). Elbette, küresel kapitalizmi daha “insancıl” kılmaya yönelik liberal reform çabaları iyi karşılanmaktadır. Borcun hafifletilmesi ve daha dengeli bir ticari gündem, rekabeti güçlendirici uygun yasalar, yeterince güvenli ağların ve iş yaratma programlarının oluşturulması, ekonomiyi teşvik edecek devlet harcamaları, ticaretin liberalizasyonu için uygun resmi düzenleyici yapılar, uluslararası sermaye piyasalarındaki dalgalanmalara karşı sigorta (güvence) satın alacak ülkelere borç verme, IMF tarafından yapılan mali yardım paketlerinde kesintiye gitmek, monopol güçler sağlayacak olan devlet denetimli komitelerin kötüye kullanılmaması, spekülasyon gayri menkul borçlanmasına getirilen kısıtlamalar son kertede liberal reformcuların, (‘gelişmekte’ olan ülkelerin genellikle ‘fazla sömürülen’ ülkeler olduğu gerçeğini anlayarak) mali yıkımın gelişmekte olan ülkeleri ya da yoksulları ziyaret etmesini önleyememektedirler, çünkü genelde bu problemler, kapitalist sistemin tam da kanını ve kıkırdağını oluşturan mülkiyet ve üretim ilişkileri sistemine içkindir (Smith, 2002).

Bir piyasa kapitalizmi sisteminin adil ve saygın bir toplumla uyduğu düşüncesiyle aynı fikirde değiliz. Neoliberalizm imgesi, statükoya herhangi bir alternatifi reddeden bir imgedir, çünkü insanlığın en yüksek gelişim düzeyine ulaşmasını önlemektedir (McChesney, 1998). Aşağıdaki alıntıda Alex Callinicos (2003), tüm yansımaları (neoliberalizm, Keynesçilik vs.) içinde sermayenin saçmalığını açık biçimde göstermektedir:

Pazar ekonomisi, adaletin gereklerini ihlal eder. Kapitalizmde bireyler avantajlara erişmede eşit değildirler.

Sadece üretim kaynaklarına erişim ve zenginlik ve gelirin bölüşümü bütün bütüne eşitsiz olmakla kalmamakta, fakat bireylerin yaşam imkânları, denetimleri dışındaki süreçler-kısmen piyasa dalgalanmaları-tarafından hem daha iyi hem daha kötü biçimde şiddetli olarak etkilenmektedir. Yarattılan zenginlikleri, fakat neoliberal dönemin mali patlamaları ve fiyaskolarının mahvettiği yaşamları da düşünün (s.116).

Ardından Callinicos, "kapitalizmin yarattığı ekonomik güç yoğunlaşmalarının demokrasinin kapsamını ciddi bir şekilde kısıtladığı, çünkü yurttaşların çoğunun yaşamlarını etkileyen hayati kararlarda herhangi bir söz hakkından mahrum bırakıldıkları konusunda" (2003, s.118) uyarıda bulunur.

Eğitimdeki eleştirel gelenek Marksist köklerinden geriye dönülemez biçimde uzaklaşmış ve eleştirel kuramcılarının başkaldırıcı enerjilerini alçaltıcı biçimde reddetmelerine yol açmıştır, çünkü bu tür enerjiler, yıllar içinde, çift kutuplu soğuk savaş politikasının Birleşik Devletler'in hâkimiyetindeki tek taraflı politikaya hızlı dönüşümüyle yayılmış oldu. Ardından devrimci canlılığın azalması ve eleştirel pedagojinin burjuvalaştırılmasıyla buna gösterilen aşağılamalar, eğitimcileri, kapitalist toplumun dikey yapısı içinde Amerikan kültürünün sınıfsal karakterini yeterince kabul etmekten alıkoymuştur. Bu, kitleleri uygarlaşmamış madunluk sıralarına mahkûm eden burjuva düşüncesi ve öznelliğinin üstünlüğüne yönelik neo-Kantçı savı desteklemiştir. Açıkçası, bilginin üretimde asıl etken haline geldiği, metalarda bilgi bileşeninin arttığı, emek ile sermaye arasındaki temel ilişkinin aynı kaldığı sözde bu bilgi çağında, kapitalist birikimin dinamiği o kadar radikal ölçüde dönüştürülmüştür ki, artık post-kapitalist bir toplumda yaşadığımızdan övünç duyabiliriz. Fakat, korkutucu sayıdaki işçinin üretim alanı dışına atıldıkları doğrudur, çünkü onların kapitalistlere maliyetleri emek güçlerinin değerini çok aşmaktadır. Bu, büyük ölçüde maliyetleri (ör-

neğin, işçilerin ücretlerini) düşürmeye ve üretkenliği artırmaya yarayan bilgisayar teknolojisindeki ilerlemelerden ötürüdür, çünkü fabrikalar ucuz emek, güçsüz sendikalar ve gevşek çevresel kısıtlamaların olduğu ülkelerde kurulmaktadır ki bu da işlerin azalmasına ve ücretlerin düşmesine neden olmaktadır. Üretim araçları hâla kapitalistlerin mülkiyetindedir, fakat çok az işçiden üretim süreçlerine katılmaları istenmektedir. İş hayatının dışında bırakılan işçiler hayatlarını sürdürememekte ve özel mülkiyet ilişkileri egemen olduğu sürece sosyal zenginliğe katkıda bulunamamaktadırlar. Gereken şey, kolektif sosyal zenginliği artıracak olan işbirliği ve paylaşım üzerine kurulan bir sistemdir. Bu sisteme sosyalizm diyoruz.

Devrimci eleştirel pedagojinin politik ve pedagojik gereklilikleri içinde NCLB'nin resmi sosyal imgeselliğine ve rasyonalitesine meydan okuyoruz. Bize göre, işçi sınıfının yaratıcılığının bitmez tükenmez kaynağı, hem düzenlenmiş hem de eklem yerlerinden ayrılmış biçimleri içinde neoliberalizm mantığı tarafından telafi edilemez biçimde değeri düşürülen kapitalist okullaşmaya direniş gösterme ve onu dönüştürme çabalarına kanallı edilebilir. Şirket ve kapitalizm karşıtı protestolara bağlı yeni sosyal hareketler, politik çevrenin yeni eleştirel ve eylemcilik mekânlarına açılışını artırmaktadır. Yeni bir sosyal ilişkiler tarihinin başlangıcı olarak sosyalizmin kapitalizmin yerini almasına çalışıyoruz.

Bir başka sosyal düzeni ortaya çıkarmak için daha fazla broşür yazan kişilere ve protestoculara ihtiyacımız var. Kapitalist sömürünün olmadığı bir dünyadan yana failliklerini uygulayabilecek yeteneğe ve arzuya sahip eleştirel yurttaşlara gereksinimimiz var. Bugün eleştirel pedagojinin asıl sorunu, Bush rejiminin NCLB vakasına dayandığı sosyo-tarihsel zeminin maddesel olmaktan çıkmış anlayışına karşı çıkmaktır. Gereken şey, egemen görüşünün temeli olarak politikalarına ve neoliberal emperyalist uygulamalarına bağlılığı ışığında Bush rejiminin eğitim girişimlerinin gerçek hedeflerini öğretmen, öğrenci ve ailelerin açık gösterme-

lerini sağlayacak olan bir analiz dilidir. Öğretmenlerin rollerini tarihi temize çeken kişiler, test rejimlerinin katipleri, imparatorun muhafızları olarak oynamayı reddetmeleri ve tarihsel şimdinin etkin biçimleyicileri rolünü üstlenmeleri gerekir. Elbette, eğitimcilerin, sömürü, egemenlik, baskı ve emperyalist saldırganlık ve savaş sorununun Bush çetesini aştığını anlamaları gerekir. Asıl mesele, kapitalizmin sürmesidir. İlgilendiğimiz nosyon, Amerikan demokrasisinin kontrolü ele geçirmesi, yeni muhafazakâr militaristlerin şimdiki tarihi tüm emperyalist/kapitalist sistemden yanlış biçimde koparmasına dayalı tek bir komployla adaletin gaspıdır. Amerika'nın Bush'un seçilmesiyle küresel bir Amerikan Sapığı versiyonuna dönüşmesi ve sorumlu bir demokrasi rolü oynaması gerektiğinde bir imparator rolünü oynaması gerçeğinden yakınlık, emperyalizm ideolojisiyle mücadele etmektense aslında bu ideolojiyi ifade ediyorlar. Onlar, hücum ettikleri mantığın kendisini iyileştiriyorlar, çünkü yönetici sınıfın kendi içinde bölünebileceğine ve aslında imparatorluktan başka bir politik gidişatı seçebileceklerini farz ediyorlar. Amerikan emperyalizmini Bush komplosunun yanlış bir seçimine indirgemek, emperyalizmi savunmak demektir, zira bu bakış açısı, Amerika'nın tek süper güç rolünün, onlarca yıldan bu yana planlanmadığını ve bilhassa mevcut terörist savaş ve gaz, petrol ve su gibi kaynaklar için mücadele ikliminde Amerika tarafından terk edileceğini savunan bir görüş olduğunu farz ediyor. Bush cuntasının İran'ın para dolaşımı ve uluslararası mali işlemlerine ilişkin propaganda, dezenformasyon ve manipölasyon vasıtasıyla İran hükümetini istikrarsızlaştıracak "gizli operasyonlar"ı planlamada suçlu Eliot Abrams'ın elini serbest bırakması, birçok Amerikan yöneticisi tarafından üstlenilen gizli eylemler tarihi dikkate alındığında, bizim için şaşırtıcı değildir.

İrkçilik, cinsiyetçilik ve homofobi çelişkilerine neden olan kapitalizmin ikincil çelişkilerini dönüştürmemiz gerekirken, öncelikle, kapitalizmin kendisini yeniden üretmek için bu çelişiklere

ihtiyacı olmadığını kabul etmemiz gerekir. Karşı koymamız gereken şey, üretim araçlarının mülkiyetiyle ilişkisi içinde emeğin öznesinin konumudur. Bu karşı koyma, ne yerel ne de bölgesel olmamalı, fakat ulus ötesi olmalıdır. Yoksul ülkelerin zenginler tarafından küresel ölçekte soyulması örüntüsü, gelişmekte olan en yoksul ülkeler giderek artan bir yoksulluk içinde sürünmekle karşı karşıya bırakılırken, azalmayan bir şekilde sürmeye devam etmektedir.

Eleştirel eğitimcilerin, praksis arenasının gelişmekte olan ülkelerin refahını gündeme dürüstçe koyduğu devrimci bir eleştirel pedagoji geliştirmeleri gerekir. Çünkü gelişmekte olan ülkelerin refahı, son tahlilde, bizim kendi refahımızın önkoşullarını oluşturmaktadır. Bu bakımdan eleştirel eğitimcilerin, yurttaşlığı, onları geniş bir küresel yurttaşlık ve dayanışma pratiği içine yerleştiren bir tarzda dar açılı milliyetçi bir anlamın dışında düşünmeleri gerekir. Venezüella'daki Bolivarcı devrime ilişkin bizim (kabul edilmelidir ki en ılımlı) çalışmamız, tüm dünyada sürekli (kesintisiz) bir sosyalist devrime olan desteğimizin altını çizmektedir. Ayrıca, eleştirel eğitimcilerin, Avrupa merkezci bir mutlakçılığın tüm modern eleştirel düşünce ve sosyal söylemlerin temelini oluşturduğu savının bir parçası ve takımı olan Marksizmin postmodernist ve postkolonyal inkârını reddetmeleri gerekir. John O'Neill'in (1995), "hakikatı ve yanlışlığı, özgürlüğü ve köleliği, adalet ve adaletsizliği ayırabilen ve bu ayrımları insanlığın gelecek mirası için savunulan ve korunan birisi adına, bir yer adına muhazafa edebilen" "sağduyu sosyallığı" (s.196) dediği şey üzerine inşa edilebilecek bir güvenle sosyal dönüşüme ilişkin projemizi geliştirmemiz gerekir. Bu projenin, sağduyuya ağırlık verebilen herhangi bir meta anlatının artık olmadığı post-Marxislerin uyarılarını (nasihatlarını) reddetmesi gerekecektir. John O'Neill'in en iyi biçimde ifade ettiği gibi:

Postmodernizm bize, yeniden üretimden başka bir şeyi temsil etmediğini iddia eden resimlerin ilişitirilmiş ol-

duğu -daima ödünç alınmış ya da yeniden işlenmiş- bir dizi çevrim içi gözlem sunar. Bize-erkek ya da kadın-hi-
tap eden bu değiniler, tanımlayamayan ya da analizi ya-
pamayan sistemin ideolojik sesini yineler. Öte yandan,
Marx bir kamera satın almış olabilir. Postmodern esteti-
ğin tekdüzeliğine sadece radikal şıklık çevrelerinde da-
yanılabilir. Himayeden yoksun olan bu gruplar, radikal
şıklığın aynı açısından görülen aynı müze ve galerilerde
farklı bir açıdan görülen kendi ürünleriyle piyasaya yağ
çekerek. Tüm bunlardan, bizi göz cahilliğiyle disipline
eden zorunlu bir rıza dışında, hiçbir şey öğrenilemez.
Kapitalist retorik, eleştirel analiz tekniklerinin bizi
bilgisiz vizyonun değerinin düşürülmesine rehin kılın-
dığı kapitalizm retoriği tarafından içeriye patlatılamaz.
(1995, s.198)

Okul eğitimi, sermayenin tarihsel ihtiyaçlarının karşılandığı
sermayeyle bir başka iş ortaklığı haline geldi: sosyal yeniden
üretimin egemen düzenlemelerini ve kişinin emek gücünü bir
ücret karşılığında satmasını sorgulamayacak olan yumuşak baş-
lı bir işgücünün yaratılması. Bizim meselemiz, kapitalizmde
emek gücü ile ücretler arasındaki bu mübadelenin eşit ol-
madığını göstermektir. Bizim mücadelemiz, usta bir özgürleşme
(liberation) anlatısı tarafından değil, fakat bir umut ve dayanış-
ma meta anlatısı tarafından sürdürülen bir mücadeledir. Bu
mücadele, hem kolektif hem de demokratik olan ve vizyonu için
kapitalizmin bize miras bıraktığı umutsuzluk temelinde yağ çek-
meyi ya da özgürlük tohumlarını ekmeyi reddeden bir projeyi
oluşturmaktadır. Kısacası bu mücadele, kapitalist sosyal iliş-
kileri, sosyalist bir alternatif yolunda dönüştürmek için
mücadele ederek doğallığını bozmaya girişen bir mücadeledir.

NOTLAR

Bu yazı ilk kez şurada yayınlanmıştır: McLaren, P. and Jaramillo, N., (2004), *Neoliberal citizenship, new imperialism and federal education policy: A critical analysis*. J. ODonnel, M. Pruyn and R. Chavez, *Social Justice in These Times* (ss. 265-292). Charlotte, North Carolina: Information Age Publishing.

REFERANSLAR

Ahmed, N. M. (2002). *The War On Freedom*. Joshua Tree, CA: Tree of Life Publications.

Ali, T. (2003, April). "imperialism: Then and now". An interview with Tariq Ali by David Barsamian, *Z Magazine Online*, 7(5(4)). <<http://www.zmag.org/AmagSite/Apr2003/aliprint0403.html>>

Artiles, A. (2003). "Special education's changing identity: Paradoxes and dilemmas in views of culture and space". *Harvard Education Review*, Summer, 164-202.

Buncombe, A. (2003). "Bush launches magazine to teach young Arabs to love America". *The Independent*, July. <http://news.independent.co.uk/low_res/story.jsp?story=425328&host=3&dir=70>

Callinicos, A. (2003). *An anti-capitalist manifesto*. Cambridge: Polity Press.

Chomsky, N. (1999). *The new military humanism: Lessons from Kosovo*. Monroe, ME: Common Courage Press.

Cornwell, R. (2003). "U.S. jobless rate rises to 6.4 percent". *Independent News*. July 4, <http://news.independent.co.uk/low_res/story.jsp?story+421567&host=3&dir=94>.

Davis, M. (2003). Ed. Dept. "Invests \$500,000 in team to tout its agenda". *Education Week*. May 28, <http://www.edweek.com/ew/ew_printstory.cml?slug=38warroom.h22>.

Demick, B. (2003). "U.S. gets a bad name in South Korean schools". *Los Angeles Times*. June 12.

Einstein, A. (1949). "Why socialism?" *Monthly Review*. May, <<http://www.monthlyreview.org/598einst.htm>>.

Eisencher, M. (2003, July/August). "Report exposes corporate rogues in Iraq". *War Times*, 11, 5.

Elbaum, M. (2003). "Blatant lies and deadly occupation". *War Times*, 11, 1.

Elliott, L. (2003). "The lost decade". *The Guardian*, <<http://www.guardian.co.uk/international/story/0,3604,994440,00.html>>.

Garcia, A. (2004). "Immigrants hit by backlash four men screaming terrorist chased". *War Times*. March 19, <<http://www.war-times.org/issues/lart6.htm>, Friday>.

Goodman, D. (2002). "No child unrecruited". *Mother Jones*. November/December <<http://www.motherjones.com>>

Gosselin, P.G. (2003). "Case for U.S. recovery lacking effect". *Los Angeles Times*, July 11, C1

Halbfinger, D., & Holmes, S. (2003). "Military mirrors working-class America". *New York Times*, March 30, A1

Hawken, P. (2003, May/June). *Dream of a livable future*. Utne, 50-54

Hightower, J. (2003, June 1). "Bush's tax crackdown". *The Progressive Populist*, 9(10), 3.

Hudis, P. (2003). Personal correspondence. *The Internationalist*. (2003, May 7). Triumph of the will 2. (May 7). <<http://www.internationalist.org/triumph0503.html>>.

The International Conference Against War and in Defense of Public Education. (2003, July 14-15). Paris.

Johnston, David Cay (2003). "Very richest's share of income grew even bigger, data show", *New York Times*. June 26 <<http://www.nytimes.com/2003/06/26/business/26TAX.html?th=&pagewanted=print&Hata!> Köprü başvurusu geçerli değil.>

Jordan, H. (1999). "Military Steps Up Drive to Recruit Latinos". *Y&M Magazine*. Found at <<http://www.afsc.org/youthmil/html/news/feb99/latinos>>

Kellner, D. (2001). *Grand theft 2000*. Rowman and Littlefield Publishers.

Kogan, R. (2003). \$300 billion deficits, as far as the eye can see. Center on Budget and Public Priorities. <<http://www.cbpp.org/7-2-03bud.htm>>.

Krauthammer, C. (2003). Clear and imminent? Was never Bush's war mantra. *National Post*, July 19, A16.

KRON D. (2003). "Secret service questions students", May 7. <<http://www.kron.com/global/story.asp?s=1268949>>

Krugman, P. (2003). "A view from New York: Those who cut us into mess now just making it worse". *Toronto Star*, July 20, F5.

Lapham, L. (2003). "Notebook: Social hygiene." *Harper's Magazine*, 507(1838), 7-9.

Lazarus, N. (2002). "The fetish of the west in postcolonial theory". in **C. Bartolovich & N. Lazarus** (Eds.), *Marxism, modernity and postcolonial studies* (pp. 43-64). Cambridge: Cambridge University Press.

Light, S. (2003). US "school reform" throws students into the street. *World Socialist Web*. <http://www.wsws.org/articles.2003/aug2003/push-al3_prn.shtml>.

MacArthur, J.R. (2003a, July 21). "A wolf in wolf's clothing". *The Globe and Mail*, Ali.

MacArthur, J.R. (2003b). "Against liberal intervention". in *These Times*, August 11, 22-23, 25.

McChesney, R. (1998). "Introduction". in **N. Chomsky** (Ed.), *Profit over people*. New York: Seven Stories Press.

McLaren, P. (2003). *Life in schools* (4th ed.). Boston: Allyn and Bacon.

McLaren, P., & Farahmandpur, R. (2003). *Critical revolutionary pedagogy at ground zero*.

in **K. Saltman & D. Gabbard** (Eds.), *Education as enforcement*. London, UK: RoutledgeFalmer.

McLaren, P., Martin, G., Farahmandpur, R., & Jaramillo, N. (2004). "Teaching in and against the empire: Critical pedagogy as revolutionary praxis". *TeacherEducation Quarterly*, 31(3).

McLaren, P., & Jaramillo, N. (2002). "Critical pedagogy as organized praxis: Challenging the demise of civil society in a time of permanent war." *Educational Foundations*, 7(5(4).

McLaren, P., & Jaramillo, N. (in press). "Alternative globalizations: Toward a critical globalization studies". in **W. Robinson & R. Applebaum** (Eds.), *Towards a critical globalization studies: Continued debates, new directions, and neglected topics*. New York: Routledge Press.

McParland, K. (2003). "Uranium scandal? Anything but". *National Post*, July 19, A13.

Metcalf, S. (2002). "Reading between the lines". *The Nation*. January 28 <<http://www.thenation.com/docprint.mhtml?i=20020128&xs=metcalf>>.

Monthly Review Editors. (2002). "U.S. military bases and empire". *Monthly Review*. March <<http://www.monthlyreview.org/0302editr.htm>>.

Nimtz, A. (2002). "The eurocentric Marx and Engels and other related myths". in **C. Bartolovich & N. Lazarus** (Eds.), *Marxism, modernity and postcolonial studies* (pp. 65-80). Cambridge: Cambridge University Press.

O'Neill, J. (1995). *The poverty of postmodernism*. London: Routledge. PBS. (2003). Frontline: Testing our schools: The testing industry's big four. Found at <<http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/shows/schools/testing/companies.html>>

Paige, R. (2002, May). An overview of America's education agenda. Phi Delta Kappan, 83(9), 708-713. Found at <<http://www.pdkintl.org/kappan/k0205pai.htm>>

Palast, G. (2002). *The best democracy money can buy*. London: Pluto Press.

Paterson, F. (2002). "The politics of phonics". in **R. Allington** (Ed.), *Big brother and the national reading curriculum: How ideology trumped evidence*. Portsmouth, NH: Heinmann.

Peterson, L. (2003). "Globalization Fight Continues". *Toronto Star*, July 23.

Petras, J. (2002). "ALCA: Viewed from the U.S. Rebellion", (October 26) <<http://www.rebelion.org/petras/english/alca251002.htm>>

Pitt, W. (2003). "George W. Christ?" Truthout. May 5. <http://www.truthout.org/docs_03/050503A.shtml>.

Saltman, K. (2003). The securitized student. Workplace. July. <<http://www.louisville.edu/journal/workplace/issue5p2/saltman.html>>

San Juan, E. (2002). "Postcolonialism and the problematic of uneven development". in **C. Bartolovich & N. Lazarus** (Eds.), *Marxism, modernity and postcolonial studies* (pp. 221-239). Cambridge: Cambridge University Press.

Smith, T. (2002). "An assessment of Joseph Stiglitz's globalization and its discontents. Radical Philosophy Association" *National Convention*, Brown University (November 9). <<http://www.public.iastate.edu/~tonys/Stiglitz.html>>

Schemo, D. (2003, July 11). "Questions on data cloud luster of Houston Schools". *New York Times*. Found at: <<http://www.nytimes.com/2003/07/11/national/1/HOUS.html>>

Stiglitz, J. (2002). "The Roaring Nineties", *The Atlantic Montly* (October). <<http://www.theatlantic.com/issues/2002/stiglitz.htm>>

Streck, D. "The world social forum and the agenda of grassroots education". Unpublished Paper.

Tabb, W. (2001). "Globalization and education as a commodity". <<http://www.psc-cuny.org/jcglobalization.htm>>

United Press International. (2003). "Rumsfeld doubles Iraq cost estimate". *Washington Times*. <<http://washingtontimes.com/upi-breaking/20030710-093042-2417r.htm>>.

Wells, L. (2002). "No child left alone by military recruiters". *commondreams.org*. December <http://www.wagingpeace.org/articles/02.12.121lwells_childrecraited.htm>

White, B. (2003). "Excellent year for executives". *Washington Post*, June <<http://www.washingtonpost.com/ac2/wp-dyn/A11103-2003Jun18?language=printer>>.

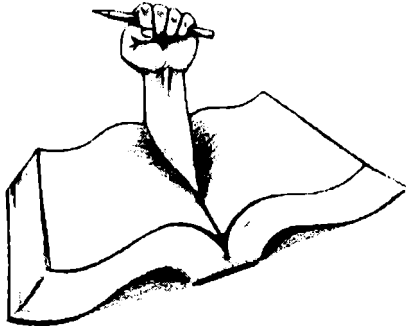
Wood, E.M. (1999). "Kosovo and the new imperialism". *Monthly Review*. June, <<http://www.monthlyreview.org/699wood.htm>>

U.S. Commission on National Security. (2001). Road map for national security/21st century, Phase III report. <<http://www.nssg.gov>>

Zerbeslas, A. (2003). "Bush's nose is growing; nobody cares". *Toronto Star*, July 22, C4.

III. BÖLÜM

ELEŞTİREL PEDAGOJİ, LATİNLERİN EĞİTİMİ VE SINIF MÜCADELESİ POLİTİKASI

CANAVARIN KARNINDA ÖĞRETİM

Fox Haber'den John Gibson bildiriyor: "Görevinizi yerine getirin. Daha çok bebek yapın. Bu son bir kaç günde işittiğimiz iki ilginç haberden çıkarılması gereken bir derstir. Birinci haber, bu ülkedeki beş yaş altı çocukların yarısının azınlıkların çocukları olmasıdır. Bunların da büyük çoğunluğunu Latin asıllılar oluşturuyor. Bunun ne anlama geldiğini düşünebiliyor musunuz? 25 yıl sonra nüfusun önemli bir çoğunluğunu Latinler oluşturacak. Niçin böyle? Çünkü Latinler diğerlerinden daha çok çocuk yapıyor da ondan. Özellikle de Latinler'in "gringo" diye adlandırdığı beyazlardan daha çok."

Alternet'ten alınmıştır, 28 Aralık 2006, <http://www.alternet.org/mediaculture/45983>

ELEŞTİREL PEDAGOJİ EVRENSEL BİR KURTULUŞ ANLATISI OLDUĞU İÇİN (en azından postmodernist ve neoliberallerin ehlileştirme denemelerinden kaçabilen biçimleri), sağ kanat ve sol kanadın politikalarına, hem Batı eğitim sisteminin sömürgeciğinin yeniden dirilmesi anlamına geldiği hem de sosyal dönüşüm talepleri olmadığı için karşı çıkar. Eleştirel pedagojiyi suçlayanlar, onun işçi sınıfı zaferine duyduğu inancın kaba bir ekonomik belirlenimcilikten kaynaklandığını, artık tedavülden kalktığını söyleyerek bu inancın, Fukuyama'nın (1989) kapitalizmin dış çıkarma ağrılarının bittiğini ve monarşi, faşizm ve komünizme karşı zafer kazandığını ilan etmesinden çok önce yıkılması gerektiğini iddia ederler.⁽¹⁾ Elbette temel saldırı nesnesi özellikle son dönem eleştirel pedagoji literatürü içerisinde önemli ölçüde etkin hale gelen (Glenn Rikowski, Dave Hill, Ramin Farahmandpur, Noah Delissovoy, Mike Cole, Gregory Martin, Deb Kelsh, Juha Suoranta ve diğerlerine teşekkürler) Marksist teorinin kendisi ve çalışmaların merkezini oluşturan kapitalist küreselleşme, "serbest ticaret" anlaşmalarıyla, oğul Bush'un ekonomik ve askeri emperyalist yönetimi altında yoksullaşan işçi sınıfıyla ilgili yaklaşımlardır. Bu bölümde Marksist Hümanist bir pencereden bakarak Marksist teori açısından neyin önemli ve yararlı olacağını tartışacağız ve Birleşik Devletler'de Latin kökenlilerin eğitimiyle ilgili yaklaşımları ele alacağız.

Eleştirel pedagojiyi Marx'ın politik ekonomi eleştirilerine dayandırmak, eğitimcilere değer yasası, özel mülkiyet ve yatırılan

1) Marksist yönelimli eleştirel pedagojilerin böylesi saldırılara karşı yanıtları için şu yapıtlara bakılabilir: Peter McLaren "Let Them Blister Paint: response to Rebecca Martusewicz's"; Aleric Scatamburlo-D'Annibale and Peter McLaren's (2004) "Class Dismissed? Historical Materialism and the Politics of 'Difference'"; Peter McLaren and Donna Houston's (2005) "The Nature of Political Amnesia: Response to C.A. Bowers"; Donna Houston and Peter McLaren's (2004) "Education and Environmental Crisis: Ecosocialists Critical Pedagogies in Theory and Praxis"; Peter McLaren'in "Capitalists and Conquerors: A Critical Pedagogy Against Empire" kitabının açılış bölümünde.

sermayenin geri dönüşü biçiminde kapitalist topluma içkin olan insan emeği sömürsüne meydan okumaları fırsatını verecektir. Ve bu bakış aynı zamanda, Anglo dünyasının sivil haklar ve insan saygınlığını hiçe sayarak beyazların üstünlüğü anlayışını ve kapitalist ataerkillik politikalarını Latinler'e dayatmasına karşı çıkma olanağını da sunacaktır.

Kapitalist toplum, okullarda, fabrikalarda, kiliselerde, seçmen kabinlerinde, grev hattında ve emek gücümüzü arttırmak için eğitim alırken işimizi sorgulamadan rutin bir şekilde yapmamıza ihtiyaç duyar (McLaren&Farahmandpur, 1999a, 1999b, 2000, 2001a, 2001b; McLaren & Jaramillo, 2002, 2004; McLaren&Martin, 2003; ayrıca bkz Rikowski, 2001a, 2001b). Biz Paula Allman'ın kullandığı terimi (1999, 2001), *devrimci eleştirel pedagoji* terimini akademi-şirket bileşkesini de kapsayan dünyanın acımasız saldırısı altında şirketleşen ve özelleşen kamusal yaşamı geri getirmek için ödünç aldık. Kamusal alanın yeniden dirilişi, toplumdaki yaygın ortak kanaatlerin yeniden canlandırılması yoluyla değil, fakat onun sosyalist dönüşümü yoluyla olacaktır (McLaren, yayına hazırlanıyor). *Devrimci eleştirel pedagoji* terimi özgür olmamayı, emeğin dışsal bir yarar için belirlendiği bir durum olarak tanımlayarak işbölümünün her bireyin ve her özgür üreticiler birliğinin serbestçe çalışması anlamına geldiği, otoritenin gücünün dışsal bir yapıdan kaynaklanmayıp bireylerin özgürce ve bilinçli olarak katıldıkları sosyal etkinliklerden kaynaklandığı bir sürecin peşindedir. Bizim tasarladığımız anlamda özgürlük, zorunluluklardan azade olmaktır. Burada vurgu, sadece neoliberal kapitalizmin adaletsizliklerini ortaya dökme, aşırı üretimden kaynaklanan küresel krizlerin, durgunluğun, çevre kirliliğinin eleştirisini yapma, neoliberal ideolojik hegemonyaya karşı bir güç yaratma üzerine değil, aynı zamanda Pazar ve devlet arasındaki karşıtlığın üzerine çıkan yeni bir sosyal düzenin koşullarını yaratma üzerinedir. Eleştirel eğitimciler "yerel evrensellik" olarak tanımlanan bir Marksizm aracılığıyla,

postmodernistlerin “evrensel yerelliğinin” karşısındadır ve hepsi (her biri kendi farklı çalışma alanı içerisinde) *sosyal adalet* kavramının kapitalizmi meşrulaştırmaya yarayan bir örtü olduğunu ve kapitalizmin vahşiliğini üstü kapalı olarak kabul ettiğini iddia eder. Sonuç olarak ilerici eğitimin sosyal adalet yolunun tam karşı noktasında kavramsallaştırmalara ve pratiğe ihtiyacı vardır. Bu, yalnızca sosyal demokrasinin epistemolojik ve aksiyolojik yönünün eleştirel bir açıklamaya tabi tutulmasını değil, kapitalist okulun politik ekonomisinin karşı eleştirisinin yapılmasını da gerektirir. Böylelikle öğretmen ve öğrenciler, kamusal yaşamı, emeği bölen ve kapitalizmin değer yasasını hâkim kılan şirket-akademi birleşimi ve askeri-endüstriyel yapıdan geri isteyebilirler. Bush rejiminin yıldızlarla süslenmiş savaşı, “her açıdan tahakkümü” ve sözde özgürlüğünün egemen olduğu bir ortamda post-Marksist ve anti-Marksist eğitimciler saldırılarını eleştirel pedagojinin anti-kapitalist perspektifi üzerine yoğunlaştırmışlardır. Bunun böyle olması şaşırtıcı değildir, çünkü Bush “terörle savaşın” şeytanın yönetimi altındaki rejimlere ve totaliter Soğuk Savaş rejimlerine karşı yapıldığını deklare etmiştir. 2002 yılında yaptığı konuşmadan bir bölüm:

Terörle savaş azim ve sabır gerektireceği için sağlam bir ahlâki amaca da ihtiyacı olacaktır. Bu şekilde bizim savaşımız Soğuk Savaş’taki savaşın bir benzeridir. Şimdi, tıpkı o zaman olduğu gibi, bizim düşmanlarımız insana değer vermeden gücü elinde tutan totaliterlerdir. Şimdi, tıpkı o zaman olduğu gibi tüm yaşamları ve bütün yaşamı kontrol edebilecekleri keyifsiz bir uyum politikasını dayatma arayışındalar (Domke’den alınmıştır, 2004, sayfa 112).

İnsan, sağa-sola yayılan yasa dışı katil misket bombalarının, uranyum anlaşımlarının delinmesinin, beyaz fosfor mermilerinin, MK77, SMAWNE thermobarik kentsel yıkım bombalarının

ve Irak gibi egemen ülkelerin işgallerinin (bazı tahminlere göre bu, yüz binden fazla insanın ölümüne yol açmıştır) “insanın saygınlığı”na nasıl katkı yaptığını merak ediyor. Soğuk Savaş’ın şeytan imparatorlarının devrildiklerinde yenilerinin boşluğu çabucak doldurması dikkatimizden kaçmadı. “Haydut” rejimlerin yerel despotları, örneğin Saddam Hüseyin ve Manuel Noriega, ABD’nin askeri müdahalesini meşrulaştırma işlevini görmeleri için yaratıldılar. Ama asıl despotlar daha geniş ölçekte (Bush, Blair ve uluslararası seçkin üyeler), fakat onları savaş suçlarından ötürü sanık sandalyesinde göremezsiniz. Onları ancak tatil villalarında emperyal kibirleriyle ve ince düşünceler içerisinde, mantıksızlığın ısıltısı altında güneşlenirken bulabilirsiniz. J. Martin Rochester’in 2003 yılında Hoover Enstitüsü’nün öncü eğitim dergisi *Education Next*’te yayınladığı “Eleştirel Demogoglar: Henry Giroux ve Peter McLaren’in yazıları” başlıklı makalesi, yeni muhafazakârların (neocon) eleştirel pedagojiye saldırılarının bir örneğini ortaya koyar. Bu yazı demagogluğun sadece dünyanın süper güçlerinin liderleri tarafından ortaya konulduğunda kabul edilebilir olduğunu gösterir. ABD’nin yönetici sınıflarının yalanlarına ve hilelerine, neoliberal reformların (özellikle Ulusal Eğitim Birliği ve Amerikan Öğretmenler Federasyonu’nun izlenebilir kıstaslara dayalı standartlar oluşturma denemeleri) etkilerine karşı meydan okuyan bir pedagoji, hem liberaller hem de yeni muhafazakârlar tarafından demokrasi ve nesnellik adına suçlanmaktadır.

Rochester (2003) eleştirel pedagojiye, bu pedagojinin ideolojiyi araştırmanın üzerinde tutarak sol kanat bir anti-entelektüelliği geliştirdiğini öne sürerek saldırır. Rochester’a (2003) göre eleştirel pedagoji, “yeni bin yılda İsa’nın hüküm süreceğini iddia eden bin yılcı hareketten” daha fazla bir şey değildir. Rochester, eleştirel pedagojinin ideolojik endoktrinasyonunun zararlı iddialarına katılmak yerine, öğretim sürecinin güzel kokulu sahte mersiyeleri içermesi ve öğretmenlerin yalnızca “eğitimin sundu-

ğu teşvik olanaklarını onaylayan" (1830 yılında Yale Üniversitesi raporundaki ifadeyle "Zihnin Disiplini ve Donatımı") bir konumda olması gerektiğini savunur. Rochester, bilgi ve kavrayışı, öğrenme aşkını ve öğrenme araçlarını edinmenin sosyal adalet gündemini öğretmekle aynı anda gerçekleştirmenin imkânsız olduğunu savunmaktadır. Öğrenmenin temel ilkesini ilk bahsedilenler oluşturmalıdır, sonuncusu değil. Rochester'a göre değerler ve gerçekler üzerine yapılan tartışmaya "nesnellik, özgür araştırma ruhu, akademik dürüstlük" eşlik etmelidir, "bin yıllık hareketler" değil. Bu değerlendirmeye göre (bazı eleştirel teorisyenler bunu tarihsel üstü katı bir amaçlılık etiği olarak nitelerler) tarihi alt üst etmeyen hareketler, örneğin ulusal okuryazarlık kampanyası bile bencilliktir ve devrim her zaman kötü pedagojiye neden olur. Rochester'ın keşfetmekte zorlandığı şey, ideoloji terimiyle neyin kastedildiğidir. Eleştirel teorisyenlerin bildiği gibi, ideolojiden muaf bir araştırma yapmak, beyhude (Tantalusian) bir hayaldir. Sosyal dünyayı anlamak üzere kullandığımız dil, bu dünyanın eylemlerinin özniteliği haline gelir, kendi kişisel yorumlarımızın parçası olur. Müdahalesiz, tarafsız evrensel bir metodolojiye sahip bir teori, bir başka olguyla diyalektik ilişki içinde var olmayan herhangi bir olgu yoktur. Nesnel olarak görünen olgular, her zaman tarihsel olarak üretilir ve dolaşımları (genellikle burjuva fikriyatı doğrultusunda cisimleştirilirler). İdeoloji, amacına, kendi varlığının kanıtlarını silebildiğinde, biz onun mevcudiyetini yalnızca geriye dönüşlü olarak (retroactively), kendisine yönelik olumlu tepkilerin tükenip başka bir ideolojik etkiyle yer değiştirdiğinde anlayabildiğimizde ulaşmış olur.

İdeolojinin bütünüyle edilgen olarak belirlendiğini iddia etmiyoruz (çizgisel bir doğrultuda ekonomi tarafından belirlenmesi gibi), çünkü ideolojik etkiler ekonomik güçlere karşı reaksiyon gösterebilirler, genel olarak ideolojik alanı yeniden şekillendirebilirler. Bizim öne sürdüğümüz şey, Rochester'ın pedagojisinin

kutsal Olimpos Dağları'nın çimenlerinde yetişen, sağduyunun tembel arpalığından yemlenen bir düşünce ve pratik olduğu, güzel kokulu bozulmamış bir iyimserlik dünyasında yaşadığıdır. Onun pedagojisinin kategorileri, bu kategorilerin insan varlığı için ontolojik olarak gerekli görüldüğü (epistemolojik pozitivizmin kendisi zayıflatan bir bakış açısı) lekesiz bir bilim dünyasından kaynaklanır. Rochester teorisinin bilinç yükselten bir pratik olduğunu anlamaz. Devrimci eleştirel pedagoji olarak bilinen "teori", hem partizan hem de nesneldir. Partizandır, çünkü ücretli emeğin, mülkiyet ilişkilerinin ve kapitalist sömürüye dayanan sosyal ilişkilerinin sonunu önceden tasarlar. Nesnellik, sınıf mücadelesinde, gerçeğin maddi koşullarında temel bulur (Zavarzadeh, 2003). Bu kavrayış Rochester için eleştirel pedagojinin teori ve pratiğin birliğini gerçekleştirecek metodolojik gereklilikleri anlamaya çalışırken kullanışlı olabilir. Rochester'in kendi akademik duruşu, kaynağını üretim biçiminden alan iktidarı, bilgiyi ve sınıfsal ilişkileri ve kurumsal teknolojiyi aştığını iddia ettiği sürece, hilekâr ve sorumsuz bir düşüncedir. Belirli tarihsel öznelere yönelik yöntemsel uygulamalarının kendi aralarındaki çatışmalarını temsil eder. Onun normatif epistemolojik iddiaları ve heteronomiye eğilimi kaçınılmaz olarak göz boyayıcıdır ve bilimin nesnel dilinde belirli zümrelerin sosyal ve politik çıkarları genel politik çıkarlarmış gibi gösterir. Üretimden kaynaklanan sosyal ilişkileri adres göstermeyen ve bilgiyi tarihsel olarak dolayımlanan bir şey olarak görmeyen bir araştırma, kendi adına saygınlığı hak etmez. Sonuç olarak Hoover Enstitüsü'nün, pedagojiyi ideolojiden temizleme başlığı altında eleştirel pedagojiye karşı yürüttüğü kampanya, şimdiki Beyaz Saray yönetiminin ve diğer yeni muhafazakâr örgütlenmelerin emperyalist çıkarlarına sadık bir ideolojiyi yerleştirme çabasından başka bir şey değildir.

İMPARATORLUK, UYGARLIĞIN PARÇALANMASI VE LATİNLER'İN EĞİTİMİNE YÖNELİK POLİTİKALAR

Sağ Kanat uzmanı Ann Coulter'in Afrikalı-Amerikalı Maxine Waters hakkındaki haberi: "Temsilciler Meclisi üyesi Maxine Waters hafta içi (senatör Josph I.) Liberman'ın kampanyasına karşı Connecticut'a paraşütle indi. Çünkü Lieberman, önerisine olumlu cevap verme konusundaki çekincelerini ifade etmişti. Waters ayrıca Joe'yu kokain ticareti ve AIDS'in siyahları nasıl öldürdüğüne ilişkin CIA araştırması konusunda 'yumuşak' bulmaktadır." AlterNet, 28 Aralık 2008, <http://www.alternet.org/mediaculture/45983/>

Ulusal ölçekte yayın yapan radyo sunucusu Neal Boortz, Cynthia McKinney'in saç stili hakkında yorum yapıyor: "Varoş orospusuna benziyor. ... Brillo yastık fabrikasında patlama olmuş gibi görünüyor. ... Elektrik teline işeyen Tina Turner'a benziyor. ... Kanış bir köpeği andırıyor!" Boortz, McKinney'in saç stili hakkında konuşmaya devam ediyor: "Cynthia McKinney'in saç stilini televizyonda gördüm. Onu durdurmadığı için o polisi suçlamayacağım. Longworth sarayına süzülerek giden rahat bir kraliçeye benziyordu. Bu saç stiliyle bir varoş süprütüsüne benziyor. Onu durdurmadıkları için onları suçlamayacağım." Alternet, 28 Aralık 2006, <http://www.alternet.org/mediaculture/45983/>

11 Eylül'den bu yana Bush, kendini "uygar dünyanın" (en karmaşık askeri teknolojiye, en güçlü orduya, kendi ulusal çıkarları -kârları- doğrultusunda canının istediğini yapan bir yönetime sahip bir dünya anlamına geliyor) "Büyük Panjandrumu" (İngiliz ordusunun İkinci Dünya savaşında geliştirdiği ama kullanılmayan bir silah/ç.n.) sanmaktadır. Bush entrikası, şeytani politik hokkabazlıkları, kullanılmaktan sakız olmuş "demokrasi ihracı" yalanları ve bu kitlesel aldatmacaya kanmayan insanları uygarlığın düşmanları olarak etiketleyerek ülkeyi yönetmiştir (Burada, Birleşik Devletler'in neden İspanya'nın Franco, Endonezya'nın

Suharto veya Şili'nin Pinochet rejimini devirmediğini sormalıyız). Emperyalizm'in ırkçılığını, beyazların üstünlüğü düşüncesi-ni arkasına alarak Marksist düşüncenin etkisi altındaki Eleştirel Pedagoji'ye yapılan ölümcül saldırılar, Birleşik Devletler'deki La-tinler'in çatışmalı eğitim alanını da etkilemektedir. Bugün yaşadığımız şey, sömürgecilik sonrası bir şok değil midir? Sömürge-ciliği görmezden gelmek, sadece etkilerini daha kötü yapar. Pa-pa 16. Benedict, Kardinal Joseph Ratzinger iken İnanç Doktrini Cemaati'nin (Kutsal Engizisyon olarak bilindiği dönemlerdekiy-le benzer bir örgütlenmeye sahiptir) başkanlığını yapıyordu. İs-viçre'nin Cenevre şehrinde 1999 yılında kurulan Kùltürler ve Dinler Arası Araştırma ve Diyalog Kurumu'nun "Neilsy" Bush'la birlikte kurul üyesiydi. Ratzinger, hatırlamalıyız ki George Bush'un 2004 yılındaki seçimin kampanyasında, Kerry'e oy ve-recek herkesin şeytanla işbirliği yapacağını, çünkü onun kadın-ların seçme hakkını savunduğunu söyleyerek aktif biçimde rol almıştır. Şimdi aynı Ratzinger, Papa 16. Benedict olarak Latin Amerika'nın yüz yüze kaldığı problemlerle ilgili Marksizm ve dizginsiz kapitalizmi suçlamaktadır. Yakın zamanda da Brezilya, Aperia'da, özgürlükçü teoloji yanlısı (onun kardinalken yıkmaya çalıştığı teoloji) Katolik eylemciler saldırdı. Amerika'daki yer-li halkların fatihlerle birlikte gelen rahipleri sevgiyle karşıladığı, çünkü Hristiyanlığa "sessiz bir özlem" duydukları şeklinde kor-kunç bir açıklama yapmıştır. Ayrıca sömürgeci dönemdeki Evanjelikleştirme hareketinin "Yerlilerin Colomb öncesi kültür-lerinden yabancılaştırılması ve yabancı bir kültürün kendilerine dayatılması sürecinin parçası olmadığını" söylemiştir. Venezüel-la Başkanı Hugo Chavez, Papa'nın bu açıklamalarını kınayan yerli gruplara katılmış, 16. Benedict'in, Latin Amerika'da yerlile-rin soykırımı uğradığını ve köleleştirildiğini, kültürlerinin yok edildiğini ve bazı durumlarda Katolik Kilisesi'nin bu şiddet ve yı-kıma suç ortaklığı yaptığını görmezden geldiğini söylemiştir. Başkan Chavez, "bu topraklarda haksızlığa uğrayan yerlilerin ke-

miklerinin hâlâ yandığını” ifade etmiştir. Açıkça sömürgeci şiddetin kalıntıları yaşamaktadır, sadece Latin Amerika’da değil üstelik, Kuzey Amerika’da da. Biz bugün onun tohumlarını görmekteyiz.

Latin öğrencilerin eğitimini hedefleyen ulusal politik girişimlerin (Sadece İngilizce [English Only] girişimleri, göçmen karşıtı girişimler, 2001 yılının Geride Hiç Çocuk Kalmasın Yasası gibi) altında yatan temel düşünceyi, biz, hem gizli hem de açık bir silme politikası olarak tanımlıyoruz. Öğrencilerin ana dillerini, kökenlerini, kültürlerini tek yanlı bir biçimde silme tasarımları, milliyetçiliğin, Birleşik Devletler’deki yabancı düşmanı tek kültürcülüğünün dışında yer alan herhangi birinin vatandaşlar için bir tehdit olduğunu yayan “korku faktörü”nün şekillendiği dönemde gerçekleşmektedir. Ulusal politikalar, kendisine uymayanları canavarlaştıran daha geniş bir kapitalist ideolojinin yansımasıdır. Bu ideoloji, kişisizleştirme retoriğini kullanarak, insan ırkının belirli kesimlerini yurttaşlığın dışına itmektedir. Nüfuslarının çok kalabalık olmasının doğrudan bir sonucu olarak Latin kökenliler, eğitim politikaları içinde hem özümseme (asimilasyoncu çabalar yoluyla) hem de dışlanma (kaliteli bir eğitim almaları engellenerek) sürecinin ikisini aynı anda yaşamaktadır. Silme politikaları, yüzeyde, Latin nüfusu Birleşik Devletler toplumunun ekonomik, sosyal ve kültürel alanına dâhil etmeye çalışmaktadır. Fakat bu girişimlerin altında saklı olan şey, kültürel ve dilsel homojenliktir (Gilbert Gonzales (2001) bunu “İmparatorluğun İdeoloji ve Pratiği” olarak isimlendirmiştir). Bu çerçevede yapılan eğitim, büyüyen Latin nüfusunun, yükselen emperyal Amerikan Barışının (*Pax Americana*) ekonomisi ve sosyalliği içerisinde özümsemesi ve kendi kültürüne yabancılaştırılması anlamına gelir.

Eğitim politikasının ideolojik ayaklarını ve gizlenen anlatıları açığa çıkarmak, Latinler’in Amerikan ulusuna katıldıklarında elde edecekleri maddi kazançları hatırlatan girişimlere karşı

önemli bir duruş noktasıdır. Bu yüzden bu politik girişimler, tarihsel belirliliği içerisinde, ulus devletlerin meta merkezli ekonomilerinin yönetilmesi ve yapılan işbölümüne sunduğu hizmetler açısından değerlendirilmelidir (San Juan, 2002). Eğitim politikası içerisinde pozitif milliyetçilik retoriği (herkes için fırsat eşitliği gibi), ırkçı ideolojileri ve siyasi elitin sınıfsal çıkarlarını (bilererek veya bilmeyerek) gizlemeye, kültürel homojenlik anlayışına ve kendi toprakları içerisinde sömürgeciliğe hizmet etmeye yarar. Anglo dünyanın kültürünü anlamaya çalışan birisi için Beyaz Saray sözcüsü Newt Gingrich'in iki dilli eğitim hakkında yakın zamandaki açıklamaları yeterlidir: "Amerikan halkı İngilizcenin devletin resmi dili olması gerektiğine inanmaktadır... İki dilli eğitimin yerine İngilizceyi koymalıyız ki, insanlar ülkede konuşulan yaygın dili, zenginliğin dilini öğrensinler, varoşlarda konuşulan ve yaşanan dili değil." (Hunt, 2007, s. A20) Gingrich bunu Ulusal Cumhuriyetçi Kadınlar Federasyonu'nun üyesi olan 100 kadına açıkladığı zaman, dinleyicilerden çılgınca bir alkış koptu (Hunt, 2007, s. A20). Burada şunu söylemeliyiz ki, günümüzün terörle savaş söylemi içerisinde Latin girişimcilerle kapitalist elitlerin ekonomik hedeflerini meşrulaştırma ve varolan işbölümünü desteklemeleri için ihtiyaç duyulur (tıpkı kırsal ve kentsel yoksullara ve orta sınıfa ülkenin emperyalist savaşında ön cephede ihtiyaç duyulması gibi).

Kavgacı ve ideolojik olarak tiksindirici Harvard Profesörü Samuel Huntington tarafından yakın zamanda ileri sürülen tezleri düşünün. Huntington'ın (2004) açıklamaları tahmin edileceği gibi Amerikan vatandaşlığı için ideolojik zorunlulukları sıralar. Birleşik Devletler'deki ana akım kültür tarafından asimile edilemeyen, dilsel ve politik olarak kendi yerleşim yerlerini kuran Meksikalı göçmenleri hedef göstererek şunları yazar: "Amerikan rüyası diye bir şey yoktur. Anglo-Protestan topluluk tarafından yaratılmış Amerikan rüyası vardır. Meksikalı Amerikalılar bu toplumda bu rüyanın, eğer rüyayı İngilizce olarak görürlerse

parçası olacaklardır" (2004, s. 45). Dil bilimlerinde, daha önce sözü geçen çiftleri soydaş olarak değerlendiririz, fakat Huntington'ın betimlediği Anglo-Protestan tutucu kesimler bağlamında, bunlar dil, kültür ve değerleriyle bölünmüş iki ayrı ve birbiriyle bağdaşmaz dünya olarak görülmektedir. Huntington, Amerikan vatandaşlığını kutsal bir kartal yuvası gibi görerek Anglo dünyayı savunmasında, Latinleri özellikle Meksikalı olanları "girişimcilikten, özgüven ve hırstan yoksun", "eğitim için hiçbir şey yapmayan; yoksulluğu cennete girmek için gerekli bir şey olarak kabul eden", yekpare bir kültürel grup olarak gören bazı akademisyenlerden alıntılar yapar (2004, s. 44). Huntington'ın milliyetçiliği Birleşik Devletler'in kültürünü savunma adına maskelenen korkunç bir yabancı düşmanı ırkçılık birleşimidir. Eleştirel pedagoji bağlamında bakıldığında ise, Huntington'ın "vatanseverliği" ateşli bir demokrasinin yarattığı haz verici bir kurgudan başka bir şey değildir. Huntington'ın ortalığı velveleye veren uzun ve sıkıcı söylevi, Meksikalı göçmenlerin birgün Amerika'nın güney batısını yeniden ele geçireceklerine, Anglo-Protestan çoğunluğun azalmasına ve serbest piyasa kapitalizmi adına duyulan ifade edilmemiş korkuları içerir. Böylesi görüşler ne yenidir ne de Latin nüfusla sınırlıdır. Endüstrileşmenin yükselme döneminde, dünya savaşlarının başlamasında, devletçi komünizmlerin ve reformcu sosyal demokrasilerin yıkılmasında, "haydut rejimlerin" yerini "serbest piyasa demokrasilerinin" almasında, Birleşik Devletler'in dünyanın tek süper gücü olarak yaratıldığı dönemlerde bu iddiaların benzerlerinin ortaya atıldığını görürüz. Bu dönemlerde kültürel, politik, askeri ve ekonomik tahakkümü meşrulaştıran, göçmen ötekilerin yönetici kaymak tabakasının oturma odasında yeri olmayan "pislikler" olarak görüldüğü "bize karşı onlar" söylemi şiddetlenmiştir. Huntington'ın çalışması bütün akademik cıcafına karşın, bir liman barında Tarih Meleği zırhını giymiş kaba bir ırkçılıktan farksızdır. Bu, en berbat insani duyguların aklın ışığından mahrum bırakılması sonucu

duyulan akademik bir küskünlüktür. Bu, muhafazakâr yorumcu William Bennet'in elemeci fantezilerinin kafeinsiz biçiminden başka bir şey değildir. Sanki Bennet, ciddi bir akademisyen kıyafeti giymiş gibidir. Fakat biz, Huntington'ın alnındaki kırışıkların ardındaki züppeyi kolayca görebiliyoruz.

LATINLER: TARİHSEL VE MADDİ BOYUT

Latin gençliğinin eğitiminin, bizim silme politikaları olarak adlandırdığımız politikalardan nasıl etkilendiğini anlamak için Latin Kökenli terimini bütünüyle tanımlamak gereklidir. Martha Gimenez (1997) tarafından öne sürülen argümanları burada hatırlamalıyız. Gimenez, Latin veya Hispanik gibi etnik etiketlerin bu grupla ilgili olumsuz şablonu katılaştırdığını ve etnik kültürlerin aralarındaki farklılıkları ve benzerlikleri önemsizleştirmeye ve gizlemeye neden olduğunu söylemektedir. Meselenin farklılıklarla ilgili boyutunda, Latinler'in -farklı sınıflar ve diğer sosyal boyutlarıyla birlikte- geniş bir çeşitlilikte büyük bir nüfusu oluşturduğunu ve hiçbir ölçekte organik veya saf bir kültürel ortak kimliğe sahip olmadıklarını iddia ediyoruz. Benzerliklerle ilgili olarak ise, Latinler'in tarihsel ve maddi süreklilik içerisinde "Latin olmayan" diğer gruplardan ayrı sınıfsal statülere, ortak karakterlere, deneyimlere ve değerlere sahip olduğunu düşünmekteyiz. Amerikanlaştırma, kültürlerinden yabancılaştırma ve asimile edilme süreci, Latinler için aynı biçimde yaşanmamaktadır. Gimenez (1997) bu noktada bizi aydınlatır: "Diyalektik olarak... kültür, bir kişinin öğrendiği veya öğrendiğini unuttuğu (dolayısıyla kültüründen yabancılaştığı) bir şey değildir: insanların ait oldukları sınıf ve sosyoekonomik katmanlara göre şekillenen bir deneyimdir" (s. 231).

Gimenez'in gözleminin ışığında, Latinler'i sosyal bir grup olarak kendilerini tekrar üretmelerinin ve sahip oldukları kültürel biçimlerinin maddi arka planını görmek önemlidir (bkz. Kincheloe & Steinberg, 1997). Burada Latin gençliğinin yabancılaşması,

yabancılaşma kavramının ontolojik boyutunun sosyal, tarihsel ve ekonomik içeriğiyle birlikte araştırılmasıyla anlaşılacaktır.

Burada ırk, sınıf ve cinsiyet çeşitli şekillerde kesişse de, hepsi aynı ölçekte öncelikli değildir. Biz bir dizi sosyal çelişki (ırk, sınıf, cinsiyet vb.) içerisinde sınıfsal çelişkiyi öncelikli olarak kavramsallaştırıyoruz ve sınıfın genellikle diğer çelişkiler tarafından üretilen çelişkileri desteklediğini düşünüyoruz. Fakat yine de bu, ırkçılığın ve cinsiyetçiliğin kolaylıkla sınıf kavramına indirgenebileceği anlamına gelmez. Başka bir deyişle sınıfsal çelişki, diğer çelişkilerin çeşitli özelliklerini şekillendiren ve yapılandıran özgül bir çelişki, üretme ve şekil verme gücüne sahip bir kalıptır. Diğer çelişkilerin olasılıklarının koşullarını yaratır. Irk ve sınıf çelişkisinin maddi temeli kapitalist toplum içerisindeki üretim araçlarında ve üretim ilişkilerinde, işçilerin kapitalistin (üretim araçlarının sahibi) kazancı için emek gücünü satarken oluşan işbölümünde bulunabilir. Üzücü olan, sınıf sömürsünün çoğu zaman okullarda unutulmuş bir mesele olmasıdır. Tartışıldığı zaman da, kaynakların adaletsiz dağıtımı meselesine indirgenerek sulandırılır, emek-sermaye ilişkisine içkin olan sömürü olgusu görmezden gelir. Sınıfsal çatışma, politik, ırksal ve cinsiyet çelişkilerinin yaşandığı alanda en öndeki belirleyici güçlerden birisidir. Buna karşın bunu savunmanın sınıfsal olmayan tahakküm biçimlerini gözardı ettiğini söyleyerek sınıf meselesine hak ettiği yerden daha azını layık görürüz. John Bellamy Foster (2005) şunları yazarken önemli bir gözlemde bulunuyor:

Sınıfsal olmayan çeşitli tahakküm biçimleri kapitalist toplumda çok yaygındır. Sınıf mücadelesi yürütürken aynı zamanda bunlar için de savaşımadan tahakkümün üstesinden gelinemeyeceği düşüncesi büyük oranda böl-yönet stratejisinin bir parçası olur (s. 17).

Amerikan kurumları içinde gençlere ve onların ailelerine neoliberal rejimin en büyük yükünü yükleyen kurum, halk okulları-

dır. Stanley Aronowitz (2004) gibi eğitimcilere göre okullar, çocukları ve aileleri sosyal hayatın bütün yelpazesine bağlayan ilk mekanizma işlevi görür. Sosyal hayat burada vatandaşlık fikrini içerir, ama aynı zamanda içerdiği şey ve belki en temel derdi, ana (asıl) emek gücünün yetiştirilmesidir. Aronowitz şunları söyler:

Halk okulları çocuklara ve gençlere sosyal düzenle ilgili şu ikili sorumluluğu vermekle yükümlüdür: vatandaşlık ve belki de en önemli görev olan işgücü için öğrenme. Bir yanda demokratik seküler topluma giden yolda eski müfredat içerisinde okulların aydınlanmanın mücevherlerini, özellikle edebiyat ve bilimi aktardıkları varsayılır. Öte yanda öğrenciler, iş dünyasına, işin değeri, ailenin önemi ve elbette kişinin ülkesine bağlılığı ve sevgisi üzerine yumuşak ama kesin bir vurguyla hazırlanırlar (Giriş, 1.1).

Aronowitz'in (2004) halk okulları hakkında yaptığı tanımlamalara çoğunlukla katılıyoruz ve bunların Latin ve diğer göçmen grupların Amerikan toplumunun egemen manzarasına dâhil olmak için yaşadıkları çatışmayla ilgili olduğunu düşünüyoruz. Okulların demokrasi ve "ülkesini sevmek" mantrasıyla (dua/meditasyon sırasında tekrarlanan söz/ç.n.) gelecek nesilleri şekillendirebileceği fikri, politikacılar ve diğer kapitalist elitlere, müfredat programlarını toplumsal farklılıkları yok ederek homojenleştirme ve tekleştirme doğrultusunda değiştirme girişimleri için önemli bir araç olur. Burada sermayenin genişlemesi ve eğitim arasındaki bağlantı oldukça açıktır (okulların metalara dönüştürülmesi -özelleştirme yoluyla- ve meta üreticisi -insan emeği üreticisi- rolü üstlenmeleriyle). Devletin maliyetlerini üstlendiği komisyon çalışmaları, okullar, emek, sermaye ve vatandaşlık arasındaki ilişkiyi açıkça dile getirmektedir. G. W. Bush yönetiminin himayesinde 2003 yılında yayınlanan bir rapor, *Risken Fırsata, Birleşik Devletler'de Hispanikler*, bu ilişkileri özetler:

Eğer işsizlik eğilimi değişmezse, eğitimsiz işgücü Amerikan ekonomisini zorlayacaktır. Hispanikler potansiyel gelirlerini ve finansal güvenliklerini artırmıyorlar. Bu durum vergi gelirlerinin düşmesine, tüketici harcamalarının azalmasına, kişi başına düşen gelirin eksilmesine ve sosyal maliyetlerin artmasına neden olmaktadır (s. 3).

Rapor, Latinler'in ekonomiye katılmamalarını farklı eğitimsel faktörlere indirger (Bkz. Miron & Inda, 2000). Ailelerin sınırlı katılımı, akademik öğretimden ve İngilizceden yoksunluk, öğretmensizlik gibi arka planda yatan sebeplere karşı okulların "iyileştirilmesine" yönelik yapılacak yatırım Amerika'nın Latinleştirilmesiyle ilgili sosyal krizleri engelleyecek tek yaşamsal alternatiftir. Komisyona göre "Okul yatırımı kısa vadede pahalı bir yatırımdır, ancak eğitilmiş Hispanik işgücünün sağlayacağı nihai kazanç daha büyük olacaktır" (La Raza Ulusal Konseyi [NCLR], 2004, s.3). Latinler'in işgücüne katılımı, sosyal hayatın diğer alanlarına ve eğitime katılım göstergeleriyle karşılaştırılarak "asimilasyon" sürecinin "başarısız" olduğu ve yapılması gerekenin asimilasyon sürecinde aksayan noktaları "düzeltmek" ve "iyileştirmek" olduğu iddia edilmektedir. Etnik gruplar arasında Latinler lise düzeyinde % 28 ile en yüksek okul bırakma oranına sahiptir, hatta bu oran yeni gelen göçmenlerde % 40 düzeyindedir (NCLR, 2004). 25 yaş üstü her 10 Latinden sadece 1'i lisans ve üstü dereceye sahiptir ancak yine de 2002 yılında hapis hanedeki 5 kişiden 1'i Latindi. Amerika'nın bütününde İngilizce öğrenen 5 milyon kişinin büyük çoğunluğunu İspanyolca konuşanlar oluşturmaktadır. 2000-2001 döneminde Latinler tüm ülkedeki okul çağı nüfusunun % 10'unu oluştururken önümüzdeki on yıllarda bunun hızlanarak artması beklenmektedir. "Latin deneyimi" bu istatistiklere aykırı görüldüğünde politikacıların Latin başarısızlığı olarak görülen eğilimi tersine çevirme girişimlerine hız kazandırır. Müfredatın, sınav mekanizmalarının ve öğ-

retim tekniklerinin standartlaştırılmasının (eğitimsel girdileri ve sonuçları eşitleme yolu olarak) arkasında böyle bir zihniyet vardır. Pozitif milliyetçilik retoriğine bağlı olan Latinler ve diğerleri için bu damardan beslenen eğitim politikaları çekicidir. Fakat nihayetinde bu çabalar gençlere ve “kültürel olarak asimile olmayanlara” burada “var olma koşullarını” (bunlar gerçekten yabancı ve başka bir ülkeye aittir) benimsemeleri doğrultusunda insanlıkla uzaktan yakından alakası olmayan zalim ve şiddetli bir pedagojiyi dayatır.

Latinler’i ve diğer göçmen grupları hâkim “beyaz” topluluğa bağlayan sistem, onları yerel tarihlerinden, kültürlerinden, bilgilerinin yazılı olduğu dilden yabancılaştırmak isteyen sistemle aynıdır (Maldonado-Torres, 2004). İnsani nitelikleri sınıflandırma, kategorize etme ve etiketlemeye hizmet eden dil, içselleştirme sürecine bağlıdır. Burada içselleştirme sürecini dilin kimlik oluşturma sürecindeki işleviyle birlikte anlamaktayız. Diğer bir deyişle dil, kişiselliğimizin temel yapısını ve toplumsal kişisel kimliğimizi korumayı temsil eder. Gloria Anzadúa’nın (1987) ifadesiyle “etnik kimlik, dilsel kimliğin ikizidir. Ben kendi dilimden ibaretim. Kendi dilimde gurur duyana kadar kendimle gurur duyamam” (s. 81). Sadece İngilizce hareketi [English Only], dile Amerikan ulusunun ve kimliğinin önemli bir belirleyicisi rolü vererek halk okullarındaki Latin deneyimini bütünüyle etkilemektedir. İki dilli eğitimi yasal olarak engelleme girişimi olan 27 Nolu öneriyle Kaliforniya’da başlayan, Arizona’da devam eden ve Colorado ve Massachusett eyaletlerinde başarısız olan çabalarla, iki dilli eğitim politik olarak tehlikeli kategorisine sokulmakta, ideolojik olarak sürekli ısıtılmakta ve elbette azınlık dillerini konuşan öğrencileri olumsuz etkilemektedir.

Dil politikasına şimdiye kadar eyaletler düzeyinde karar verilse de, Federal Hükümet İlk ve Ortaöğretim Yasası, 2001 Yılı Geride Hiç Çocuk Kalmasın Yasasıyla otoriteyi eline almakta ve sadece İngilizce becerilerin edinilmesini vurgulayarak şu anda pek

çok eyalette mevcut olan iki dilli politikanın tersi yönünde hareket etmektedir (Crawford, 2002). Amerikan yönetimi, ikidilliliğe yapılan herhangi bir göndermeyi engelleyerek, İngilizce konularının kazanımını ölçen başarı testleri uygulayarak (Abedi & Dietel, 2004) ve test sonuçlarına göre katı bir ceza ödül sistemi uygulamaya koyarak hâkim Amerikan vatandaşlığı söylemine yeterince bağlı olmayan grupların bu söyleme tabi kılınmasını meşrulaştıran yeni sömürgeci bir modeli oluşturur. Gutierrez, Asato, Santos ve Gotanda (2001), bu olguyu “ideolojik üretimleri, kurumsal yapıları meşrulaştıran ve sosyopolitik alana ulaşma ve burayı kontrol etme ve ayrıcalıkları korumaya hizmet eden gerici tepki politikalarına kök salan bir “tepki pedagojisi” olarak isimlendirmektedir (s. 337). Benzer bir şekilde Donaldo Macedo (2000), sadece İngilizce girişimlerinin sömürgeciliğin günümüzdeki biçiminden başka bir şey olmadığını ve değişik etnik grupları insanlığın evrensel bir vatandaşı olmaktan çıkarmak için tasarlandığını yazar. Göçmen karşıtı histeriyi destekleyen girişimlerle (Kaliforniya’da 209 no’lu Önerge; 2001 Geride Hiç Çocuk Kalmasın programından Göçmen Eğitimi Programının çıkarılması) ve pozitif eylem programlarını engellemeye yönelik önlemlerle birlikte ele alındığında, “Amerikan” olmanın, eğitim politikası açısından, insan öznelliğinin gelişiminin reddedildiği dumura uğraticı bir sürece dahil olmak anlamına geldiği bize hatırlatılır. Bu duygu, iki dilliliğin “ülkemin kumaşına uzun süreli zararlar vereceği”, “iki dilliliğin gelişimine izin vermenin çok tehlikeli olduğu” şeklindeki Gingrich’in iğrenç suçlamalarıyla açıkça ifade edilir.

MARKSİST HÜMANİZM OLARAK DEVRİMCİ ELEŞTİREL PEDAGOJİ

Ulusal çapta yayın yapan radyo sunucusu Rush Limbaugh, Amerika'nın "obezite krizinden" ötürü "solu", "liberal yönetimi" ve "yiyecekleri" suçlamaktadır: "Çünkü bizler sempatik, şefkatli insanlarsınız ve hükümetin bu insanları obez olana kadar beslemesini destekliyoruz. Biz Amerika'da bu insanlara balık tutmayı öğretmiyoruz, onlara balık veriyoruz. Kasabın ineği nasıl kesip tereyağı yaptığını öğretmiyoruz, onlara tereyağı veriyoruz. Burada asıl şişen şey, bildiğimiz kadıyla, bu yönetimin kendisidir." AlterNet'ten alınmıştır, 28 Aralık 2006, <http://www.alternet.org/mediaculture/45983/>

Biz eleştirel pedagoglar olarak Latin ve diğer marjinalleştirilmiş öğrenci gruplarının, her ikisi de birbirini tamamlayan bir gerginlik unsuru olan Amerika'ya bağlılık veya Amerika'ya bağlı olmamak arasında bir seçim yapmaları fikrini reddediyoruz. Eleştirel pedagoglar, ayrıca okulların, çocukları ve onların ailelerini insanı ihtiyaçlarını gerçekleştirmek dışında sermayenin isteklerine hizmet etmesi fikrine de karşıdır (De Lissoyoy & McLaren, 2003). Bizce İngilizcenin sınıfta tek öğretim aracı olarak kullanılması, kültürel hegemonya ve sembolik sermayenin yeniden örgütlenmesi ile ilgilidir. Tek dilli İngilizce öğretimin amacı, sınıfsal ve ırksal olarak ayrıştırılmış, cinsiyetçileştirilmiş bir sosyal düzenle birlikte tahakküm altına alınan dilsel azınlıkların günlük yaşam deneyimlerini silmek, onları mülkiyet hakları ve kapitalist değer üretimi yasasına dayanan bir yurttaşlık kültürüne hapsetmektir. Aynı zamanda milyonlarca yoksul ve işçiye ülkelerinden koparan ve yaşanabilir bir alternatif aramaya zorlayan karmaşık ilişkiler yumağının da farkındayız. Birleşik bir ulusal kimlik yaratma ve yaşanan sosyal sorunları ve karşıtlıkları her defasında gidip "göçmenlere" ve "sürgünlere" bağlamak, bizi gündelik yaşamın kültürel, tinsel ve dilsel boyutları içinde kök salan insani-

leştirilmiş eleştirel bir pedagoji geliştirmeye zorluyor. Fakat bu insanileştirilmiş eleştirel pedagoji aynı zamanda sosyal ilişkilerin maddi boyutlarının ve çağdaş kapitalist biçimlerle bağlantılı pratiklerin eleştirisi zeminine dayanmaktadır.

İş için sömürülen insani kapasitenin (işgücü) bölgesel ve ulusal coğrafyayla sınırlı olmadığına dikkatleri çekmek için çaba sarf ediyoruz. Amerika'daki ve yurt dışındaki Latinler, sermaye birikimi ve artı değer elde etmek için kurulan uluslararası ağın içindedirler. Merkezden çevreye gidersek, Latin Amerika'daki önemli sosyal hareketler ve popüler eğitim girişimleri eleştirel pedagojiyi insanileştirmemizde bize örnek teşkil eder. Venezüella'da Bolivarcı Devrim tarafından desteklenen çalışmamız bize, Washington tarafından yönetilen uluslararası elitin piyonu olmayı reddeden insanların umutlarını ve sahip oldukları olanakları öğretti.

Amerikan emperyalizmini ve uluslararası kapitalist sınıfı yenmeye kararlı olan Bolivarcı eğitimciler, eleştirel pedagojiyi ülkenin her tarafına yaymak için savaşıyorlar. Başkan Chavez'in Miraflores Sarayı'nda söylediği, "sizin pedagojik çalışmanızdaki Bolivarcı Devrimden esinlenmek" sözü bizim Amerika'daki öğretmenlere bir tavsiyemiz olabilir. Ernesto Che Guevera'nın kız kardeşi Aleida Guevara March, yakın zamanda Havana'daki toplantıda bize benzer bir tavsiyede bulundu; insanlığın büyük yaratıcı kapasitesine bir saygı olarak çalışmalarımızı yayma tavsiyesi. Venezüella'da hâlâ devam eden çalışmalarımızda, Bolivarcı misyonlardan, onların demokratik bir toplum yaratmak için tüm bireylerin yaratıcı kapasitelerini geliştirme yönündeki vurgularından ve bunu yaparken yerel ihtiyaçları daha geniş insani kurtuluş bağlamında ele alarak politik değişim hedeflemelerinden epey etkilendik. Bu misyonlar yoksulluk karşıtı sosyal refah programlarından oluşuyordu. Bunlardan bazılarını ziyaret edebildiğimiz için şanslıyız. Chavez yönetimi 1.430.000 Venezüellalıyı 2003 yılı Haziran ayında başlatılan Robinson Misyonun-

dan mezun etmeyi başardı. Robinson Misyonu için çalışan gönüllüler, okuma yazma bilmeyen yetişkinlere Küba'da geliştirilen "Yo Si Puedo" ("Evet Yapabilirim") metodunu kullanarak okuma, yazma ve aritmetik öğretiler. Bu metot video görüntülerinin ve yazılı metinlerin bileşiminden oluşuyor ve sadece 7 haftada öğrencileri temel okuryazarlık seviyesine getiriyor. Yerliler, 1999 Bolivar Anayasası'nda, Madde 199, 120 ve 121'de çerçevesi çizilen yerli hakları doğrultusunda İspanyolca'yı kendi dillerinde okuyor ve yazıyorlar (Uluslararası Robinson Misyonu yakın zamanda Boliviya'da da başlatıldı). Robinson Misyonu II, 6. Sınıfa kadar temel eğitimi sağlıyor, Robinson Misyonu III işlevsel okuryazarlık öğretiyor ve bu çabaları üretim birimlerine bağlıyor. Riba Misyonu iki yıllık bir çare bulucu okul programı (İspanyolca, matematik, dünya coğrafyası, Venezüella ekonomisi, dünya tarihi, Venezüella tarihi, İngilizce, fizik, kimya, biyoloji ve bilgisayar bilimleri öğretiyor) ve okullarını terk eden 5 milyon Venezüellalıyı hedefliyor. Bu program Toplum ve Sosyal Hizmet içeriğine sahip; burada gruplar toplumsal problemleri çözmek için kendi pratik önerilerini nasıl geliştirebileceklerini öğreniyorlar. Barrio La Vega'da program dâhilinde yürütülen bir tartışmaya katıldık ve insanların günlük bakım merkezi tasarlamak için harcadıkları çabadan özellikle etkilendik. Riba Misyonu'nun işsiz mezunları ("lanceros" adıyla biliniyorlar) zihinsel gelişimlerini sürdürebilecekleri ve resmi ekonomiye dâhil olabilecekleri Vuelvan Caras Misyonuna katılmaları için cesaretlendiriliyorlar. Sucre Misyonu Venezüella'nın yoksul kesimlerinin yüksek öğretim alması için geliştirilen bir burs programı; gelecekteki olan 5 yıl yerine 3 yılda mezun veriyor. Uluslararası düzeyde beyin takımıyla yaptığımız çalışma Centro Internacional Miranda, Caracas'ta Bolivarcı Devrimi ileriye taşımak için 6 odak noktası etrafında yürütülüyor. Bu noktalardan biri de eleştirel pedagojidir. Venezüella'nın sosyalist bir yönde mi ilerleyeceği, yoksa Gotha Programın Lassalleans'ları gibi yukarıdan aşağı-

ğıya yöntemiyle devletçi batağa mı saplanacağı görülecek. İyimseler olmaya devam ediyoruz.

İnsanileştirici eleştirel pedagojinin en önemli düsturu, öğrencilerin dillerine ve kültürel kimliklerine saygı göstermektir. Antonia Darder'ın (2002) kelimeleriyle söylersek, "Tüm insan varoluşları, anlam üretimi sürecine aktif olarak katılırlar ve dolayısıyla bilginin diyalektik ve bağlamsal manzarasını desteklerler" düşüncesi bunun başlangıç noktasıdır (s.135). Bu geleneğin kültürel çalışmacıları öğrencilerinden geçmişi yeniden toplamalarını, bunu yaşanan sosyallik içine yerleştirmelerini ve geleceğe doğru evrensel bir ütopya inşa etmelerini isterler. Böyle bir ütopya (biz bununla günümüzün bütün yönleriyle kavranılması anlamına gelen "somut" ütopyayı kastediyoruz, yoksa geleceğin idealist bir okuması olan "soyut" ütopyayı değil) grupların tahakküm, sömürü, yabancılaştırma ve aşağılanmanın kendi belirli bağlamlarında yaşanan biçimlerinden özgürleştirilmeleri için gerekli koşulların yaratılması için bir potansiyeldir. Bu bakış açısına ve pratiğe göre inşa edilen bir pedagoji, eğitim politikasındaki gaddar değişikliklerin altında yatan korkuları, istekleri, çıkarları ve motivasyonları anlamaya dönük bir çabadır. Öğrencilerin kültürel ve kişisel oluşumlarının yok edilmesine karşı çıkmak için insanileştirici eleştirel pedagoji, normatif vatandaşlık fikrini sorgulayıp, özne açısından değil, tarihin bir nesnesi olarak anlam ifade ettiğini vurgulayarak kendi kişisel ve sosyal oluşumlarımızın biçimini değiştirir. Bununla beraber eleştirel bir kültürel sınırsızlık için yeni bir normatif temele ihtiyacımız var; üretim biçiminde ciddi bir değişiklik gerekli. Kültürel çözümlerin yanı sıra, işçiler kendilerinden kaynaklanan gücü ele geçirmeliler. Yine de (kendi içinde) bu, kapitalist değer yasasını silmek için yeterli değildir. Kapitalist değer yasasının ötesine geçmek, tarihsel materyalist eleştiriye benimsemeyi ve sosyalist mücadelede dâhil olmayı gerektirir.

Marcial González (2004) "Meksika edebiyatının ideolojik çe-

lişkilerinden bahseden kültürel şizofreni" modelini eleştirirken tarihsel materyalist eleştiriyi (eleştirel pedagojinin ehlileştirilmesini engelleyeceğine inanıyoruz) öne çıkarır. Tarihsel materyalizm Gonzalez için önemlidir (tıpkı bizim için önemli olduğu gibi), çünkü bu, "varoluşun belirli özellikleriyle onlara anlam veren geniş sosyal çerçeve arasındaki diyalektik ilişkiyi" anlama çabasıdır (s. 180). Tarihsel materyalizm ayrıca "evrensel süreçleri ve onların yerel ifadelerini" (s. 180) bütünüyle ve derin olarak anlamamıza yardım eder (bu, postmodernizmin çocukça bakışının yapamayacağı bir şeydir). Dahası, tarihsel materyalizm "ırka, etnisiteye, cinsellik ve toplumsal cinsiyete dayanan karmaşık kimlik kategorilerinin, özerk biçimler olmayıp daha geniş sosyal dinamiklerle bağlantılı olduğunu" (s. 180) anlamamızı sağlar. Bu sayede ırkın hususiliğini ve göreliliğini sınıfsal ilişkilerin nedensel özelliğini çöpe atmadan kavrayabiliriz (s. 181). Bu açıdan gerçeklik mutlak bir doğru değil, fakat "süreçler kümesidir" (s. 181). Tarihsel materyalist eleştirinin amacı "yanlış düşünceleri düzeltmek" (s. 82) değil, ancak "onları olumsuzlamak", gerçek çelişkilerle olan ideolojik bağlarını açığa vurmak ve bu şekilde "onları nitelik olarak dönüştürmektir" (s. 182).

PRAKSİSİN DİYALEKTİĞİ OLARAK DEVRİMCİ ELEŞTİREL PEDAGOJİ

Sağ kanat politikacısı Debbie Schussel'in Senatör Barack Obama hakkındaki yorumları: "Pekâlâ, kendini güçlü bir Hristiyan olarak tanımlasa da ... Müslümanların Müslüman olduğuna inandıkları bir adamdır, kayıp Müslüman babasına kendini kanıtlamak için psikolojik bir ihtiyaç hisseden bir adam, şimdiden babasının mirasına yönelen bir adam ve bu adam kendi yaşamlarımızı korumak için İslam'a karşı savaştığımız bir dönemde başkan olarak seçmek istediğimiz kişi midir? Kime sadık kalacaktır?" AlterNet'ten alınmıştır, 28 Aralık 2006, <http://www.alternet.org/mediaculture/45983>

Bu bölümde devrimci eleştirel pedagojiyi Marksist-Hegelci bir eksende praksisin felsefesi üzerine oturtmaya çalışacağız. Devrimci eleştireliliğimizi gerçekleştirmek için teori ve pratik arasındaki devrimci ilişkiyi yeniden ziyaret etmek gereklidir. Bizim için kendiliğinden hareketlerden ve çatışmalardan doğan sosyal değişim fikirleri ve teori içerisinde geliştirilen ve "sıradan olmayan" sıradan insanlar tarafından ulaşılabilen fikirler önemlidir. Raya Dunayevskaya (1973, 1978, 2000, 2002) Marx'ın Hegelci diyalektikle olan ilişkisini iyi bir şekilde yeniden ele alır; özellikle de Marx'ın, düşünce yerine aşkın nesnel gerçeklik gerektirir dediği, Hegel'in düşüncenin kendi hareketi kavramını. Dunayevskaya Marx'ın yaşayan, soluk alan ve düşünen tarih öznesini Hegelci diyalektiğin merkezine yerleştirmesini önemli bulur. Hegel için mutlak bilgi olan şeyin, Marx için yeni bir toplum anlamına geldiğini söyler. Hegel'in kendi kendini referans veren, her şeyi saran, bütünlleştirici mutlağı, Marx tarafından çok önemli olarak kabul edilse de, büyük oranda onun tarafından değiştirilmiştir. Marx'a göre mutlak bilgi, nesnel gerçeği ve düşünce nesnelerini içine almaz, sadece nesnel gerçeğin aşılabilir-

ceği bir alan sunar. İnsan öznesini diyalektik içine katan ve özneyi cismani bir varoluş şeklinde tanımlan Marx, Hegelin öznel-liğin aşkın bir eylem olarak kendi hareketi düşüncesini kendine uyarlar ve onu eleştirel hümanizme dönüştürür. Marx'ın Hegel-ci diyalektikle olan ilişkisini yeniden ele alan Dunayevskaya, Derrida, Adorno, Marcuse, Habermas, Negri, Deluze, Mészáros ve diğerlerinden yararlanır (Hudis, 2000, 2004a, 2004b, 2005a, 2005b). O, mutlak bir olumsuzlamayı yeni acil bir zorunluluk olarak ortaya koyar. Ama bu, yalnızca günümüzün ekonomik ve politik gerçekliklerinin yadsınmasıyla ilgili değil, yeni insan ilişkileri geliştirmeye de ilişkili bir olumsuzlamadır. Yadsımanın yadsınması veya onun ifadesiyle "ikinci yadsımaya" özel bir önem veriyordu. İkinci yadsıma olumsuz olandan olumlu anlam çıkarma ve ezilenlerin özgürlük arzularının bir ifadesiydi. İkinci yadsıma soyut, yabancılaşmış emeğin, birleşik emek gücü ve so-mut insani duygularla özgürce eleştirilmesi anlamına geliyordu. Kapitalist olmayan bir dünyanın başanabilmesinin yolu, Hu-dis'in (2000) Dunayevskaya'dan sonra ortaya koyduğu gibi, mutlak yadsıma içindeki öznel içsel hareketinden geçecek, böy-lece özgürlüğün gerçekleştirilebilmesi için teori ve pratik arasın-daki bağlantı kurulabilecektir. Marx elbette Hegel'in çift yadsı-ma yoluyla öz-hareketi (self-movement) idealleştirmesi ve insan-sızlaştırmasını reddedecekti, çünkü bu, emek-sermaye ilişkileri dünyasındaki yabancılaşmayı dokunulmadan bırakmaktaydı. Marx mutlak yadsımayı nesnel bir hareket ve tarihin yaratıcı gü-cü olarak gördü. Bu anlamda mutlak yadsıma kendi kendini eleştiren sosyal devrimin kurucu bir özelliği-ydi ve sürekli devri-me bir temel oluşturunuyordu. Peter Hudis (2000) emek sürecini kontrol etmenin ötesine geçmek isteyen politik projeye ilgili ol-dukça zor sorular ortaya koydu. Bu, birleşik (associated) emeğin özgürce yaratılması yoluyla sermayenin yıkılmasını hedefleyen bir projedir. Yaratılacak sosyal evren burada sorgulanan serma-yenin sosyal evrenine paralel değildir. Kapitalizmden sonraki bu

toplum, sermaye evreni içerisinde bastırılanın biçimini alacaktır: sosyalizm, değer üzerinde değil, insani ihtiyaçların giderilmesi üzerinde yükselen bir toplumdur.

Dunayevskaya (2002) için mutlak yadsıma, ekonomik savaşımdan çok insanlığın sınıf toplumundan özgürleştirilmesiyle ilgilidir. Bu sadece ekonomik değil, politik ve devrimci bir savaşımdır. Bu farklı anlayış bizce, Dunayevskaya'nın Marksist hümanizminin verimli ve çok yönlü olduğunun işaretini verir; Marx sınıf ilişkilerinden değil, insan ilişkilerinden bahsetmektedir. Eleştirel pedagojinin evcilleştirilmiş örnekleri, öğrencilerin test sonuçlarına indirgendikleri ve davranışlarının yurttaşlık normlarıyla birlikte kodlandığı sivil toplum veya burjuva “kamu alanı” içerisindeki değişikliklerle zihinlerini çokça meşgul ederler. Marx bizi insanlığın duygusal doğasını anlayamayan ve insanları sadece istatistikler veya ortalama davranışlara indirgeyen böylesi bir materyalizmin ötesine geçmeye zorlar. Yeni bir sosyal insanlığa doğru hareket etmeliyiz. Bu bizi sivil toplumun veya “radikal demokrasi” olarak adlandırılan şeyin ötesine taşır. İnsan doğasına değer veren koşullar altında çalışıldığı, refahın ölçüsünün emek zamanı değil, dayanışma, yaratıcılık ve insani kapasitelerin gelişimi olduğu bir yerde, birleşik üreticiler olmak için çalışmalıyız. Bu, yalnızca ama yalnızca sermayenin sosyal evreninin dışında gerçekleşebilir.

Devrimci eleştirel pedagoji, mutlak yadsıma üzerine kurulu dur ve komünizm, sosyalizm, ulusal özgürlük hareketleri ve sosyal demokrasinin radikal rüzgârlarının bertaraf edilmesinden sonra oluşan ideolojik krizle savaşmak zorundadır. Elbette devrimci eleştirel pedagojinin acil hedeflerinden biri, solcu devrimcilerle teröristleri birleştiren Bush yönetimini etkisizleştirmeye çalışan sosyal hareketlerle birlikte hareket etmektir. Birleşik Devletler yönetimi, Hristiyan köktendinciler, küresel hırsız baronlar, yeni aşırı sağcı muhafazakârlar, ultra-milliyetçiler, silah satıcıları, petrol kodamanları ve militaristlerin komplocu ittifak-

ları rehberliğinde, efendi rolünü ve küresel kapitalist sistemin komutanlığını yerine getirmektedir. Hiç kuşkusuz bu güç, ne kadar güçlü bir karşı çıkış sergilese de devrimci eleştirel pedagoji tarafından yenilemez. Fakat etkili bir şekilde meydan okunmadan da yenilemez. Bugün tutarlı bir praxis felsefesi geliştirmek zorunluluktur, ancak günlük yaşamımızı belirleme, kendi kendimizi diyalektik olarak eleştirmemiz, gündelik varoluşun tehlikeleriyle başa çıkmamız ve reddetme ve dönüştürme politikaları da eşit oranda önemlidir.

İnsan hakları ve eşitliğin büyük ve bereketli anlamı, dünya üzerinde haksızlığa uğramış insanların umutlarında yankılanacaksa eğer, bu ancak eğitim ve sosyal reform konusundaki yeni düşüncelere yeniden dirilen bir Marksist teorinin kaynaklık etmesiyle olacaktır. Tutarlı bir pratik felsefesini gaye edinen devrimci eleştirel pedagoji, öğrenci ve öğretmenlerin somutun özgüllüğünü evrenselin bütünlüğü içerisinde kavramalarına yardımcı olabilir. Sermayenin işleme yasalarının günlük yaşam deneyimlerimizin manzarasından uzak işlemesi ve sağduyumuzdan kaçması, buna örnek olarak verilebilir. Devrimci eleştirel pedagoji, tarihi, çoğu zaman kendi seçimleriyle başkalarının isteklerine boyun eğme biçiminde gerçekleşse de, insanın kendi toplumunu oluşturma süreci olarak anlamamızı sağlar. Dahası, çifte yadsıma, düşünce ve eylemin pratik yoluyla hareketini anlamamıza yardım eder. Bu, Dunayevskaya'nın "tarihin felsefesi" dediği şeydir.

Tarihin felsefesi günlük sosyal gerçekliğin karmaşık ağından kaynaklanır (olgular ve deneysel yaşam alanlarından), yoksa azametli soyutlamalardan ve metafizik fildişi kulelerde yaşayıp, solduğumuz havayı çalan idealist kavramlardan değil. Devrimci eleştirel eğitimciler, öğrencilerini, geniş sosyal bütünlük açısından insan gelişimini anlayabilecekleri bir "yadsıma emeğinin"; sosyal hayatın eleştirel okuması içine dahil ederler. Marx'ın Hegel diyalektiğini kendi yöntemine uyarlamasını araştıran öğrenciler, olumlu olanın nasıl her zaman olumsuz olana içkin oldu-

ğunu görürler. Bu yolla, her yeni toplum bir öncekinin yadsınması olarak; koşulları belirleyen üretim güçlerinin bize yeni bir başlangıç şansı tanınması olarak anlaşılır. Bence fikirlerin genellikle toplumun ekonomik yapısına uygun geldiği su götürmez bir gerçektir, ama aynı zamanda tarihin mutlak olmadığını da hatırlamak zorundayız. İnsanların eylemleri tarih tarafından şekillendirilir. Hem Freire hem de Dunayevskaya, eğitimcinin eğitilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Gelecekteki toplumun şu anda var olanı yadsıyarak oluşacağı fikri, en güçlü ifadesini sınıf savaşımında bulur. Burada diyalektik hareketin sadece düşüncenin değil, aynı zamanda yaşamın ve tarihin bir özelliği olduğunu söylemeliyiz. Ve sonuçların ne olacağı asla garanti edilemez.

KÜRESEL BAĞLAMDA SINIF SAVAŞIMI

CNN Manşet Haberleri sunucusu Glenn Beck delege Keith Ellison'la röportajda: "Tamam. Saldırmıyorum ve Müslümanları tanıyorum. Müslümanları severim... Demokrat olduğunuzu söyle-diniz. "Bırakın ve kaçın" diyorsunuz. Size söylemeliyim, bu görüş-meyi sizinle yaptığım için kaygılıyım, çünkü hissettiğim şey, "Bayım, düşmanlarımızla işbirliği yapmadığınızı bana kanıtlayın." AlterNet'ten alınmıştır, 28 Aralık 2006, <http://www.alternet.org/mediaculture/45983>

Eğer diyalektik pratik, büyük sınıf savaşımı projesi içinde dev-rimci pedagojinin merkezinde yer alacaksa, anti-kapitalist sos-yalist yanlısı savaşımın ana hatlarını, ırkçılık ve erkek egemenli-ğe karşı olduğu kadar ekonomik sömürüye karşı olma mücade-lesi içinde de ortaya koymak zorundayız. Küreselleşen kapitaliz-me karşı direnmek ne kadar önemliyse, karşı hegemonik strate-ji ve taktiklerimizin güçlü ve sınırlı olduğu yerlerin farkına var-mak da aynı oranda önemlidir. Kısaca, karşı hegemonya teorisi-ne ihtiyacımız var. William Robinson'un (2003) bu konudaki açılımlarından devam edelim:

Küreselleşme kapitalizmin yeniden doğduğu direniş gösterilebilir bir formdur. Küreselleşmenin en büyük amacı, evrensellik ve genellik olsa da, o her zaman par-çalı ve tamamlanmamış olacaktır. Tarihi değişikliği he-defleyen herhangi bir teori, alternatif projelerin nasıl oluşacağı, direnişin nasıl ortaya çıkıp baskın yapıların hangi yolla alt üst edileceği sorularına yanıt aramak zo-rundadır. Kapitalist hegemonya teorileri, karşı hege-monya teorileriyle karşılığını bulmadığı sürece tamamlanmamış kalacaktır (s.319).

Robinson (2003), Gramsci'nin manevra savaşı (cepheden saldırı) ve konum savaşı (siper savaşı veya yıpratma savaşı gibi küçük ölçekli savaşlar) arasında yaptığı ayrımı tekrarlar:

Manevra savaşları, geleneksel devrim fikirleriyle bağlantılı olarak, var olan sistemi koruyan güçler asker, polis gibi kısıtlı sayıda ve teşhis edilebilir konumda olduklarında başarıya ulaşabilir. Fakat kapitalizmin devlet kapitalizmi altında yeni "özel" topluluk alanlarına doğru genişlemesi (Gramsci'nin teorileştirdiği şekilde) ve tahakküm gruplarının iktidarlarının ideolojik ve kültürel süreçlerle sıkı sıkıya bağlandığı sivil toplumun yükselişi, iktidarın belirli topluluklarla sınırlı olmayıp yayılmış ve çok yönlü olduğuna işaret eder. Konum savaşı ve manevra savaşı arasındaki resmi ayrım açıkça yöntemsel bir ayrımdır, gerçek (organik) değil. Bu açıdan sosyal savaşlar aynı anda her iki yönü de içerir. Bu savaşın strateji ve taktiklerinin en çok göze çarpan özelliği, bunun tarihsel koşullar ve kolektif fail meselesi olmasıdır (ss. 319-320).

Robinson (2003), anti-kapitalist mücadeleye konum savaşıyla başlamamız gerektiğini ikna edici bir şekilde ortaya koyar. Direniş, sivil toplum alanı içerisinde, ulus-devletle işbirliğinden kaçınan ve ulus-devletçe yönlendirilemeyen popüler sınıflar tarafından gerçekleştirilebilir. Bu, direnişin tam da birikim, kapitalist üretim ve sosyal yenidenüretim noktalarında gerçekleşeceği anlamına gelir. Robinson bunu ayırtılandırır:

Dünya ekonomisinin yeniden organizasyonu ile ilgili sosyal çelişkiler 21. yüzyılın dünya politikasının merkezinde yer almaktadır. Meydan okuma, yeni dönemde, popüler sınıfların sosyal iktidarını dünya üzerinde, bu iktidarın ulus-devlet tarafından dolayımından ve organize edilmeden yeniden nasıl kuracağıyla ilgilidir. Küreselleşme yoluyla kapitalizmin evrensel bir şekilde ya-

yılması, bütün insanları sadece piyasa ilişkileri ağına çekmekle kalmaz, direniş ağlarına da çeker. (s. 320)

Kees van der Pijl'in açılımlarından yola çıkan Robinson (2003), sermayenin yeniden üretilmesi için toplumun ve doğanın tahakküm altına alınması sürecindeki her üç aşamanın (temel birikim, kapitalist yenidenüretim süreci ve sosyal yenidenüretim süreci) kendi direniş ve savaşım "karşı hareketini" yarattığını söyler. Sonuç olarak bu üç anda direnişe aşağıdan katılan sosyal güçler, kendi karşı hegemonik etkimizi yaratırken yanıma almamız gereken güçlerdir.

Robinson, etkili bir karşı hegemonya kurmak için burada tekrarlamamızın önemli olduğu dört temel gereklilik ortaya koyar. Birinci gereklilik, geniş bir sosyal dönüşüm bakışıyla sosyal hareketleri ve çeşitli karşıt güçleri birbirine bağlayacak bir politik gücün acil olarak kurulmasıdır. Halk sınıflarının direnişi, "her sosyal hareketin ve karşıt gücün kendi direnişini yaratabileceği geniş bir karşı çıkış yapısı kuran bir strateji" altında birleşmelidir (s. 321).

Halkçı sosyal hareketler açısından en önemli sorun, kitle seferberliği aracılığıyla sivil topluma açılabilen karşı hegemonik alan üzerinde politik araçların geliştirilmesiyle başlatılacak politik mücadelenin sosyal mücadeleyle nasıl birleştirilebileceği meselesidir. Halk sınıfları savaşımalarını yerel ve yalıtılmış ezilen topluluklarla sınırlandırıp daha büyük bir dönüşüm projesinden (devlete karşı savaşmayı da içeren bir proje) vazgeçerlerse hiçbir şey kazanamazlar.

Burada, "tahakküm ve sömürünün ve popüler sektörlerin etrafında savaştıkları acil koşulların daha geniş bir bütünlükle, küresel kapitalizmle bağlantılı olduğunu göstermek" önemlidir (Robinson, 2003, s. 322). Yenilenen solun örgütsel biçimleri, özerk toplumsal hareketleri, yukarıdan aşağıya değil, aşağıdan yukarıya gerçekleşen bir sosyal değişimi, örgütlerin kendi içinde uygu-

layacakları demokratik ilkeleri ve geleneksel dikey modeli hiyerarşik olmayan uygulamalar lehine terk etmeyi içermelidir.

Etkili bir karşı hegemonya için yapılması gereken ikinci şey, küresel kapitalizme alternatif olabilecek uygulanabilir bir ekonomik modelin inşa edilmesidir. Bu konuda, Robinson (2003) şunları söyler:

Karşı hegemonik alternatif, sermaye birikiminin sadece belirli bir biçiminde değişiklik istemenin ötesinde, kendi program ve ideolojisinde piyasa mantığını sorgulamalıdır. Eğer bunu yapmazsa, yeni ideoloji ve programı küresel elitler tasarlayacaktır. Örneğin 1990'lı yılların sonunda Amerika ve İngiltere'de ilan edilen "üçüncü yol", kapitalist bloğa inisiyatifi elinde tutma ve kriz genişlerken daha radikal değişikliklerin önüne geçme şansını verdi. Neoliberal karşıtı bir gündem, anti-kapitalist ve adını koyarsak, sosyalist bir alternatif inşa etmek zordur (s. 323).

Halk sınıfları için üçüncü gereklilik, savaşımalarını ulus ötesine taşımalarıdır. Ulus ötesi sivil toplumu genişletmekten daha önemli bir şey yoktur, çünkü küresel kapitalizme karşı etkili bir karşı harekettir. Yine Robinson (2003) uyarır:

Neoliberalizmin krizi ve yıkılması, devlet iktidarının bir alternatif olarak öne çıkmasına neden olabilir. Ulusal alternatifler sosyal yapıları değiştirebilse bile, ulus ötesi sermaye kendi yapısal iktidarını devletler üzerine, hatta bu iktidara karşı güçler tarafından ele geçirilmiş devletler üzerine bile dayatabilir (s. 324).

Robinson için cevap, küresel elite meydan okumak için "karşı hegemonik güçleri ulusal ve yerel sınırların ötesinde bir araya getirmek; genişleyen ulus ötesi bir sivil toplumla bu iktidarı sorgulamaktır" (s. 324). Bu amacı gerçekleştirmek için dördüncü

gereklilik ise, organik entelektüellerin kendi çalışmalarını ikinci plana alması ve halk çoğunluğuna ve onların savaşımına hizmet etmesidir.

Son kitabı *Küresel Kapitalizm Teorisi*'nde, Robinson (2004), karşı hegemonik hareketin neye benzemesi gerektiğini daha çok ayrıntılandırır. Sosyal düzende radikal bir değişimin gerçekleşmesi için organik bir krizin gerçekleşmesi gerektiğini ancak kapitalizmin böylesi bir organik krizinin sosyal bir çöküşe, otoriterciliğe veya faşizme de dönüşebileceğini söyler. Gerekli olan şey, varolan kapitalist sosyal düzene karşı yaşamsal bir alternatifin hegemonik bir nüfuz kazanmasıdır. Bu, toplumun çoğunluğu için daha tercih edilebilir bir alternatif olacaktır. Sosyalist alternatif şu anda toplumun çoğunluğu tarafından geçerli bir alternatif olarak görülme de bu, bizim bu amaca ulaşma yönündeki çabalarımızı azaltmamalıdır.

Ötekine kesin bir sadakat, devrimci eleştirel pedagojiye (Marksist kökleriyle beslenerek) ahlaki gerekliliğini ve olumluyıcı başlangıç noktasını verir. Dahası, bu eleştirel eğitimcileri daha önce pek çok eleştirel teorisyenin yakalandığı sonu gelmez bir olumsuzluk girdabına kapılmaktan korur. Diyalektiğin diliyle söylersek, devrimci eleştirel eğitimciler, ezilenlere zarar veren yadsımayı yadsırlar. Bunu ezilenin olumlama perspektifinden gerçekleştirirler. Yadsımanın yadsınması, sadece eleştirel pratiği güçlendirici etki yapmakla kalmaz, devrimci etkinliğin de en önemli yardımcısıdır.

Eleştirel eğitimciler sınıf savaşımının merkezi rolünü görmedikleri sürece (Bkz. Scatamburlo-D'Anniabale & McLaren, 2003) eleştirel pedagoji, sosyalist demokrasiye doğru yürüyen savaşımın en güçlü katalizörü olamayacaktır. Bu yüzden devrimci eleştirel pedagoji Marksist köklerine geri dönmek zorundadır; biz "geri dönüş" kavramını çizgisel bir zamanda orijinal haline geri gitmek anlamında kullanmıyoruz. Geriye dönüş, gerilemek değil, yaşayan tarihle ilişkimiz konusunda kendimizi

uyandırarak ilerlemektir. Yaşayan tarih insan öznesinin hem kaynağı hem de kaderidir: türümüzün varoluşunun kendi aşkınlığıdır.

Bizim pedagojik projemiz, sonsuz bir umut tarafından dolaşımlanan kendini keşfetme yolculuğudur. Burada, umudun sonsuz hareketi insanlık tarihi üzerinde aşkın değildir; özgürlük için savaşılan, sonlu, duygusal insan varlıklarında vücut bulur. Hegel'in doğru sonsuzluk durumunda olduğu gibi, tarihin eleştirel pedagoji öznesi sarmalın içinde ötekine doğru hareket eder; bu, sonunda kendini bulduğu bir farkındalık hareketidir. Öte yandan, kötü sonsuzluk, sonsuzluğun dışsallığında, sonu gelmez tekrar ve yabancılaşma içerisinde kaybolur. Deneyimlerin asla birbiriyle bağdaşmadığı düz bir çizgiyle temsil edilir. Burada tarihin öznesi sonu gelmez bir şekilde kaybolmuştur; Kral Tantalus'un durumuna benzer şekilde asla öz farkındalığa ulaşamaz ve kendi özüne dönemez (Bkz. McNally, 2004).

Eleştirel pedagoji, onu tahayyül ettiğimiz biçimde, gerçeğin ve adaletin yaşayan tarihin dışında mistik ötekiler diyarında arandığı anaakım pedagojinin kötü sonsuzluğundan kaçır. Buna karşın, "olmalı" kipiyle dilediğimiz dünya içerisine, mükemmel olmayan, parçalı, ve sonlu, "olan" dünyanın diyalektik mutlak yadsıma yoluyla dökülmesini önemle söylüyoruz. Bu, şu anın maddi güçlerine içkin olan bir ütopya arayışı ve savaşıdır. Bu, şu anda var olan çatışmalardan doğar. Oluşturmak için savaştığımız eleştirel pedagoji kurulu, sosyal metabolizmanın yenedi-nüretim biçimini metafizik aşkınlığa karşı somut olanı, "ne olmalı" dilek kipi içine girerek dönüştürmeye çalışır.

Fakat ileriye doğru savaşıırken, "ne olmalı" kavramını "olanın" ulaşamayacağı göksel bir yere taşımamalıyız (Gulli, 2005). Çünkü biz sonsuz olanın dışsallığına değil, kendimizdeki sonsuzluğa, kendi pedagojik projemize, pedagojimizi soyut ütopyacı değil, somut ütopyacı olarak tanımlamak üzere harcadığımız zahmetli emeğimize bakıyoruz.

Soyut ütopyacılık çukuruna düşmemek için “olan”, “olmalı-nın” içine dahil edilmelidir (Gulli, 2005). Sahici bir evrensellik (tarihin kendisi bilince dönüştüğünde, kendi kendini dolayım-ladığında, tarih kapitalizm altında emeğin değer biçiminin dışı-na açıldığında olacak olan şey) için savaşımı sürdürüyoruz, so-yut bir evrensellik (gerçek olanın tarihi zamanının, somut emek hareketlerinin içerisinde geride kaldığı duygusal içerikli insanlık mücadelesinin dışında var olan) için değil. Burada öz aktivite-miz ve kişisel öz farkındalığımız, insan türünün küresel olarak birbirine bağlandığını ve bu bakışın ancak başkaları için var ola-rak kendimizi anlayabildiğimiz bir süreçte elde edilebilecek bir şey olduğunu gösterir. Ve zaman bizim için uygun olmasa da, oldukça güç ve belki de acı verici bir yolculuğa başlayacağız ve kendimizi başladığımız noktadan çok farklı bir yerde bulacağız.

NOTLAR

Bu bölüm, McLaren, P., ve Jaramillo, N. (2006). *Critical pedagogy, Latino/a education and the politics of class struggle. Cultural Studies Critical Methodologies*, 6(1), 73-03, olarak yayınlanmış bölümün ye-niden düzenlenmiş bir biçimidir.

REFERANSLAR

- Abedi, J., & Dietel, R.** (2004). "Policy brief: Challenges in the No Child Left Behind Act for English language learners". Los Angeles: National Center for Research on Evaluation, Standards, and Student Testing/UCLA (Winter).
- Allman, P.** (1999). *Revolutionary social transformation: Democratic hopes, radical possibilities and critical education*. Westport, CT: Bergin & Garvey.
- Allman, P.** (2001). *Critical education against global capitalism: Karl Marx and revolutionary critical education*, Westport, CT: Bergin & Garvey.
- Anzaldúa, G.** (1987). *Borderlands/Lafrontera*. San Francisco: Aunt Lute Books.
- Aronowitz, S.** (2004). *Against schooling: Education and social class*. Workplace: Online Journal for Academic Labor. Retrieved October 30, 2005, <<http://www.louisville.edu/journal/workplace/issue04/Varonowitz04.html>>
- Crawford, J.** (2002). "The Bilingual Education Act 1968-2002" (Spring). Retrieved October 30, 2005, <<http://ourworld.compuserve.com/homepages/jwcrawford/>

T7obit.html>

Darder, A. (2002). *Reinventing Paulo Freire*. Boulder, CO: Westview.

De Lissovoy, N., & McLaren, P. (2003). "Educational "accountability" and the violence of capital: A Marxian reading". *Journal of Education Policy*, 18(2), 131-143.

Domke, D. (2004). *God willing? Political fundamentalism in the White House, the 'war on terror,' and the echoing press*. London and Ann Arbor, MI: Pluto.

Dunayevskaya, R. (1973). *Philosophy and revolution*. New York: Columbia University Press.

Dunayevskaya, R. (1978). *Marx's 'capital' and today's global crisis*. Detroit, MI: News & Letters.

Dunayevskaya, R. (2000). *Marxism & freedom: From 1775 until today*. Amherst, NY: Humanity Books.

Dunayevskaya, R. (2002). *The power of negativity*. Landham, MD: Lexington Books.

Foster, J. B. (2005). "The renewing of socialism". *Monthly Review*, 57(3), 1-18.

Fukuyama, F. (1989). *The end of history? The National Interest*, 16, 3-18.

Gimenez, M. (1997). "Latino/"Hispanic"—Who needs a name? The case against standardized labeling". in **A. Darder, R. Torres, & H. Gutierrez** (Eds.), *Latinos and education, a critical reader* (pp. 225-238). New York: Routledge.

Gonzalez, G. (2001). "The ideology and practice of empire: The U.S., Mexico, and the education of Mexican immigrants." *Cultural Logic*, 4(1). Retrieved October 30, 2005, <<http://cserver.org/clogic/4-1/gonzalez.html>>

Gonzalez, M. (2004). "Postmodernism, historical materialism and Chicana/Cultural studies". *Science & Society*, 68(2), 161-186.

Gulli, B. (2005). *The folly of utopia. Situations*, 7(1), 161-191.

Gutierrez, K., Asato, J., Santos, M., & Gotanda, N. (2002). "Backlash pedagogy: Language and culture and the politics of reform. *The Review of Education, Pedagogy and Cultural Studies*, 24(4), 335-351.

Houston, D., & McLaren, P. (2004). "Education and environmental crisis: Ecosocialist critical pedagogies in theory and praxis". *Educational Studies*, 36(1), 27-45.

Hudis, P. (2000). "The dialectical structure of Marx's concept of 'revolution in permanence.'" *Capital & Class*, 70, 127-142.

Hudis, P. (2004a). "The death of the death of the subject". *Historical Materialism*, 72(3), 147-168.

Hudis, P. (2004b, March). "Working out a philosophically grounded vision of the future". Paper presented to the 2004 Convention of News and Letters Committees, Chicago.

Hudis, P. (2005a, March). *Directly and indirectly social labor: What kind of human relations can transcend capitalism?* Paper presented at a series on "Beyond Capitalism," Chicago.

Hudis, P. (2005b, September). *Organizational responsibility for developing a philosophically grounded alternative to capitalism*. Paper presented to the National Plenum of News and Letters Committees, Chicago.

Hunt, K., (2007), "Gingrich lambastes bilingual education". *Boston Sunday Globe*, April 1, A20.

Huntington, S. (2004). *This Hispanic Challenge*. [Electronic Version]. *Foreign Policy*, 141,30-46.

Kincheloe, J. L., & Steinberg, S. R. (1997). *Changing multiculturalisms*. Milton Keynes, UK: Open University Press.

Macedo, D. (2000). *The colonialism of the English only movement*. *Educational Researcher*, 29(3), 15-24.

Maldonado-Torres, N. (2004). "The topology of being and the geopolitics of knowledge: Modernity, empire, coloniality". *CITY Analysis of Urban Trends, Culture, Theory, Policy, Action*, 8(1), 29-56.

McLaren, P. (2005). *Capitalists and conaquerors: A Critical pedagogy against empire*. Lanham, MD: Rowman and Littlefield

McLaren, P. (in press). "Let them blister paint: Response to Rebecca Martusewicz". *Educational Studies*.

McLaren, P., & Farahmandpur, R. (1999a). "Critical multiculturalism and globalization. Some implications for a politics of resistance". *Journal of Curriculum Theorizing*, 15(3), 27-46.

McLaren, P., & Farahmandpur, R. (1999b). "Critical pedagogy, postmodernism, and the retreat from class: Towards a contraband pedagogy". *Theoria*, 93, 83-115.

McLaren, P., & Farahmandpur, R. (2000). "Reconsidering Marx in post-Marxist times: A requiem for postmodernism?" *Educational Researcher*, 29(3), 25-33.

McLaren, P., & Farahmandpur, R. (2001a). "Educational policy and the socialist imagination: Revolutionary citizenship as a pedagogy of resistance". *Educational Policy*, 13(3), 343-378.

McLaren, P., & Farahmandpur, R. (2001b). "Teaching against globalization and the new imperialism: Toward a revolutionary pedagogy". *Journal of Teacher Education*, 52(2), 136-150.

McLaren, P., & Farahmandpur, R. *Teaching against globalization and the new imperialism: A critical pedagogy*. Landham, MD: Rowman and Littlefield.

McLaren, P., & Houston, D. (2005). "The nature of political amnesia: Response to C. A. Bowers". *Educational Studies*, 37(2), 196-206.

McLaren, P., & Jaramillo, N. (2002). "Critical pedagogy as organizational praxis: Challenging the demise of civil society in atime of permanent war". *Educational Foundations*, 7(5(4), 5-32.

McLaren, P., & Jaramillo, N. (2004). "A moveable fascism: Fear and loathing in the empire of sand". *Cultural Studies: Critical Methodologies*, 4(2), 223-236.

McLaren, P., & Martin, G. (2003). "The legend of the Bush gang: imperialism, war and propaganda". *Cultural Studies: Critical Methodologies*, 4(3), 281-303.

McNally, D. (2004). "The dual form of labor in capitalist society and the struggle over meaning: Comments on Postone". *Historical Materialism*, 12(3), 189-208.

Mirón, L. F., & Inda, J. X. (2000). "Race as a kind of speech act". *Cultural Studies: A Research Volume*, 5, 85-107.

National Council of La Raza. (2004). "State of Hispanic America 2004". Available at <<http://www.nclr.org>>.

Rikowski, G. (2001a, June). *After the manuscript broke off: Thoughts on Marx, social class and education*. Paper presented at the British Sociological Association Education Study Group, King's College London.

Rikowski, G. (2001b). *The battle in Seattle: Its significance for education*. London: Tufnell.

Robinson, W. I. (2003). *Transnational conflicts: Central America, social change, and globalization*. London: Verso.

Robinson, W. I. (2004). *A theory of global capitalism: Production, class, and state in a transnational world*. Baltimore: The Johns Hopkins University Press.

Rochester, M. J. (2003). "Critical demagogues: The writings of Henry Giroux and Peter McLaren." *Education Next*. Retrieved October 30, 2005, from <Hata! Köprü başvurusu geçerli değil.>

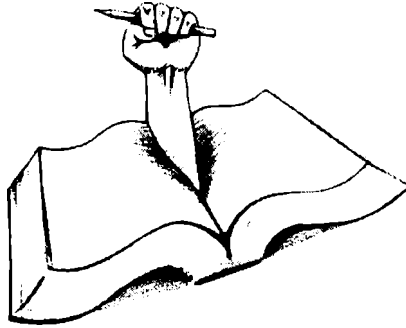
San, J. E. (2002). *Racism and cultural studies, critiques of multiculturalist ideology and the politics of difference*. Durham, NC: Duke University Press.

Scatamburlo-D'Annibale, V., & McLaren, P. (2003). "The strategic centrality of class in the politics of race and 'difference.'" *Cultural Studies: Critical Methodologies*, 3(2), 148-175.

Scatamburlo-D'Annibale, V., & McLaren, P. (2004). "Class dismissed? Historical materialism and the politics of 'difference'". *Educational Philosophy and Theory*, 36(2), 183-199.

IV. BÖLÜM

TANRI'NIN KOVBOY SAVAŞÇISI **Hıristiyanlık, Küreselleşme ve** **Emperyalizmin Sahte Peygamberleri**

**TANRI İMPARATORLUĞUMUZU SEVER VE YERYÜZÜNÜN
HER YERİNDE ÜSLENMİŞ ORDUMUZU KORUR VE
TERÖRİSTLERİN DE YOK EDİLMESİNİ DESTEKLER!**

Kimin tanrısı hangi savaşın "adil", hangisinin de adil olmadığına karar verecek? Baba Bush'un bir zamanlar dediği gibi: "Birleşik Devletler adına asla özür dilemeyeceğim. Gerçeklerin ne olduğuyla ilgilenmiyorum." Dünyadaki en güçlü ülkenin başkanı, gerçeklerin ne olduğuyla ilgilenmiyorsa, biz artık İmparatorluk Çağına girdiğimizden emin olabiliriz.
-Arundhati Roy

YILDIZLARIN ve SIRMALARIN İŞİLTİSİ ALTINDA, uygarlığı koruma adına ilan edilen terörizme karşı savaş, Yeni Dünya Düzeninin köpeklerinin zincirlerini serbest bıraktı. Süreç içerisinde, Birleşik Devletler, militan otoritercilik sınırını geçti, yol boyunca Anayasa'yı kirleterek neo-faşizmin tarafına kaz adımıyla girdi. Ulus tempo tutarak destekledikçe ve Bush'un yaramaz çenesi açılmaya devam ettikçe kötü koku fark edilmez oldu.

Amerika Birleşik Devletleri iki bin yıllık işkence tarihinin en büyük buluşlarından biri olan psikolojik işkenceyi mükemmelleştiren hakiki bir işkence devleti olarak tanındı. CIA'nın işkence tekniklerinin kökeni 1950'li yıllara kadar gider. Alfred McCoy'un ifadesiyle, "II. Dünya Savaşı'ndan beri farklılaşan Amerikan gizli savaş politikası ve dış politikasının gizli bölümlerine psikolojik işkence yerleşti" (2006, s. 7). Amerika, kurbanları 86 güne kadar ilaçla komaya sokmak, 30 gün boyunca günde 3 kere olmak üzere elektroşok vermek, 21 gün boyunca futbol kaskı takıp beraberinde "annem benden nefret ediyor" gibi bir teyp mesajını yarım milyon kez dinletmek gibi işkence deneylerine fon ayırmaktadır. Vietnem'da Phoenix programı kapsamında, telefon kablolarını kurbanların vajinalarına tutturarak itirafa zorlamak, mahkûmun kulağından 6 inçlik bir tahta çiviye beynine doğru hafifçe vurmak ve tecavüz etmek, CIA'nın işkence metotları arasındaydı. Phoenix programı kapsamında 1972 yılına kadar 26.000'in üzerinde mahkûm işkenceye uğradı ve öldürüldü, 80.000 Vietkonglu suikasta kurban gitti. Şu anda Iraklı mahkûmlara yapılan işkence de Amerikan Ordusu ve CIA içerisindeki işkence kültürünün bir devamıdır. Ebu Garip, yoldan sapmış bir örnek değildir. Amerikan hapishanelerinde bazı mahkûmlar 20 yıla kadar tek başlarına hücrede tutulmaktadır ve yaklaşık olarak 25.000 mahkûm şu anda bu koşulda yalıtılmış olarak hapistir. Bazıları ses geçirmez hücrede, bazıları da küçük hücrelerde 22,5 gün kadar tutulmaktadır. Günde 1,5 saat volta atmak üzere dışarı çıkarılmaktadırlar (Monbiot, 2007).

Bush yönetimi arasında daha büyük korku ve paranoya politika-
 kasının bir parçası olarak politik retorik ve kıyamet söylemini
 birbirine karıştırma çabası sürekli olarak sürmektedir. Büyücü-
 lerin papazına benzeyen Bush, Ronald Reagan'ın İsa'nın yeni bin
 yılda dirileceğine benzeyen fantezilerini mezarından kazıp çı-
 kartarak başarılı bir şekilde kendi çıkarlarına uydurmakta ve
 halkı büyüleme işinde kullanmaktadır. Mesih ve kıyametten ön-
 ce barış ve selametın geleceğı bin yıllık dönem gibi benzetmeler
 yoluyla kendi imajını şekillendirmek, kabul etmeye baştan hazır
 dinleyicilere (bizim durumumuzda Amerikan halkına) karşı, de-
 netimsiz, güvenli, mistik, bazen kinayeli bir performansla sunul-
 duğunda iyi bir şekilde çalışır. Faşist dobra konuşma biçimi,
 daldan dala atlayan bir biçimdir, dobradır, asla özür dilemez ve
 buzdağı gibi zararı daha çok yüzeyin altındadır. Bush'un akıl ho-
 caları faşist retorığın uzmanıdır ve Bush bu retorik için mü-
 kemmel bir adaydır. Dini otoritercilik ve politika arasındaki ay-
 rımı yok edecek en büyük hizmetkâr odur. Bush'un terörle sa-
 vaşı desteklemesi arketipik bağlantılar kurarak yapısal bilinç dı-
 şı içerisinde gerçekleşir. Bush Tanrı'nın kendisini Amerika'yı
 şeytani güçlerden (bu güçler kaçınılmaz bir şekilde Amerikan
 halkının bozulmamış ruhu ve ortak hali karşısında imana gele-
 ceceklerdir) kurtarma gibi çetin ama yüce işle görevlendirdiğine
 inanabilir. Güçlü ordusuyla kutsal cezalar veren öfkeli peygam-
 ber rolünü oynayan Bush, terörizme dünyanın sonuna kadar sa-
 vaş açmıştır. Belki de bunun en önemli kanıtı, onun Amerika'yı
 özgürlük ve güzelliğın zirvesi, Bin Ladin ve onun adamlarını
 mutlak şeytanın savaşçılara benzettiğı Maniheist açıklamaları-
 dır.

Savaşı, dış politika araçlarından biri olarak kullanan Bush yö-
 netimi, dünyanın bilinen petrol rezervlerinden üçte ikisini kont-
 rol etmek, İsrail'in bölgedeki konumunu güçlendirmek, İran'a
 olası müdahalenin alt yapısını hazırlamak, Ortadoğu'da "de-
 mokratik" rejimler oluşturma amacıyla mevzi kazanmak için

Irak'a saldırmıştır. Bush, pek çok muhafazakâra göre sefih bir ara dönem olan Clinton yıllarında körelmiş olan Amerikan ruhuna ilahi bir yakıt sunmak istemektedir. Amerika'nın Tanrı'nın seçilmiş ülkesi olduğu miti, Amerikan halkının kolektif bilinç dışına girdiği için Amerikan politikaları ulusu kurtarıcı veya günahkâr görünüp görünmediğine göre prim yapmaktadır.

Galibiyet fırsatını kaçırmayan Bush, küresel savaş lordlarının şefi olarak ortaya sürüldü, Thor'un çekicini eline aldı, dünyanın fikri mahkemesini umursamadan pervasızca kullandı. Bush, babasının Yeni Dünya Düzeni idealini gerçekleştirmek için Tanrı'nın onu seçtiğine (Amerika'nın seçilmiş insanı) inanmaktadır. Bush, ABD'yi Yeni Kudüs yapmaya çalışmıyor, çünkü ABD'nin zaten Yeni Kudüs olduğuna inanıyor ve onu korumak için Tanrı tarafından görevlendirilen bir ruhani hizmetçi gibi davranıyor. Uygarlığa karşı kargaşa miti, beyazların diğer renkler üzerine üstünlüğü mitinin yeniden yazılmış biçimlerinden başka bir şey değildir. Bizde, Wotan yerine Rocky'nin müziği var, Zafer Arzu-su yerine Kolombiya ormanlarında Marksistleri kesen Conan'ımız var, Afganistan'da şüpheli işler yapıldığı varsayılan damları havaya uçuran Fox Haberlerimiz var (Hess, 2002, s.4).

Bush'un etrafındaki şahinler ve dini mantıksızlar, entelektüel filozof kral ve Şikago Üniversitesi kalistlerinden Leo Strauss'un önünde diz çökerler. Strauss, kutsal doğruyu bilme hakkına devleti yöneten az sayıdaki elitin sahip olduğuna inanıyordu. Bu doğruyu ayak takımından korumak için "soylu yalanlar" söylenebilmirdi. Doğrudan uzak tutulan ayak takımına ülkenin dış tehdit altında olduğu ve onların görevinin gerekirse ülke için ölmek olduğu söylenmeliydi. Tarihi bağlamı içinde okumanın, düşmanı ve tabiat kanunlarını bilge efendinin cahil köleler üzerindeki egemenliği olarak algılama şampiyonu olarak Strauss, demokrasiyi "bütün maliyetlerinden korunmanın gerekli olduğu doğaya karşı bir eylem" (Shorris 2004) olarak düşünüyordu. Earl Shorris (2004) yazıyor: "Bu açıdan bakıldığında Bush yönetiminin

açıkladığı Irak'a 'demokrasi' getirme iddiası, gerçek anlamda demokratik seçimlerin asla yapılmamasını garanti altına almak için olabilir" (s. 69). Strauss tam bir özgürlükçülük düşmanıydı. Onun pedagojisi okuyuculardan klasik yazarları (Platon, Aristo vb.) okurlarken, sanki bu yazarlar onları anlıyormuş gibi düşüncelerini ister (Burnyeat 1985). Bunun anlamı, günümüzdeki çağdaş düşüncelerden kaçarak eleştirel bir zihin geliştirmemelerini sağlamaktır.

Bu pedagoji, diktatör ve/veya filozof kral tarafından yönetilen faşist bir devlette yaşamak isteyen, yalaka aristokrat âlimler için mükemmel bir tür pedagojiydi. Strauss, bilgeliğin adaletten daha büyük ve iyi olduğunu iddia eden, modernliği tek anlamlı ve yekpare bir antika gözüyle değerlendiren, eleştirel düşüncenin ilkelerini küçümseyen, doğal sağın klasik doktrinlerini kibirli bir şekilde destekleyen, bilge olmayanın bilge olan üzerinde kurduğu halk egemenliğini reddeden, çok kültürcülüğe, evrensel eğitime inatla karşı çıkan bir filozoftu.

Strauss, mutlak yargılarda bulunmanın gerekliliğine inanıyordu ancak bir filozof gerçekte ne söylediğini kitlelerden gizleyebilmeliydi (Xenos 2004). İnsanlar arasındaki sözleşmeleri tabiat kanununun ihlali diye reddederken, kendisini rahiplik statüsünün değişik çizgilerinde ifade etmeyi önemsemiş; gizli konuşması gerekli bir bilge olarak ehil olanlara yazdı, kitlelere karşı ise, onları adaletin aptallığından korumak için açıkça konuşup öğretmenlik yaptı. Şifreli bir dil ve artık kullanılmayan, arkaik sözcükleri seçmek, Strauss'un baş kuralıydı. F.M. Burnyeat'e göre Strauss, eşitlik karşıtı bir tutucuydu. Platon'u, ana akım akademisyenlerin onun hakkında düşündüklerinin aksine, radikal ütopyacı diye görmeyen birisiydi. Strauss, Devlet kitabında Platon'un, Sokrat'ın Diyalogları'nda söylediklerinin epey zıddı şeyler söylediğine inanır. Strauss bunu yapıyordu, çünkü Burnyeat'a göre, okuyucularını Platon'un oluşturmaya çalıştığı düşüncelerinin aksine ikna etmeye çalışıyordu. Bunu da kanıtlamaya

çalıştığı şeyi önceden varsaymaya yetkili kılan bir yorumlama biçimiyle (“kısır döngüsellik” yoluyla) başardı. Dolayısıyla, ona göre Platon, adaletin, şehrin ve insanlığın mutluluğu için gerekli bir şey olduğuna inanmıyordu.

Burnyeat, Strauss’un Platon’u okurken yaptığı hataları ortaya çıkardı. Strauss kutsal yorumu iddianın yerine geçirmiş, Devlet’in anlamını ters yüz etmişti. Strauss’un üstü kapalı son sözü “adil bir şehir olanaklı değildir, çünkü filozof kural koymaya istekli değildir” olmuştu, fakat Burnyeat, filozofların kural koymaya istekli olmadıkları için adil bir şehrin olanaklı olduğunu gösterdi, çünkü filozoflar saf akla düşkün olarak kendilerine düşkün değillerdi ve bu yüzden tarafsız bir adalete bağlı kalacaklardı. *City and Man* adlı kitabında, Strauss Platon’un “adil şehrin doğaya aykırı olduğunu, çünkü cinslerin eşitliğinin ve mutlak komünizmin doğaya aykırı olduğunu” öğrettiğini yazar (alıntılan Burnyeat 1985). Burnyeat bunu Devlet’in kötü niyetli bir yanlış okuması (hem edebi hem de felsefi olarak) olarak görür. Strauss ayrıca “Platon’un Sokratesi’nin Xenophon’un adil yurttaşların dostlarına yardım ettiği, düşmanlarına zarar verdiği şeklindeki öğretilerine katıldığı şeklinde tuhaf bir” düşünce ortaya atar (Burnyeat 1985; Bkz. Ayrıca Xenos, 2004). Bu düşünce Strauss’u “uygar toplum zorunlu olarak savaş benzeri alışkanlıklar edinmelidir ve bunları birbirlerine ve yabancılara karşı farklı kurallarla uygulamalıdır” fikrine götürür (Burnyeat, 1985). Elbette, piyasa ekonomisi ve temsili demokrasiye sahip bir dünya, bilgelik, şeref, cesaret gibi burjuva öncesi aristokrat özelliklere sahip olan ve dost/düşman rejimler şeklindeki Makyavelci ayrıma (Straussçular bunun tüm gezegende yerleşik olmasını ister) inanan politikacılar tarafından yönetilmelidir. Straussçulara göre tabiat kanunları anlaşma ve uyumu dışlar, bu yüzden dış politika sade ahlâki bir üslupla iyiye karşı kötü şeklinde yazılmıştır. Shorris’e (2004) göre bunun sebebi:

Bush yönetimi, Kongre’nin savaş için gerekli bildirisi

olmadan saldırıya geçmesiyle, mahkûmların Guantana-mo Körfezi'nde ve dünya üzerindeki gizli kamplarda alı-konulması ve Cenevre Sözleşmesi'ni hiçe saymasıyla, Amerika'nın, Birleşmiş Milleller'le imzaladığı sözleşmeyi ihlal etmiştir; Amerikan Anayasası'yla alay etmiştir ki, anayasa da bir sözleşmedir. (s. 69)

Bush'un etrafında fıır dönen, Amerikan Girişimcilik Enstitüsü (*American Enterprise Institute*) ve Yeni Amerikan Yüzyılı Projesi (*The Project for the New American Century*) kuruluşlarıyla bağlan-tılı Straussçu danışmanlar, kendilerinden fanilerin kanunlarını küstahça bir kibirle yok etmelerini ve daha yüksek bir iktidara başvurmalarını istediğini iddia ettikleri tabiat kanununa bağlıdır. Shorris (2004) şöyle not etmiştir:

Yönetimlerin akıl hocaları tabiat kanunlarının Straussçu biçimini bir model olarak alırlar. Tabiat kanunları, Bush'un "bilge danışmanlarına" göre, başkana daha yük-sek bir güce başvurarak önleyici savaş iznini verir. Tabiat kanunları teorisine göre insanlar kendilerine sürekli -Erdem nedir? Adalet nedir?- sorularını sorarak iyiyi ararlar ve bilgelige ulaşırlar. Kristol gibi Straussçular, Kurucu Babalar'ın (1787 Amerikan Anayasa Kongresi üyeleri /ç.n.) tabiat kanunlarının tanrısal olduklarını söyleyerek desteklediklerini iddia ederler. Fakat Kurucular, kişinin elinden alınamayacak tabiat kanunlarıyla ilgilenmişlerdir. Kongrede epey tartışıldıktan sonra da bir sözleşme yazmışlardır (s. 70).

Straussçular en önde gelen pragmatistlerdir; ayaktakımı uysal olmalıdır, eğer değilse tabiatın dört ayaklı yük hayvanları olarak güvenlik kontrolünün en iyi çalışacağı yere gönderilmelidir. Savunma Bakan Yardımcısı Paul Wolfowitz, bir televizyon söyleşi-sine hazırlanırken (kendisi Irak savaşının önde gelen mimarlarından biridir ve Dünya Bankası'nın gözden düşmüş eski başka-

nıdır) bedenini politik felsefesinin görsel metaforuna dönüştürmüştür; Robert Ebert'in sözleriyle (2004) anlatalım: "cep tarağını ıslatmak için ağzına aldı, ıslattı ve saçını aşağıya doğru taradı. Tatmin olmadı, ardından ellerine tükürdü ve elleriyle saçlarını sildi." Michael Moore'un *Fahrenheit 9/11* filmi bu anı yakaladı. Bush yönetiminde bir parça nüfuzu olan bir başka filozof ise Makyavellidir. Robert Scheer'in (2004) Dick Cheney'le ilgili olarak yazdığı gibi:

Kendi çıkarlarına (Kaliforniya'nın enerji bütçesiyle Enron'a yardım etmek veya Amerikan birliklerinin parasıyla Halliburton'un kârlarını artırmak gibi) hizmet eden yalanlarını, gizliliği ve önleyici savaşı haklı gösteren Makyavelci bir kibir onu yönetimde lider yapan şeydi.

İlginç bir şekilde, Neil Gabler'da (2004) "Beyaz Saray'ın Ayetullahı" diyerek Karl Rove'u tanımladığı yazısında Makyavelli'yi kullanır:

Rovism'in, Makyavelli'nin güç kullanımı yasasını kullanan politik konsüllerin acımasızlığını örnek aldığından şüphe duyulabilir: "Bir prenze hem dost hem düşman olduğunda bile saygı gösterilir." Warren Harding kendi arkadaşlarını ödüllendirdiğinden beri hiçbir yönetim böyle savurgan olmamıştı ve hiçbirisi kendi mesajlarından uzaklaşanlara karşı böyle zorbalık etmemişti.

Makyavelli'nin, Strauss'un veya Ayn Rand'in çalışmalarının müptelası olsun ya da olmasın, şahinlerin hepsi "önleyici savaşların" Amerikan askeri gücünü tüm dünyada etkili kılacak esnek bir savaş biçimini gerektirdiğini düşünürler. Chalmers Johnson (2004) şöyle yazar: "Amerikan Girişimcilik Enstitüsüne göre fikir, 'cephedeki savunma çitlerinde' koşturacak 'küresel bir süvari' yaratmak ve haklarında en ufak bir istihbarat alınan 'kötü çocukları' öldürmektir (s. M6).

Johnson (2004) ekler: bu savunma çitlerinin çoğunu "Amerikan Ordusu (metaforu değiştirerek) "nilüfer yaprağı" olarak adlandırmaktadır. İhtiyaca göre, birliklerimiz iyi silahlanmış kurbağalar olarak birinden diğerine atlayacaklardır" (s.M6). Pentagon Antarktika hariç tüm kıtalarda, yaklaşık 130 ülkede açtığı 702 deniz aşırı askeri üsle konuşlanmıştır (Savunma Bakanlığı bu rakama Kosova'daki Bondsteel Kampı, Afganistan, Irak, İsrail, Kuveyt, Kırgızistan, Katar ve Özbekistan'daki iri hacimli ileri karakol noktalarını dahil etmemektedir, bunlar geçici üsler olarak sınıflandırılmaktadır). Ve Amerikan Ordusu 71 learjeti ve diğer lüks uçakları, silahlı kuvvetlerin Bavyera Alpleri'ndeki Garmisch kayak ve tatil merkezlerine ve Pentagon tarafından işletilen 234 golf sahasına götürmek üzere general ve amirallere tahsis ederken, Irak'ta görevli homurdananlar için yaşam biraz daha zordur. Gerçi bu günlerde onlar da bir parça mutludurlar, çünkü Bağdat Uluslararası Havaalanı içerisindeki askeri üste ilk Burger King açıldı (Johnson 2004, s. M6).

Faşist bir devlete geçiş için altyapının hâlihazırda mevcut olduğunu varsayarken kendimize faşizm retoriğinin nasıl çalıştığını sormalıyız. Bizim ABD Vatanseverlik Yasamız var, Askeri Mahkemelerimiz, Anavatan Güvenlik Ofisimiz, gerekli günah keçilerimiz, Amerikan Ordusu Psikolojik Operasyonlar Komutanlığıyla (PSYOPS) el ele çalışan Stratejik Etkiler Ofisimiz var (Aslında, PSYOPS'nin ülke sınırları içinde çalışması yasa dışıdır, PSYOPS, Reagan döneminde Kamu Diplomasi Bürosu içine yerleştirildi, Kontralar'ı destekleyen hikâyeler üretti. Bu şimdi Batı Yarımküre İşleriyle (Western Hemisphere Affairs) ilgili eyalet sekreteri olan Otto Reich'in yönettiği bir eylemdi. Birkaç yıl önce PSYOPS elemanları CNN'in Atlanta merkez haber bürosunda stajyer olarak fark edildiler). Dünyadaki en güçlü orduya sahibiz, Pentagon'u kontrol eden testosteronla şişmiş şahinlere sahibiz, yakın zamanda iki "şeytan ulusu" tarih öncesine postaladık, kontrolü elimize almak için Orta Asya'ya yöneldik, acımasızca

öldürebileceğimizi gösterdik, savaş alanından yayın yapan medyayı kontrol ettik; önemli gazeteler hava kuvvetlerinin siviller üzerine yaptığı bombardıman hikâyelerini görmezden geldi (Birleşmiş Milletler'in 25'i çocuk olmak üzere 52 sivilin öldüğünü rapor ettiği Niazi Kala –bazen Qalaye Niaze diye bahsedilir- örneği). Birleşmiş Milletler raporuna göre, Amerikan helikopterleri hayatta kalanları kurtarmaya çalışan ve sığınağa kaçan silahsız kadın ve çocukları öldürdü (Coen 2002, s. 3.). Ve Askeri-endüstriyel kompleksin yüce bir uşağı olmaktan çok az fazlası olan tehditkâr bir liderimiz var. Ve adam bunları kabul ettiğini kamuoyu önünde açıkça deklare etti ve ciddi bir karşı çıkış olmadı (en azından şimdiye kadar). Tam tersine, böyle bir kabul Amerikan halkının övücü takdirini kazandı. Bush yönetimi, 1978 tarihli Başkan'ın Kayıt Yasası çerçevesinde düzenli olarak yayınlamaları gereken belgeleri (Ronald Reagan'ın belgeleri de dahil) başarılı bir şekilde kilit altına aldı. Cheney'in yapması gereken savunma, Enron ile Ulusal Enerji Politikası Geliştirme Grubu arasında yapılan sözleşmelerinin ihlali olacağı gerekçeyle engellendi. Devlet gizliliği ve kamuoyuna bilgi aktarımının engellenmesi devlet pratiğinin bir düsturu haline geldi. Bu çok sık gerçekleşti ve politik bir tatsızlığa dönüştü.

Bu yönetim nasıl bir kültür yumurtlamış? 1995 yılında McLaren'in "yağmacı kültür" diye isimlendirdiği kültür, James Wolcott'un aşağıda iyi bir şekilde aktardığı kötülük etme isteğiyle dolu acayip bir kültüre dönüştü:

"Kötü niyetli davranışlar", kalpsiz zamanımızın kalbinde yer alan cümledir. Bu davranış bizim her gün yaşadığımız düşkünlere yapılır: Vietnam Savaşı gazisi Max Cleland'la kollarını kaybettiği için kendisiyle dalga geçildiğinde, Christopher Reeve kök hücre araştırmasını savunurken öldüğünde, rehine Kenneth Bigley hayatını bağışlamaları adına yalvardığı için muhafazakârlar tarafından alçaklık ve korkaklıkla suçlandığında, 11 Ey-

lül'den sonra dul kalanlar eroınman oldukları iftirasına uğradığında, George Soros Washington Times'ın editor-yal sayfa editörüne "Holocaust'tan kurtulmak için kendisine bir yol arayan Yahudi" diyerek iftira ettiğinde, Michelle Malkin'e II. Dünya Savaşı'nda Amerikalı Japonlar'ın gözaltına alınmasını ve yeni kampların şüpheli Müslümanlar için açılması savunması için televizyonda bolca yer verildiğinde (2004, s. 26).

Adalet Bakanlığı'na bağı bir avukatın, 2001 yılında Beyaz Saray'a, Başkan George W. Bush'un teröristlere karşı (11 Eylül'le herhangi bir ilgileri olmasa bile) önleyici savaş açma yetkisinin bulunduğunu söyleyen gizli bir not yazdığı bu yönetimin zihniyeti nedir? Başkan'ın, Kongre'nin onayı olmasa bile savaş açma yetkisinde "hiçbir sınır olmadığı" ne anlama gelmektedir? Bu bize Amerikan ayrıcalığı, Amerikan Zaferciliğı ve cephe türü bir emperyalizme dönüş konusunda ne söyler? Bush döneminin ah-lâki bataklığında ortaya çıkan kötölük kültürü, Irak'ta süren savaşın kültürüne benzer. Güçlünün zayıfa karşı olduğu, iktidarın diğerlerini acımasızca tahakküm altına almaya çalıştığı, savunmasız olanların taşıdığı umudu aşağılayan, onları acımasızca ezme-ye, yok etmeye çalışan bir kültürdür bu. Devlet adına suç işleyenler en yüksek ücretle ödüllendirilirler. Eylemleri, acımasız olan şeyi bildik, tanıdık hale getirmektedir ama ortak aklın gözleri önünde hâlâ büyük bir perde vardır. Chris Hedges şöyle yazar:

Savaşan bu denizciler, bizim sivil dinimiz hakkındaki aptalca gerçeğı öğrendiler. Ulusumuzun dürüst ve erdemli olmadığını gördüler. Politik sürecin kalbinde aşkın hedeflerin olmadığını gördüler. Pazar Okulu Tanrısı'nın (Pazar günleri kiliselerde verilen eğitim kast ediliyor /ç.n.) bizim ulusumuzu korumakta ve Irak benzeri savaş bölgelerinde yaşayanların hayatlarını söndürmektedir. Bu genç birlikler öğretmenlerini, dini otoriteleri ve devlet memurlarını, yani onları bu yalanlarla besleyenleri artık küçük görmektedirler (2004, s. 12).

Malibu'da kapalı bir kulübün şeref konuğu olan bir denizci, kendisini şerefine kadeh kaldırılacak bir kahraman olarak bekleyen bronz tenli ve rahatlamış kulüp üyelerine dönerek şöyle dedi. "Ben kahraman değilim. ... Benim gibi çocuklar sadece olayların gerekli parçalarıyız. Bunun benzeri kulüplerin yaşam biçimini korumak için bizim gibi psikopatlarla ihtiyacınız var, gidip bir başkasının evine bombayı bırakmak için" (Alıntılanan Hedges, 2004, s. 12). Özellikle şimdi, Bertolt Brecht'in *Life of Galileo* oyunundaki 13. sahnede geçen cümle ne kadar da uygun: "Bir ülke mutsuzsa eğer, kahramanlara ihtiyaç duyar."

Yavaş yavaş yerleşen faşizm, eski avukat General John Ashcroft gibi adamlar tarafından desteklenmektedir. Onun terörizme karşı savaş üzerine yorumlarını düşünün: "Uygar insanlar (Müslümanlar, Hristiyanlar ve Yahudiler) anlamalıdır ki, özgürlüğün ve insan onurunun kaynağı Tanrıdır" (Umansky 2000). Ashcroft, bu yorumları bir grup Hristiyan yayıncının önünde yapıyor. Aynı toplantıda devam ediyor: "Bütün dinlerin uygar insanları kendi Yaraticılarını koruma ihtiyacı duyarlar. Biz özgürlüğü savunduğunu söyleyen bir ulusuz fakat bu, devlete veya herhangi bir belgeye dayanan bir özgürlük değildir; bu, tanrının bize bağışladığı bir özgürlüktür" (Umansky 2000). Eski avukat General, çalışma ofisinin lobisindeki heykellerin göğüslerini kapatıp Orfeus'u politikanın arka bahçesine gönderirken, Hristiyan kökten-dincilere, şehvetlerinin yerine Yehova'nın öfkesini koymalarını ve ellerindeki fenerleri yakarak bir araya toplanıp "birleştik, ayaktayız" demelerini önermektedir. Başkan yardımcısı Dick Cheney, Kaliforniya Yorba Linda'daki Doğum Yeri ve Richard Nixon Kütüphanesi'nde toplanan Orange Vilayeti Cumhuriyetçileri'ne şöyle seslenir: "Birleşik Devletler, tarihin bize verdiği liderlik görevini kabul etmelidir" (Pasco, 2002, s. B6). Kuşkusuz onun güç kullanımı yoluyla barış mesajlarının iletilmesi fikri, kâfirleri yok etme şeklindeki ilahi emrin yeniden yazılmış biçimidir. Yakın zamanda merhum olmuş saygı değer Jerry Falwell

(1980'lerde Başkan Ronald Reagan'ın ağzından kıyametin yaklaştığını söylemişti) 11 Eylüldeki terörist saldırılar için feministleri, sivil özgürlükçüleri, kürtaj savunucularını, gay ve lezbiyenleri suçlayarak Tanrının öfkesini ve gazabını yardıma çağırdı. Onun cilalı sözleri, Tanrının korumasının, Sodom ve Gomore şehirlerini takip eden ve şeytana dönüşen ulusların üzerinden hızla çekileceğini söyleyen evanjeliklerin seslerinin bir yankısıdır.

George Bush, Cheney, Ashcroft, ve Fawell benzer duyguları ifade ederler, fakat diğerleri kazanırken Falwell kaybetmiştir, çünkü onların saldırısı şeytanlaştıran "ötekiler" üzerinedir; "bizi" "biz ve ötekiler" olarak ikiye bölmemişlerdir (iyi muhafaza-kâr Amerikalılar'a karşı kötü liberal ve radikal Amerikalılar). Lynne Cheney uygarlığa karşı (siz bunu Bush'un terörle savaşına karşı diye okuyun) seslerini yükselten profesörleri öcü gibi göstermek için şikâyet etme kampanyasının öncülüğünü yaptı. Amerika'ya yeni terörist saldırılar olabileceği düşüncesi halkı provoke ederken, insanlar ancak kendi çocuklarının başlarını yeme fikriyle rahatlayabiliyorlardı. Eğer böyle bir saldırı gerçekleşirse, sahne, üniversitelerdeki muhaliflerin peşinden gitmek üzere yeniden kurulacaktı. (Gerçekten de sağcı bir organizasyon bizden birini -McLaren'i- UCLA'nın "Kirli Otuzu" diye bilinen en tehlikeli profesörleri listesinin en tepesine yerleştirdi. Aynı grup öğrencilere bu derslerin teyp kasetlerini getirmeleri için 100.000 dolar önerdi: Bu Senatör Joe McCarthy'nin yapacağı türden bir hareketti. McLaren'in sosyalist politika açıklamaları UCLA'nın bağışçılarına, broşür biçiminde gönderildi). Aynı anda, Hızlı Bot Gazilerinin (Swift Boat Veterans) akademik bir biçimi olan David Horowitz'in çalışmaları üniversite kampüslerinde Bush yönetimine karşı yükselen sesleri susturmaya çalışıyordu. Sola karşı başlatılan temizlik harekâtı (örneğin Profesör Ward Churchill'e yönelik cadı avı) şimdiye kadar tehlikeli ve etkili oldu; El Kaide tarafından yapılan yeni bir saldırı girişimi de akademik sola karşı saldırıları arttırdı. Ancak şu an için durum

rahat sayılır, halk şimdilik “dışarıda kalan” bir düşman istiyor; kolayca bir taşeronun ellerine verilebilecek bir düşman istiyor (Bu durum ulus ötesi şirketlerin insanları kötü koşullarda çalıştırmasını andırıyor), uygun şekilde dışsallaştırılabilecek ve Amerikan toplumunun ana değerlerinin bütünüyle dışında, tam bir öteki olabilecek bir düşman. Piyasa kanunlarının Beyaz Saray tarafından küresel ölçekte belirlenmesine karşı çıkan herhangi biri, Yeni Dünya Düzeni'nin otomatik olarak süprüntü olarak etikleyeceği birisidir.

Yaşadığımız bu belirli tarihi anda, demokrasi, defolu bir şey olarak görülmektedir. Gözleri kapalı olmayan birinin demokrasi-nin çelişkilerini fark etmemesi olanaksızdır. Bir hediye gibi süslenip püslense de, demokrasi daha çok bir tehdit işlevi göstermektedir. ABD, “suçsuz kurban” ve “yaralı ve intikamcı milliyetçi” (Lieven 2003) duyguları kışkırtarak (11 Eylül’ün ardından gelen halet-i ruhiye) dünyanın en uzak köşelerinde (Terry Eagleton’un [2003] “dünyadan nefret eden bir kibirle” dediği) teröre karşı savaşını başlattı ve utanmadan kendi küresel imparatorluğunu demokrasi projesinin bir uzantısı olarak tanımladı. 2002 ABD Ulusal Güvenlik Stratejisi, ABD’nin, yurt içinde ve yurt dışında kendi ulusal çıkarlarını tehdit eden “teröristlere” karşı “önleyici” saldırıları tek başına yapmakta tereddüt etmeyeceğini söyler. Ve bu ulusal çıkarlardan biri, serbest piyasa demokrasisini dünyanın geri kalanına yaymaktır. Eskiden hücumbot diplomasisi denilen şey, finans kapitalin yeni elde edilen pazarlarına serbestçe girip çıkmasına karşı olanların silahla vurulup öldürülmesi olarak yeniden yazılmıştır. Irak’ın El-Kaide ile bağlantısının olanaksızlığını görmezden gelen Pentagon şahinleri, Bağdat sokaklarını dönen dervişler gibi süpürüp, barbarların mağaralarına girerek medenileştirme misyonlarının doruğuna ulaşmışlardır.

On milyon insan ortada herhangi bir kışkırtma yokken, Amerika’nın Irak’ı işgal kararını yürürlüğe koymasına karşı bütün kıtaların şehirlerinde yürüyüş düzenlerken ABD, petrol alanlarını

elde etmek, endüstrilerini özelleştirmek, "şeytanlık yapanlara" ceplerinde onlar için ne olduğunu göstermek ve Ortadoğu'da stratejik-jeopolitik konumunu güvenlik altına almak için düğmeye bastı. İmparatorluğun terörle savaş tasarımını destekleyen ülkeler zafer ganimetinin bir kısmıyla (Afganistan ve Irak'ın alt yapısının yeniden oluşturulması için verilen taşeron işler) veya en azından işgal edilmeme garantisiyle ödüllendirildiler. Takip eden aylarda yaklaşık 5 milyar dolar askeri yardım, terörizme karşı küresel savaşın bir parçası olan Irak'taki savaşı (kimin tanımı olduğu bilinen bir bilinmeyen) destekleyen ülkeler arasında dağıtıldı. İnsan Hakları İzleme Örgütü aynı destekçi ülkelerin yakın zamanda insan hakları ihlalleri gerçekleştirdiğini bildirdi. Filipinler, dürbünlü tüfekler, havan topları, tüfek bomba hunileri ve helikopterler için 19 milyon dolarlık ödül elde etti. Amerika'nın Kolombiya'daki rolü, uyuşturucu ticaretiyle mücadelede, asilere karşı ortak mücadeleye doğru genişletildi. Kolombiya örneğinde bu, Amerika'nın petrol borularının güvenliğini sağlamak için yapılan özel operasyonlara göz yumduğuna ve sağcı paramiliterlerle yan yana çalıştıklarına işaret ediyordu. Endonezya, Özbekistan, Tacikistan, Gürcistan Cumhuriyeti ve Kırgızistan terörün küresel piyasasından kazanç elde edecekler ve ABD'den milyonlarca dolar askeri yardım alacaklardı.

Fakat belki de en endişe verici şey, Hindistan ve Pakistan'ın durumuydu. Bu iki ülke birbirini nükleer savaşla tehdit ediyordu ve ılımlı politik uzlaşma çabaları çok az başarılı olmuştu. ABD'ye destekleri karşılığında bu ülkelere yönelik uluslararası müeyyideler kaldırıldı ve milyonlarca dolar değerinde top silahı sağlandı. Amerika, Keşmir üzerinde nükleer savaş olasılığına yönelik endişeleri gidermek yerine Hindistan'ı 78 milyon dolar değerinde topçu sınıfı silahla donattı, Pakistan ise (11 Eylül'in arkasındaki en gözle görünür güç) 1 milyar dolar değerinde savaş jeti ve zırhlı personel taşıyıcı elde etti. Bilindik paradoksal davranışına uygun olarak (bu kesinlikle klinik paranoyanın semp-

tomlarıdır) ABD, bir yandan Irak'taki birliklere katılacak destekçi ülke arayışındayken, öte yandan Amerikan vatandaşlarının Uluslararası Savaş Mahkemesinden muaf tutulması yönündeki çift taraflı anlaşmaları imzalamayan ülkeleri, "rıza gösterenlerin koalisyonunda" yer alan ülkeler de dahil (Bulgaristan, Letonya, Litvanya, Slovakya ve Estonya) tehdit etmekteydi. ABD, Bogota'yı eğer bu muaf tutma anlaşmasını imzalamazsa, yıllık 150 milyon dolarlık askeri yardımı keseceği yönünde tehdit etti. Ardından sürpriz olmayan bir şekilde, silah kontrolü uluslararası güvenlik alt sekreteri John Bolton açıkladı: "Biz ülkelere baskı yapmıyoruz" (Richter, 2003).

Bu gelişigüzel davranışlarındaki inadı sayesinde ABD, dünyada kocaman açılmış kollarla ve neşe içerisinde, uzun süredir gelmeleri dört gözle beklenen özgürleştirici misafirler olarak karşılandı. Ne var ki, bu kocaman açılmış kollar Amerikan emperyalizminin misket bombaları, kullanılmış uranyum kovanları ve nükleer başlıklı füzeleriyle yaralanmıştı. Demokrasi kendini ilan ettiğinde, aslında kendisini inkâr etmişti. Iraklı insanlara özgürlük getirdiğine inanan Amerikan işgali, bazı tahminlere göre yedi yüz bin masum sivilin ölümünden sorumludur. İşgal kuvvetleri Irak halkının devlet kurmasını yasaklamış, baştan aşağı batılılaştırılmış kendi Irak neoliberal devletini yaratmak için bir grup parfümlü ve şımarık eski sürgünü kendilerine tayin etmiştir. ABD memurları ülkede demokrasinin serbest piyasa oyununu oynamak üzere sahneyi ayarlamıştır: petrolün, tarımın, ve yatırımcıların cebine Amerikan doları koyabilecek her şeyin özelleştirilmesi. Yeni ölmüş bir leşe ağzının suyu akarak bakan sırtlanlara benzeyen ticaret avukatları, danışmanlar ve uluslararası şirketlerin CEO'ları ağızlarını yalayarak, ABD'nin Irak'ı yabancı yatırıma açma (ABD ve İngiliz yatırımları başta olmak üzere) misyonunu tamamlamasını ve Washington'un neoliberal emirlerini Ortadoğu'nun uygar olmayan vahşi yerlerine dikte etmesini beklemeye başladılar. Petrol Bakanlığı'nın Amerikan bir-

liklerinin Bağdat'ın düşmesinin ardından ilk korumaya aldıkları bakanlık olduğunu gören Irak halkı, o an itibarıyla Amerika'nın kendi yarattığı özgürlük kalesinin bomboş bir hayal olduğunu anladı. İnsanlar, ABD'nin en önemli petrol üreticisi ülke olduğunu da şimdiye kadar fark etmiş olmalılar, çünkü Amerikan politikacılarının dudaklarından sürekli olarak petrol damlıyor. Buradaki işin Paul Bremer'in sırtına uygun olduğu artık netleşmiş olmalı; Irak, ABD'nin Tanrısal Borsa Simsarlığıyla en yüksek fiyatı veren yabancı yatırımcıya satılıktır.

Tarihin kum saatinde kum fırtınası başladı; Fort Hood ve Fort Benning'deki Özgürleştiriciler (Askerler/ç.n.) top ve kule ilişti-rilmiş çelikten burkalarının ardından gözlerini kısıarak bakıyor-lar, Venedik Bulvarından aşağıya doğru paten kaydıklarını, Drive-thru Vadisi'nde Krispy Kreme yerken, Blockbusters'tan Arnold'un son videosunu kiralayıp Terminatör'ün bir kadının ka-fasını klozete batırmasını izlemeyi hayal ederken bir taraftan da yürüyorlar; belki de bu acemi askerler Sacramento'da termina-törün kızıl robotik gözetimi altında, altın bir devlette yaşamın daha iyi olacağını düşünüyorlardır, kim bilir. Askerler Irak'ta görev icabı gittikleri "turdan" dönüp anavatana geri geldiklerin-de, günlük tüketim malzemelerinin üzerindeki "Şok ve Dehşet" etiketini fark edecekler. Washington'daki Amerikan Patent ve Ticari Markalar Bürosu "Şok ve Dehşet'i" kendi ürünlerinde kul-lanmak isteyen başvuru sayısında bir patlama yaşandığını açık-lamıştır; çeşitli prezervatifler, kahveler, golf kulüpleri, böcek ilaçları, diyet destekleyicileri, acılı yemek sosları, enerji içecek-leri, yo-yo'lar, kadın iç çamaşırları, votka ve domates suyu kok-teyli (*Bloody Mary Mix*) ve "bebek oyuncaklarına" bu ismi ver-mek için muazzam sayıda başvuru olmuştur. Amok gibi koşan militarizmin bu metalaştırılma biçimi, yetişkinleri gelecekteki saldırılara hazırlayacak, gençleri de öldürmenin dış ve iç "sorun-ların" çözüm yolu olarak gösterip sosyalleştirecektir.

Özgürleştirici ordunun saldırganlığının artması, Irak'ı serbest

piyasaya açma hedefi perspektifinden bakıldığında kesin bir şekilde anlaşılır olmaktadır. Fakat sonuçlar pek çok Iraklı'nın beklediğinden farklı olabilir. Neoliberal serbest piyasaya geçiş gerçekleştirildiğinde, Iraklı iş adamları kendileri için paranın alabileceği en iyi demokrasinin siparişini verecekler, sahte özgürlük de (zengin veya fakir olma özgürlüğü, bir saraya veya kulübeye sahip olma özgürlüğü, üst seviye bir marketten alışveriş yapma veya aç kalma ve sokaklarda sürünme özgürlüğü gibi), kendilerine demokrasiyle birlikte hediye edilecektir.

Tarihi koşulların ışığında, Iraklılar'ın, Washington'un Saddam sonrası Irak vizyonunun Sahil Güvenlik filmindeki gibi bir şey olduğunu düşüneceklerini zannetmek aptalcaydı. Ülke, parçalara ayrılmış vaziyette, altyapısı harabeye dönmüş, su ve elektrik kaynakları insanların en temel ihtiyacını bile karşılamaktan çok uzak, hastaneleri ve müzeleri yağmalanmış ve kurtarılamayacak ölçüde yıkılmış, Sünni ve Şii halkı iç savaşa tutuşmuş (medya inatla bunun hizipsel bir savaş olduğunu iddia etse de), protestocuların hayvanlar gibi öldürüldüğü bir ülke haline gelmişken, Irak halkının böyle bir işgalden nefret etmesinden daha doğal ne olabilir? İlerlemeye ve fethettiği toprakları yönetmeye karar veren hiçbir işgal kuvveti özgürleştirici olduğunu iddia edemez. Amerikan kuvvetleri şu anda kırk yıl önceki Vietnam tarzı operasyonlarla ürkütücü bir benzerliği olan "ara ve yok et" taktikini uyguluyor. Böyle bir taktiğin Amerikan birliklerine karşı ölkeyi arttıracaklarını ve bu ölkenin tepe noktasına doğru yükselmeye başladığını tahmin etmek zor değil.

ABD işgal ettiği savaş alanlarında "havuç ve sopa" taktikini uyguluyor. Amerikan birlikleri, yaz mevsiminde sivil evleri ve "ileri düşman karakollarını" bastı. Amaçları Filistin'in işgali sonrasında şekillendirilmişti; zaten aşağılanmış ve alçaltılmış halkın boyun eğmesi için gözünü korkutma ve sindirilmesi planlanıyordu. Fakat bu, kızgınlığı ve silahlı misillemeleri daha da arttırdı. Böyle bir misillemeden sonra durdurulan ve kamyonu ara-

nan Iraklı bir kamyon şoförü Amerikan fotoğrafçısının objektifi-
ne bakarak soğukkanlı bir şekilde şunu sordu: "Bizim maymun
olduğumuzu mu düşünüyorlar?"

Bazıları savaş sonrası Irak devletinin (iç savaşın şiddetli sancı-
larını çekse de) öncekinden daha iyi olduğunu ve yeni bir ülke-
yi inşa etmenin on yıllar sürebileceğini iddia edebilirler. Fakat
demokrasi nereden doğacak? Demokrasinin inşası iktidar elitler-
i tarafından terör uzmanı bir girişimci olarak çok iyi tanınan es-
ki Irak yöneticisi Paul Bremer'le olabilecek bir şey değildi zaten.
11 Eylül'ü takiben Afganistan ve Irak saldırılarının ardından
Bremer, Kriz Danışma Uygulamasının (Crisis Consulting Practi-
ce) kurulmasına yardımcı oldu; bu, demokrasi adına yeni yıkı-
lan ülkeleri Amerikan çokulusluluğuna dahil etmeye yardımcı
olacak bir örgüttü. Bu arada, milyonlarca Iraklı işsiz ve elektrik-
siz bir şekilde merak ediyorlar; işgal ne zaman sona erecek?

Irak'ta devam eden savaş dünyaya Amerika'nın dünya hakimi
olma yönündeki fanatik arzusu için gerekli her aracı kullanmak-
tan kaçınmayacağı mesajını veriyor. Pew Araştırma Merkezi'nin
yakın zamanda yaptığı araştırma, halkının çoğunluğu Müslü-
man olan Endonezya, Nijerya, Pakistan, Türkiye, Kuveyt, Lübnan
ve Ürdün'de insanların Amerikan saldırısından korktuğunu
göstererek çıplak gerçeğin üzerindeki örtüyü kaldırmaktadır.
Merhametsiz savaştan ve emperyalizmden korkulmayan tek yer,
ay ve diğer ayak basılmamış gezegenler olarak kalmıştır; bu du-
rumda Amerika'nın gezegenler arası seyahat olasılığı bizi endişe-
lendirmektedir (bkz. "Değişen Dünya Görüşleri" 2003). Dünya
vatandaşları umutlarını tek taraflı kitle katliamlarının önüne
geçmek üzere kurulan Birleşmiş Milletler gibi organizasyonların
ellerine bırakmıştır. Ancak BM, barış için hayati bir organ ol-
maktan öte, politik maskaralar Powell ve Blair'in vodvil canlan-
dırdıkları bir sahneye dönüşmüştür. Güvenlik Konseyi geçici is-
yana kalkışsa da şimdi çoktan itaatkâr çizgiye girmiş durumda-
dır. Edgar Bergen'den BM'nin Charlie McCarthy'ine veya Morti-

mer Snerde'ye⁽¹⁾ kadar herkes oyunun içeriğinden memnundur, ABD kendini dünyadaki tek süper güç olarak tanımıştır, artık karnından konuşmaya gerek yoktur. Eğer dünyanın tarihteki en güçlü ordusunu kontrol ediyorsanız, kelimeleriniz dudaklarınızın arasından yavaş yavaş dökülse bile, aracıya ihtiyaç duymadan doğrudan konuşabilirsiniz.

BM sözleşmesinin 51. Maddesini ABD'ye "gelecekteki saldırılara karşı kendini koruma" yetkisini verir şeklinde yorumlamak için Reagan-Shultz doktrini kullanılmıştır (Chomsky, 2003). ABD yönetimi, bir zamanlar desteklediği Saddam'ın, (1983 yılında çekilen Rumsfeld ve Saddam tokalaşmasını gösteren fotoğrafı hatırlayın), sonra çıkarına uygun olarak karşısında yer aldığı adamın cuntasının kendisine dönüşmüştür. ABD yöntemi Iraklılar'a, General Custer'in süvarilerinin Kızılderililere baktığı gibi bakmaktadır: Henüz uygarlaşmaya hazır değiller. Bizimkiyle karşılaştırılamayacak bir kültür içerisinde yaşıyorlar ve henüz küresel kapitalizmin ve serbest piyasa demokrasisinin mali avantajlarını ve ahlâki üstünlüklerini kavrayacak noktada değiller. Bu, Amerika'nın onların ham maddelerini yağmalamasını ve iş gücünü sömürmesini (Cumhuriyetçi yanlısı Amerikan şirketlerini ödüllendiren ihalesiz sözleşmeler yoluyla) sağlayan bir demokrasidir. Bu, Iraklı insanlar için tasarlanmış bir demokrasi değil, petrol gelirlerinden elde edeceği kârı güvenceye almak, yükselen ülkelerin (örneğin Çin'in) Amerikan askeri gücünü ne bu yüzyılda ne de ötesinde (Bush'un beyin takımındaki neocon fanatikler boşuna Yeni Amerikan Yüzyılı projesinin parçası olmadılar) tehdit etmesini engellemek için tasarlanan bir demokrasidir. Elbette Amerika, yeni Iraklı iş adamları sınıfını en vahşi rüyalarının ötesinde zengin edecektir, belki de ABD kendisini Şiiler'in ellerine vermeden önceki Saddam kadar. Şiiler, Saddam

1) Amerikan televizyonlarında 1950'li yıllarda ünlü olan kuklaların isimleridir.

idam odasında kapaktan aşağı düşüp boynu kopacak derecede zedelendiğinde alay ettiler.

Bu noktada, ABD'nin son birkaç on yılda kazançlarındaki ciddi düşüşleri ve hızla artan borçlarını karşılamak için emeği ucuzlaştırmak ve güçsüzleştirmek isteği kesinlikle fark edilmelidir. Bush'un Batı Yakası Liman İşçileri Sendikası'na karşı Taft-Hartley Kanunu (İşçi-İşveren İlişkileri Kanunu/ç.n) yardımı çağırması veya iflas eden havayollarına verilecek federal yardımı, havayolları sendikalarının yönetimlerden temizlenmesi koşulu-na bağlaması buna örnek olarak verilebilir. Anavatan'ın güvenliğinin finansmanı için kaç tane sosyal hizmetin kesilmesi gerekiyor? Şimdiki ekonomik durgunluğun sonucunda açık veren Amerikan bütçesi düşünüldüğünde Irak'ın yeniden inşası ne oranda gerçekleşebilir? Savaş ve işgal için ne kadar vergi kesilecek? İçerideki bütçe açıklarını dışarıda Irak'ın petrol gelirlerini kontrol ederek azaltmaya çalışmak, Fransa, Almanya, Rusya ve Çin'i daha çok kızdırabileceği (Toçki'nin deyiimiyle emperyalistler arası rekabetin kızışması) düşünüldüğünde ne ölçüde mümkün? Kendilerini Ortadoğu'da Amerika'nın askeri varlığının sona erdirilmesine adayan teröristlerin sayısındaki muazzam artış düşünüldüğünde buna değer mi? Burada, işçileri pasif, önemsiz kurbanlara dönüştüren Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası'nın özelleştirme/şirketleştirme kanunlarıyla, kapitalizmin (güya) doğal güçlerine nasıl döndüğünü kolayca fark edebiliriz. ABD, üçüncü dünya ve gelişmiş ülkelerin çoğuna yabancılaştırmayı başarmış, her şeyi göze alan askeri varlığının ve kızgınlığının Rusya ve Çin'in stratejik çıkarlarını doğrudan tehdit ettiği mesajını yanlış yorumlanamayacak bir şekilde vermiştir. ABD, Afganistan ve Irak'ta aldığı dersler yetmiyormuş gibi şimdi de olası İran saldırısının zeminini hazırlamaktadır.

Burada, evimizde ise, Demokratlar'ın ödlekliliği ve sorumsuzluğu, oğul Bush'un ülkenin fakirlerine yönelik kibirli saldırısı ve demokrasinin kendi temellerinin ihlal etmesi kadar yenilir yutu-

lur bir şey değildir. Demokratlar, dürüstlükleri bozulmuş bir şekilde, Bush'u, gerçekten olduğu şekilde, yalancı ve hilekâr olarak adlandırmaya isteksiz görünmektedirler. Onları endişelendiren şey, medyanın onların Bush'a yönelik eleştirilerini yayınlamasıdır. Korktukları şey, savaş zamanında başkan olan birini çok fazla eleştirmenin halkın gözünde onları vatan sevmeyenler gibi göstereceğidir.

2001 yılının hemen öncesinde General John Ashcroft, sivil uçuşları engellemesi yönünde bir CIA tehlike değerlendirmesi alıp bunu kamuoyuyla paylaşmadığında, Bush, Reagan'ın başkanlık dönemi belgelerini yayınlamayı erteleyerek (Watergate sonrası kanunu ihlal edip) ve kendi yönetim kadrosunda Reagan ve Baba Bush döneminde İran'daki kontra faaliyetlere karışanlara yer verdiğinde, ABD Vatanseverlik Yasası yeterince okunmadan ve halk önünde yeterince tartışılmadan Temsilciler Meclisi'nden geçtiğinde Bush ve Cheney, Tom Daschle'ı 11 Eylül'le ilgili soruşturma yapmamaya zorladığında (soruşturma en sonunda politik bir şaşırtmanın parçası haline geldi), federal ajanlar Vatanseverlik Yasası'nı ihlal eden hiçbir şey bulamamışlar diye binlerce kütüphaneci kayıtları yok etmeye başladığında, suçluluğu sabit olan Oramiral John Poindexter, Bilgiden Haberdar Olma Bürosu (*Information Awareness Office*) diye bilinen yeni bir gizli devlet teşkilatını organize ettiğinde, devlet belirli politik muhalifleri engellemek (örneğin Yeşiller Partisi'nin bazı üyeleri) için sivil hava yollarında uçuş yapamaz listesi çıkardığında, eski CIA Başkanı Tenet 11 Eylül'de herhangi bir istihbarat hatası olmadığını açıkladığında, Amerikan ordusu, Genel Bilgi Toplama Sistemi'nin (*Total Information Awareness System*) üzerindeki örtüyü kaldırdığında, FBI Başkanı Mueller 11 Eylül'de İkiz Kuleler'in yıkılmasından önce masasından bununla ilgili herhangi bir şeyin geçmediğini iddia ettiğinde, Pentagon, Guantanamo'daki Delta Kampı'ndaki mahkûmlar için infaz odaları oluşturmayı düşündüğünde, Oğul Bush 11 Eylül'e giden süreçte devletin te-

rörle iikişkisini incelemek üzere bağımsız bir komisyonun kurulmasını önlediğinde (baskılar sonucu en sonunda “sembolik” bir komisyon kurulmasına razı oldu), Aschroft hükümet ajanlarının yerel dini ve politik grupları üst bir izin olmadan izlemesine izin verdiğinde, Bush Operasyon Tavsiyelerini (*Operation Tips*) gündeme soktuğunda (bu Amerikalılar’ın birbirlerini ispiyonlamasına yönelik bir programdır) nispeten uysal tüm vatandaşlar felaketin yörüngesine çoktan girmişti. Irak’ta Amerikan ölüm çanları, oğul Bush bir uçak gemisinin güvertesinde görünerek (uçuş giysileri içinde) alâmetifarikasını gösterip mağrur ve hantal bir şekilde: Görev Tamamlandı! demesinden çok sonra da çalmaya devam edecek. Bu olaylar Amerikan halkının önünde gerçekleşiyormuş gibi görünmüyor, çünkü haber programları bu haberleri çok önemsemiyor ve çünkü pek çok vatandaş olağanüstü bir şekilde sadece duymak istediklerini işitiyorlar (McLaren 2003). Ve bu günlerde resmi medyanın sizi istediği yöne doğru itmesi gerçekten hiç de zor bir iş değil.

Bush yönetiminin halis ikiyüzlülüğü ve düzenbazlığı yakın zamanda çok açık bir şekilde kanıtlandı; bilinen üç uluslararası teröristin Florida’ya, Miami’deki Castro karşıtı topluluğun içine girmesine izin verdiler. Posada çetesinin üyeleri, Panama’da 2000 yılındaki uluslararası zirvede Castro’ya suikast düzenlemeyi kabul ettiklerinde Panama yetkililerince salıverildiler ve ardından Miami’ye ulaşılar. Bu Castro karşıtı hücrenin en çok nam salmış üyesi Luis Posada Carriles, pek çok terör eylemine katılmıştı (bunların arasında 1976 yılında Küba Havayolları uçağını düşürerek 73 sivil öldürmek de vardır), kendisine sığınma hakkı verilmesini bekliyordu (gerçekte ABD’ye yasa dışı yollarla girmeye çalışmadan önce gözaltındayken salıverilmişti). Onun suç ortakları Guillermo Novo Sampol, Gaspar Jimenez ve Pedro Remon, Miami milyonerlerinin güvenli ellerindeydiler. Novo 1979 yılında BM binasına bazukayla ateş açmış ve Şili diplomatı Orlando Leteier ve onun Amerikalı çalışma arkadaşı Ronni

Moffitt'e suikast düzenlemek istediğini söylemiştir. Jimenez Mexico'da Kübalı bir konsolosluk görevlisini öldürdüğü için hapis yatmıştı ve Remon, Küba'nın BM büyükelçisine suikast yapmayı planladığı için tutukluydu. Bush yönetiminin Novo, Jimenez ve Remon'a karşı herhangi bir tutuklama veya sınır dışı etme çabası olmamıştır, oysa yüzlerce başka yabancıyı teröristlerle bağlantılı oldukları gerekçesiyle sınır dışı etmişlerdi (bkz. Sweig ve Kornbluh 2004). Tanrının Kutsal Savaşçısının, her şeyden önce Florida Valisi olan bir kardeşi var ve Posada çetesi seçim yılında oraya ulaştı. Bu arada eminiz sınır ötesinde İranlı asker ve görevlilere yönelik saldırılar düzenleyen Taliban'ın kontrolündeki Jundullah adlı Pakistanlı gruba verilen ABD desteği hakkında çok fazla bir şey duymamışsınızdır (Blum, 2007).

Başkan Fidel Castro (2007), Luis Posada Carriles'in kefaletle serbest bırakılmasına ilişkin şunları söylemiştir:

George W. Bush, gezegendeki en güçlü devletin politik, ekonomik ve teknolojik üstünlüğünü dünyaya terörle dayatan bir sistemin hakiki bir temsilcisidir. Bu nedenle, biz Amerikan halkının ve etik değerlerinin trajedisini paylaşıyoruz. Geçen Cuma günü Federal Mahkeme Hakimi Kathleen Cardone'nun Luis Posada'nın kefaletle salıverilmesine ilişkin verdiği hükmün talimatı sadece ve sadece Beyaz Saray'dan gelebilir.

Sanığı basit bir biçimde sadece göçmen yasasını ihlal ettiği için suçlayan ve suçlu ve terörist doğasını görmeyen kişi, Başkan Bush'un kendisidir. Yanıt çok acımasızdır. ABD hükümeti ve onu en çok temsil eden kurumlar zaten canavarı serbest bırakmaya karar vermişlerdi.

Bu işin arka planı iyi bilinir ve çok eskiye gider. Onu yetiştiren ve Havadaki 73 Kübalı atleti, öğrencileri ve diğer Kübalı ve yabancı yolcu ve mürettebatı yok etme görevini verenler; binlerce insanın ölümüne ve ülkenin yıkılmasına neden olan Nikaragua'daki kirli bir savaşa dahil etmek için o Venezüella'da hapisteyken özgürlüğünü parayla satın alanlar; Kongre kanunlarıyla alay ederek

uyuşturucu ve silah kaçakçılığı yapmasına izin verip onu güçlendirenler; korkunç Kondor Operasyonunu ve terörün uluslararası düzeye taşınma işini onunla birlikte yapanlar; bu operasyonlarda binlerce Latin Amerikalı'nın kaybolmasına, öldürülmesine ve işkenceye uğramasına neden olanlar, muhtemelen başka bir şey yapamazlardı.

Bush'un bu kararı tahmin edilse bile bu, bizim insanlarımız için kesinlikle küçük düşürücü bir şey değildir. Ortaya çıkardıkları şey için, ki daha sonra bizim kaynaklarımız tarafından da doğrulanmıştır, Meksika'nın Quintana Roo eyaletinin "Por Esto!" gazetesine teşekkürler. Bunlar sayesinde Küba, Posada Carriles'in Orta Amerika'dan nasıl ayrılıp Cancun yoluyla Isla Mujeres'e gittiğini, oradan Santrina gemisiyle ayrıldığını, gemi Meksika federal yetkilileri tarafından denetlenince diğer teröristlerle birlikte doğruca Miami'ye gittiğini biliyoruz.

Yakın zamanda Güney Ortak Pazarı MERCOSUR (Arjantin, Brezilya, Paraguay, Uruguay ve Venezüella'dan oluşmuştur) Washington'u Posada Carriles'i mahkemeye sevk etmesi için uyardı. Posada Carriles CIA üyesiydi ve Amerika, Porto Rico ve Dominik Cumhuriyeti'nden Küba'ya karşı gizli eylemler düzenleyen terörist örgüt Movimiento Nacionalista Cubano (Küba Ulusal Hareketi) ile bağlantılıydı (Posada Carriles'in 1963 yılında ABD Başkanı Robert F. Kennedy'ye karşı düzenlenen suikastın parçası olduğu iddia edilir). Bunlar, Florida'da üslenen aşırı sağcı Kübalı Amerikalılar Ulusal Vakfı (Cuban American National Foundation) tarafından himaye ediliyor. Posada Carriles 1997 yılında Orta Amerika'da bir terörist örgüt kurdu, burada tuttuğu paralı askerlere Küba'da patlatmak üzere 14 bomba verdi ve bu bombaların sekizi Havana'da turistlerin tatil yaptığı yerlerde patlatıldı.

Çok az ülke böylesi toptan bir medya kontrolüne sahiptir. Bu yüzden ABD'nin Florida'nın Castro karşı teröristleri ve Nikaragua'daki kontra teröristleri gibi teröristlere verdiği destek hak-

kında çok az şey ıstırsınız. Ve öğrenciler, devletin gerçek tarihinden mahrum bırakılırlar. Maryland Üniversitesi'nde Uluslararası Politik Tutumlar Programının yaptığı bir kamuoyu araştırması sonucunda Amerikan halkının üçte birinin Amerikan ordusunun Irak'ta kitle imha silahları bulduğuna inandığını göstermiştir. Araştırmaya katılanların yaklaşık olarak yüzde 22'si savaşta Irak'm kimyasal ve biyolojik silah kullandığını söylemiştir. Diğer araştırmalar soruları yanıtlayanların yüzde 50'sinin Iraklı vatandaşların 11 Eylül saldırılarına katıldığına inandığını, yüzde 40'ı ise Saddam Hüseyin'in uçak korsanı bombacıları doğrudan desteklediğini söylemişlerdir (bkz. Uluslararası Politik Tutumlar Programı, www.Americans-world.org/digest/regional_issues/ConflictIraq/linkstoTerr.cfm). Bu, Amerikan medya holdinglerinin (sadece Fox TV değil) bütün olarak olguları, Bush yönetimi ve iş çevreleri lehine çarpıttığını ayna gibi gösterir.

Amerikan medya yöneticilerinin, yalanı daha çok yaygınlaştırma, gündelik sağduyuyla daha uyumlu hale getirme işini başardıklarının (belki başka birisinden daha fazla dört dörtlük bir şekilde) farkındayız ve bundan endişe ediyoruz. Bu ideolojik sürecin en açık ifadesi, "demokrasi" terimini "serbest piyasa" ile birleştirme yoludur. Bu iki kavram, yabancı bir liderin sahip olduğu kitle imha silahlarıyla birlikte, ulusal kaynakları ve kontrol etmek istediğimiz piyasasından tek solukta bahsederek birleştirilir. "Serbest piyasa" birbiriyle değiş tokuş edilebilir göndergelere daraltılabilir: "işler", "refah", "politik istikrar" ve "güvenlik". Kapitalizm her zaman bireyciliğin, bireysel hakların, anayasal özgürlüğün ve özel mülkiyetin "dini" olmuştur. Bu okuma biçimiyle başarılı bir sosyalist ekonomi, demokrasi için her zaman görünür bir tehdit olmuştur. Demokrasi ve serbest piyasa birbirlerini çılgınlar gibi severler. Sinek kâğıdına yapışıp kalan sinekler gibi, "demokrasi" kavramına sadakatle bağlı olan kapitalist değerler, Amerikan halkının yapısal bilinçaltının kutsal dinlenme yerlerine yönelik herhangi bir sorgulamayı engel-

ler. Takdiri ilahi bizi nasıl da koruyor! Geceleri nasıl da sesli uyuyabiliyoruz! Bombaların ardından hayatta kalabilen derisi yanmış suçsuz sivillerin çığlıklarını işitmiyoruz.

Şahsen, Bush cuntasının, kendisine karşı yapılacak herhangi bir eleştiriye ihtiyaç duymadan, kendi kendini itibarsızlaştırdığını düşünüyoruz. Gene de eleştirilerimizi dile getiriyoruz, çünkü utanç verici bir şekilde, bugünlerde Bush yönetimini yargılayacak herhangi bir mahkeme yok (Bununla beraber durum 2006'dan beri düzelmeye başladı). Ortadoğu'yu özgürlük düşmanı teröristlerden temizleyeceğini söyleyen kendi kendini şişiren retoriği, şeytanlık yapanlara dramatik bir şekilde meydan okuması ve savaşı eleştirenlerin küçük serseri revizyonistlerden başka bir şey olmadığı şeklindeki hazımsız yorumlarından ötürü başkomutanımızın ülkeyi savaşa sokmak için yanıltıcı kanıtlar kullandığına ve bu yüzden mahkemeye verilmesi gerektiğine dair güçlü bir inancımız var. Bush yönetiminin Irak'ın ABD ve tüm dünyanın güvenliğini tehdit ettiği şeklindeki argümanları, Amerikan halkına pervasızca söylenen bir yalandır ve iktidarın suistimalidir. Ve terörist tehditleri daha da arttırmıştır. Amerika'nın muazzam askeri makinesinin yayılması, Bush'un bütün dış politika araçlarının yanlış veya çarpıtılmış olduğu bilinerek kabul edildi. Avrupa ve Ortadoğu'da hiçbir lider Irak'ı kendi güvenliği için ciddi bir tehdit olarak kabul etmiyordu (ağlak Blair'in dışında). BM silah denetçileri, aylarca kalmalarına ve titiz bir şekilde çalışmalarına rağmen kitle imha silahlarının saklandığı herhangi bir yer bulamadı.

Beyaz Saray şahinleri Irak'a yapılacak saldırının "terörle savaş" genişleteceğine dair ardı ardına konuşma yaparken, Dünya Ticaret Merkezi ve Pentagon'a yapılan saldırılardan sonra durumu iyiye çevirmek için askeri güç kullanarak Saddam Hüseyin'i devirme planları resmen açıklandı. 11 Eylül, halkın düşüncesini şekillendirmek için bir bahane olarak kullanıldı ve şimdi Beyaz Saray'ın Saddam'ın kitle imha silahlarıyla ilgili söylediği re-

zil yalanlar açığa çıktı. NBC'nin 15 Haziran'daki Basınla Buluşmak Programı'nı düşünün. Programda eski General Wesley Clark (kendisi Yugoslavya'daki yıkımın acımasız askeri mimarıdır) sunucu Tim Russert'a Bush yönetiminin 11 Eylül saldırılarının hemen ertesinde Saddam Hüseyin'in bu saldırılarla ilişkisi olduğu yönünde bir kampanya içine girdiklerini söylemiştir. Clark, 11 Eylül'de Bush yönetiminin görevlileri tarafından arandığını ve Saddam Hüseyin rejimiyle bu terör saldırıları arasında bir bağlantı bulunduğunu açıklamaya zorlandığını söylemiştir. Clark bunu yapmayı reddetti, çünkü kanıt yoktu (sürpriz olmayan bir şekilde, başkanlık seçimlerinin arifesinde Clark'ın açıklamaları medyanın ilgisine çok az vakıf oldu). Hatta eski Savunma Bakan Sekreteri Paul Wolfowitz bile sonradan Irak'ın kitle imha silahlarına sahip olduğu suçlamasının "bürokratik sebeplerle" yapıldığını açıkladı (Bu, Dış İşleri Bakanlığı, Pentagon ve CIA'nın birlikte anlaşarak bu yalanı Amerikan işgalinin makul bir sebebi olarak ortaya attığını ortaya koyar). Dünya Sosyalist Ağ'ı site editörleri (Editorial Board 2003) durumun özünü şu şekilde açıkladı: "Hitler ve Nazilerin Polonya askeri üniformalarını giyip Alman hatlarına "saldırı" sahneledikleri 1939 yılından beri, savaş sebebi (*casus belli*) yaratmak için böyle ahlâksız ve rezil bir çaba görülmemiştir."

Bush ailesinin Nazi Partisi'yle olan bağlan tarihçiler tarafından iyi bilinir ancak kamuoyu bunu bilmez. Mark Aarons ve John Loftus tarafından 1994 yılında yazılan *Yahudiler'e Karşı Gizli Savaş* kitabı Amerikan belgelerini kullanarak, George W. Bush'un anne tarafından büyük büyük babası George Herbert Walker'ın Hitler'in en önemli destekçisi olduğunu ve "parayı Birleşik Bankacılık Şirketi aracılığıyla gizlice yükselen genç faşiste gönderdiğini" göstermektedir (Fitakis ve Wasserman, 2003). Walker yeni damadı Prescott Bush'u (Başkan I. George Bush'un Babası, II. George Bush'un dedesi) ayarladı ve 1926 yılında W.A. Harriman and Company'ye başkan yardımcısı olarak yerleştirdi. Harriman

bir İngiliz-Amerikan yatırım şirketiyle birleşip Brown Brothers Harriman oldu, şirketin büyük ortağı Prescott'tu. 1934 yılında Prescott Bush, Birleşik Bankacılık'ın yönetim kuruluna katıldı, Hitler'in güçlenmesine yönelik çabaları destekledi. Prescott Bush'un Naziler'in paralarını aklamış olduğu da ayrıca belgelenmiştir (Fittrakis ve Wasserman, 2003). Küçük Bush yönetimi Karl Rove'un kendileri için başlıca politik stratejist olmasıyla övünmektedir. Fittrakis ve Wasserman (2003) şöyle yazıyor:

Şimdiki Beyaz Saray'da Rove'un gölgesi "Bush'un bey-ni" olarak hizmet ediyor. O Kaliforniya mahkemesinin ve Büyükelçi Joseph Wilson'un CIA üyesi eşi Valerie Plame'in kimliğinin açığa çıkmasının ardındaki politik be-yindir. Mükemmel bir strateji uzmanı olan Rove, Plame'i deşifre ederek, Bush'un Saddam Hüseyin'in nükleer sa-vaş malzemelerini Afrika'dan aldığına yönelik iddiasına katılmadığı için Wilson'dan intikam almıştır. Yayınlanan bazı raporlarda Rove'un bu intikamcı darbesiyle yaklaşık 70 CIA ajanının risk altına girdiği söylenmektedir... Utah'ta üslenmiş ve Mormon Kilisesi'yle bağlantısı olan Rove, şimdiki Bush yönetiminin başmühendisidir. O ve Tom DeLay, Teksas Yasama Meclisini Kongre delegelerini yeniden oluşturmaya zorlamaktadır, böylece Cumhu-riyetçi tarafa kesin 7 koltuk eklenecektir. New York, Florida, Teksas ve Kaliforniya'daki eyalet saraylarını kontrol ederek GOP birlik içerisindeki dört büyük eya-leti kilitleyebilecekti ve 2004 seçimlerinde oy sayılarını ve seçmen kayı kütüklerini manipüle edebilecekti. Ro-ve, Schwarzenegger'in seçim kampanyasının sahne arka-sındaki en önemli ismidir.

Fittrakis ve Wasserman (2003) devam ediyor:

Bob Woodward'ın *Bush Savaşta'sına* göre, Bush 11 Ey-lül felaketinden sonra New York Yankeeler'in bir maçı-na katıldı. Bir itfaiyeci ceketi giymişti. İlk vuruşu yaptı-

ğında kalabalık kükredi. Binlerce taraftar ellerini yaşasın diyerek kaldırdı. Karl Rove, Yankee'nin sahibi George Steinbrenner'in locasında oturuyordu, kalabalığın kükremesini "Nazi gösterisine" benzetti.

Bush cuntası ve Naziler arasında pek çok benzerlik var; Amerikan ordusunun işkence yöntemleri gibi. Ross ve Esposito'ya (2005) göre CIA, 2002 Mart ayı ortasında, yakalanmış el Kaide hedeflerine karşı Asya ve Doğu Avrupa ülkelerindeki askeri üslerde kullanılan altı "Geliştirilmiş Sorgulama Tekniği" tanımladı. Belli sayıda CIA sorgucusu aşağıdaki teknikleri kullanma konusunda eğitildi ve yetkilendirildi:

1. Uyarı Kapması: Sorgucu, mahkûmun gömleğini önden güç kullanarak kapar ve onu sallar.

2. Uyarı Tokadı: Acı vermeyi ve korku yaratmayı amaçlayan açık elli bir tokat.

3. Karın Bölgesine Vuruş: Karın bölgesine açık elle sert bir vuruş. Amaç, acıya neden olmak ama içsel bir hasar yaratmamaktır. Danışılan doktorlar yumruk kullanımına karşıdırlar, yumruk kullanmamak içsel hasarı önleyecektir.

4. Uzun Süre Ayakta Tutma: Bu teknik, tanımlanan tekniklerin arasında en etkili olanıdır. Mahkûmlar elleri kelepçeli, ayakları zincirli ve yere civatayla tutturulmuş vaziyette 40 saatten fazla bir süre boyunca ayakta durmaya zorlanır. Yorgunluk ve uyku yoksunluğu itiraf ettirmede oldukça etkilidir.

5. Soğuk Hücre: Mahkûm yaklaşık 50 derece (fahrenheit) ısıdaki hücrede çıplak bir şekilde ayakta tutulur. Bu süre içerisinde mahkûm soğuk suyla ıslatılır.

6. Su tahtası (water boarding): Mahkûm bir tahta üzerine yatırılır, ayaklar yukarı ve baş ayak seviyesinin altındadır. Mahkûmun yüzüne bir bez sarılır ve su tazyikli bir şekilde boşaltılır. Kaçınılmaz bir şekilde öğürme refleksi faaliyete geçer ve dehşetli bir boğulma korkusuyla mahkûm, uygulamayı bitirmeleri için

yalvarır (Ross ve Esposito, 2005).

Andrew Sullivan'a (2007) göre "geliştirilmiş sorgulama teknikleri" ibaresi Naziler tarafından kullanılan bir ibaredir. "Geliştirilmiş Sorgulama", "yoğunlaştırılmış sorgulama", "inceltirilmiş sorgulama" tümceciklerinin karşılığı Almanca'da "Verschärfte Vernehmung" tabiridir. Sullivan'a göre, "Bu, 1937 yılında kullanılmaya başlayan ve tartışmasız biçimde işkence biçimlerini tanımlayan bir tabirdi ve bu sayede işkence ettikleri kurbanları mahkemeye gönderilen savaş öncesi Nazi görevlilerini utanç duygusundan kurtarıyordu." Buradaki yöntemler, Sullivan'a göre küçük Bush tarafından tanımlanan "'geliştirilmiş sorgulama tekniklerinden' ayırt edilemeyecek ölçüde farksızdı". Bush ve Rumsfeld'in kullanım yetkisini verdikleri vücut ısını normalin altına düşürme tekniği, başlangıçta Naziler tarafından yasaklanmıştı, aynı şekilde su tahtası da yasaklıydı. Sullivan, su tahtasını 1943 yılında Fransız Gestapo elemanlarından Masuy takma adlı birinin geliştirdiğini ve Gestapo'nun bu tekniğin kullanımını Fransa'dan en az iki ülkeye, Norveç ve Çekoslovakya'ya genişlettiğini yazar. Norveç'in 1948 yılındaki savaş suçları mahkemesi Nazilerin II. Dünya Savaşında kullandığı "geliştirilmiş sorgulama teknikleri"ni mahkûm etmiştir. Sullivan şöyle yazar:

Mahkûmları öldürecek derecede dondurmak, sürekli vurmak, uzun süre ayakta tutmak, su tahtası, açık odalarda soğuk duş, baskı yaratan durumlar [Arrest mit Verschaerfung], tıbbi yardımdan mahrum bırakmak, yaralı ve hasta mahkûmları ölene kadar günlerce hücrede yalnız bırakmak -bunların hepsi başkan George W. Bush'un komutası altındaki Amerikan gözaltı kamplarında gerçekleştiriliyor. Bu sorgulamalarda belgelenmiş olan yüzün üzerinde ölüm gerçekleşti.

"Baskı yaratan durumlar", Ebu Garip'te fotoğraflanan ve Bagram'da da suçsuz tutsakları öldürmek için kullanılan yöntemler,

Naziler tarafından Dachau toplama kampında kullanılmıştı. Bu durumlar Sullivan tarafından şu şekilde tanımlanıyor:

Eller mahkûmun arkasında birbirine kabloyla sıkıca bağlanmış, ardından kablo, ayakların havada sallanması için iki metre yüksekliği olan bir ağaçta bulunan kanca-ya takılarak beden yukarıya çekilir. Bedenin tüm ağırlığı arkadaki dirsek noktalarına yüklenir. En az asılı tutma süresi yarım saattir. Orada üç saat asılı tutma çok yaygındı. Bu ceza haftada en az iki kere tekrarlanırdı.

Sullivan, Bush rejimi tarafından onaylanan işkence teknikleri tartışmasını şöyle bitirir:

Hiç şüphesiz, Bush yönetimini Hitler olmakla suçladığımı söyleyen eleştiriler olacaktır. Suçlamıyorum. 1937 Almanyası'ndaki politik sistemle, 2007 yılının Amerika'sı'ndaki politik sistem arasında benzerlik yok. Benim söylediğim basit bir deneysel olgu: Başkan'ın onayladığı bu sorgulama teknikleri yeni değil. Pek çoğu geçmişte kullanıldı. Başkanın kullandığı, işkenceyi, işkence değilmiş gibi gösteren "geliştirilmiş sorgulama teknikleri" tabiri ilk olarak Naziler tarafından kullanılmıştır. Teknikler birbirinden ayırt edilemez. Bu yöntemler 1948 yılının savaş suçları mahkemesinde anlaşılmıştır. Bu suçların cezası ölümdür.

İMPARATORLUĞUN SORUNU

Güney Baptist İlahiyat Fakültesi Başkanı ve Hristiyan radyodaki Albert Mohler Programı'nın sunucusu Albert Mohler: "Bir Hristiyan olarak söylemeliyim ki, insanları esir eden ve onların Efendi İsa Mesih'e inanmalarını engelleyen herhangi bir inanç sistemi, herhangi bir dünya görüşü; Zen Budizm veya Hinduizm veya diyalektik materyalizm ve bu anlamda Marksizm olsun, evet tüm bunlar şeytani gücün ispatıdır." AlterNet'ten alınmıştır, 28 Aralık, 2006, <http://www.alternet.org/mediaculture/45983/>

İkinci bölümde üzerinde kısaca durduğumuz gibi Peter Hudis (2003), günümüzdeki emperyalizmi geçmiştekilerden ayıran özelliklerin altını çizmiştir. Birincisi ABD'nin, 19. yüzyıl sonu, 20. yüzyıl başlarındaki emperyalist sömürgeciliğin klasik aşamasında olduğunun aksine, dünyanın kalanında doğrudan bir bölgesel kontrol arayışında olmamasıdır. II. Dünya savaşından sonra ABD yerel işbirlikçiler ve ekonomik baskılar yoluyla doğrudan olmayan tahakküm yöntemlerine yöneldi. Eski emperyalizm biçimleri kâr oranlarındaki düşüşü, deniz aşırı sömürgelerde aşırı kârlar elde ederek kapatmaya çalışırken, kâr oranlarında düşüşe karşı yapılan şey şimdi, emperyalist genişleme için sermaye arayışıdır. Hudis devam eder: eskiden emperyalist genişlemenin temel amacı, sermayenin dışa aktarımı iken, şimdi kapitalist üretim hâkim sermayeyi, yabancı ulusal sermayeyi içermeye veya ona boyun eğmeye zorlar. Örneğin ABD, bir zamanlar dünyanın en büyük sermaye ihraç eden ülkesi iken, Vietnam Savaşından sonra kredi veren ülke konumundan borç alan ülke konumuna geçmiş, onun fazla sermayeyi ithal etmesi (çoğunlukla Avrupa ve Asya'dan) dünya ekonomisinin tanımlayıcı bir

özelliği olmuştur. Yabancı şirketler ABD'de yatırım yapmayı sürdürürler, çünkü burada ücretler düşük, sağlık kesintileri az, üretkenliği artırma (işe alım düşerken üretkenlik yükselir-ekonominin işsizlikle kurtarılması) olgusu içinde işçiler işten kolayca çıkarılabilmektedir. Savaşın kalıcı hale gelmesini isteyen askerileştirilmiş Amerikan ekonomisi, yabancı sermayenin ilgisini çeker, çünkü iddia şudur: dünyayı askeri olarak yöneten, yatırım için en iyi istikrarı sunar.

Emperyalizmdeki değişiklikler ve riskler, genellikle Amerikan imparatorluğu olarak adlandırılan genişlemenin (veya muhtemel bir düşüşün) sorgulanmasına neden olmuştur. Peter Hudis, Lenin'in sadece özel sermaye değil, devlet sermayesi fikrinden kaynaklanan emperyalizm bakışını genişletirken, yeni dönem emperyalizminin kopma noktasında olduğunu öne sürmektedir. Hudis'in tam tersine James Petras, ABD'nin emperyal hâkimiyetinin şimdi veya yakın zamanda yıkılma tehlikesi içinde olmadığına inanır. Petras'a göre ABD ekonomisindeki iki özellik bir arada bulunduğu için aç gözlü ziyafetin bitmesi çok uzun süre alacaktır. Hem yerel hem de uluslararası ekonomiye kökleşmiş olan Amerikan İmparatorluğu (yerel ekonomisi dar boğaza girse de) uluslararası düzeyde esneklik ve direnç gösterir. Aslında iki ekonomi karşılıklı olarak birbirini besler, çünkü "Asya ve Latin Amerika'nın yeni sömürge ve yarı sömürge ülkelerinde yerleşen Çok Uluslu Şirketler (ÇUŞ) yüksek kazançlar sağlayarak imparatorluk kurumlarını güçlendirir ve zayıflayan yerel ekonominin bütçe finansmanını ve harcamalarını destekler" (Petras, 2003, s. 10). Petras'a göre Amerika'da üslenen ÇUŞ'lar, imparatorluk yapısının gücünü temsil eder. Petrol ve gaz gibi kazançlı sektörlerle sahip olan veya yöneten Amerika'da üslenmiş ÇUŞ'lar, 500 büyük şirketin neredeyse yarısını temsil ederken, onun hizmetkârı Avrupa ve azimli rakip Japonya çok geride kalırlar (Petras, 2003, s. 3-4). Bu tezdeki anahtar görüş şudur: "Ekonomik kurumları dünya ekonomisinde önemli bir rol üstlenmeyen bir

devlet küresel hâkimiyeti elde edemez" (Petras, 2003, s. 4). Kazanç artırımı ve Avrupa ve Japonya gibi rakipler üzerinde kontrol sağlama uğraşı içerisindeki Amerikan ÇUŞ'ları küresel dünya düzeni içerisinde yükselme aşamasındadırlar. Petras, kâr paylaşımını arttırması ve askeri güç uygulamalarının ABD'yi hâkim bir imparatorluk yaptığını söylemektedir.

Dünya refahının önemli bir kısmını kolayca yastık altına koyan ABD, utanmadan, "en güçlü ve sınırlı süper güç" olduğuna işaret ederek kaç yaşamın "sivil kayıp" olarak geride bırakılabileceğine karar verebilmektedir (Petras, 2003). Fakat askeri ve ekonomik imparatorluk inşacıları arasındaki ilişki istikrarlı değildir. Bush rejiminin eski Savunma Bakanı Donald Rumsfeld, askeri araçları kullanarak yalnızca ekonomik fetihler amaçlayanlarla, kendilerini askeri profesyoneller olarak görenlerin arasındaki gerilimi kızıştırmıştı. Petras (2003) bu olguyu şöyle tanımlar:

Rumsfeld'in, dünyanın askeri olarak fethedilmesi stratejisini (Nazi Almanyası'nı fazlasıyla andıran bir strateji) formüle eden ve uygulamaya koyan en önemli figür olduğu konusunda hiçbir kuşku yoktur. Rumsfeld'in iktidarı emperyal elitin elinde toplaması ve profesyonellere karşı düşmanlığı General Schoomaker'ı aday göstermesinde ifadesini bulur. General Schoomaker "Delta" Özel Kuvvetleri'nin eski komutanıydı ve yüksek rütbeli subaylar tarafından Fort Bragg'daki Delta karargâhının "öldürmek için eğitilmiş psikopatlarla" dolu olduğu bana söylenmişti. Açıkça eski Delta generali seçilmişti, çünkü ideolojik ve davranışsal profili Rumsfeld'in kendi Nazi eğilimlerine uygun geliyordu. (s. 15)

Profesyonel askeri "entelijans", askeri uzmanlıkları yeterli değil denerek ideolojik demagogların gizli hedefi olurken, imparatorluk müteahhitlerinin hızı yavaşlamamıştı. İmparatorluk müteahhitlerinin ekonomik çıkarlarını bu işi yapmaya gönüllü askeri hizip sayesinde arttırabileceği ve koruyabileceği gerçeği, bu

araç kullanılarak elde edilecek muazzam kârlar düşünüldüğünde, ödenecek küçük bir bedeldir. Bu askeri araç sayesinde elde edilecek şey, henüz kullanıma açık olmayan piyasaların kontrolüdür. İmparatorluğun genişlemesinin anahtarı kendisini misafir eden ev sahibini “silahsızlandırmaya” ve “imparatorluğun ekonomik inşasına” katılmaya zorlamaya gücü yetebilen üstün askeri araçtır (Petras 2003, s.6). Bütün bunlar Petras’ı şu noktaya götürür: “‘gereğinden çok büyümüş’ bir imparatorluk fikri tarihsel bir spekülasyonun parçasıdır... İmparatorluk inşasının kazançları denizaşırı ve yerel büyük şirket elitlerine giderken, maliyet ABD vergi mükellefleri ve savaşa asker sağlayan az gelirli aileler tarafından ödenir” (2003, s.7). ABD ekonomisi düşerken, şu ana kadar halk, bütçe açığıyla ilgili yaptırımlara, Irak’tan dönen binlerce cesede veya devletin yeterince eğitim ve sağlık hizmeti sunmamasına karşı sesini yükseltmedi. Scheer’in (2003) söylediği gibi, “pek çok Amerikalı, (tanrı adına yemin ettiği, daha azı için değil) ofisinden günlük olarak verdiği insanı dehşete düşüren adaletsiz emirlerle “saçma” bir sorumsuzluk örneği gösteren bu Başkana inandığı için bağımsız vatandaşlık geleneğine ihanet etmektedir” (s. B11).

Şu anda ABD vatandaşlarının önemli bir çoğunluğu muzaffer olan “imparator şıklığı”ndan hoşlanmakta, kendilerini, Saddam’ın kitle imha silahları bulunmasa bile Saddam düşmanlarının toplu mezarlarının bulunduğu fikriyle avutmaktadır. Bu, Bush yönetimi ve onun şahinleri etrafında örgütlenmiş bütün dalavereyi sorgulamaktan vazgeçme anlamına gelmekte ve Bush’un şimdilerde sakız gibi çiğnediği önleyici savaş gibi faşist sözlüğe riayet etmeyi beraberinde getirmektedir. Savaşı Saddam’ın toplu mezarlarını öne sürerek haklı çıkaranlar, Bush’un ikiye bölünmüş savaşa girme nedenini unutmaya çok çabuk meylediyorlar ve amaç aracı haklı çıkarır düşüncesini destekliyorlar. Savaşı insancıl sebeplerle destekleyen bu insanlar Saddam kurbanlarının çoğunun 1991 yılının ardından gelen misilleme süreci-

nin sonucu olduğunun farkındalar mı? 1991 yılında Baba Bush Iraklılar'ı Saddam'a karşı başkaldırmaya çağırması ve ardından onları yüzüstü bırakarak ölüme mahkûm etmişti.

Bizim kapitalizmin askeri endüstriyel alanı dışında başka bir dünyaya inanmamız Don Kişotvari görülebilir. Biz, sosyalist bir gelecek arzusunun gerçekleşmesinin karşıt görüşlü polemikçiler tarafından devrim için söylenen içi boş zafer şarkılarından daha fazlasını gerektirdiğine inanıyoruz; örneğin, fazla sermaye birikiminin ve aşırı üretimin kapitalizmin sonu gelmez savaşlarının ve çevresel yıkımın sebebi olduğunu söylediğimizde bu, inandırıcı (ve gerekli) bir duruştur. Marksistler kapitalizmin bütün utanç verici mantığını ortaya serdiler, biz de bu argümanları barış ve refah dolu bir gelecek için yürüttüğümüz mücadelenin temelini yerleştirebiliriz. George Katsiaficas (2003), asıl "şer odakları"nın Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ), Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu (IMF) olduğunu söylerken haklıdır. Onların politikaları ve uygulamaları dünya sisteminde çevrede bulunan ülkeler için daha fazla yoksulluk anlamına gelir. "Kuzey'in politik demokrasideki artışın Güney'deki karşılığı daha şiddetli sömürüdür" (Katsiaficas, 2003, s. 348).

TANRININ DOBERMAN KÖPEKLERİ

Rod Parsley, Columbus'ta Eyalet Sarayı'nın merdivenlerinden kendi taşra grubunu, Ohio Reformasyonu'nu topladığını söylemek için tırmandığında, kameralar çalışıyordu. Otobüslerle taşınmış kalabalık, Cumhuriyetçi aday Ken Blackwell, rapçiler ve dans topluluğu karşısında Parsley mikrofonu kaptı ve silahlıları göreve çağıran bir sesle haykırdı.

“Ruhül Kudüs işgali başladı! Mevzilerinize geçin, silahlarınızı hazırlayın; emniyeti açın ve cephaneyi sürün. Reformasyon başlasın!”

... para için yalvarma, Parsley'in başlıca hizmetlerinden biridir, insanlar elleri açık ayakta durarak dilencilik yapmaya zorlanırlar. Parsley, kilise üyelerini ve kendi televizyon programının izleyicilerini, Tanrı'nın onları 30, 60 veya 100 kere koruyacağı beklentisiyle, bağış yapmaları (ya da tohum ekmeleri) için sürekli teşvik eder.

Parsley şunları yazmıştır: “refah elde etmek için iktidar, Tanrı'nın sözleşme altındaki hediyelerinden biridir” ve James 5:3, 7 söz verir, “son günlerde [Hıristiyanlar'a doğru] büyük bir refah transferi olacaktır.”

Parsley, hakikatin kazancının “epey çok” olduğunun bir kanıtı olarak yaşamaktadır. Gazete haberleri ve mülkiyet kayıtlarına göre 2100 metrekarelik evi, San Diego'da tatil evi, her biri 60.000\$ değerinde iki arabası olduğunu gösteriyor. Konuşmacı olarak yüksek beklentileri olan Parsley her yere özel jetiyle seyahat eder; Columbus'taki evine 2 saat mesafede olan küçük Botkins kasabasına bile.

--Nate Anderson (Kasım, 2006).

Vatansever Rahiplerle Tanışalım. Christianity Today Magazine.
<http://www.christianitytoday.com/ct/2006/november/21.46.html>
adresinden alınmıştır.

Callinicos'tan (2003) ödünç alarak söyleyelim, sivil topluma dair politikalar üreten ama piyasa kapitalizminin insanlığın tüm

ihtiyaçlarını karşılayacak en iyi çözüm olduğunu ileri süren düşünceleri onaylayan burjuva antikapitalizmini reddediyoruz. Üreticiler ve tüketiciler arasında mikro ilişkiler yoluyla ekonomik öz yeterliliği savunan yerelci antikapitalizmi de reddediyoruz, çünkü bu sadece piyasa verimliliğine zemin hazırlar. Reformist antikapitalizmin de çözümü problemlidir; ulus-devlet düzeyinde denetlenen bir kapitalizm önerir. Kapitalist sistemin en berbat etkileri, küresel şirketleri ehlileştirerek ya da CEO'ları sosyal olarak daha bilinçli yaparak giderilemez. Otonomcu antikapitalizmin merkezsizleştirilmiş ağırları radikal demokrasinin bir örneğidir ve burada merkezsizleşme ve yersizyurtsuzlaşmış (deterritorialized) halk yığını, klasik Marksizm'in devlet karşıtı proletaryasının yerini almıştır. Biz sekter olmayan ve işçi sınıfını sosyal dönüşümün en önemli aktörü olarak gören sosyalist bir antikapitalizmi tercih ediyoruz (Callinicos, 2003). Herkesin refah ve mutluluk içinde yaşamak için ihtiyaç duyduğu kaynaklara eşit derecede ulaşma hakkının olduğu bir dünyaya götürecek, çok ırklı, cinsiyet eşitliği olan, anti-emperyalist bir yöntemi benimsemiş durumdayız. Bu haklar ihtiyaçlara göre verilir, üretime katılıma göre değil (Callinicos, 2003). Burada işçi sınıfının acil ihtiyaçlarından bahsetmiyoruz; bu ihtiyaçlar sermayeyle "sosyal ortaklık" içerisinde karşılanabilir. Bahsettiğimiz ihtiyaçlar yoksul ve mahkûm bırakılmış işçilerin küresel topluluğunun ihtiyaçlarıdır.

Adil dağıtım (bu var olan küresel koşullar içerisinde maddi kaynakları eşitlemeye çalışmaktır) yoluyla sosyal dönüşüm arayışları genellikle ezilenleri teselli etmek biçiminde çalışır, onları kapitalist dünyaya başkaldırmaya yöneltmek biçiminde değil. Bu, kapitalizmin daha insani biçimlerini yaratmaya çalışan geçici bir rahatlama arayışıdır. Yabancılaşmış işçileri, kapitalizm altındaki esaretlerini ve acılarını rahatlatmayı deneyen bir sakinleştirme ve avutma biçimidir. Özellikle ayrıcalıklı sınıf arasında sosyal adalet için savaşımların ezilenlerle kurduğu asalak iliş-

kiyi rasyonelleştirir ve ama özünü değiştirmez, çünkü ayrıcalıklarından mahrum kalmamak için kapitalizmle olan bağlarını koparamazlar. Sosyal adalet söylemi, iktidara yapışıp ekonomik güvence içindeyken, aynı zamanda, ilerici görünmelerini, sömürü ve mülkiyet ilişkilerini dönüştürmeden ve kökünden sökmeden kapitalizmle ilgili hoşnutsuzluklarını söyleyebilmelerini sağlar. Onların asalaklığı bu ilişkilerin içine rahatsız edici şekilde yerleşmiştir ve bu ilişkilerin üzerine inşa edilen yapı, mülksüzlüğün karşısındadır. Genellikle sosyal adalet gündemleri ezilen sınıflardan daha çok ayrıcalıklı tabaka için bir şeyler söylerler; bunun sebebi ezilenleri sarmalayan çok sayıda çelişki göstermeleri ve yapılması gerekenin onların bu çelişkilerden duydukları acıları azaltmak olduğunu düşünmeleridir. Başka bir deyişle, sosyal adalet çabası, ayrıcalıklı sınıfın kitlelerin acı çekmesi üzerine kurulu bir sistem içerisindeki suç ortaklığından ötürü duyduğu psikolojik acıyı hafifletme çabasıdır. Kitlelerin acısı yalnızca sermayenin kördüğümünün kopartılarak sosyalist alternatife doğru hareket ederek son bulacaktır.

ABD'de savaş karşıtı hareketin parçası olan çoğumuz için Irak işgali öncesi Bush yönetimini protesto etmek, dünya çapında inşa edilen Bush cuntasına karşı güç kazanmak anlamına geliyordu. Fakat işgal başladıktan kısa bir süre sonra savaş karşıtı hareket sendeledi, çünkü pek çok protestocu Amerikan birliklerinin kendisi savaş sahnesindeyken eylemlerini sürdürmeye hazır değildi. Tünelin sonunda Amerikan solu için görünen ışık, oğul Bush'un yaktığı bir alev makinesiydi ve yeni devrimci gündeğümü hayallerini yakıp kül ediyordu. Hristiyan inancına duyduğu güçlü bağlarla birlikte Bush, vicdanını Tanrının İncili'nin üzerine çıkardı; Tanrının gazabı, kendisini ona adayan Bush ve onun işgal ordusunun yanında. Bush, kullanılmış uranyum kovanlarını, "Kralların Tanrısal haklarına" ve ABD'nin yazılmış olan doktrinine (Amerikan dış politikasının yayımlanmış doktrini/ç.n.) sarıp sarmalayıp, futbolcu hüneriyle savaş sahnesine

gönderdi. Amerikan kitle imha silahları kas ve kemikleri çok çabaca harcamadan bulup, organları patlatıp, derilerini yakıp kül ederken, Bush yakın zamanda öldürdüğü birkaç yüz bin suçsuz Iraklı sivil kadar ses çıkararak uyuyor ve sınırsız sayıda öksüz ve yetimin yalvarmalarını duymazlıktan geliyordu. Bush, Amerika'yı Hristiyan ve Kurucu Babaların ideallerinden uzaklaştırmış olan "seküler cihatçıları", "putperest solculardan" temizlemeyi amaç edinen sağcı dinci peygamberlerin ayak izlerini takip ediyordu. "Cehennemden gelen bu liberal ordu", Hristiyan gladyatörler ve inançlı savaşçılar biçimini alan "erdemlin ordusu" tarafından yenilmeliydi ve Hristiyan değerler kamu alanına taşınmalıydı. Bush, Ohio Ahlakî Berraklık Merkezi gibi amacı Amerikan bayrağını hakaret edilmekten korumak ve tutucu federal değerleri savunmak olan organizasyonları desteklemektedir.

Günlük rutin üç millik yürüyüşünden ve yatmadan önce ettiği duadan sonra Teksas'ın eski valisi (kendisi Amerikan tarihinde en çok idam cezasını yürürlüğe koyan kişidir) efendisini dış politika konusunda yardıma çağırarak vicdanını hafifletti. Zihni iktidar analizleriyle engellenmemiş olan Bush, Irak'ı işgal etmek kararını tereddütsüz verdi, "çünkü o inanıyordu, dürüst bir şekilde inanıyordu, Tanrı onun kulağına doğru eğilmiş ve ne yapması gerektiğini söylemişti" (Floyd, 2003, s. 4). İsrail gazetesi *Haaretz*, Filistin Başbakanı Mahmud Abbas ve Hamas ve diğer grupların arasında yürütülen müzakerelerin metinlerini yayınladı. Bu metinlerde Abbas, Ariel Sharon ve oğul Bush'la yaptığı zirveyi anlatıyordu. Zirve sırasında Bush, Abbas'a şöyle söylemişti: "Tanrı bana el Kaide'ye vurmamı söyledi ve ben de vurdum. Ardından Saddam'a vurmamı söyledi ve yaptım ve şimdi Ortadoğu'daki problemi çözmeye azimliyim. Eğer bana yardım edersen harekete geçeceğim, eğer etmezsen seçimler geliyor ve ben seçimlere odaklanacağım" (Regular, 2003, s. 1).

Pennsylvannia'daki Lancaster ilini ziyaretinde Eski Düzenci Amish'lerle bir araya gelen Başkan Bush, Kasım ayındaki seçim-

lerde oy verip vermeyeceklerini sordu. Anlatılanlara göre, Amish cevap olarak kilisenin bütün üyelerinin oy vermeyeceğini ancak kendisine dua edeceklerini söyleyince Bush'un gözleri yaşardı. Brubaker (2004) Bush'un tepkilerini şu şekilde açıklıyor: "Cevap verdiğinde Bush'un gözleri yaşardı. Başkanın onların dualarına ihtiyacı olduğunu söyledi. Ayrıca, Tanrıya olan güçlü bir inanç sayesinde işini yapabileceğini ekledi... Görüşmenin sonunda Bush'un gruba şunları söylediği anlatılıyor: 'Tanrının benim aracılığımla konuştuğuna inanıyorum. Böyle olmasaydı işimi yapamazdım.'"

Yüzde 55'lik Amerikan desteğiyle oğul Bush yeniden doğdu. Onun evanjelik Hristiyan bakışı İncil'in mutlak hakikati ve İsa'nın kurtarıcı gücünü birleştirdi. Gazeteci Bob Woodward'ın Irak'ı işgal ettiğinden ötürü pişmanlık duyup duymadığı sorusunu Bush sert bir şekilde yanıtladı: "Herhangi bir pişmanlık duymuyorum" (alıntılayan Steinberg, 2004). Jonathan Steinberg'e (2004) göre "Başkan açısından onun politikasından şüphe duymak, Tanrının sözlerinden şüphe duymakla eş değerdirdi." 2000 yılında Bush'u seçen yüzde 55, ahlâki reformları en yüksek politik öncelik olarak gördü. ABD nüfusunun yüzde 30'unu oluşturan evanjeliklerin çoğu 2004 yılında Bush'a oy verdi, çünkü bu seçim onlar için "Amerikan yaşamında iyiyle kötünün nihai savaşını temsil ediyordu" (Steinberg, 2004). Oklahoma'nın Cumhuriyetçi temsilcisi Tom Cole'un (kendisi George Bush'a karşı oy vereceklerin Usame bin Laden ve Adolf Hitler'i destekleyeceğini söyleyen kişidir) düşüncesi evanjelik olmayanlara gülünç gelebilir, fakat bilhassa oğul Bush'un 2002 yılında Irak, İran ve Kuzey Kore'yi "şer odakları" olarak ilan ettiği ve kutsal savaşçının demir yumruğuyla alt edileceğini söylediği mesajı ışığında değerlendirildiğinde çok da kafa karıştırıcı değildir. Adresi gösterdikten sonra Bush, Daytona Beach'teki dinleyicilere şöyle seslendi: "Büyük bir fırsata sahibiz... Şeytanın işi olarak, Amerika'da çılgınca şeyler oluyor. İnsanlar geçmişin 'sana iyi ge-

liyorsa, yap' diyen kültürüne meydan okumaya başladılar. Bu büyük ülke, kültürünü değiştirme şansına sahip" (alıntıl原因 Steinberg, 2004). Fakat Bush ne tür bir kültürü övmektedir? İnsanların açıkça yakın bir tehdit göstermeyen yabancı ülkeleri tereddütsüz işgal ettiği bir kültür ya da "şeytanlık yapanlara" karşı uygulanan şiddetin asla eleştirilmediği bir kültür.

Pek çok evanjelik grup arasında yaygın olan temel ruhani mantık, Irak'taki işgal güçleriyle yapılan savaşın Tanrıları adına sürdürülen bir savaş olduğu şeklindedir. Sage Stossel (2004) yazıyor; Paskalya'dan önceki Pazar günü (Palm Sunday) ABD'nin Irak hedefine doğru yapacağı planlanmış saldırıdan önce, "askeri bir rahip takdis ederken [birliklere] bu günün Paskalya'dan önceki Pazar olduğunu hatırlattı ve yapılması gereken görevin 'ruhani bir savaş' ve denizcilerin kendilerinin de 'merhametin araçları' olduğunu söyledi." Elbette bazı askerlerin kafaları "merhamet dağıtma" rolüyle oğul Bush'un "şeytanlık yapanlar" olarak damgaladıklarını öldürmek arasında karışmıştır. Irak, Necel devriyesi, 2. Zırhlı Süvari Alayı'ndan Joshua Dubois yakın zamanda itiraf ediyor: "öldürme hakkında ne hissetmem gerektiği konusunda kafam karışık... Birini ilk kez silahla öldürdüğümde, o ana kadar hissettiğim en neşeli duyguyu yaşadım... Her zaman öldürme hakkında konuşuyoruz... Asla bu şekilde konuşmadım. Bununla gurur duymuyorum, bu öyle bir şey ki, durduramıyorum. Eve döndüğümde neye benzeyeceğim konusunda endişeliyim" (Duhigg, 2004, s. A1). Albay Brandon Payne öldürme hakkında benzer endişeleri dile getiriyor: "Ben Hristiyanım. Yok edebildiğim kadar düşmanı yok ederek askerlerimin hayatlarını koruyorum diye düşünüyorum. Fakat günün sonunda, Tanrıya dua ediyorum. Ruhum hakkında endişe ediyorum" (Duhigg, 2004 s. A11). Eğer Başkan Bush'a inanacaksak, o benzer bir şüpheyi paylaşmıyor; ama o asla soğukkanlılıkla bir başkasını öldürmek zorunda kalmadı; Vietnam'a asker olarak yazılmaktan başarılı bir şekilde kaçtı. Veya belki de Bush'un Hı-

ristiyanlığa olan inancı daha fazladır. Hiç şüphesiz Bush, "şeytanlık yapanları" tereddütsüz yok eden askerlerin en onurlusudur. Duhigg (2004) aktarıyor:

30 yaşındaki Kıdemli Başçavuş William Deaton, "Iraklıları öldürmekten hoşlanıyorum" diyor; bir gece önce bir düşman savaşıyı öldürmüştü. Deaton, Irak'ta yakın bir arkadaşını kaybetmişti. "Oraya gittiğimde sadece öfke ve nefret hissediyordum. Bunu her zaman içimde taşıyor gibiyim. Bunun hakkında konuştuk. Hepimiz aynı şeyleri hissediyoruz." 25 yaşındaki Çavuş Cleveland T. Rogers, önce kendi eylemleri üzerine konuşmaktan kaçınıyor ama sonra konuşuyor, "İki gün önce Iraklı bir adam çok kötü vuruldu, bir saat içinde ölecekti, ama hâlâ hayattaydı ve birden 'bebeğim, bebeğim' demeye başladı, bana bir çocuğu olduğunu söylüyordu." "Bunu operasyondan sonra bizim çocuklara söyledim. Canımı sıkmadı. Canımı sıkamazdı. Eğer tam tersi olsaydı, eminim, onun da canını sıkamazdı." (s. A11)

Bush yönetimine yönelik eleştiriler değerlendirildiğinde, Küçük Bush'un çok kolay eleştirildiği söylenir. Onun yönetimi, Demokrat veya Cumhuriyetçi olsun Amerika'nın yönetici elitlerinin politikalarına, ideolojilerine ve sosyal ilişkilerine bağlı olarak ciddi meselelerle ilgili büyük kararlar vermiştir. Elbette bu gözlem doğrudur. Ancak şu da doğrudur: Bütün o "Cadılar Bayramı için hazırlanmış balkabağı sırtışıyla" (Wolcott 2004, 23), ülkenin ruhunu yansıtır, takındığı tavır, ülkenin kendi ulusal karakter projesinin somutlaşmış halidir, ülkenin ruhuna giden bir penceredir. Kısaca Başkan E. L. Doctorow'un (2004) ifadesiyle "işlenmeye hazır ulusal ruhumuzun demircisidir." Doctorow şöyle yazar:

Sahip olduğumuz başkan, sahip olduğumuz ülkedir. Her başkanla birlikte ülke ruhani olarak kalıba girer. O

işlenmeye hazır ulusal ruhumuzun demircisidir. O sadece kanunların değil, kanunsuzluğun da hayatımızı yönettiğini söyler ve bizleri yardıma çağırır. Görevlendirdiği insanlar onun imge dünyasının oyuncularıdır. Oyuna girerken ve bizi oyuna sokarken yaşanan rahatsızlık, onun tipik rahatsızlığıdır. Sonuçta medya onun karakterini bizim ahlâki hava durumu raporuna dönüştürür. O bizim göğümüzün yüzüdür ve hava koşullarının yerine geçer.

Biz, Başkan Bush'un karakteri ve mizacında birini seçtiğimizde ve ülke, kendini ve ulusal güvenilirliğini dünyanın geri kalanı karşısında risk altına aldığı anda, bu düşünceler bize ne ifade eder? Bu bize, Amerikalılar'ın dar görüşlü bir grup olduğu, kendisiyle akraba olduklarını hissettikleri birinin halkçı belagatinin (ne yazık ki sahte) tuzağına kolayca yakalanabileceğini söylemektedir. Muhafazakâr politikacıların sergilediği herhangi-bir-yabancı-ın-bu-ülke-ile-ilgili-ne-düşündüğüyle-ilgilenmiyorum ruh haline ve söylemine bayılıyorlar ve konu dış politikaya geldiğinde tek-başına-git felsefesine de karşı değiller. Fakat bu başkanda pek çoğumuzu canımızdan bezdiren şeylere ne demeli? Teksaslı'yı çok güzel oynaması mı, pek çok insanın hoşlanmadığı kendi kendisinin parodisini yapması mı, aldatma sanatında gösterdiği hüner ve rahatlık mı, İngilizceyi düzgün konuşmamasıyla eğlenmek istememiz mi yoksa huysuz sırtışı mı? Belki de hiçbirisi. O ne kadar aksini iddia etse de, biz bunun daha çok içi boş samimiyeti, empati ve şefkat duygularından yoksunluğuyla ilgili olduğunu düşünüyoruz. E. L. Doctorow (2004) yazısında Bush'un bu yönünü çok iyi yakalamış:

O duyguları olmayan, hissetmeyen bir başkan. Ölenlerin aileleri için bir şey hissetmiyor, yoksulluk içinde yaşayan 35 milyon kişi için bir şey hissetmiyor, sağlık sigortasını karşılayamayan yüzde 40 için bir şey hissetmiyor, akciğerleri siyah olmuş madenciler için veya fa-

turalarını ödeyebilmek için yarım saat fazla çalışmaktan mahrum bırakılan çalışanlar için –bu ülkedeki pek çok insan için çilgınca bir şey, bu başkan hiçbir şey hissetmiyor. Fakat o duygularını gizliyor. Bütün dürüstlüğüyle yüzde 1'in vergi yükünü geriye kalan bizler adına hafiflettiğini söylüyor, soluduğumuz havayı ekonomimiz adına kirletiyor, kömür madenlerindeki havanın kalitesini madencilerin işlerini korumak için azaltıyor ve işçileri fazla mesai ücretlerinden mahrum ediyor, çünkü ancak bu şekilde onları profesyonel sınıf içerisine yükselterek onurlandırabilir. Tanrıya, bayrağa ve demokrasiye huşu içinde yalanlar düzerken o ve partisi, demokrasi-mizi ve hayatı boğuyor.

Birinci Körfez savaşından sonra, geriye çekilirken Amerikan kuvvetleri tarafından öldürülmüş (“ağıldaki koyunları öldürmeye” benzetilir) on binlerce Iraklı askerden (ve sivilden) oluşan Ölüm Otobanı'nın manzarası (Mutlaa, Kuveyt, Basra ve Irak yolu üzerinde meydana gelen yıkım), Küçük Bush'un çevresindeki uzlaşmaz yeni muhafazakâr (neocon) hareketin hoşlanması için yeterli değildi. Aynı şekilde Irak'a Amerika'nın öncülüğünde uygulanan ambargonun 10 yıl içinde yarım milyon Iraklı çocuğu öldürmesi (katil ruhlu manyak Saddam'ın işlediği herhangi bir suçtan daha büyük bir şiddet eylemi) yeterliydi. Fakat Irak, şimdi ABD'nin ellerinde. Bush ve Bush'un savaş çıkırtkanı danışmanları (Rice, Cheney -onlar için politik uzlaşma Anti-Amerikancılıkla eşdeğer) kutsal savaşı daha şeytan Müslüman devletlere yaymak için El Kaide terörünü kullanmanın ve askeri gücün çekilmesinden (en azından Amerikan ruhuna yapılacak bir sonraki terör saldırısına kadar) sonra Amerikan çıkarlarını garanti altına almak üzere Orta Doğu haritasını yeniden çizmenin yollarını aramaktadırlar. 1973 yılında Henry Kissinger (daha sonra Nixon'un ulusal güvenlik danışmanı) askerleri dış politikada “kullanılacak dilsiz, aptal hayvanlar” olarak nitelediğinde ABD, askeri endüstriyel yapısında hâlâ geçerli olan tutumu yansıtmış-

tı. 11 Eylül 2002 terörist saldırılarından sonra ABD’de hayatın en kaygılandırıcı yönlerinden biri, Bush’un Tanrının Vekili olduğu düşüncesinde şekillenen din uzmanlığıdır.

Pek çok Amerikan vatandaşının gözünde bu düşünce oğul Bush’a sadece ulusun “dilsiz, aptal hayvanları”nı savaşa yollayan ahlaki otoriteyi kazandırmakla kalmaz, aynı zamanda uygarlık düşmanı şeytanların, dünyanın en korkutucu askeri makinesi tarafından toplu mezarlara gönderilmesini sağlar. Şeytanların ve kurtarıcılarının evreninin hayal dünyasında yaşayan Bush, Tanrının tercih ettiği sosyal yapının kapitalizm olduğuna insanları inandırmada kaygılandırıcı ölçüde başarılıdır.

Yabancı ülkelere açılan savaş “işçi sınıfının işçi sınıfına karşı, zenginler için” (Wypijewski, 2004, s. 291) savaştığı anlamına gelirse, o zaman Tanrının kapitalist milisleri için kazan-kazan durumu oluşur. Hepsinden öte, Tanrıya bağlılık, zengin olmanın en güvenilir yoludur; evanjeliklerin mega kiliseleri “zenginlik vaazlarında” bunu gürültülü bir şekilde gösterir. Jonathan Steinberg’in (2004) yorumu da bu yöndedir: “Bush’un 2003 yılındaki Ulusa Seslenişinde (State of the Union) söylediği gibi, Amerika’da yoksulluk hâlâ varlığını sürdürüyor, çünkü yoksul kişi civardaki gerçek Hristiyan hayırseveri bulamıyor. Böylece Bush’un ‘merhametli muhafazakârlığı’ yerel kiliselerin ‘inanç temelli girişimlerini’ gerektiriyor, aşamalı vergilendirmeyi değil.” Ve bu görüş yoksulların, Marx’ın deyimiyle emek ordusunu yedekleyen sosyal pislikler olarak; unutulmuş, dışlanmış ve Dickens’in toplum dışına itilmiş karakterlerinin çağdaş örneklerine dönüştüğü günümüzde hızla yaygınlaşmaktadır.

Joe Conason (2003), oğul Bush’un merhametli muhafazakârlığının (muhafazakârlara refah devletinin günahlarına karşı öfkelerini kusabilmeleri olanağı sağlayan süslü bir düşünce) Püritenliğe ve feodalizme benzediğini, geçen yüzyılda geliştirilen Amerikan değerlerine karşıt olduğunu söylemektedir. Conason yoksullar ve güçsüzler için halk desteğinin Bush ve evanjelikler için

"Tanrıyı gücendiren" tasvip edilemez bir şey olduğunu söyler (ancak geçici partizan çıkarları için buna katlanabilirler). Conason, Bush'un evanjelik bakışının "özgürlükçü ekonominin ah-laksızlığıyla dini ortodoksluğu" birleştirerek "kilise ve şirketi modern demokratik devletin üzerinden göklere çıkardığını", "şirketlerin gücünü kısıtlamaya ve ekonomik faaliyetleri düzenlemeye çalışan demokratik girişimleri kınadığını" ve "kendisine zenginlik ve iktidar miras kalarırken en baştan hayatı kolaylaşmış olsa bile bunu, Tanrının seçimi olarak tanımladığını" ekler. (2003, s. 183). Gerçekte Müslümanlar'ın genelde demokrasi ideallerine, Bush ve onun aşırı muhafazakâr bilgelerinden daha çok bağlı oldukları söylenebilir. Conason, Bush'un ruhani guru-su Marvin Olasky'nin Hristiyan Yenideninşacılığına finansal ve ideolojik olarak bağlı olduğunu yazar. Conason, Hristiyan Yenideninşacılığı şöyle tanımlar:

Yenideninşacılar, Amerikan Demokrasisi'ne, Anayasa-devletin ayrılmasına karşıdır. Onların ideal toplumu kendileri gibi Hristiyanlar tarafından Eski Ahit kanunlarına göre yönetilmelidir. Bu kanunlara göre homoseksüelliğin, kürtajın, ateizmin, çocuk suçlarının, zinanın, tanrıya küfretmenin cezası ölümdür. Diğer dinlerin ve Hristiyanlar'ın kendi içindeki farklı yorumların açıkça yasaklanmasını isterler. (2003, s. 181)

Elbette Hristiyanlığın bu biçimi Cumhuriyetçi partiye bütünüyle yarar sağlar. Steinberg'in (2004) söylediği gibi:

Büyük şirketler, kendileri evanjelik olmasalar bile, evanjeliklerin devlete karşı saldırılarından memnundur. Federal İletişim Komisyonu'nun medya birleşmeleriyle ilgili düzenlemeleri gevşetmesinden; Federal Enerji Komisyonu'nun enerji şirketleri üzerindeki baskıyı hafifletmesinden; Çevre Koruma Bürosu'nun hava kirliliği düzenlemelerini değiştirmesinde; İçişleri Bakanlığı'nın ulusal

parklarda tomrukçuluk yapılmasına göz yummasından hoşlanmaktadırlar. Bush kolayca büyük şirketlerden seçim kampanyası için bağış toplama rekorları kırabilmektedir ve bu şirketlerin çok azının CEO'su evanjeliktir.

İSA'NIN GENERALİ

Oğul Bush, İslamı “barış dini” olarak methetip Müslüman din adamlarını Beyaz Saray’da iftar yemeğine davet ettiğinde ve bazı evanjelik Hristiyan din adamlarının adet edindiği gibi İslam’ı tehlikeli bir inançmış gibi damgalamaya karşı çıktığında her zamanki yolundan çıkmış olmaktadır. Pentagon, Usame Bin Ladin ve diğer büyük tehditleri takip edip yakalama ve etkisizleştirme işini, terörle savaşı “Judeo Hristiyanlık değerlerle Şeytan arasında bir savaş” olarak niteleyen bir generale vermiştir (Cooper, 2003). *Los Angeles Times* gazetesinden Richard T. Cooper’a göre, istihbarattan sorumlu savunma bakanlığı alt sekreteri yapılan Korgeneral William G. “Jerry” Boykin, “Kara Şahin Düştü” ismiyle tarihe not düşülen Somali’deki Müslüman savaş lordlarıyla yapılan çatışma, Kolombiya uyuşturucu baronu Pablo Escobar için başlatılan av, 1980 yılında İran’daki başarısız rehine kurtarma operasyonları gibi gizli operasyonlara katılmış ve bu operasyonları yönetmiş birisidir. Waco’da Başsavcı Janet Reno’ya danışmanlık yapmıştır. Basının titizlikle takip etmekten kaçındığı bir başka gerçek, Boykin’in, “Delta Kuvvetlerinin” başı olarak Bağdat havaalanında “BIF” (Battlefield Interrogation Facility/Cephe Sorgulama Binası) olarak bilinen yüksek derecede gizli hapishanedeki bir işkence olayına karışması ihtimalidir. Bazı yüksek devlet kaynaklarına göre BIF, tüm Irak’taki hapishaneler arasında Cenevre Sözleşmesi’ni ihlal eden en korkunç işkencelerin yapıldığı bir yerdir. Bu binada mahkûmlar yakalandıklarında gözleri bağlanıyor, küçük karanlık hücrelere konuluyor, sürekli ilaç veriliyor, suyun altında tutuluyor veya havasızlıktan ölecek seviyeye gelinceye değin duman veriliyordu. Yüksek Pen-

tagon görevlileri BİF'i ne doğruluyor ne de reddediyor.

Cooper (2003) Boykin'in yeni görevini şöyle tanımlıyor: "Terörist liderlerin hareketlerinin istihbaratını almak ve bunları sahadaki savaş takımlarına aktararak, bu takımların üst seviyedeki terörist liderlere saldırmasını sağlamak." Cooper'a göre, ordunun en gizli bölümü Delta Kuvvetleri'nde 13 yıl görev yapmış savaş gazisi bu eski komutan, "Sözünü sakınmayan evanjelik bir Hristiyan olarak üniformasını giyip, botlarını cilalayıp ılık bir Haziran gününde Oregon'daki bir dini grubun önüne çıktı ve radikal İslamcıların Amerika'dan nefret ettiğini söyledi: 'çünkü biz Hristiyan bir ulusuz, çünkü bizim kurumlarımız ve köklerimiz Judeo Hristiyan... ve düşman olan herifin adı Şeytan'" demiştir. Geçen sene de Boykin'in şunları söylediği aktarılır: "Biz Tanrının ordusundayız, Tanrının evindeyiz ve böyle bir zamanda bu şekilde yükselen Tanrının krallığındayız" (Cooper 2003). Boykin terörizme bulaşan radikal Müslümanlar'ın İslam inancının bir temsilcisi olmadığını kabul eder. Cooper Boykin'in "İslamcı aşırılarla, siyahlara, Katolikler'e, Yahudiler'e ve diğerlerine saldıran Ku Klux Klan giysileri altındaki 'gözü kapalı Hristiyanlar'ın' birbirine benzediğini" söylediğini aktarmıştır.

Askeri işler analisti William M. Arkin (2003), Boykin'in Somali, Mogadişu'daki çarpışma, Amerikan kuvvetlerinin şeytanın varlığına meydan okuduğu bir çarpışma olduğuna inandığını; şeytanın havadaki imgesinin şehir üzerindeki gökyüzünde fotoğraf karesine yakalandığını iddia ettiğini söyler:

2002 Haziranı'nda Jerry Boykin Oklahoma Broken Arrow'daki Birinci Baptist Kilisesi'nin vaiz kürsüsüne çıktı, 1993 yılında Somali Mogadişu'da ordu helikopterinden çekilmiş fotoğrafları tasvir etti. Fotoğraflar 18 Amerika'nın ölümüyle sonuçlanan "Karaşahin Düştü" operasyon felaketinden çok kısa bir süre sonra çekilmişti. Boykin eve gelip fotoğrafları incelediğinde, söylediğine göre şehir üzerinde tuhaf koyu noktalar fark etmiş. Noktayı

ordu tarafından eğitilen bir imge yorumlayıcısına göstermiş. "Fotoğrafınızdaki bir leke değil" demiş yorumlayıcı, "Bu gerçek." Boykin cemaat üyelerine, "Bayanlar ve baylar, bu sizin düşmanınızdır," demiş ve ardından resimleri yansıtmış. "Bu karanlığın prensidir. Bu şeytanı, Tanrı bana düşman olarak gösterdi (Arkin, 2003).

Boykin, Oregon Sandy'deki Good Shepherd Community Kilisesi'nin vaiz kürsüsünden Usame Bin Ladin, Saddam Hüseyin ve Kuzey Kore'nin lideri II. Kim Yung'un fotoğraflarını göstermiş. Bu insanlar neden Amerika'dan nefret ediyor sorusunu sorduktan sonra, çabucak kendi sorusunu yanıtlamış: "Cevap şu, çünkü biz Hristiyan bir ulusuz. Bizden nefret edilir, çünkü biz inanların ulusuyuz" (Arkin, 2003). Boykin kürsüde devam etmiş: "Amerika'nın ruhani düşmanlarıyla ancak İsa adına karşı çıkar-sak başa çıkabiliriz" (Arkin, 2003). Amerikan özel kuvvetleri Tanrının onlara zafer vaat ettiği inancına sahipmiş: "Bayanlar ve baylar, yaptığımız savaşın, bizim ruhani bir savaşımız olduğuna inanmanızı istiyorum. Şeytan bu ülkeyi yıkmak istiyor, bizi bir ulus olarak yıkmak istiyor ve bizi Hristiyan bir ordu olarak yıkmak istiyor" (Arkin, 2003).

Boykin Beyaz Saray'da George Bush'un bulunmasının takdiri ilahi olduğuna inanmaktadır. Ona göre 2000 seçimlerinde "George Bush, ABD'deki seçmenlerin çoğunluğu tarafından seçilmiştir", aksine "Tanrı tarafından görevlendirilmiştir" (Arkin, 2003). Arkin (2003) Boykin'in Florida, Daytona'daki kilise cemaatine anlattığı bir öyküyü hatırlatır. Soyunma odasındaki kendi penisinin rakiplerinkinden daha büyük olduğunu söyleyen futbolcu heyecanıyla, Boykin Hristiyan Tanrısının rakibi Müslüman Savaş Lordundan daha büyük olduğuna inanmaktadır:

"Mogadişu'da Osman Alio diye biri vardı" diye söze başlayan Boykin, onu Muhammed Farah Aidid'in en yetkili komutanı olarak anlatıyor. Boykin'in Delta Kuvvet

Komandoları Atto'nun peşinden gidip, onu saniyeler içinde yakalayıp kaçırmışlar. Boykin anlatıyor: "CNN'e gitmişti, bize gülüyordu ve şöyle diyordu 'Onlar asla beni yakalayamazlar, çünkü Allah beni koruyor. Allah beni koruyacak.' Peki tamam, sonunda ne olduğunu biliyor musunuz?" diye devam etti, "Benim Tanrımın onunkinden büyük olduğunu biliyordum. Benim Tanrımın gerçek bir Tanrı onunkinin ise sadece bir put olduğunu biliyordum." Atto daha sonra yakalandı. Diğer ülkeler "ahlaklarını kaybettiler, değerlerini yitirdiler. Fakat Amerika hâlâ Hristiyan bir ülkedir" (Arkin, 2003).

Bu yorumlar kamuoyuna açıklandınca Boykin sürpriz olmayan bir şekilde özür diledi:

"İslam veya başka bir dinin karşısında değilim." "Bütün dinlerin serbestçe var olmasını destekliyorum." "Benim ifadelerimden kırılanlara özürlerimi gönderiyorum" (Jensen, 2003).

Elbette onun İslam karşıtı olmadığını söylediği özrü tamamen saçma. Robert Jensen'in (2003) yorumlarına bakalım:

Boykin'in İslam karşıtı ve Hristiyanlıktan-başka-herhangi-bir-dinin-karşısında olduğu açıktır, tıpkı İncilin "harfi harfine uygulanmasına (literalist)" inanan pek çok evanjelik Hristiyan gibi. Bu insanlar herkesin istediği herhangi bir dini uygulamakta özgür olduğuna inanırlar, fakat aynı zamanda bu dinlerin kültürlerden başka bir şey olmadığına da inanırlar. Bu Boykin'in Somali'de savaştığı şeyin Müslüman Savaş Lordu olduğunu söylediğinde anlatmaya çalıştığı şeydir, "Biliyorum, benim Tanrım gerçek bir Tanrıydı ve onunki sadece bir puttu."

Jensen devam ediyor:

İdoller yanlış tanrılardır, gerçek değildirler. Böylesi Hristiyanlar'a göre, bazen kendilerini "İncilci Hristi-

yanlar" olarak adlandırırılar, gerçek olan sadece bir din vardır, Hristiyanlık. Bütün diğerleri kültlerdir. General, dinlerin özgürlüğüne inanabilir ve başka bir dinden birisini gücendirdiğinde kendini kötü hissedebilir, ancak hâlâ bütün diğer dinlerin gerçekte sahte olduğunu düşünmektedir.

Boykin'in açıklamaları Hristiyanlığın egemenliğine inanan teolojik yaklaşımın bir yansımasıdır ve bu yaklaşım, şu anda Bush'un terörle kalıcı savaşı bağlamında tüm dünya tarihini etkilemektedir. James Carrol da (2003) şunları söylüyor:

Generalin suçu, zaten hâkim olan teolojinin yansımasını açıkça ifade etmesiydi. Fakat bu teoloji şimdi tehlikelidir. Birbirine saygılı çok dinlilik sadece liberal bir umut değil, aynı zamanda barış ve adaletin acil bir ön koşuludur. 21. yüzyılda, dışlayıcı bir din, "ortak görüşler" ve onun mutlak düşüncelerini takip eden aforoz ve susturmalarla birlikte, kesinlikle din savaşlarına giden yolu hazırlar.

Stephen Zunes'a (2004) göre uzun süredir George W. Bush'u destekleyen sağ kanat Hristiyan Siyonistleri (gerçekliğin mutlak iyi ve mutlak kötü arasında ikiye bölündüğünü ve İsrail hegemonyasının İsa'nın dünyaya ikinci gelişinin müjdecisi olduğuna inanan Maniheist inancını içeren Mesihçi bir teolojiyi benimserler) yayılmacı ve savaşçı bir Yahudi devletinin Armageddon (Hristiyanlar ile şeytan arasındaki son savaş) için zorunlu olduğuna inanıyorlar ve ABD'nin İsrail politikası için Yahudi Siyonistlerden bile daha çok çalışıyorlar. Zunes, bunu, burada *in extenso* (etrafıca) vermemizin önemli olduğu üç olayla betimler:

- Bush yönetiminin 2003 Haziranı'nda Filistinli İslamcı Abdül Aziz Rantisi'ye yönelik suikast girişimini kınamasından sonra, Hristiyan sağ bileşenlerine bu kınamayı yüz binlerce e-maile

protesto etmeleri çağrısını yaptı. Bu e-maillerdeki anahtar nokta, İsrail'e böyle bir baskının devam etmesi halinde, Hristiyan sağıının seçim günü evinde oturacağı tehdidiydi. 24 saat içinde Başkan'ın tonunda önemli ölçüde değişiklik oldu. Gerçekten de Rantisi 2004 Nisanı'nda İsrail'in başarılı bir suikastının kurbanı olduğunda, yönetim, tıpkı önceki ay suikasta kurban giden Hamas lideri Ahmed Yasin olayında olduğu gibi, İsrail'in eylemini destekledi.

- Bush yönetimi İsrail'den 2002 yılı Nisan ayında Batı Şeria'ya yönelik askeri saldırısını durdurmasını istediğinde Beyaz Saray, Hristiyan muhafazakârlardan 100.000 protesto e-maili aldı. Neredeyse hemen, Bush İsrail'i savunmaya başladı. Dışişleri Bakanlığı'nın itirazlarına rağmen Cumhuriyetçilerin çoğunlukta olduğu Kongre İsrail'in eylemlerini destekleyen ve ortaya çıkan şiddetten ötürü Filistinliler'i suçlayan bir önerge hazırladı.

- Başkan Bush Ortadoğu Barışı için Yol Haritasını desteklediğini açıkladığında, Beyaz Saray iki hafta içinde Hristiyan Muhafazakârlar'dan, Filistin devletinin kuruluşunu kabul eden herhangi bir plana karşı olduğunu bildiren 50.000'den fazla mektup aldı. Yönetim çabucak geri vitese taktı ve Yol Haritasının daha başlamadan öldüğünü bildirdi.

Hristiyan Siyonizminin milenyumcu bakış açısının Beyaz Saray'ın dış politikasına etkisini ciddiye almayan biri, oğul Bush'un yönetiminin eylemlerini gördüğünde şaşıracaktır. Demokrat Parti'nin Bush Yönetimi'nin Hristiyan Siyonistleri'nin karşısında olduğunu düşünenler ise bastıkları zeminin altlarından kaydığını gördüler. Zunes (2004) rahatsız edici durumlarından birinin İsrail-Filistin çatışmasında Demokrat Parti'nin Hristiyan Siyonistler'e, özgürlükçü kilise temelli organizasyonlardan daha yakın durması olduğunu söylemektedir:

Kongre'deki pek çok Demokrat, İsrail-Filistin çatışması meselesinde gerici Hristiyan Koalisyon'a (*Christian Coali-*

tion), İlimli Ulusal Kiliseler Konseyi'nden (*National Council of Churches*); sağcı rahip Pat Robenson'a, solcu rahip William Sloan Coffin'den aşırı Muhafazakâr Ahlakî Çoğunluğu'na (*Moral Majority*), özgürlükçü Ortadoğu Barışı için Kiliseler'den (*Churches for Middle East Peace*) kökten-ci Güney Baptist Kongresi'ne, ana çizgideki herhangi bir Protestan kilisesinden çok daha fazla yakın durmaktadır.

Başkan Bush, Teksas evanjelisti James Robinson'a, "Tanrının benim başkan olmamı istediğini hissediyorum. Açıklayamıyorum, sadece hissediyorum ama ülkem bana ihtiyaç duyacak. Bir şeyler olacak... Biliyorum ben ve ailem için kolay olmayacak, fakat bunu yapmamı Tanrı istiyor" (Fitakis 2004) dediğinde, Bush'un sağ kanat evanjeliklerinin çılgın bir peygamberi olacağını, kendi duruşunu en çok sömürülenler ve en güçsüzler arasında sağlamlaştıracak dikkatli bir teokratik ulusalcı retorik kuracağını çok az Amerikalı anlamıştı: çalışan ve işsiz yoksullar, ateşli Hristiyan inançlarından başka çok az ortaklık taşırlar. Bush'un Hristiyanlığının en belirgin özelliği, öğretisinin dogmatik olmaması ve teolojik olarak ılımlı olmasıdır. Laurie Goodstein'in Bush'un şu sözlerini aktarıyor: "Kitabı Mukaddes'ten güç elde edebilir, teselli bulabilir ve yaşam dersleri öğrenebilirsiniz. Bu, benim inandığım şeydir ve her bir kelimenin de illa ki harfi harfine doğru olduğunu düşünmüyorum." Bush, Washington'da gay çiftleri evlendiren Episcopal Kilisesi'nde ve Teksas'ta bazı cemaat üyelerinin kürtaşı desteklediği Metodist Kilisesi'nde dua eder. Yine de, Goodstein'in (2004) söylediği gibi, "iş politikaya gelince, destekçileri ve karşıtlarının hak vereceği gibi yakın tarihte Hristiyan muhafazakârların isteklerini en çok yerine getiren başkan olmuştur." Ve açıkça savaşı teolojik terimlerle haklı gösterir, en çok sevdiği temel önerme şudur: "Özgürlük, Amerikanın dünyaya hediyesi değildir; özgürlük her şeye Gücü Yeten Tanrı'nın bu dünyadaki her adam ve kadına hediyesidir" (aktaran Goodstein, 2004).

Bob Fittrakis (2004) şu sözlerle bizi ikna ediyor: "Bush'un 'Tanrı benimle konuşuyor. Böyle olmasaydı, işimi yapamazdım' cümlesi akla Tanrının, herhangi bir önermesi olan tam bir cümle kuramayan, aptal, zekâ özürlü bir milliyetçi olduğunu ve tüm zamanını 'savaş çıkartkanlarını ve simsarlarını' korumakla geçirdiğini getirmektedir." Fittrakis'e göre daha ürpertici olan şey, bir batı ülkesinde Tanrının kendini yönlendirdiği düşüncesine takan son liderin Adolf Hitler ve Nazi Almanyası olmasıdır. Hitler, "barbar bir putperest veya Allahsız bir totaliter" olmaktan ziyade, Almanya'yı zafere ulaştırmak için Tanrı tarafından seçildiğine inanıyordu. Avrupa geneline önleyici savaşını açmadan önce Hitler şunları söylüyordu: "Takdiri İlahi'ye ve Her şeye Kâdir Tanrıya Almanya için savaşmaya izni olan bütün insanlar arasından beni seçtiği için müteşekkirim" (aktaran Fittrakis 2004). Açıklamaya devam ediyor: "Tanrının bana çizdiği yoldan bir uyurgezerin içgüdüsel bir kesinliğiyle yürüyorum" (aktaran Fittrakis, 2004). Fittrakis, Bush ve Hitler arasında korkutucu benzerlikler olduğunu söyler:

Hitler 1940 yılında şöyle söylüyordu, "Fakat inandığım başka bir şey var: bu, Tanrının var olduğudur... Ve bu Tanrı yine bizim geçmiş 13 yıllık mücadelemizde yanımızda oldu." Irak işgalinden sonra Bush söylüyor: "Tanrı bana El Kaide'ye vurmamı söyledi ve ben de vurdum. Ve sonra Saddam'ı vurmamı söyledi, yaptım." Ne Hitler ve Bush'un dini retorikindeki benzerlik ne de şimdiki başkanın büyük babasının *New York Tribune* tarafından (Führere yönelik ekonomik desteğinden ötürü) "*Hitler'in Meleği*" olarak adlandırılması. Pat Robertson, Bush'u bir "peygamber" olarak adlandırdı ve Ralph Reed, 11 Eylül saldırılarından sonra başkanı Tanrının seçtiğini, çünkü "Tanrının, George Bush'un bu zor savaşın üstesinden gelme becerisine sahip olduğunu düşündüğünü" söyledi. Hitler 1936 yılında Almanlara şöyle sesleniyordu: "Tanrı desteğini çekti ve insanlarımız yenildi,

şimdiye dek kimsenin yenilmediği gibi yenildiler. Bu perişanlıkta biz yeniden dua etmeyi öğrendik... Efendimizin merhameti yeniden yavaşça bize döndü. İşte şimdi şu saatte diz çöküp her şeye gücü yeten Tanrımıza yalvarıyoruz, bizi korusun, bize özgürlük uğruna savaşmamız için gerekli gücü versin, bizim insanlarımızın barışı, şerefi ve geleceği için. Bize yardım et Tanrım." 12 Nisan 1922 yılında Haçlı seferinin başlarında Hitler İsa'yı savaş kıskırtıcısı olarak yorumluyordu: "Bir Hristiyan olarak benim duygularım Efendimi ve Kurtarıcımı bir savaşçı olarak gösteriyor." Randall Balmer, *The Nation*'da, "Bush'un Tanrısının, İbrani peygamberlerin ve Vahiylerin (Book of Revelation) göze-göz, dışı-dış Tanrısı, intikam ve cezalandırma Tanrısı olduğunu" yazar.

Biz Amerika'da yaşayanlar, Dale Maharidge'den (2004) ödünç alarak söylersek, "Weimarcı bir gezinin son sahnesine mi gidiyoruz?" (s.13-14) Şimdiki tarihsel bağlam içerisinde Bush, bir Adolf Hitler değildir, fakat Amerikan rejiminin "önceden tahmin ederek hareket edici" (*anticipative*) ve "önleyici" savaşları, örneği Üçüncü Reich'ta görülen küresel bir hâkimiyet arzusu ve arayışıdır. Nazi Almanyası ve Bush çetesinin yönetimi altındaki ABD arasında tehlikeli bir paralellik var. Her ikisini eşitlemeye çalışmıyoruz, bu çok saçma olurdu. Fakat aynı zamanda George Bush'un, Hristiyan köktencilliğini (ya da bu anlamda İslamcı köktencilğin çok sayıda düşmanı -genellikle barbar veya şeytan olarak tanımlanırlar-) çöpe atarken ideolojik bir kılıf ve mazeret olarak nasıl kullanıldığını anlamak zorundayız (Hitler'in dini retorığının katı bir Hristiyan retorığı olmadığını, seçilmiş savaşçı kralın tonunu daha çok din öncesi Alman inançların belirlediğini, ne de onun zamanındaki Almanlar'ın Amerikan tarzı bir evanjeliklik ve Hristiyan köktencilliği benimsemediğini söylemekte yarar var).

Bush'un kâfirlere karşı sonsuza kadar savaşını pek çok beyaz erkeğin desteklediğini, şeytani Karl Rove'un yapış yapış ellerin-

den tutup Pentagon şahinlerinin deli gömleğini de üzerine giydiğini gördükten sonra benzerlikten endişe duymamız oldukça mantıklı. Fitrakis'in düşünceleri, pek çoğuna abartılı gelse de, ciddiye alınmayı hak ediyor:

Bush İslam ve Arap dünyasına saldırmak için Çarmıhtaki İsa'ya (Haç) yalvarırken, Hitler de sonu gelmez savaşı sürdürmek için Haç'ın gücünü fark etmişti: "Emin olun, bizim Hristiyan Haç'ımız, Yahudi-Marksist-Bolşevik ruha karşı yükselttiğimiz en önemli sembolümüzdür." Bush ve şürekâsı gibi Hitler de Nazi Almanyası'nı kurarken 10 Emri yardımı çağırmıştı: "10 Emir, çürütülemez biçimde, yaşamın kanunudur. Bu emirler insan ruhunun inkâr edilemez ihtiyaçlarına karşılık gelir."

Fitrakis, Bush gibi Hitler'in de inanç temelli hareketlerin güçlü bir destekçisi olduğunu belirtir. Hitler'in 1939 yılının 30 Ocak'ında Reichstag'da (Alman Parlamentosu) yaptığı konuşma bunun bir kanıtıdır: "Almanya'ya demokrat denilen ülkelerin yaptığı suçlamalar arasında, Nasyonel Sosyalist Devlet'in düşmanca bir din olduğu vardır (aktaran Fitrakis, 2004). Hitler, ardından sözü, "her iki kilisede [Protestan ve Katolik] yerleşik bulunan devlet organları aracılığıyla ne kadar kamu parası toplandığına" (aktaran Fitrakis, 2004) getirir. 1933 ve 1938 yılları arasında toplanan 1.8 milyar Reichmark'ın doğrudan aktarılmasına inanç yatırımı değil de ne diyeceğiz? Hitler, inanç yatırımına yönelik niyetini, "bütçenin onda birini din için ayırarak devlete sarılmaz bir bağlılık duyan bir kilise elde ediyoruz... Sadece yüz bin mark alan küçük mezhepler bize bedenleri ve ruhlarıyla bağlanıyorlar" cümlesiyle aktarmıştır (aktaran Fitrakis, 2004). Vietnam savaşı günlerinde, Bob Dylan'ın "Bizim yanımızdaki Tanrıyla" parçası, "allahsız" komünist Vietkonglular'a karşı Tanrıyı si-

lâh altına alan Hristiyan sağıni eleştiren Amerikalılar'la aynı ölçüyü tutturmıştu. Bu kaygıyı kalbimize taşımanın zamanıdır.

George Washington Bush, İncil'de adı geçen Kıyametin Canavarını alt etmek için dışarıya çıktı. Bush'u ve kendi türünden evanjelikleri dehşete düşüren Canavar, koridorda ateşten dumanlar çıkararak, ardında kükürt kokusu bırakarak, peşinde zincirlenmiş deri çizmeli çıplak bakirelerle ilerlemiyor, bunun yerine, Ronald Reagan maskesi takmış ve üzerinde kovboy pantolonu olan neoliberalizmin dev yarattığının yanında neşeli bir şekilde bağdaş kurmuş, onun mahmuzlarını yoksulların bedenlerine batırmalarını izliyor. İncil'in Canavarı Yaratığımızı oligopol şirketler aracılığıyla küreyi yutma, zenginlerin dünya çapında daha da güçlenmesi ve yoksulların daha yoksul olması işinde yalnız bırakıyor. Bu yaratılan öyle bir yaratık ki, dünyayı kendi kişisel hezeyanları, korkuları, küstahlıkları ve aptallıklarıyla yöneten politikacılar tarafından destekleniyor. Bush kâinatın yaratıcısını ortaya sürüp, kendi takımını toplayıp suçluların peşinden giden bir Şerif olmayı seçebilir, fakat bir gün kuvvetli şekilde savunduğu Manihesit savaşındaki rolü konusunda uyanacak. Kendi özel karizmasının ona varsılığa ulaşması için verildiğine inanarak ve üzerine dayandığı din sınıfının sadakatini güvenceye alarak (sahip olmak ve daha fazlasına sahip olmak) Bush, emperyalizmin Yeni Âdem'ini oynamaya karardır; Fox News'in uzmanlığıyla kendi tohumlarını saçan ve tüccar olarak kapitalizmin değer yasasını kullanarak insan yapan ve onu giydiren bir Âdem.

USS Abraham Lincoln'un yeni paspaslanmış güvertesinde, S3BViking uçağının sıcakık uçuş kıyafetleri içinde, bacaklarının arasında kayışlar, elinde parıldayan kaskıyla mağrur bir şekilde görüldüğünde (1972 ve 73 yılları arasında 18 aylık Ulusal Savunma görevi sırasında uçmayıp, komutanları tarafından Teksas'taki birliğinde 1 yıl boyunca görülmediğinin ortaya çıktığı düşünülürse ikiyüzlü ahlaksız bir hareket), onun kasıla kasıla

yürüyüşü ve huysuz sırtışı vahşi gözlü denizci ve subaylar tarafından coşkuyla selamlandı. Bizim küçük Odin'imizin (İskandinav Baştanrısı) şişirilmiş erkeklik takımlarının (tabii burada Hitlervari bir yerine inmemiş testis durumu yoktur) kayışlarla iyi disipline edilmiş imgesi, kesinlikle Clinton'un damızlık alfa erkeği olarak saldırdığı nama meydan okuma işlevi görür; edepsiz olarak algılanmadan halk önünde başkansal bir "money shot" (Porno filmlerde erkeğin kadın üzerine boşalması/ç.n.) yapmasını sağlar (Başkanın testislerinin resimlerini bilgisayara indirmek, birinin özel pornografik görüntülerini yayma kapsamında suç olarak değerlendirilemez).

Ekranın üstünde büyük manşetlerle "Görev tamamlandı" yazısı görünmeden önce Bush, "Irak savaşının" devam eden "terörle savaş" sürecinde bir "zafer" halkası olduğunu söyledi. Bu toplantının koreografisi Bush'un imaj yapımcısı takımı tarafından dikkatlice hazırlanmıştı. Bu takımın içinde Bush'un medya koordinatörleri arasında paylaştırdığı yıllık 3.7 milyon dolardan nasiplenen eski ABC yapımcısı, eski Fox TV yapımcısı eski NBC kameramanı vardı. (Hiç şüphe yok ki, aynı imaj yapımcılar, Bush'un 2004 yılının 15 Nisanı'nda NASCAR Daytona 500 ziyaretini de organize etmişlerdi. Marc Coopoe'nin (2004, s. 18) ifadesiyle burada, "180.000 NASCAR seyircisini, Birinci Hava Kuvvetleri ve iki F15 uçağıyla vızıldattı", ardından "2.5 millik efsanevi parkurda 4x4 arazi araçları (SUV) kfilesiyle yaptığı geçit töreniyle onları neşelendirdi." Bunu Country şarkıcısı Lee Greenwood'un "Tanrı Amerikayı Korusun" gösterisi izledi ve kama şeklini almış B-2 bombardıman taburu yanlarında eskort savaş uçaklarıyla seyircilerin üzerinden geçti. Bush yarış pistine üzerindeki NASCAR spor ceketiyle çıktı ve konuşmaya başladı: "Tanrıdan bizi korumasını istiyoruz" dedi ve sustu, ardından emir verdi: "Baylar, motorlarınızı çalıştırın!" US Abraham Lincoln'ün üzerindeki bu sağcı gösteriyle, Leni Riefenstahl'ın Nuremberg 1934 Nazi Parti Kongresi'ni anlatan ve Adolf Hitler'i dünyanın kurtarıcısı

olarak gösteren *Triump des Willens* (Azmin Zaferi) filmi arasındaki benzerliğin tesadüf olmadığını düşünüyoruz. Alman versiyonda Hitler, bir Junker 52 uçağıyla Nuremberg Hava Limanı'na inerken görülüyor; fonda Wagner'in yüce bir kompozisyonu var. Binlerce Nazi izleyici, müzik giderek artarken "Sieg Hiel!" şarkısını söylüyor. Ve film Hitler'i, antik dönemde Aryanın ilahı tanrısı Odin'in günümüzdeki ifadesi şeklinde dikkatlice kurarken (bkz. *Internationalist*, May 2003), USS Abraham Lincoln'deki gösteri bizim şişkin delikanlı imparatorumuzu, İkinci Geliş olarak bilinen Hristiyan dramının en önemli oyuncusu olarak sunuyor.

Bush'un gemideki konuşması Isaiah'ın 61 bölümünün bir özeti idi. İsa, Isaiah'ın Mesih kehanetinin gerçekleştiğini ilan ediyordu ve belki de Bush, İkinci Dönüş'ün gerçekleştiğine inanıyordu (Pitt 2003). Onun terörle savaşı İncil'deki kehanette ona önemli bir görev veriyordu. (İlginçtir, Eagleton [2003] Isaiah kitabının devrimci olduğunu, burada Yehova'nın insanlarına adaleti aramalarını ve baskıya karşı gelmelerini söylediği bir belge olduğunu söyler ama [bu kitap] "sadece otel odalarında bulunurdu, çünkü kimse onu merak edip okumazdı. Eğer onu oraya koyanlar neden bahsettiğiyle ilgili hiçbir fikre sahip değillerse, onlara bu kitaba pornografik bir esermiş gibi bakabilecekleri tavsiyesi verilebilirdi" [s. 178]). Solcu yorumcular, Pentagon'un "Şok ve Dehşet" bombalama stratejisinin Naziler'in Blitzkrieg (Yıldırım Savaş) stratejisinin bir kopyası olduğunu, Luftwaffe'nin Schrecklichkeit doktrininin halkı terörize ederek teslim olmaya zorlamak olduğunu ve Bush'un önleyici savaş doktrininin Hitler'in Polonya'ya yürüyüşüyle aynı mantığa sahip olduğunu söylerler (Hitler, Polonya'nın Üçüncü Reich'in güvenliği için yakın bir tehdit olduğuna inanıyordu). Baba Bush'un kurmaya yemin ettiği Yeni Dünya Düzeni ile Hitler'in kurmaya yemin ettiği Neue Ordnung, kendi tarihsel ve bağlamsal özellikleri içerisinde değerlendirilmelidir. Bush hanedanlığının Üçüncü Reich'e benzerliği-

ni çok fazla abartmak istemiyoruz. Asıl benzerlik, sermayenin çevirdiği dolaplarda, "özgürlük" adıyla gizlenen emperyalist saldırganlık eylemlerinde ve askeri endüstriyel kompleksin sergilediği rollerde görülebilir.

Hitler'in anlayışında insanlık dışı (*the untermensch*) olan Yahudilerken, Bush'un haşarat seçimi melun Müslümanlar oldu. Hitler kendini Ari ırkının, Tanrı tarafından seçilmiş lideri zannedip, kendi yaşam alanını kanlı bir şekilde fethetmek için insanları seferber eden bir halkçılığın esiri olurken Bush, Tanrının kovboy şapkası giyip ağır ağır konuştuğuna inanmaktadır. Crawford'taki Teksas çiftliğinden bir sahne: Çiftlik Bush'un kot pantolon giyip, kameraların önünde elektrikli testere taşıyarak daha maço görünmesi için sıradan bir Hollywood setinden biraz daha büyük yapılmış, özgür dünyamızın koruyucusu Tanrının Teksas Muhafızı (*Ranger*) rolünden memnun görünüyor. Chuck Norris'in sert yumruğu yerine, sığınak delen bombaları var.

Onun bilinç dışındaki *aplôtès*'i (ruhun saflığını) *dipsukia* (ruhun ikiyezlülüğü) üzerinde hâkim kılma çabasında, Son Kararı Veren (Tanrı) insan mantığını terk etmiş olabilir mi? Onun kendisinin Tanrının özel elçisi olduğuna dair saf inancı dünyayı nükleer bir yıkım tehlikesine götürecektir mi? Bunlar mantıksız sorular değildir.

Oportünizm ve iki yüzlülük Bush'un sözde dini inançları değerlendirileceği zaman etkin (deneysel olarak/ç.n.) kelimelerdir. John Gorenfeld'in (2003) yakın zamanda bildirdiğine göre, Oğul Bush, İnanç Temelli Girişim'e (Faith Based Initiative), Sun Myung Moon müritlerine hatırı sayılır oranda ekonomik destek vermiş. John Ashcroft'un atanması gündemdeyken, Moon'un Birlik ve Yenilenme için Açılış Duası Yemeği'ne katıldı (Bush henüz koltuğu kapmamıştı). Şunu da biliyoruz: Moon'un Washington Times Vakfı, George H.W. Bush'un Başkanlık Kütüphanesi'ne milyonlarca dolar verdi ve eski başkana yaptığı konuşmalar karşılığında büyük miktarda paralar aktardı. Özellikle bazı ra-

hatsız edici olayların gölgesinde Moon'un örgütlemesini destekleyen Baba Bush'a "aile değerlerini" hatırlatmak istiyoruz. Bu olayların neler olduğunu hatırlatalım; Moon'un vergi sahtekârlığı ve adaletin gerçekleşmesini engellemekten dolayı aldığı mahkûmiyet cezası; fotoğrafının sevişen çiftlerin yakınlarında bulunmasına dair kendi müritlerine şart koşması; bu çiftlere genital organlarını Moon'un organizasyonu tarafından temin edilen Kutsal Mendille (hiç yıkanmaması beklenir) silmelerini öğütmesi; eşcinselleri "bok yiyici köpekler" ve Amerikan kadınlarını "fahişelik çizgisinde" olarak etiketlemesi; Yahudi soykırımının İsa'yı çarmıha germelerine karşılık bir bedel olduğuna dair inancı; İran kontraları ve katil Nikaragua kontralarını yasa dışı yollardan finansal olarak desteklemesi; Konfüçyüs ve eski ABD Başkanı James Buchanan'ın onun dünyanın kurtarıcısı olduğuna dair ruhani mesajlar gönderdiğini söylemesi; Moon'un Amerikan halkı tarafından Mesih olarak kabul edilmesini engelleyen son engel olarak gördüğü haç sembolüne saldırılması; eğer gerekiyorsa birinin cinsel organını penseyle cezalandırılmasını önermesi vs. (Gorenfeld, 2003).

Bush'un kendisi açıklıyor: "Halktan bazı kimseler bana bakıyor ve sert bir kabadayı görüyor, Teksas'ta ise buna yürüme deniyor" (aktaran Gourevitch, 2004). Onun kovboy kibri paleocon (bir tür muhafazakârlık/ç.n.) ve Fox TV haberlerinin sadık izleyicileri arasında sevimli bulunabilir. Philip Gourevitch (2004) yazıyor:

Bush, herhangi başka bir oyuncunun sahip olduğu gibi tavır ve ifade deposuna sahip, ancak hareketlerinin serbestliği oldukça çarpıcı. Etrafında dönüp enstantaneler yakalayarak, onun tuhaf ve komik çok sayıda pozisyonunu görebilirsiniz. Yüzünün hareketliliği onu hicvedilmeye epey açık hale getiriyor. Maymun yürüyüşüne benzeyen yapmacıklığı bunu destekliyor. Silahını sallayarak yürüyen bir kabadayı; kendini birden dik pozisyonda bulan maymun gibi irkiliyor. Fakat aptal ve gör-güsüz görünse bile Bush anlamlı bir duruş sergiliyor.

Fakat Bush, Amerikan işçi sınıfı arasında bu saygınlığını her gün nasıl egemen kılıyor? Onun yürürlüğe koyduğu politikalar, işçi sınıfının işlerini ellerinden alsa ve çevresel kaynakları mahvetse de, mavi yakalı işçiler nasıl oluyor da hâlâ ona oy veriyor? Amerikan toplumunun önemli bir kesimi nasıl oluyor da onu Beyaz Saray'da tutmak istiyor? Arlie Hochschild'in (2003) "NASCAR Babası" diye nitelediği, televizyonda araba yarışı izleyen, evden işe giderken arabasında berbat Rush Limbaugh'u dinleyen, akşam yemeğinde Fox TV'yi seyreden, fazla mesaiden sonra, haber başlıklarını yakalamaya çalıştığı için fazla yorulan işçi sınıfı erkekleri, işçi ve emek düşmanı duruşunu nasıl tercih ediyor? Bazı kamuoyu araştırmalarının gösterdiği gibi mavi yakalı erkekler, zenginlerin çıkarları için büyük oranda vergi kesintilerini nasıl destekleyebiliyorlar? Hochschild (2003) meseleyi şöyle ele alıyor:

Durumu düşünelim. Bush 2000 yılında seçildiğinden beri, ABD'de, 4.9 milyon (2.5 milyonu kesin) kişi işini kaybetti ve bunların çoğunluğu üretim sektöründeki işlerdi. Bütün suç, Bush'un üzerine atılamasa da, yönetim işlerinin Pentagon'la ilgili olmayan kısımları için hiçbir şey yapmadığı da ortadadır (mavi yakalı işçilerin yeni işleri öğrenmesine yardımcı olmak, bedelini ödeyebilecekleri evlere yerleştirmek ve çocuklarının üniversiteye gitmesine yardım etmek gibi). İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetiminin gevşemesi, fabrikaları daha az güvenli yerler kıldı. Bush'un tarım politikaları büyük tarım işletmeleri lehine oldu ve orta ve küçük ölçekli çiftlikleri iflasa sürükledi. Onun vergi kesintileri devlet bütçesinde açıklar yarattı, bu açıklar mavi yaka çocukların gittiği okulları doğrudan vurdu ve aldıkları hizmetleri aşındırdı. Endüstri kuruluşlarını çevresel meselelerin önüne koydu; artık hava ve su daha çok kirli. Onun yönetimi huzur evlerindeki ciddi eleman azlığını görmezden geldi; bunun anlamı, NASCAR babalarının son günlerini geçirecekleri yerlerdeki koşulların daha da kötüleşmesiydi. Irak'ı işgali

mavi yakalı çocukları cepheye yolladı. Sergilediği dış politika, iddia ettiğinin aksine, Amerika'yı daha az güvenli bir yer yaptı. Gerçekten de dünyanın değişik yerlerinde yapılan kamuoyu yoklamaları, insanların, Bush'un Usame bin Ladin'den daha çok tehlikeli olduğuna inandığını gösterdi. Mavi yakalı pek çok seçmen bunlardan bazılarını zaten biliyor. O zaman bu insanların çoğu hâlâ nasıl oluyor da Bush yandaşı olarak kalabiliyor? (s. 1-2)

Cevabın bir bölümü, mavi yakalı işçilerin önemli bir çoğunluğunun evanjelik Hristiyanlar olması ve Bush'un inci tahtta oturan adamla (Tanrıyla) doğrudan iletişim halinde bulunduğuna inanmaları. Ayrıca Amerikan işçi sınıfının kendilerini politik olarak bilgilendirebilecek zamanı yaratamayacak ölçüde aşırı çalışmaları. Bir diğer neden, yaygın sağcı radyo ve TV talk show programlarının esiri durumunda olmaları. Pek çoğu, ılımlı şekiller dışında Bush yönetimine meydan okumayı reddeden medya tekellerinin basit alıcıları durumunda. Cevabın diğer bir kısmı, elbette Bush'un mavi yaka ailesinin temel değerlerini yansıtması ve otoriter baba figürünün özellikle 11 Eylül'den sonra erkek aile üyelerinde olumlu yankılanması. Cevabın başka bir kısmı da, Bush'un kitlesel işsizliği bir süre saklamayı başarması. İş İstatistikleri Bürosu'nun 2002 Noel arifesinde sonuçlandırdığı Kitlesel İşsizliğin İzlenmesi Çalışması (*Mass Layoff Tracking Study*), Bush yönetimine müteşekkik oldu. Kongredeki Demokratlar başarılı bir şekilde yeniden bütçe sağlayarak çalışmanın 2003 Şubatı'nda yenilenmesini sağladı, fakat aradaki iki ayda kaybolan 614.167 iş halktan gizlendi (Hochschild 2003). Nelson Pery'nin de (2002) bir açıklaması var:

Amerika'nın istikrarı her zaman, daha fazlasını elde edeceği düşüncesiyle umudunu veren nüfusun büyük çoğunluğuna dayandı. Ne kadar canları yanarsa yansın umut ettikleri sürece, sistemin para değil, sevgi için bir sistem olmasını sağlayamadılar. Sistemi değiştiremeye-

ceklerdi, çünkü yukarılarda bir yerlerde, altın yumurtanın olduğuna inanıyorlardı. Onlar Amerika'yı istikrara kavuşturan kişilerdi (s. 104).

Bu yaklaşıma benzer bir iddia da, Bush'un Nixon'la başlayan, Ford'un devam ettirdiği Cumhuriyetçi stratejiyi (Güney Stratejisi) devam ettirmesidir. Bu strateji içerisinde politikacılar, işçi sınıfının maddi şikâyetlerine odaklanmak yerine, beyaz erkek işçiler arasında yaygın olan “unutulmuşluk duygusu”na yoğunlaşmaktadır (Hochschild 2003). Hochschild, “Nixon, gerçek bir ekonomik değişimin değil, bunun yokluğunun yarattığı acının cazibesini kullanıyordu” diye yazar. Irak'taki savaşın, sahip olduğu dünyanın efendisi duygusunu kaybeden beyaz erkeğin, yaşadığı iktidar kaybının intikamını aldığı hissi uyandırdığını, onu yenilediğini söyleyen Norman Miller'dan alıntı yapan Hochschild (2003) aşağıdaki istatistikleri sunar:

Geçen otuz yıl, beyaz adamın sıkı bir dayak yediğini söylüyor; özellikle de üniversite mezunu olmayan yüzde yetmiş beşinin. 1979 ve 1999 yılları arasında erkek lise mezunlarının gerçek ücretleri yüzde 24 azaldı. Buna ek olarak, Miller devam ediyor, beyaz işçi sınıfı futbol, basketbol ve bokstaki egemenliğini kaybetti (s. 4).

Bush, kızgın beyaz işçi sınıfının büyük beyaz kahramanının boşluğunu doldurdu. Arnold Schwarzenegger aynı şeyi, Latin Amerika'dan gelen çok sayıda göçmenle karşılaşan ve ekonominin yıkılmasıyla şaşkına dönmüş Californiyalı beyaz erkekler için yaptı. Bush, Nixon'un beyaz işçi sınıfı erkeğini yanma çekmek için yaptıklarını bir adım öne taşıdı. Hochschild'a göre, “Nixon'un yaptığı gibi ekonomik düşüşe duyulan kızgınlığı kullanmak yerine, ekonominin çökeceği korkusunu kullandı.” O, ayrıca, “NASCAR babasına suçlayabileceği hainleri ve teşekkür edebileceği kahramanları sundu.” Aslında Bush, “mavi yakalı er-

keğin kendi yönetiminin neden olduğu problemlere göstereceği duygusal tepkisinin içini boşalttı.” Hochschild (2003) daha de-taya iner:

Cumhuriyetçi stratejistler, kişisel olanı politik olandan söküp çıkararak, kimlik politikalarına oynayarak mavi yakalı seçmene Faustvari bir anlaşma sunmaktadırlar: Sizin kendinize olan saygınızı yükselteceğiz, bunu ka-dınların, azınlıkların, göçmenlerin ve lekeli bilgelerin özsayıgılarını düşürerek yapacağız. Kötü haber aldığınız-da gösterdiğiniz metaneti onurlandıracacağız. (Açıkça söy-lenmeden, ima edilerek) Fakat bizden kötü haberleri de-ğiştirmek için bir şey yapmamızı bekleme... Mavi yaka-lının korkusunu harekete geçirmeye çalışan saldırgan sağcılığın yanında, Amerikan incinebilirliğine ve Ameri-kan kaybetmişliğine gücenme ve kaybedilmiş duygusu eklenir. George Bush, bunu yaparak mavi yakalı adamın büyük sermayeyle, imparatorlukla ve kendisiyle özdeş-leşmesini hedefler. Kendisine işini kaybettiğini söyleyen ve geri çağırma nezaketini göstermeyen herhangi birine herkesin duyabileceği gücenme hissini Bush şimdi Usa-me bin Ladin'e yönlendirmekte, eğer onu bulamazsak Saddam Hüseyin'e yönlendirmekte ve onu da bulamaz-sak... Ve bu düşmanlar şimdi bize çok samimiler, yatak odalarımızdaki küçük ekranlardan bize yaklaşıyorlar ve biz onlara ilk adlarıyla sesleniyoruz (s. 6).

Elbette Demokrat politikalar da bu suçlamalardan payına dü-şeni almalı. Yıllardır “bir zamanlar onları Cumhuriyetçiler'den ayıran sınıf dilini bırakarak” mavi yakalı işçileri başlarından attı-lar ve “on yıllarca süren mücadelenin, grevcilerle devletin silah-lı güçleri arasındaki kanlı mücadelenin, ajitasyonun, eğitimin ve kimsenin takdir etmediği örgütlenmelerinin” sonucunda elde et-tiği kazanımları görmezden geldiler (Frank 2004, s. M6). Sonuç-da sağ, liberallere karşı Hristiyan zaferciliğiyle “toplumun aşağı-sına hitap eden bir hareket inşa etme işine sarılırken” (Frank,

2004, s. A6), Demokratlar boş boş oturmakta inat etti. Hristiyan sağ ve Pentagon Şahinleri, Ponderosa (Kuzey Amerika çam ağacı) kayışıyla belinden kendilerine bağladıkları bir Bush'a sahipken ve imparatorluğa giden yolda merkezi rollerini kaybetme tehlikesi yokken, Bush'u bu kadar hiddetlendiren şey ne olabilir? Sanki ekonomi en büyük başarılarını göstermiş gibi Bush, kayıpları kendi yönetiminin hanesine bir artı olarak yazabilmekte ve beyaz erkek nüfusun kızgınlığını yönlendirebilmektedir. Hochschild (2003) şöyle yazar:

George W. Bush bir eliyle ürettiği duyguları diğer eliyle düzenleyerek Amerikan küresel kapitalizmi üzerindeki kısıtlamaları ortadan kaldırmaktadır. Veya başka bir şekilde söylersek, korkuların kaynağı olan şeyi değiştirmek için hiçbir şey yapmayıp sadece ondan kaynaklanan duyguları ve ifade biçimlerini yönlendirmektedir. İşçi sınıfı erkeğinin kaybettiği özsaygı ve gelecekle ilgili endişelerine, korkusuzluk imajı sunarak seslenmektedir. Pilot giysisi içinde Iraklılar'la alay ederek "her şeyin sebebi onlar" demesi, tüm bunların hepsi korkmuş adamın kalbine kök salmak içindir (s. 6).

Bu propaganda yöntemi kesinlikle pahalıdır; sadece insan yaşamı anlamında değil, ABD dolarları anlamında da. Çünkü beyaz erkeğin zihnindeki büyük Amerika'nın koruyucusu imajını sürdürmenin tek yolu, askeri harcamalara öncelik vermektir. Katsiaficas (2003) bunu ortaya döker:

1948 yılından beri ABD, orduya 15 trilyon dolardan fazla (ABD'deki insanlar tarafından üretilen tüm refahın toplam değerinden fazla) para harcamıştır, tüm havayollarının, fabrikaların, otoyolların, köprülerin, binaların, alışveriş merkezlerinin, otellerin, evlerin ve arabaların toplam değerinden fazla bir para. Şimdiki Pentagon bütçesini (2002 mali yılında 346 milyar dolar), yabancı ülkelere yapılan askeri yardımı, askerlerin barınma ihti-

yaçlarını, NASA'nın askeri bölümünü, Enerji Bakanlığı'nın nükleer savaşlar bütçesini, geçmiş yılların askeri harcamalarının faizlerini hesaba katarsak, ABD her yıl orduya 670 milyar dolar harcar (dakikada bir milyon dolar dan fazla). ABD'nin askeri harcamaları dünya sıralamasında kendisini takip eden 15 ülkenin toplamından fazladır ve küresel askeri harcamaların yüzde 36'sını oluşturur (s. 344).

ABD onuncu uçak gemisi filosunu inşa ediyor (1 taneden fazla uçak gemisine sahip hiçbir ülke yok), dünyadaki diğer ülkelerin sahip olduklarından daha gelişmiş avcı ve bombardıman uçaklarına ve dünyanın gizli tek uçağına, en geniş tanker uçağı filosuna, en ağır bombalara, en ileri tanklara, havadan havaya ve havadan karaya en karmaşık ölümcül füze sistemlerine, uzaydaki uyduları ve insansız uçakları içeren en karmaşık askeri elektronik sistemlere sahip olmakla övünüyor (Baker 2003). Ve Amerika'da generaller düzenli olarak ülkenin başına geçmeseler de ordu, vekâletname vererek yönetiyor. ABD şimdi ordunun bir ülkenin en çok saygı gören kurumu olduğu ulusal güvenlik devletine dönüşüyor; sağcı ideolojiler çok fazla popülerlik kazanıyor, askeri çözümler aşırı yükler yüklüyor, demokratik diyalog devre dışı bırakılıyor ve ülke, imparatorluk mantığının acımasızlığına içkin askeri endüstriyel kompleksinin esareti altına giriyor. James Baker (2003) 3 Ocak'ta oğul Bush'un Teksas merkezindeki Fort Hood'a (askeri eğitim merkezi/ç.n.) yaptığı ziyareti yazıyor; burada baş komutan birliklerine hedef göstermiş:

"Irak rejimi Amerika için ciddi bir tehdittir" diye onlara ve bize söylüyor. "Ülkemiz istek ve iradenin büyük savaşını veriyor... Amerikan vatandaşlarını, arkadaşlarımızı ve müttefiklerimizi nereden gelirse gelsin ve ne olursa olsun, felaket getiren şiddetten korumalıyız ve koruyacağız" (s 35-36).

İnsanı dehşete düşüren Bush'un kendi kelimeleri değil, onu dinleyen birliklerin tepkileri. Baker devam ediyor:

Askerler başkomutanlarını basit onaylama sesleriyle veya sıradan uygar alkışlarla değil ani ve şiddetli bir kükremeyle "Hu-ah!, Hu-ah!" sesleriyle yanıtladı. Aynı anda haykıran 4.500 boğaz akşam haberlerinde ilkel, şehvetli bir ses olarak; beklenmedik ve doyumsuz, Spartalılar'dan veya 1930'lu yıllarda *salanjistlerin* sokak gösterilerinden işitebileceğiniz tam bir savaşçı sesler olarak bize geliyordu. Bildiğim kadarıyla, daha önce hiçbir Amerikan başkanının yaptığı toplanırlara benzemiyordu. Bu ilahi, konuşma boyunca devam etti ve kiliselerdeki etki-tepki (Rahibin bir söz söylemesi, cemaatin tamamlaması /ç.n.) konuşmalarına döndü. Neden Kuzey Kore'yi değil de Irak'ı işgal etmeleri gerektiğini açıklarken kalabalığın arasından "Evet!", "Haydi Gidelim!" çığlıkları geliyordu. "Hu-Ah! Hu-Ah! Hu Ah!" sesleri, ilahi gibi spor salonunun içinde yankılanıyordu. Sesler, Bush (gösteriden önce siyah paltosunu çıkarmış, yerine bel hizasında ordu montu giymişti) sol elini kaldırıp avuç içini buyurgan bir ifadeyle onayladığını ve bu kadarının yeterli olduğunu belirtir bir şekilde açana kadar devam etti (2003, s. 36).

Dünyanın şimdiye kadar var olmuş en güçlü ülkesinin lideri olarak, sadece teröristlere değil, bir gün terörist olması olasılığı bulunanlara da savaş açıyorsunuz, aslında, ulusun yapısal bilinçaltında, ulusal paranoyanın ruhani kökenlerini beslemek adına savaş açıyorsunuz. Bu, her yönüyle ve de yönsüzlüğüyle sınırsız ve sonsuz bir savaş. Bu savaş "gerçeğin çölünde" kazanılamaz, ancak dini köktenciliğin uçuşan manyakça fantezilerinde var olan Maniheist savaş alanında kazanılabilir. Bizim havsalamızın ötesinde yaşayan, her biri tutkulu savaşçılar olan prenslerin imgesi, serbest piyasa kapitalizminin başarısına atfettiğimiz kişisel özgürlüklerimiz ve değerlerimizin aynasında sadece bir an için

tersten görünebilir. Mesele, ABD'nin oynadığı rolün ötesindedir. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde yoksullar savaşlarla, soykırımlarla, açlıkla, askeri ve polis baskısıyla, kölelik ve intiharlarla yok edilirken, kokuşmuş kapitalist güvenlik devletinin dünya üzerinde her geçen gün büyüdüğü görülmektedir. Gerçek anlamda kapitalizm kendini bizim harcadığımız zahmetli emeğimizle ve tükettiğimiz bedenlerimizle besler. Ve süreç içerisinde "sermayeleştiriliriz"; bunun anlamı metalara, insan sermayesine dönüştürüldüğümüzdür. Emek sürecinin aktörleri olarak sermaye birikimi için kullanılan makineler haline geliriz, tek amacı karşı konulmaz bir şekilde artı değeri silip süpürmek olan sırtlanlara benzeriz; lanetlilerin tiyatro sahnesinde, ölü emeğin kişileştirildiği, yaşayan ölümlere dönüştürülürüz. Ve bağlantıyı görmemek için eğitiliriz. Bu farkına varamama, bizim geçmişteki kendi çalışmalarımıza bağlı kalmamız ve bu çalışmaların sonucunda sağlanan sermayeye hizmet için gereklidir. Yaptıklarımızın ideolojik karakteri, işimizi sosyal ilişkiler olarak düşündüğümüzde ve kendi emeğimizle ürettiğimiz metalara olan köleliğimizin bizi yabancılaştıran ifade biçimleri fark edildiğinde anlaşılabilir. Sermaye insanlığa umut verir ancak sözünü tutmaz, bu nedenle sermayenin sosyal evrenine alternatif arayışı her zaman sürer.

Çelik gözlü generaller salyalarını akıtarak askeri bütçenin diğer taksitini beklerken, Bush yönetimi dünya üzerinde yeni askeri üsler inşa etmeyi sürdürüyor (ABD'nin 141 ülkede 250.000'in üzerinde askeri var), sahne arkasında Venezüella Başkanı Hugo Chavez'e karşı askeri darbe (ve suikast) girişimlerini destekliyor, neoliberal politikaları Latin Amerika boyunca izdiham yaratıyor ve Küba'da "muhalif" olarak adlandırılan gruplara Küba yönetiminin altını olmaları için fon sağlamaya devam ediyor. Colin Powell'ın Küba'nın turizm endüstrisinin bir parçası olarak çocuk fahişeliğini kullandığına yönelik yergisine tepki olarak Kübalı yetkili ve gazeteci Rosa Miriam Elizalde şim-

diki ABD'nin diplomatik ruhunu Dışişleri Bakanı üzerinde çok iyi yakalıyor: “*ese comprador de almas que va como Mefistófeles con una mancha de sangre en la solapa del traje, y que quiere hacernos creer a la fuerza que es apenas un clavelito iraquí*” (Ruhların tüccarı Mephistoya (şeytan) benziyor, kılık kıyafetinde kan lekeleri var ama bizi bunların küçük Irak karanfilleri olduğuna inandırmaya çalışıyor) (Rebelde, 2003).

11 Eylül 2001'den sonra terörle savaşın Amerika tarafından çok çabuk uygulamaya konulması, akla tam aksini getirdi: terör rejimi. Bunu anlamak, ABD imparatorluğunun kanlı tarihi düşünüldüğünde, o kadar da zor değildir. ABD kendi yerlilerinin (Kızılderili) sistematik olarak katledilmesi üzerine kuruldu. Katsiaficas'ın (2003) söylediği gibi, “tarihin diyalektik ironisi şudur: [ABD] özgürlük ve demokrasi üzerine olduğu kadar soykırım ve kölelik üzerine de kurulu beyaz bir Avrupa sömürge kolonisidir” (s. 348). On milyonlarca Kızılderili soykırıma uğratılmış, 15 ila 50 milyon arası Afrikalı köle ticaretinde öldürülmüştür (köleleştirilen on milyonların yanı sıra).

Amherst Üniversitesi yakınlarında “Lord Jeff” adındaki hoş bir restoranda yemeğe çıkan pek çok insan, bu restoranın isminin Lord Jeffrey Amherst'ten (ismi Massachusetts, New York ve New Hampshire'da pek çok kasabaya verilmiştir) geldiğinin farkında değildir. Lord onurlandırılmaktadır, çünkü Kızılderilileri, beyazların hayatını tehlikeye atmadan yok etme yöntemi geliştirmiştir: Kızılderililer'e çiçek hastalığı taşıyan battaniyeler göndermek (Katsiaficas, 2003). Elbette Lord Jeff restoranının patronları, ABD tarihinin bu bölümlerini bilmektedir, ancak bunun Fransız usulü *bonfilenin* (*filet mignon*) tadını bozacağı biraz şüphelidir. 19. yüzyıl ABD emperyalizmi sadece Luzon adasında 600.000 Filipinliyi öldürmüştür. Bu çaba sadece Presbiteryen papazlar (cinayetleri “dünyanın uygarlaşmasında büyük bir adım olarak” değerlendirenler) tarafından takdir edilmekle kalmamış, William McKinley ve Theodore Roosevelt tarafından da

şükranla karşılanmıştır (Katsiaficas 2003, s. 344). 1898 ve 1934 tarihleri arasında ABD denizcileri dört kez Küba'yı, yedi kez Honduras'ı, beş kez Nikaragua'yı, dört kez Dominik Cumhuriyeti'ni, ikişer kez de Haiti ve Panama'yı işgal etmiştir. Fakat Amerika'nın Çinhindi'nde yaptığı katliamları gözden kaçırmayalım; Amerika bu bölgede üç ile beş milyon kişiyi Kore'de ve iki milyon kişiyi de (pek çoğu kimyasal silahlarla) Vietnam'da katletmiştir. Katsiaficas şöyle yazıyor:

ABD Güney Vietnam'daki her adam, kadın ve çocuk için 1.000 pounddan fazla (700 Hiroşima bombasına eşdeğer) bomba attı, bir galon Turuncu Ajan püskürttü (Agent Orange /Bir çeşit kimyasal silah/ç.n.), 40 pound Napalm ve yarım ton Sinir (CS) gazını ulusal bağımsızlıkları için savaşan insanlara attı. Bu iki Asya savaşındaki [Kore ve Vietnam] ölüm oranı Orta Amerika'da gerçekleşenlerin 1000 katı ve "Soğuk Savaş" sırasında yürütülen diğer askeri müdahalelerin 200 katından fazlaydı (s. 346).

ABD emperyalizmi ve askeri müdahalelerin açtığı kanlı yollar arasındaki ilişki tartışılırken, ABD ordusunun sivilleri kasıtlı olarak hedef alması üzerine çok az şey söylenir. Tarık Ali'nin iddia ettiği gibi: "Sivil nüfusun yok edilmesi, ABD'nin her zaman bir savaş stratejisi olmuştur" (aktaran Boggs, 2003, s. 207). Boggs, kapitalizm, emperyalizm ve ırkçılığın Yerli Amerikalıları soykırıma uğratan ortak yatağını tanımlamaya çalışmış ve Amerikan savaş geleneğine ideolojik anlamını Tanrının Öngördüğü (Manifest Destiny) ve Monroe Doktrini'nin verdiğini öne sürmüştür. Ayrıca, sivilleri savaşın getirdiği yıkımlardan korumayı amaçlayan uluslararası protokol ve antlaşmaları ABD'nin sürekli ihlal ettiğine dikkat çekmektedir. Boogs:

Amerikalılar akla hayale gelebilecek tüm barbarca metotları kullanarak küresel hırslarının peşinden gidiyor:

yıpratma savaşları, bir alanın tamamının bombalanması (carpet bombing), serbest atış alanları, silahsız sivillerin yok edilmesi, ölüm mangaları oluşturmak, zorla yerinden etme, kamu altyapısının yıkımı, şehirleri ateşe verme, atom bombaları dâhil kitle imha silahlarının kullanımı. Diğerlerini emperyal bir kibirle küçük görerek ve ahlaki üstünlüklerine inanarak ABD liderleri kendilerini uluslararası hukukun ötesinde, herhangi bir ahlaki ve yasal uygulamadan muaf görüyorlar (2003, s. 208).

Kore savaşı sadece bir örnek. Bu savaşta pek bilinmeyen “ara ve yok et” görevi, sadece savaşçıları değil, yıkıcı faaliyetlerin bir parçası olarak sivilleri, hayvanları ve ekolojiyi de hedef alıyordu. Birlikler herhangi bir kasabaya geldiğinde, genellikle helikopterlerin desteğinde ateş açıyorlardı. ABD birlikleri çok iyi bilinen “kelle hesabı” kuralına göre ödüllendiriliyordu ve bu kelle hesabında savaşçı mı, değil mi ayırımına bakılmıyordu (Boggs 2003, s. 210).

Elbette ABD, bu mantığını o zamandan beri sürdürdü, Körfez savaşında Irak'ın sivil altyapısını bombalamayı yakın zamanda işgal başlayana dek sürdürdü. Kapitalist bir toplumda (özellikle de dünyanın en güçlü ordusuna sahip kapitalist bir toplumda) bu kanlı gerçeklik başka türlü yaşanmaz. Bu böyledir, çünkü kapitalist bir toplumu korumaya yatırım yapanlar ve onu sadece korumak için değil, yaymak için de gerekli güce (askeri güç dâhil) sahip olanlar, bundan en çok kazançlı çıkacak ve statüsü en çok yükselecek olanlardır. Sermayenin gardiyanlarının karakterleri, sermayenin merhametsiz buyrukları ve söndürülemez arzularıyla bütünüyle biçimlendirilmiştir. Bu karakter özellikleri, sevgi ve merhametten en uzak sosyal ilişkiler ağı içindeki gruplarda cisimleşir. Joel Kovel (2002), kapitalizmin yalnızca ekonomik üretimin sosyal ilişkilerine indirgenemeyeceğini, bir “ego rejimi” de olduğunu söyler. Kovel'den devam edelim:

Her toplum kendi ihtiyaçlarına hizmet edecek psikolojik tipleri seçer. Bu yolla, çok büyük sayıda karakter biçimini, ortak sınıf kalıbında düşünmek mümkündür. Kapitalist piyasada başarılı olmak ve en yukarıya çıkmak isteyen biri, sert, soğuk, hesaplı bir zihne, kendini satabilme becerisine ve ıktıdarı yürekten isteyen bir iradeye sahip olmalıdır (s. 78).

Hiç şüphesiz, Başkan Bush'un kendisi Tanrının intikamının bir aracı olduğuna inanır; Tanrının en güçlü ve kutsal ordusu onunkisidir. Richard Land, Güney Baptist Kongresi'nin lideri, Teksas Valisi bay Bush'un yakın çalışma arkadaşlarıyla yaptığı bir toplantıda söylediklerini hatırlıyor: "İnanıyorum ki Tanrı benim başkan olmamı istiyor" (Stanley 2004). Bush yönetimi, Tanrının kamu yaşamının her yerine yayılmasını isteyen dini bütün kutsal savaşçılarla doludur. Başkan olduğunda Bush şöyle bir açıklama yaptı: "Tanrıdan gelen haklarımızı anlayacak sağduyulu yargıçlara ihtiyacımız var... Ve yargıçlar kuruluna atamak istediğim yargıçlar işte böyleleridir" (Stanley 2004). Ülkenin seküler barbarlarını körfezde tutup, Amerikan çıkarlarını yabancı kâfirlerin saldırılarından koruduktan sonra Efendinin (Tanrı) ruhları kurtarmasının önünde bir engel kalır; Bush bir elinde adaletin terazisini diğer elinde haçlı kılıcını kaldırır. 1993 yılında *The Houston Post* gazetesinden Ken Herman'la yapılan bir röportaja göre, vali olma isteğini açıkladığı gün Bush, sadece Hristiyanlar'ın cennete gideceğini iddia etmiş (Stanley 2004). Dahası 2000 seçim kampanyasının "Çocuklarımız öğreniyor mu?" başlığı altındaki bölümünde (bu arada çocuk kitaplarını ters tutarak okuduğu görüntüleniyor) okulların yaratılış teorisini ve evrimi birlikte öğretmeleri gerektiğini öne sürüyor. Alessandra Stanley (2004) yazıyor:

Başkan Bush'un inancının damgası, hâkimler kuruluna yaptığı atamalarda ve kısmi kürtaj olarak adlandırılan kök hücre araştırmaları konusunda verdiği kararlarda

görülebilir. Din, Bay Bush'un savaş tartışmalarındaki ana damarlardan biridir. Bay Land, onun "Amerikan ayrıcalıklılığına" inandığını söylüyor. Özgürlükçü Evanjelik yayını olan *Sojourners* dergisinin baş editörü Jim Wallis, Bush'un Tanrısal görevden bahsettiği konuşmasını "sağcı bir imparatorun dili" olarak adlandırıyor.

Başkan Bush'u "köktenjelik" (fundagelical/fundamentalist+evangelical/ç.n.) olarak niteleyen John Sutherland (2004), Bush'u evanjelik hareket içerisinde güçlenen aşırılar arasına koyar ve köktenjelik'leri şöyle anlatır:

Köktenjelikler, içgüdüsel olarak neye karşıdır? Eşcinsel evliliğine, kürtaja, silah kontrolüne, vergilere, Birleşmiş Milletler'e (özellikle şimdiki başkan, en büyük anti-Hristiyan aday Kofi Annan'a), Irak'tan çekilmeye, Michael Moore'a, Janet Jackson'un sol memesine. Neye inanırlar peki? Hristiyan değerlere ve Vahiyler Kitabı'nda (Book of Revelation) önceden söylendiği gibi bir geleceğe. *Time* dergisinin (bu güvenilirliğini azaltıyor ancak geçerli görünüyor) kamuoyu araştırmasına göre Amerikalılar'ın yüzde 59'u, Saint John'un kehanetlerinin gerçekleşeceğine inanıyor (muhtemelen kendi yaşam süreleri içerisinde). Kasım ayı, Tanrının tercih ettiği adayı seçmek için son bir fırsat olabilir. Irak, (eski Babil) köktenjeliklerin bakış açısı içerisinde merkezi bir figürdür. Tıpkı İsa'nın kendisine inananları büyük savaştan önce yanına alması (Rapture) ve tıpkı Yahudiler'in yakın zamanda dönüşeceği inancı gibi (köktenjelik-siyonizm)... Beyaz Saray geçenlerde *The Day After* (28 Mayıs 2005, Yarından Sonra) filmine (NASA yoluyla) karşı çıktığından dolayı suçlandı. Beyaz Saray karşı çıkmıştı, çünkü kıyameti yanlış bir şekilde anlatıyordu. Filmdeki kıyamete tanrının günahkârlara karşı ölkeyle yolladığı yüksek ısıdaki ateş değil, insan yapımı küresel ısınma neden oluyordu. Tim LaHaye'nin Geriye Kalan (Left Behind) kitabında anlatılan kıyamet bizce ABD yönetiminin onayladığı bir anlatıdır.

Pat Robertson tarafından sunulan 700 Club programını izlediyseniz veya Jerry Falwell'i işittiyiseniz (11 Eylül'den ötürü günahkâr olarak seçtiği grup: feministleri, gay ve lezbiyenler ve Amerika Sivil Haklar Birliği-ACLU üyeleri), veya Hristiyan Yayın Ağı'ndaki (Christian Broadcasting Network) programlara aşınaysanız veya Hristiyanlığın peygamberlerinden günlük mesajlar alabileceğiniz İlyas'ın (Elijah) Listesi'ne üyeyseniz, Başkan Bush'un zihin yapısı hakkında bir parça bir şeyler biliyorsunuz demektir. İlyas'ın Listesi, Kitabı Mukaddes'in harfi harfine okunmasına ve Tanrının Kelamı (Word of God) olarak farklı öğretilere (örneğin Thomas'ın ve Mary Magdalene'nin öğretileri gibi) karşı çıkan bir zihin yapısına dayanan kişilerin mesaj gönderdiği bir listedir. Düşünce sistemlerinin temelini geriye yönelik dairesel mantık yanılması oluşturur (kendi kendine referans veren bir döngüdür). Kim Clement'in 4 Ekim 2001 tarihinde İlyas'ın Listesi'nde yayınlanan kehanetini ele alalım: "Her şeyi senin için değiştireceğim. Bu uzun ve yorucu bir savaş olmayacak. Bu senin için kazanacağım çabuk bir savaş olacak. Bu uzun ve yorucu bir şey olmayacak, uzun ve yorucu bir şey olduğu önceden tahmin edilse bile. Kendi çukurlarında gizlenmiş olanları bulmak için bir müddet devam edeceksiniz." Açıkça, bu "kehanet", Tanrının ABD'nin tarafında olduğunu iddia ediyor, çünkü Saddam'ın yerin altında bir delikte yakalanışını tahmin etti.

İlyas'ın Listesi ekonomiyi, siyaset bilimini, sosyolojiyi ve tarihsel analizi göz ardı eden sahte bir tarih üzerine düşünüp taşınmaları için okuyucularına şablonlar verir; ana tarihi olayların geriye dönük okumalarını, çarpık dairesel bir mantıkla yapmalarını ister. Amacı ötekenden nefret ettirmektir. Bu mantık İsa'nın bastırılan tamamlayıcı öğretilerini temsil eder. İlyas'ın Listesine yakın zamanda gönderilen bir mesaj (ABD'nin Terörle Savaş Kurucu Babalar'a kadar gider) George W. Bush tarafından ilan edilen terörle savaşın, yaptıklarını cihat, kendilerini de mücahit olarak adlandıran "Barbar korsanlarla", Thomas Jefferson'un 18.

yüzyılda yaptığı savaşa kadar geriye gittiğini iddia etti (İlyas'ın Listesi, 2004). Jefferson, Kuzey Afrika'daki Amerikalı rehineleri kurtarmak ve gelecekteki saldırılara karşı korunmak için bir filo inşa edilmesini istiyor. 1792 yılında John Paul, Jones Jefferson tarafından Cezayir'e diplomatik müzakereci kılığında yollanıyor, fakat asıl amacı, gelecekteki deniz saldırılarının gerçekleşme ihtimalini ve boyutunu öğrenmek. İlyas'ın Listesi 1793 yılı sonbaharında Cezayirliler'in 11 ABD ticari gemisini ve 100 Amerikalıyı ele geçirdiğini yazıyor (Bu İlyas'ın Listesine göre Amerika'nın ilk 11 Eylülü). ABD, 1801 yılında Tripoli'ye karşı dört yıl süren bir savaş açtıktan ve Fransa Cezayir, Tunus ve Fas'ı işgal ettikten sonra büyük denizlerdeki terörizm bitiyor. Ancak Fransa, Kuzey Afrika'yı 1962 yılında terk ettiği zaman, orası gene terörizmin en önemli üssü haline geliyor. İlyas'ın Listesi'nin peygamberlerine göre hikâyenin ana fikri, asla taviz vermemek gerektiği, korkunç barbarlara karşı yürütülen savaşın İsa'nın bizi yanına alacağı güne (Rapture) kadar veya Hristiyan karşıtı güçlere karşı savaşmamız için bizi serbest bıraktığı bir başka güne kadar devam edeceğidir. ABD'de tutucu Hristiyan okulların tüm özel okulların yüzde 15.4'ünü temsil ettiğini söylememiz gerekir. Ülkenin en önemli üç Hristiyan ders kitabı basan yayınevlerinden biri olan Hızlandırılmış Hristiyan Eğitimi yayınevi, "özgürlükçülüğü" "Kitabı Mukaddes tarafından desteklenmeyen bir felsefe", "muhafazakârlığı" ise "kendini Kitabı Mukaddes ilkelerinin korunmasına adanmak" olarak anlatan ders kitapları basmaktadır (Hedges, 2006, s. 152). Bir diğer Hristiyan yayınevi olan A Beka, Afrika dinlerini "yanlış" olarak göstererek Afrika'daki politik kaosu ve yoksulluğu Hristiyan inancının bulunmamasına bağlıyor. Hinduizm'i ise "pagan" ve "şeytan" olarak suçluyor ve Hindu'ların, olayları kavrayacak zekâyâ sahip olmadıkları ve zihinleri karışık olduğu için "tarih yazma becerisinden yoksun" olduklarını söylüyor. (Hedges, 2006, s. 153). A Beka tarafından yayınlanan kitaplara göre Hz. Muhammed melekler-

le karşılaşması konusunda yalan söylerken, Buda ise karısını ve yeni doğmuş çocuğunu terk etme isteğinden ötürü suçludur. Katoliklik, Hristiyan inancındaki bir bozulma iken, İspanya ve Fransa'nın Amerika'yı kolonileştirmeyi başaramamalarının nedeni olarak Tanrının "Amerika'yı Hristiyan bir ülke yapmak istemesi" gösterilmektedir (Hedges, 2006, s. 154). Ve elbette 1960'lı yıllardaki üniversite profesörleri dünya üzerindeki şeytani komünist komplonun maşaları olarak gösterilmektedir.

ABD'deki en tehlikeli gizli örgütlenmelerden biri olan Ulusal Politika Konseyi (CNP, The Council for National Policy, kendi tanımıyla "eğitimsel bir vakıftır") politik adayları desteklemediğini iddia eder ama aslında zehirli bir şekilde destekler. Saygıdeğer Tim LaHaye (popüler "Geriye Kalan" kitap serilerinin yazarı) tarafından çeyrek yüzyıl önce kurulan bu örgütün devletin çeşitli alanlarından, iş, medya, din ve değişik profesyonel alanlardan gelen 600'ü aşkın üyesi vardır. CNP üyeleri geçenlerde Cumhuriyetçi başkanın politikalarından memnuniyetsiz asık yüzleriyle Florida'daki Amelia Adası'nda Ritz-Carlton otelindeki bir toplantıda bir araya geldiler. Bu grubun üyeleri (onlar için Başkan Bush bile aşırı liberaldir) Aileye Odaklanmak'tan (Focus on the Family) James Dobson, Saygıdeğer Jerry Falwell, Gery Bauer, Paul Weyrich, Hollanda'lı bira kodamanları ve Jeffrey Coors, Pat Robertson, John Bolton, Oliver North, Orlando Magic'in sahibi, John Ankerberg, Tom DeLay, Trent Lott, Ulusal Tüfek Derneği'nden (National Rifle Association) Wayne LaPierre ve Grover Norquist'ten oluşuyordu. Bu grubun güçlü teokratik eğilimleri vardı, cinsel perhizi, aynı cinsten insanların evlenmelerinin yasaklanmasını öneriyorlardı ve vergi karşıtıydılar. Grover Norquist, kendi kişisel tarihlerine rağmen, bazı lise öğrencilerinin seks yaptıktan sonra tövbe etmeleri gibi, muhafazakâr politikacıların da, kendi kişisel tarihlerine rağmen "ikinci bakirelikle" günahlarını affettirebileceğini iddia etmiştir.

California Tinicum'daki Trinity Yayın Ağı [TBN], her gün mil-

yonlarca Amerikalı'ya ulaşan çok sayıda televizyon istasyonunun sahibidir. Trinity Yayınları'nın kurucuları ve sahipleri Paul Croch Sr. ve Jan Crouch, *Tanrıya Şükretmek* adlı iki saatlik popüler programı her gece sunmaktadırlar. "Zevksiz kostümler" giyerek, "göz alıcı şamdanlar, altına boyanmış piyano, altın roko ve kırmızı kadifelerle beraber sahte XVI. Louis takımlarına bakan mozaik camların altında" oturan (Hedges, 2006, s. 170) Crouch'lar her gece bir sürü ruhu kurtarıp epey para kazanıyorlar. Onların yayınları güzellikle ilgili ipuçları ve yaşam tarzı eğitimi veren, mali danışmanlık yapan ve Nashville'den İncil müzikleriyle eğlendiren çok sayıda program içeriyor. Yayın Ağı, teokratik Amerika yaratma hareketinin başı Dr. D. James Kennedy'i yayınlıyor ve Hristiyan üfürükçü Bob Larson ve popüler şifacı Benny Hinn'e yer veriyor. Hedges'e göre:

Çifti her yıl yayın ağından 1 milyon dolar ücret alıyor, iki tanesi Newport Beach'te kasaba yerleşkesinde multi-milyon dolarlık okyanus manzaralı konak, bir tanesi Arrowhead Gölü kıyısında bir dağ evi ve bir tanesi de Texas'ta büyük bir çiftlik olmak üzere hizmet karşılığı verilen 30 evi kullanıyorlar. 7.2 milyon dolar değerinde 19 koltuklu Canadair Turbojet'le seyahat ediyorlar, lüks arabalara biniyorlar ve eski çalışanlarına göre akşam yemeklerinden, satın aldıkları antikalara kadar her şeyi şirketin kredi kartıyla ödüyorlar. Ceviz kaplamalı lüks kadife mobilyalarından oluşan ofislerinin dışında İmparatorluklarını 400 çalışanla yönetiyorlar. Ofisleri yayın ağıının Costa Mesa'daki merkezinin en üst katının yarısını kaplıyor. (2006, s. 170)

Cafcaflı kıyafetler giymiş ve uzun bir peruk takmış olan Jan, o çocukken evcil civcivinin nasıl hayata geri geldiğinden bahsediyor. Fakat o ve kocası her zaman o kadar tatlı ve nurlu değiller. Onların hizmetlerini desteklemeyenleri suçluyorlar ve Tanrının onlara karşı döneceğini iddia ediyorlar (Hedges, 2006). Paul

Crouch şöyle söylüyor: “Eğer TBN tarafından iyileştirilip kurtarıldıysanız veya korunduysanız ve buna rağmen istasyona yardım etmediyseniz, Tanrı’dan çalıyorsunuz demektir ve cennet ödülünü kaybedeceksiniz” (Hedges, 2006, s.171). O, TBN’yi eleştiren herhangi birine “ölüm” ilan ediyor. Crouch, Tanrıya Şükretmek programında şunları söylemiştir: “Tanrım sana ait olan bu yayın ağına ve hizmetlere el kaldıran herhangi birine ve herhangi bir şeye ölüm ilan ediyoruz. Bu senin işin, bu senin fikrin, bu senin mülkiyetin, bu senin yayın dalgan, bu senin dünyan ve biz Tanrının yüce sesinin dünyaya duyurulmasının önüne çıkacak herhangi bir şeye ölüm ilan ediyoruz” (Hedges, 2006, s.171). Crouch’lar tarafından ölüme mahkum edilenler, kurtuluş ve merhamet dilemek için Benny Hinn’e başvurabilirler; kendisi “Adem süper bir kahramandı ve aya uçabiliyordu ve bir gün ölümlerin ta butlarının içinde TBN izleyerek gökyüzüne yükseleceğini düşünüyordu” cümlesini kuran kişidir (Hedges 2006, s. 172). Hinn, bir peygamber olduğuna ve her gün Tanrıyla konuştuğuna inanıyor. Tanrının onu cennete ışınladığını, orada vahiy ve görüş aldığını iddia ediyor. Görünüşe göre İsa onun seferlerinden birinde görünme sözü vermiş. Hatta kendisinin, daha önce kaydedilen kendisine ait bir vaazı izleyerek kendi kendine kurtulduğunu iddia ediyor. Paul Crouch gibi o da eleştirilerden çok hoşlanmıyor. Bir keresinde şu sözlerle etrafa saldırmış: “Bazen Tanrıdan bana Kutsal Ruhlu bir makineli tüfek vermesini istiyorum. Senin kafanı uçurmak istiyorum” (Hedges 2006). Amerika’nın yeni Hristiyan liderleri, hiç söylemeye gerek yok, iradesiz ve zayıf insanları etkilemektedir. Ve izleyicilerinin önemli bir çoğunluğunu kendi geri zekâlı, gelişmemiş, muhafazakâr ve gerici Tanrı ve politika görüşlerine taşıyorlar.

Chris Hedges’e (2006, s. 174) göre: “Televizyon kendisini işaret ve mucizeler dünyasına, milliyetçi ve dini coşkunluğun narsisizmine ödünç veriyor. Televizyon gerçek iletişimin önüne geçiyor. Onun hızlı çerçeve ve hareketleri, duygusal görüntülerin

sürekli kullanımı, bir konudan başka bir konuya aniden geçişi baş döndürücü bir kafa karışıklığıyla mantık ve muhakemeyi uzaklaştırıyor.”

Bu ve buna benzer gruplardan endişe duymamız için çok fazla neden var; bu grupların çoğu dominyoncu ve Hristiyan yenisinden inşacılarının, sözde Hristiyan öğretilerle milliyetçiliği birleştiren insanların, yeni muhafazakâr ideolojik doktrininin ve güçlü şirket çıkarlarının egemenliği altında. Chris Hedge (2006), dominyoncuları, inanç ve uygulamalarıyla ana akımı fethedecek yeni politik bir din oluşturmaya çalışan Hristiyan faşistleri olarak tanımlıyor. Hristiyan faşistleri, hiper erkeksi bir otorite alanı olan mega kiliselerde çalışıyorlar; kadın ve çocuklar, koca ve babanın kölesi gibi ve erkekler doğrudan Tanrıyla konuşabiliyorlar. Dominyoncular güçlü bir Hristiyan radyo ve yayın ağı imparatorluğunu kontrol ediyorlar ve devletin kendi içinde de kontrol gücüne sahipler. Pek çoğu özellikle ekonomik durgunluk döneminde malından mülkünden olmuş ve çaresizlik hissi yaşayan beyaz işçi sınıfını işe alıyor. Eleştiri ve içebakışı reddediyorlar ve bunları Karanlıklar Prensi Şeytana ait özellikler olarak görüyorlar. Kilise liderlerinin çoğu şaibeli iş girişimlerinin içerisinde yer almış. Örneğin Pat Robertson'ın Sierra Leone'deki elmas ticaretiyle ilgili olduğu iddia edildi ve Başkan Hugo Chavez'e suikast girişiminde adı geçtiği zaman dünya çapında skandala neden oldu. ABD'nin eski başkan adayı ve sadık CNP üyesi olarak Robertson, Hristiyan Dominyoncuları arasındaki kült benzeri statüsünün keyfini sürüyor.

Hristiyan faşizmi üzerine önemli yazılar yazan ödüllü gazeteci Chris Hedges'e (2006) göre, Robertson ve saygıdeğer Jerry Falwell (ABD'deki en etkili iki dini lider) El Salvador'da ölüm mangaları kurarak bir ayda 800 ila 1000 kişiyi öldürten Başkan Rios Montt'un askeri diktatörlüğüne ideolojik destek vermek üzere Guatemala'yı ziyaret ettiler. Nikaragua'nın kaynak sağladığı ve ABD'nin eğittiği, erkek, kadın ve çocukları sürekli ve acı-

masızca öldüren, tecavüz eden Kontraları, Anti-Sandinista terörist grubunu desteklediler. Hristiyan dominyoncular komünizmi Karanlıklar Prensinin uşağı olarak gördüler, bu yüzden solun şeytani güçlerine karşı olduğu sürece suikast, cinayet ve şiddete verdikleri destekten pişmanlık duymadılar. Hristiyan dominyoncular, Kralların Kralı İsa'nın isteklerinin taşıyıcısı olduklarına inanıyorlardı. Gerçekte öfkenin, şiddetin ve savaşın habercisiydiler. Seküler dünyayı küçümsediler, onu dünyadaki tüm şeytanlıkların sebebi olarak ele aldılar ve bu yüzden dünyanın kutsal şiddetle temizlenmesi gerektiğini düşündüler. Burada kapitalizm ve Hristiyanlığın mükemmel bir birleşimini görüyoruz. Chris Hedges'in (2007) söylediği gibi Dominyoncular bizi kapitalizmden korumak için Hristiyanlığı getirmezler, kapitalizmi Hristiyanlığa getirerek bizi Hristiyanlığın sevgi ve hoşgörülle ilgili radikal mesajlarından korumaya çalışırlar.

Özgürlükçü teolojiyi desteklemek amacıyla yazdığı *İmparatorun Tanrısı* (*The Emperor's God*) adlı kitabında Michael Rivage-Seul (2007), İsa'nın bir insan ve koyu tenli bir adam olduğunu, Roma İmparatorunun işkencelerinden etkilendiğini, ölüm cezasının bir kurbanı olduğunu ve her yerdeki işkence ve ölüm cezası kurbanlarıyla dayanışma ilan ettiğini yazar. Bu İsa, Reagan'ın ölmesini istediği İsa'dır, II. John Paul'un ölmesini istediği İsa'dır, Joseph Ratzinger şimdi XVI. Benedict'in ölmesini istediği İsa'dır. Bu adamlar, "Yoksulların kendi Tanrılarını yağmaladığını, bu yüzden elitlerin kendi zengin Tanrılarının dışlayıcı olması gerektiğini" düşünürler (2006, s.175). ABD'nin gerçek Tanrısının şiddet olduğunu hatırlayarak (bu dinin temel amen-tüsü, "şiddet korur" sözüdür), şu soru sorulmalıdır: Latin Amerikalı devrimciler, karşı çıktıkları devlet gibi, dini (özgürlükçü teolojiyi) şiddeti meşrulaştırmak için kullanmışlar mıdır?

Rivage-Seul'e (2006) göre Dom Helda Camera ve Oscar Romero, şiddetin üç seviyesi olan 'kanlı üçlü'den söz ederler: yapısal şiddet veya birinci seviye şiddet veya babanın şiddeti (sosyal,

ekonomik, politik, askeri sistemler, kanunlarda ve geleneklerde bulunan, her gün on binlerce insanın ölümüne neden olan şiddet); devrimci şiddet veya ikinci seviye şiddet veya oğul'un şiddeti (birinci seviye, yapısal şiddete tepki olarak); ve gerici şiddet veya üçüncü seviye şiddet veya şeytan ruhunun şiddeti (devletin yapısal şiddet karşısı eylemlere tepkisi). Yapısal şiddet (örneğin "ekonomik 'oyunun kuralı' yiyecek yıkımına neden olur ve aşırı üretim sonucu elde edilen ürünlerin, açlık çeken çocuklarla paylaşılması yerine ambarlarda tutulmasını ister" ve "bu çocuklar, tahmin edileceği gibi ölürlər, aslında siz silahınızı kafalarına doğrultmuş ve tetiği çekmişsinizdir") bugünün İmparatorluk rejimlerinde ve onların müşteri devletlerinde yaygınken, devrimci şiddet bu devletler tarafından ayıplanan tek şiddet biçimidir (Rivage-Seul, 2007, s. 176). Buna karşın, gene Rivage-Seul'e göre, devrimci şiddet, "işçi ve köylüler ailelerini birinci ve üçüncü seviyelerde temsil edilen zenginlerin hiddetinden korumak istedikleri sürece" (s. 177) teorik olarak meşru olan tek şiddet biçimidir.

İsa bile ikinci seviyedeki şiddetin hedeflerine olan sempatisini gösterir (kendisi bir Zealot [Roma işgaline karşı ayaklanan fanatik Museviler/ç.n.] olmasa da, Roma işgaline karşı başlayan isyana karşı epey sempatiyle bakar). İsa, kendini tanımlamak için "Tanrının Oğlu" ibaresini kullanır, bu Rivage-Seul'ün gösterdiği gibi Daniel'in Kitabı'ndan (*Book of Daniel*) alınır. Bu kitap "Filistin'in Antiochus IV. Epihanes'in Selefski kuvvetleri tarafından, İsa'dan önce II. yüzyılın ortalarında kaleme alınan tehlikeli bir antiemperyalist öğretilidir" (s. 178). "Tanrının oğlu" gibi bir figür bu kitapta "Tarihin bütün imparatorlarını, sadece selefkileri değil, daha önce var olan tüm vahşi güçleri ve gelecekte var olacak olanları yargılayacak kişi" olarak tanımlanır (2006, s. 178). Bu açıkça İsa'nın antiemperyalist olduğunu gösterse de, İsa "ikinci seviye şiddetle arasına mesafe koymuştur (birinci seviye şiddet, Roma İmparatorluğu tarafından temsil edilir)."

İsa, ikinci seviye şiddetin gerici üçüncü seviye şiddeti başlatacağını ve hiçbir şeyin değişmeyeceğini anlamıştı (görevi başına gelmeyen toprak sahibi ve onun kiracı çiftçileri arasındaki kısa hikâyesinin gösterdiği gibi). Kutsal şiddete tapınmayı kesinlikle kınamıştı. Ancak şunu söylemekte yarar var: ABD'deki ve ABD'nin uyguladığı yapısal şiddet, "genellikle fark edilmez ve konuşulmazken, kontrolden çıkmış devrimci şiddeti reddetmek çok yaygın bir pratiktir." Yine de, Rivage-Seul'e (2007) göre, "gerçekte bu seviyedeki şiddet daha anlaşılır ve meşrudur, en azından Amerikan tarihi açısından, sadece savaş teorisi açısından ve belki de İsa'nın kendi sempatisi ışığında değerlendirdiğimizde" (s. 181). Rivage-Seul'e göre İsa'nın uygulaması açıkça "Hristiyanlar'ı hem inanç hem de pratik açıdan şiddet içermeyen direniş biçimleri göstermeye davet eder", ancak:

...Birinci Dünya Hristiyanları'nın Üçüncü Dünya Hristiyanları'na şiddet içermeyen direniş taktikleri ve stratejileri önermeleri uygun değildir, çünkü burada Hristiyanlar "kardeşlerini", ABD'nin dolarlarıyla finanse edilen aşırı şiddetle şekillenen bir bağlam içerisinde korumak durumundadırlar. Her halükârda, ABD'de rahat koşullar altında yaşayan Hristiyanlar, öncelikle Amerikan şirket çıkarlarının hizmetindeki sistematik saldırganlığı mazur görürken ikinci seviye şiddeti suçlama alışkanlığının üstesinden gelmek zorundadırlar. Belki de Philip Berryman en iyisini söylüyor: "güçlünün güçsüze karşı uyguladığı şiddete aktif olarak karşı çıkmayanların, yoksulların uyguladığı şiddeti sorgulayacak ahlaki bir otoritelerinin olmadığını kesinlikle iddia ediyorum" (s. 181).

Küçük Bush, Ulusal Politika Konseyinin (CNP) bazı üyelerinden memnun olmayıp bu grubun tüm politik söylemlerine tam anlamıyla bağlı olmasa da, temel olarak Hristiyan Dominyoncuları'nın ana kampı içerisinde. O, ABD tarafından uygulandığında yapısal şiddeti destekler, insanları yapısal şiddete karşı ko-

rumaya çalışan devrimci şiddeti ise kınar. Ve sorguya suale mahal vermeden söylersek, onun üçüncü seviye gerici şiddet kullanımı, kötülüğü, gücü ve yıkımıyla eşsizdir.

George Monbiot (2004), Bush'un Hıristiyan köktencilliğini kucaklamasında, özellikle dış politikayla ilgili uygulamalarının Amerikan halkının desteğini kazanmasında neyin etkili olduğunu anlamamıza yardım eder. Monbiot'a göre:

Amerika Birleşik Devletleri'nde milyonlarca insan sıra dışı bir hezeyana tutulmuş durumda. 19. yüzyılda iki göçmen vaiz, İncil'den birbiriyle alakasız pasajları birbirine kabaca tutturarak tutarlı bir öykü yarattı: Belirli ön koşullar gerçekleştiğinde İsa dünyaya geri dönecekti. Bunlardan birincisi, İsrail devletinin kurulmasıydı. İkincisi, İsrail'in "İncil'de geçen toprakları" (Ortadoğu'nun büyük bir kısmı) işgal etmesi ve şimdi Kubbet-üs Sahra ve el Aksa Camii'nin işgali altındaki alana Üçüncü Tapınağın (*Third Temple*) yeniden inşa edilmesi idi. Hıristiyan karşıtı lejyonlar İsrail'in karşısına geçecekler ve onların Armageddon Vadisi'ndeki savaşı bütün her şeyi çözecekti. Yahudiler ya yanacaklar ya da Hıristiyanlığa dönecekler ve Mesih de yeryüzüne geri gelecekti.

Bu senaryoya göre, bütün "doğru inananlar" (evanjeliklerin inandığı şeye inananlar), "İsa'nın inananları yanına alması (Rapture) adı verilen olayla, üzerlerindeki kıyafetlerinden dışarı çıkarılarak cennete doğru sürükleneceklerdi." Bunu kaçıranlar ise (extasy etkisinde, cennete doğru yükselen çıplak bedenler arasında olmayı kim istemez?) takip eden yedi yıl içerisinde (Büyük Çile (Tribulation) olarak bilinen bir süre) haşlanarak, yaralar açılarak, çekirge ve kurbağalar tarafından rahatsız edilerek cezalandırılacaktı. Armageddon'a neden olup ve anti Hıristiyan karşıtlarını (Bazı evanjelikler bunun Kofi Annan olduğunu söylüyor, fakat biz Dick Cheney olduğuna dair bahse giriyoruz) yok etmek isteyen Doğru İnananlar şimdi harekete geçiyorlar. Mon-

biot, diğer şeylerin yanında böyle bir hareketin eski tapınak bölgesinde karşılıklı meydan okumaları arttırdığını söylüyor (2000 yılında üç ABD'li Hristiyan oradaki camileri havaya uçurmaya çalıştıkları için sınır dışı edildi). Bu hareket, işgal edilmiş alanlarda inşa edilen Yahudi yerleşimlere sponsor oluyor, ABD'nin İsrail'i daha çok desteklemesini talep ediyor ve Müslüman Dünyası/Şer Odakları/Birleşmiş Milletler/Avrupa Birliği/Fransa ve Hristiyan karşıtı güçler artık kim olaksa son savaşı başlatmanın yollarını arıyor. Bunun anlamı İsrail'in Filistinliler üzerindeki vahşi uygulamalarına karşı, George Bush'a maliyeti ne olursa olsun İsrail'i desteklemesi için inanılmaz bir baskı yapılmasıdır. Evanjelik aslına uygun olarak Bush, İsrail Başbakanı Ariel Sharon'u desteklemiş ve bu savaş suçlusunu Filistinliler'i cezalandırması için serbest bırakmıştır. Monbiot detaylandırıyor:

Seçmenlerin yüzde 15'ine göre Ortadoğu sadece mahalli bir mesele değil, aynı zamanda kişisel bir meseledir: eğer Başkan orada büyük bir yangın başlatamazsa, onun çekirdek seçmenleri Tanrının sağ elinde oturamayacaklardır. Bush, başka bir deyişle, İsrail'in saldırganlığını kısıtlayarak kaybettiği oydan daha azını bu saldırganlığı cesaretlendirerek kaybeder. O, bu insanları dinlemekten dolayı çıldırmış olmalı. Aynı zamanda dinlememiş olmaktan.

Başkan Bush'un aristokrat bir evanjelik olduğunu söylemek gerekir. Bu inanç onun refah ve gücünü mantığa bürümesine yardım eder, aynı zamanda içerde ve dışarıda verdiği kararların sonuçlarını meşrulaştırmaya yarar. Bu anlamda kendinden önce gelen Evanjelik Emperyalistler'den çok az farkı vardır. John Blunt (2004) bize şunu hatırlatıyor:

George Bush sadece bir evanjelik değildir, Hristiyan olarak yeniden doğmuştur, 12 adım alkol iyileştirme programıyla düzelmiştir, ayrıca Yale ve Harvard işletme

mezunudur, bir elit olarak olağanüstü ve korunmalı bir çocukluk geçirmiştir, savaş fırsatçılığı, banka skandalları, Texas Oil Wildcatting ve dehşet verici bir politik iktidarın mirasçısıdır. Bu kültürün normu şudur: sahip olduğunuz refah ve kuvveti artırmak, düşmanlarınızı yenmek, büyük kazançlar elde etmek ve sonra gülümseyip Pazar günleri kiliseye gitmek. Bu, Amerikan yolunun bir parçasıdır. Ne yazık ki, yüzyıllardır, Arap dünyasındaki, Asya dünyasındaki, Afrika dünyasındaki ve Latin Amerika dünyasındaki insanlar bu adamları kendi ülkelerine girip çıkarken, bayraklarını dalgalandırırken, İncil'e ellerini gümbürdeterek vururken, ceplerini doldurup geriye ölümler ve harabeler bırakırken görüyorlar. Bunların pek çoğu iyi bir dünya, ilahi bir ilham vaaz ediyor ama bunlara kendileri ihanet ediyorlar. Zalim ve iki yüzlü Batı (kiskanılan, güvenilmeyen, nefret edilen) imgesi yaratmalarından ötürü kendilerini suçlu hissetmiyorlar, çünkü bunu yapmalarını onların İncil anlayışları istiyor.

6 Mayıs 2004 Perşembe günü Ulusal Dua Günü (*National Day of Prayer*) seremonisinde George Bush, İran-Kontra figürü olarak ünlenen, sonradan radyo sunucusu olan ve Ulusal Dua Günü'nün fahri başkanlığını yapan Oliver North'a söz vererek, kendi seçim propagandasını utanç verici bir noktaya taşıdı. Bush, sözleriyle, Tanrının kendi dış politikasını desteklediğine duyduğu inanca dair çok az kuşku bıraktı:

Adaletsizliğin veya acımasızlığın veya şeytanın yüzüne karşı nör kalamayız... Tanrı hiçbir ülkenin tarafında değildir, ancak biz biliyoruz ki o, adaletin tarafındadır. Ve Amerika'nın büyük gücü kurulduğu saatten itibaren adaleti hedefi olarak seçmesidir... Bir ülke olarak en büyük başarısızlığımız, bu amacı kaybettiğimizde gerçekleşecektir: kölelik, ayrımcılık ve yaşamın değerini ve saygınlığını reddeden her şey. En mutlu anlarımız adaleti kendi vatandaşlarımız ve diğer ülkelerdeki insanlara tam

bir sadakalle götürdüğümüzde gelecektir (aktaran Riechmann, 2004 s. A6).

Bu ulusa sesleniş konuşmasında bizim Kutsal Savaşçı Başkanı-mız, kendi saygınlığı adına ABD'nin kendisine dönük bazı eleştirilere kapı açıyor; bu hataları anladığını göstererek halkı ABD'nin Tanrının yolunda olduğuna ikna etme sürecinde elini güçlendiriyor. Yine de Bush, muhteşem bir şekilde ABD Tanrının koruması altında bölünmez bir ülke olarak kurulurken, iç-renc yerleşim uygulamalarını ve Kızılderililer'e yapılan soykırımı görmezden geliyor. Hiç şüphesiz terörle savaşı, Tanrı'nın dünyayı savaşıla kurtaracağı kutsal planı için yürüttüğü kampanyanın bir parçası. Lewis Lapham'ın (2004) gözlemine göre "Bush, seküler ifade biçimlerini gerçek olmama durumundan kaçmak için kullanıyor, buna karşın Irak'taki Amerikan varlığının nedenini açıklarken, politikasının gerçekliğini oluşturan küresel hâkimiyet düşüncesine başvurmuyor, İlahi bir görev iddiasını kullanıyor " (s. 13). 2004 Martı'nda Bush şöyle söylüyor: "Özgürlük, Amerika'nın dünyaya hediyesi değildir: Özgürlük, Tanrının tüm insanlara hediyesidir... Bir yerde totaliterlik gördüğümüzde, onunla ilgilenmek zorunda olduğumuza inanıyorum" (aktaran Weiss, 2004 s. H1). Aynı yılın Nisan ayındaki basın konferansında ise hiddetle konuşuyor: "Özgürlük her şeye kâdir Tanrının bu dünyadaki her adam ve kadına bir hediyesidir. Ve yeryüzündeki en büyük güç olarak biz özgürlüğün yayılmasına yardım etmekle yükümlüyük" (aktaran Lapham, 2004 s. 13). Ve bu yorumlara Lapham'ın (2004) beklemeden verdiği yanıt: "Ayrıca hatırlamakla yükümlü olduğumuz diğer şey, bilgisayar ekranlarında görünen teorik savaşın değil, haritaların insanların ıstırapları, sakat kalmaları ve ölmeleriyle gelişigüzel boyanarak kirletilmesi olarak yaşanan savaşın gerçek olduğudur" (s. 13).

Robert Sheer (2004), Bush'un "Tanrının istediklerini yapmak için daha fazla güç dileyen" bir "mesajcı" olduğunu iddia eder-

ken, Amerikan Anayasası'nı paramparça ettiğini söylüyor (s. B15). Onu "daha dünyevi ve ihtiyatlı Babasıyla" karşılaştırarak şöyle yazıyor:

Washington Post gazetesinin yardımcı idari editörü Woodward tarafından sorulan, Irak'ı işgal etme kararını vermeden önce eski başkana hiç danışıp, danışmadığı sorusunu Bush, "O, güç anlamında danışmak için yanlış baba; danışacak daha yüksek bir babam var" diye yanıtladı. Büyük Bush'un kitaplarını okuyan ve en son Irak savaşındaki konuşmalarını dinleyen biri, eski başkanın en azından diplomasiden anladığını, uluslararası işbirliği ve sabrının naifçe herkesin iyiliği için geçerli araçlar değil, küresel istikrar ve Amerikan çıkarlarına uzun vadede, şimdiki Mezopotamya bataklığından daha çok yarar sağlayacağını anladığını görecektir. Din savaşçıları genellikle amaca zarar verir; sürdürülemez işgali insanların Tanrıyla kendi aralarında kurdukları boru hatına inandıklarını görene kadar sürdürme eğilimindedirler.

Steinberg (2004), oğul Bush'un Evanjelik Hıristiyanlığının seçmenleri nasıl etkilediğini kelimelere sığmayacak ölçüde etkili bir şekilde anlatıyor. Onun yorumlarını burada olduğu gibi tekrarlamak önemli:

Başkan Irak politikasında yanlış bir şey görmese de, yönetiminin vergi kesintilerinin ahlaksız olduğuna dair eleştiriyi kabul edemiyor. Yoksullardan zenginlere doğru büyük refah akışı Bush'u rahatsız etmiyor. Kişilerin yaptıkları ahlaki seçimlerin ve ekonomik özgürlüklerinin kendilerine geri döneceğine ve zenginlerin yoksullara yardım etmek gibi bir yükümlülüklerinin olmadığına inanıyor. Onu takip eden yurttaşların 11 Eylül saldırılarına alışveriş yaparak tepki vermelerini istemesi tamamıyla tutarlı. "Bu senin paran" mantrasını (dua ve meditasyonda tekrarlanan söz /ç.n.) yinelerken, aslında tama-

miyla Amerikan, herkes kendi kurtuluşunun mimarıdır bireysel ahlakını tekrar etmiş oluyor.

Amerika yönetimleri düşmanların kitlesel olarak öldürülmesinin meşrulaştırıldığı uzun bir tarihe sahiptir, ama bu politikacılar Amerikan askerlerinin ölümünü meşrulaştırmakta da çok beceriklidirler. Bu adamlar önce bütün yaşamların “kıymetli” olduğunu açıklayıp ardından da onların ölümlerinin kapitalizm ve demokrasinin zaferi adına Tanrı tarafından onaylanacağını söylerler. Bill Blum (2007) şunları söylüyor:

Aralık 1989'da Panama'yı bombalama emrini verdikten, bu bombalama sonucu 500 ile birkaç bin suçsuz insan öldükten ve bir tek Amerikalı'ya bile zarar gelmedikten sonra birinci Başkan George Bush “kalbinin Panama'da ölen ailelerle birlikte olduğunu” söyledi.

Bir gazetecinin sorduğu şu soruyu, “Ölümleri pahasına bu insanları oraya göndermeye değer mi? Noriega-ya?”, Bush yanıtladı: “Her insanın hayatı değerlidir ve yine cevabım evet, buna değer.”

Kasım 1990'da olması muhtemel Irak işgaliyle ilgili konuşan Baba Bush şunu söyledi: “İnsanlar bana soruyorlar: ‘Kaç yaşam? Kaç yaşam harcayacaksın?’ Her yaşam değerlidir.”

2003 yılı boyunca binlerce Iraklı'yı öldürme işi devam ederken Başkan İkinci George Bush şöyle söyledi: “Her insanın hayatının değerli ve saygın olduğuna inanıyoruz.”

Aralık 2006'da Beyaz Saray sözcüsü, Irak'ta ölen Amerikalı asker sayısının 3.000'e ulaşması konusunda Bush adına yaptığı açıklamada, başkan Bush'un “her insanın yaşamının özel olduğuna ve kaybolan hepsi için ısırap duyduğunu” söylediğini belirtti.

Kitlesel kıyımlar sırasında ve kıyımların öncesinde, baba ve oğlu mikrofonların karşısında Tanrı ve duaya olan derin alakalarını belirtiyorlardı. Küçük Bush, “Tanrının benim aracılığımla konuştuğuna inanıyorum” di-

yordu 2004 yılında. "Bu olmadan işimi yapamam."

Irak ve Iraklı insanların tahribinden sonra, yaşlı Bush şunu söyledi: "Ben ve başka birinin çocuğunu savaşa gönderen birçok insan, dua sırasında bunun Tanrıya nasıl görüneceğini merak ediyoruz."

Tanrı, tahmin edileceği gibi, George Bush'a, baba ve oğluna Iraktaki çocukları soracaktır. Ve yetişkinleri. Ve aniden, gümbürdeyerek konuşacaktır: "O zaman hemen bütün değerli yaşamları harcamayı hemen bırakın!"

1996 yılında Madeleine Albright ve gazeteci Lesley Stahl arasındaki ünlü TV görüşmesinde, Lesley Stahl, Amerika'nın Irak'taki uygulamalarından söz ediyordu ve ABD'nin BM Büyük Elçisi ve Dışişleri Bakanı'na sordu: "Yarım milyon çocuğun öldüğünü duyduk. Hiroşima'da ölen çocuklardan daha fazla demek istiyorum –peki sizce bu bedele değer mi? Albright cevap verdi: "Bu çok zor bir seçim, fakat bu bedele-biz bu bedele değeceğini düşünüyoruz."

10 yıl sonra Dışişleri Bakanı Condoleezza Rice, kadın dışişleri bakanlarının ve Bush ailesinin soylu mirasını taşıyan hoş geleneğini sürdürüyor ve Irak'ta şimdi süren dehşetin Amerikan yaşamlarına ve dolarlarına "değecek bir yatırım" olduğunu söylüyordu.

Hristiyan sağ kendi ordusuna sahiptir. Bu ordunun ismi Blackwater'dır ve özel bir ordudur. Mega-milyoner Hristiyan evanjelik aşırı Erik Prince tarafından yönetilir. Prince, ordusunu uluslararası savaş alanlarında gizlice kullanılmak üzere ABD'ye kiralar. Prince'in misyonu İncil'in ışığında Cumhuriyetçi Partinin emirleri, Amerikan ordusu ve gizli servislerle ahenkli bir şekilde ABD'nin düşmanlarına karşı kutsal savaşı sürdürmektir. Blackwater'ın Hristiyan Âlemi'ni koruma ve yeni Haçlı seferi ajandasında üstlendiği fanatik rol, askeri endüstriyel kompleksi devletin içine başkan Eisenhower'ın öngördüğünün de ötesinde tehlikeli bir şekilde entegre etmiştir (Scahill, 2007).

Bush 11 Eylül'den sonra yaşanan ulusal travmayı dini muzaf-

ferciliğini öne çıkarıp ikinci plana nasıl indirdi ve Amerika'nın kâfirlere karşı savaş yürüterek dünyayı İsa Mesih'e göre düzenlemesi gibi bir mitolojik misyonunun yürütücüsü olmasının fitilini nasıl ateşledi? Başka bir deyişle Bush yönetimi ABD'si, Irak ve Afganistan'daki petrol ve doğal gaz gibi stratejik çıkarlarını güvenceye alma meselesini Hristiyan uygarlığın barbarlığa ve kâfirlere karşı yürüttüğü bir savaş olarak yeniden nasıl yazdı? Donald Pease'e (2004) göre, 11 Eylül 2001'de Amerika'nın kuruluşunda yaşanan travma (Kızılдерili soykırımı) yüzyıllarca süren bastırmadan sonra intikam amacıyla geri geldi. Dahası, ulusun bu doğum travması (ABD'nin lekesiz bir ülke olduğu ve dünyadaki ülkeleri demokrasiye hazırlama görevini yerine getirdiği mitiyle bastırılan ve 11 Eylül'den sonra yeniden harekete geçen travma) katarsisle yaralı ülke imgesine dönüştü; Amerika'nın kirlenmemiş bakire topraklar üzerine kurulu olduğu anlatısı uçaklar ikiz kulelere ve Pentagon'a bir kez çarptıktan sonra daha fazla sürdürülemezdi. Bush çetesinin Amerika'ya saldıran teröristlere karşı tepkisi (Amerikalılar'ı masum oldukları rüyasından uyandırdı ve bu cezalandırılmalıydı), aynı anda Kızılдерилiler'e uygulanan soykırımı hatırlattı.

Pease, Bush yönetiminin 11 Eylül 2001 saldırılarına verdiği fanatik tepki (Afganistan'ı bombalamak, Irak'ı işgal etmek, Vatanseverlik Yasası, Anavatan Güvenlik Bakanlığı'nın oluşturulması) kuruluş yıllarında Kızılдерili soykırımıyla karakterize olan şiddeti görünür kıldı. Pease'e göre bu şiddet, şimdiye kadar Amerika'nın hâkim anlatılarıyla bastırılmıştı. Bakire Topraklar, Kurtarıcı Ulus, Amerikalı Adem, Doğanın Ulusu, Vahşi Doğaya Gönderilme gibi anlatılar "mecazi anlam yüklüydüler ve eyleme geçirici güce sahiptiler. Bu anlatılar ulusun yapısal bilinçaltında tortulaşmıştı. Amerika'nın dünya barışının bir koruyucusu ve demokrasinin elçisi olduğunu söyleyen hâkim anlatılar, Amerikan halkının kendileriyle ilgili güçlü ve bir ulus olduğuna dair inancı belirlemişti. Bu hâkim anlatılar devletin ideolojik aygıtla-

rı tarafından; eğitim, medya ve kültür endüstrileri tarafından yüzyıllar boyunca anlatılmış ve güvenceye alınmıştı. Slavoj Zizek (2004a) “Amerikalılar tarihsel olarak dünyadaki rollerini fedakârlık terimleriyle düşünürler” ve bunu filmlerde ve kitaplarda gösterirler, der. Örneğin John Ford’un *Çöl Aslanı* (The Searchers) ve Martin Scorsese’nin *Taksi Şoförü* filmi gibi filmler ve Graham Greene’nin *Sessiz Amerikalı* (The Quiet American) gibi kitaplar, Zizek’in “naif Amerikan yardımseverliği” dediği şeye önemli bir ışık tutar. Zizek (2004a), Amerikan rüyasının altında yatan iyi niyeti (onun tabiri) açar:

Bu iyi niyetlerin altında yatan varsayım, derilerimizin altında bulunan şeydir, hepimiz Amerikalıyız. Eğer bu insanlığın doğru arzusuysa, o zaman bütün Amerikalılar insanlara bir şans verme, maruz kaldıkları kısıtlamalardan onları kurtarma ihtiyacı duyarlar ve Amerika’nın ideolojik rüyasını kucaklarlar.

“Amerika olanak sunar” diye bilinen ideolojik rüyayı inşa etmeye yardım eden mitolojik mitler, Pease’in (2004) terimleriyle söylersek, “sayelerinde devletin, halkın politik ve tarihi olayları anlama biçimini şekillendirdiği dönüştürücü gramerler” olmuşlardır (s. 1). Bush’un politika yapıcıları, 11 Eylül ve güvenlik devleti arasındaki bağlantı imlerini (Pease bunu “değer ve inançların normatif sistemlerini bir nesilden başka bir nesle aktaran düzenleyici metinlerarasılık” olarak adlandırır[s. 1]) yeniden yazıp, bu mitlere yapılan terörist saldırıları ikinci plana alarak onlara hayali bir şekil vermişlerdir. Bush ve onun yönetimi, ulusu hedef göstererek etkili ibareler ve söylemler kullanmışlardır. Pease’in kelimeleriyle ifade edersek, yönetim, “ülkenin eskiden kendisine söylediği anlatıların bütünlüklerini yeni sözlüğün [Sıfır Noktası, Anavatan, Adaleti Kalıcı Kılan Harekât, Irak’ı Özgürleştirme Harekâtı] yardımıyla dönüştüreceği sembolik bir drama sergiledi, bu drama, onlara devleti acil durumda tutma yetkisi

verdi" (s. 2). Nihayetinde Bush yönetimi, "ülkenin kendi içine yönelik sunumunu, güvenli masum bir ülkeden, yaralı, güvensiz bir acil durum devletine doğru değiştirmiş " (Pease 2004, s. 3) ve "yeni bir yönetim zihniyeti" oluşturmuştur. Amerika'nın Bakire Topraklar olduğu mitini, bize daha önce asla yabancılar tarafından saldırılmamıştı olarak sunan Bush yönetimi, bu miti ahlaki bir mantıkla destekledi. 11 Eylül saldırılarını "ülkemize açılan yara" diye tanımlayarak, mitolojik ve tarihsel kayıtlardan faydalandılar (Pease, 2004, s. 3). Pease'den aktarırsak:

Yara, Bakire Topraklar'a olduğu kadar Amerikalılar'ın kendilerini kökten masum görmeleri mitine de açıldı. Acil durumda Bush, Sıfır Noktası'nda (yıkılan İkiz Kulelerin olduğu yer /ç.n.) ayağa kalktı. Kendisine Anavatanı koruma sorumluluğu bahşedilmişti ve Bakire Topraklar'ın çiğnenmesi yurttaşları, kendi hayallerinde ülkeyi oturttukları yerden yabancılaştırmıştı. Ayrıca yurttaşların ulusal topraklarıyla ilişkileri hakkındaki temel fantezilerini kökünden değiştirdi; mit, kayıp anavatanlarına doğru harekete geçmiş insanlara duyulan özlem olarak yeniden tanımlandı (s. 3).

Bush tarafından inşa edilen acil durum devleti sadece ötekinin şiddetiyle kirletilmemiş bir Birleşik Devletler fantezisini bozmaz, aynı zamanda yapısal bilinçaltının çukurlarında bastırılan ve inkâr edilen Bakire Topraklar mitinin aslında katledilen yerlilerin arazileri üzerinde inşa edildiği bilgisini dehşetle hatırlatır.

Roxanne Dunbar-Ortiz'in (2003) ifade ettiği gibi, "Birleşik Devletler kökeni itibariyle emperyalisttir" ve beyazların üstünlüğü düşüncesiyle yönetilmeye çalışılan bir imparatorluk olma arayışı, başladığından beri Amerikan "uygarlığının" temel ussallaştırma yolu olmuştur. Dunbar-Ortiz şöyle devam eder:

"Amerikan" üstünlüğü ve popülist emperyalizm, ABD'nin köken öyküsünden ve bugün yapılan vatansen-

verlik tanımlamalarından kopartılamaz. Ve bu en başından başlamıştır, hatta ABD'nin kuruluşundan bile önce. Demokrasinin ilerleme sürecinde gerçekleşen bir kaza veya yoldan sapma değildir. ABD, Britanya İmparatorluğu'ndan koparak kurulmuştur, sömürge karşıtı özgür bir hareketin sonucu olarak değil. Çok bilinen "hudut bölgesi (*frontier*)" tabiri bağımsız Yerli Amerikan topraklarıyla ABD arasındaki sınırı tanımlamak için kullanılır ve ayırma sınırının öbür tarafında yabancı bir ülkenin varlığına işaret eder (işgal edilen bir ülke, yerleşimciler ordunun koruması altında ilerlerken bu ülkenin sakinleri önce kontrol edildi ve ardından sürüldü). İlk yüzyılda gerçekleşen her şey artı olarak hesaba katıldı. "Hududun ilerlemesi" düz ve basit bir emperyalizmdir, emperyalizmin bütün tanımlarına uyar (s. 90).

Pease'in (2004) tabiriyle, 11 Eylül'den sonra Bakire Topraklar miti "devlet şiddetinin gerçekliği karşısında mecazdan arınır" (s. 9). Pease (2004), "Bu toprakların asla çiğnenemeyeceği mitinin ihlali, sadece devletin şiddet tarihini gizleme ihtiyacına engel olmakla kalmaz, eskiden halkın inkâr ettiği olayları (insanların kendi topraklarından güç kullanılarak çıkartılması) gözler önüne de serer" (s. 7). Pease devam ediyor:

11 Eylül'ün ardından Anavatan Güvenlik Kanunu yürürlüğe girdikten sonra gerçekleşen benzeri görülmemiş olaylar, bize bir yerlerden tanıdık gelmeye başladı. Birleşik Devletler'in kökeninde Kızılderililerin anavatanlarının yok edilmesin yattığı şeklinde basurılan tarihi bilgi hatırlandı. Paiute ve Shoshone kabilelerinin yerleşim alanları da, yakın zamanda devletin nükleer atıkları burarlarda depolama kararından sonra, yok edilmişti. Olaylar tanıdık geliyordu, çünkü Sıfır Noktası göstereni (signifier) doğruluyordu; çünkü İkiz Kulelerin hayal edilemez yıkılış manzarası Dresden ve Tokyo'da sivil halkın üzerine yangın bombaları yağdırılmasını, Hiroşima ve Nagazaki sakinlerine atılan atom bombalarını hatırlatı-

yordu... Sıfır Noktasında ülkenin kuruluşundaki şiddetin hayaleti kökten masumiyet fantezisini dışlayarak uyandı; şimdiye kadar gizlendiğinin aksine ülke şiddet üzerine kuruluydu (s. 5).

Askeri endüstri kompleksinin direktiflerine uyan ideolojik aygıtların on yıllar boyunca aşılması sonucu elde edilen ve devletin birliğine öncelik veren "Anavatan" terimi (Pease bu terimi "küresel biyopolitik yerleşim" olarak adlandırır) aslında, güvenlik devletini korumak için hepimizin güvensiz ve yerinden edilmiş "azınlıklara" dönüştüğümüz koşullar altında zorlanan bir birliği ifade eder. Bu anlayış bizi, sözümüzü sakınmadan konuştuğumuz, muhalefeti örgütlediğimiz ve devletin iç ve dış politikasına karşı sivil itaatsizliği cesaretlendirdiğimiz için Anavatanı tehlikeye atan potansiyel terörist yerine koyar. Anavatan ihbarcılarını, sivil ispiyoncu ve devlet muhbirleri lejyonuna katılmak için gösterilen baskı, bazıları için karşı konulamaz bir baskıdır (Valentine 2003). Valentine, "Vietnam'da olduğu gibi nüfusun yüzde beşinin bu şekilde organize edilerek geri kalan yüzde doksan üzerinde kontrol kurması ve direnişi temsil eden diğer yüzde beşi de alt etmesi isteniyor" diye yazıyor (2003, s. 11).

Birleşik Devletler'in eski ilahi Bakire Topraklar imgesinden sürgün edilmenin öfkesini duyan insanlar, devletini korumaya yeminli vatanseverler olarak yeniden biçimlenirler. Başka bir deyişle, biz Bush çetesinin sözlüğüne göre uyarlanan demokrasi ve özgürlük kelimelerinin hem mecazi hem de sözlük anlamları yoluyla yeniden bölgelere ayrılma sürecindeyiz. Bush çetesi, demokrasi ve özgürlüğü "serbest piyasaya" eşitledi ve kendi doğal kaynaklarının kullanımını daha gelişmiş ülkelere (ve tabi daha uyar) özellikle de ABD'ye açmayan ülkeleri barbar ve feodal devlet olarak şeytanlaştırdı.

Bush cuntası Birleşik Devletler'in kolektif bilinçaltını (Bush buna "Joe halkı" diyor) tehlike belirtileri, motifleri ve mecazları

kullanıp şiddetli çatışma alanına yeniden anlam vererek çocuk-sulaşırdı. Yeniden anlamlandırma süreci “politik duruştaki bas-kıyla eskiden bastırılan tarih öncesi olay arasında bağlantı kur-du”(Pease, 2004, s. 8-9). Anavatan ABD vatandaşlarının bir gün tekrar dönebilecekleri bir yer olarak yeniden tanımlandı. Terör-le savaşın kazanıldığı, “özgürlüğün düşmanlarının” ve “canile-rin” yok edildiği gün Anavatana tekrar dönülebilirdi. Pease’e (2004) göre, “Anavatan Güvenlik Devleti, diğerlerinin vatanları-na önleyici saldırılar ve yabancı saldırganlığına karşı muhteşem bir yerel savunma yapmak için kuruldu” (s. 10). Afganistan ve Irak işgal manzaraları, Birleşik Devletler’e tarihsel olarak yük-le-nen dünyanın özgürleştiricisi anlamıyla birlikte,

izleyicilerine sömürgeci yerleşimcilerin Yerli nüfusa or-tada bir tahrik yokken uyguladığı saldırganlığın travmatik anılanna geri dönmenin hazzını yaşamaya çağırmaktadır. Bu katliamlar, Bakire Topraklar anlatısıyla meşrulaştırıla-mazdı, yasal alanın dışında, Küresel bir Anavatan’ın kuru-cu kanununa dönüştü (Pease, 2004, s. 10).

Amerikan halkının kendilerini Kurucu Babalar’ın neslinden kurtarıcılar olarak algıladıkları sivil ve politik yaşam yerini, bi-yolojik olarak incinebilir Millet kavramına bıraktı. Bakire Top-raklar mitinin kaybı, şok ve dehşetten, yasal, askeri ve politik uygulamalardan alınan hazla giderilmeliydi. Zizek (2004a) in-tikamcı yardımseverlik mitinin bir başka katmanını gösterir. Bush 2003 yılı Ocak ayında konuşma yaparken aslında bu mit ABD’nin yapısal bilinçaltının mağaralarındaki zincirlerinden kurtulmaya başlamıştır: “Bizim ödülümüz olan özgürlük, Ame-rika’nın dünyaya hediyesi değildir, Tanrının insanlığa hediye-sidir.” Zizek (2004a) için bu sözler “görünüşte alçak gönüllü-lükle dolup taşıyor, gerçekte, onun totaliter zıddı gizli.” Zizek açıklıyor:

Her totaliter lider, kendinin aslında hiçbir şey olmadığını inanır: Onun gücü sadece onun arkasında duran insanların gücüdür, onun ifade ettiği onların derin uğraşlarıdır. Lidere karşı gelenler, tanımı itibarıyla sadece ona karşı gelmezler, aynı zamanda insanların derin ve muhteşem uğraşlarına karşı gelirler. Ve aynı Bush için geçerli değil midir? Eğer özgürlük sadece Birleşik Devletler'in diğer ülkelere bir hediyesi olsaydı, her şey daha kolay olacaktı; böylece, ABD politikalarına karşı çıkanlar sadece tek bir ulus-devletin politikasına karşı çıkmış olacaktı. Fakat özgürlük, Tanrının insanlığa hediyesi ve ABD yönetimi kendini seçilmiş bir araç olarak görerek bu hediyeği dünyadaki tüm ülkelerin üzerine yağıdırıyor, sonra ABD politikalarına karşı çıkanlar Tanrının insanlığa verdiği yüce hediyeği reddediyorlar.

Başka bir deyişle, ABD politikalarını reddetmek, Tanrıyı reddetmektir. Bush, eylemlerini meşrulaştırmak için (Tanrının seçilmiş imparatorluğu olarak, sembolik olarak Papa'nın yetkisini gasp ederek) Tanrıya başvuruyor. (Vatikan'ı Teksas Crawford'a taşıyıp, başına Bush'u geçirmek iyi bir fikir olabilir. Yok, Yok, orada gece hayatı yok ve üstelik Papa'nın korumalarının kovboy şapkası giymeyi kabul edeceklerini de zannetmiyorum. Nashville'e ne dersiniz?) Elbette ABD'nin dünyayı şeytanlık yapanlardan kurtardığı yalanı, ABD ordusunun Irak ve Guantanamo'da tuttuğu Iraklı mahkûmlara yaptıklarının ortaya çıkmasıyla daha da ayyuka çıktı (diğer ülkelerin vatandaşları ABD'nin savaş suçları tarihi hakkında Amerikan halkından daha çok fikir sahibidir). Ebu Garip Hapishanesi'nde çıplak Iraklı mahkûmlara işkence yapan öfkeli Amerikan askerlerini gösteren fotoğraflar hepimize tanıdık geliyor. William Rivers Pitt (2004), meseleyi bu konuyla ilgili yazan diğer gazetecilerden daha iyi ele alıyor:

Soğuk koridorlarda boyunlarında tasmlarla üst üste yığılan Iraklı adamları (terörist değil, sadece insan) gör-

düğümüzde hepimiz ayağa kalkık. Acımasızca iki büküm zincirlenen adamları gördüğümüzde ağzımız açık kaldı, kameralar önünde mastürbasyon yapmaya, başka bir adamla seks yapmaya zorlanan adamları, köpeklerin saldırısına maruz kalan, ayaktayken, asılıyken elektrik verilen adamları gördüğümüzde dalgalandık. En kötüsü, henüz gelmedi. Yayınlanmayan fotoğraf ve videolar, bizim algılayabileceğimiz şeylerin de üzerinde. Bu fotoğraf ve videolar (bazıları Ebu Garip Hapishanesi'nden) Amerikan askerlerini Iraklı bir kadına tecavüz ederken gösteriyor. Iraklı bir adamın öldüresiye dövülüşünü gösteriyor, Iraklı birlikleri çürüten Iraklı bedenlerin yanında sırtarak poz verirken gösteriyor, ABD komutası altındaki Iraklı birlikleri genç çocuklara tecavüz ederken gösteriyor. Ancak George Washington Bush, bunların sadist birkaç kişi olduğuna bizi ikna etmeye çalışıyor ve bunların da sadece Ebu Garip'te yaşandığına inandırmaya. Buna karşın benzer uygulamalar, Kamp Bucca'da da su yüzüne çıktı. Bildirilenlere göre Kamp Bucca'daki mahkûmlar dövülmüş, aşağılanmış ve çıplak bedenlerine akrepler yerleştirilmiş. Dünyanın gözünde, işte size Amerika.

Ebu Garip Hapishanesi'ndeki işkence yoldan sapma değil, Amerika'nın her yerinde şimdiye kadar devam eden hapishane uygulamalarının devamıdır. Bu uygulamaların en vahşileri de oğul Bush vali olarak görevdeyken Teksas'ta gerçekleşti. Eyalet Valisi Bush'un kadın mahkûmların kendilerine tecavüz edenlerin isteklerini daha kolay kabul etmeleri için taşınabilir yalıtım hücrelerinde yaz sıcağında saatlerce susuz tutulduğunu bilmemesi imkânsızdır; Eyalet Valisi Bush'un Teksas Angleton'da Brazoria İlçesi Alıkoyma Merkezi'nde, tutukluların elektrikli coplarla dürtülerek ve tekmelenerek emeklenmeye zorlandığını gösteren bant kayıtlarını bilmediğine inanmamız için çok az neden var. Avukat Donna Brorby'nin yorumlarını mutlaka işitmiştir; Brorby, büyük boyutlu hapishanelerin "dünyanın en kötüsü olduğunu, burada gardiyanların mahkûmları gaza maruz bıraktı-

ğini ve elleri kelepçeliyken beton zemine attıklarını” söylemiştir (Office of the Americas 2004). Fakat pek çok öğretmen ve öğrenci, Ebu Garip hapishanesinde gerçekleşen işkencelerin, Yerlilere ve Üçüncü Dünya Ülkelerinden insanlara Amerikan Ordusu ve CIA tarafından yapıldığından habersizdir.

Bu işkence yöntemleri, mastürbasyona zorlamak gibi, Nazilerden alınmıştır ve psikolojik işkencelerin fiziksel acı veren uygulamalardan daha etkili olduğunu anlayan ABD ordusu tarafından geliştirilmiştir. 1983 Honduras’a Özgü Sorgulama El Kitabı ve 1984 Kontra El Kitabı, ABD Ordusu’nun işkence yönteminin uzun süredir kullandığının bir kanıtıdır. CIA işkence el kitabının beş Latin Amerika ülkesinin güvenlik kuvvetleri tarafından kullanıldığı, 1997 yılı Ocak ayında *Baltimore Sun* raporuyla ortaya çıktı (Matthews 1997). Bunun bir yıl öncesinde ise ABD yönetimi Georgia, Ft. Benning’deki Kuzey ve Güney Amerikalılar Ordu Okulu’nda (2001 yılında adı Batı Yarımküre Güvenlik İşbirliği Enstitüsü [Western Hemisphere Institute for Security Cooperation], WHISC olarak değiştirildi) bir araştırma yapmıştı. Bu araştırma sonucu hazırlanan “kongre raporu, bu okulda öldürmeyi, işkence etmeyi ve yıkıcı faaliyetler kapsamında haraç almayı öğreten en az yedi el kitabının kullanıldığını” ortaya koydu (Office of Americas, 2004, s. 2). ABD ordusunun ve onun “bağımsız taşeronlarının” işkence tekniklerini öğrettiğini ve bizzat kendilerinin işkence ettiğini ve gözaltı, yakalama ve alıkoyamayla ilgili yasalardan nasıl kaçabilecekleri konusunda tavsiyeler verdiğini bilenler için Irak’ta şimdi meydana gelen olaylar çok da şaşırtıcı değildir. Eleştirel eğitimciler ABD’yi Irak’ta şu ana kadar ölen 665.000 masum insandan ötürü suçlamıyorlar sadece, Irak’ın egemen bir demokrasi yolunda ilerlediği yalanından ötürü de suçluyorlar.

Yoshie Furuhashi, Iraklılar’a işkence yapılırken fotoğraflanan Amerikalı kadın ve erkeklerin, bu fotoğraflarda kendilerini “ef-sanevi İşte Bu Amerikan’ın Olayları Halletme Yolu duruşuyla,

büyük bir sırtış ve onaylama işaretiyle” sunduklarını ifade ediyor. Ve soruyor: “Onların görüntülenen hazzı nereden geliyor?” Ve bu sorunun yanıtını Birleşik Devletler gibi “müsamahakâr” görünen bir toplumdaki “totaliter demokrasi”nin egemen ideolojisinde ararken Zizek’ten yararlanıyor:

Totaliter iktidar, geleneksel otoriter iktidardan daha ileri gider. Onun söylediği, aslında, “sadece görevini yap, senin bundan hoşlanıp hoşlanmadığınla ilgilenmiyorum” değil, “görevini yapmalısın, onu yaparken keyif almalısın” cümlesidir (Bu, totaliter bir demokrasinin nasıl işlediğini gösterir: insanların liderlerini takip etmeleri yeterli değildir, onu sevmelidirler de). Görev haza dönüşür. İkincisi; madalyonun diğer tarafında “müsamahakâr” bir toplumda hazzın göreve dönüşmesi paradoksu vardır. Özneler kendilerinden hoşlanmak için bir çeşit görev olarak “iyi vakit geçirme” ihtiyacını yaşarlar ve sonuç olarak mutluluğu kaçırmalarından ötürü suçluluk duyarlar. Üst ben [süper ego] iki karşının üst üste bindiği alanı kontrol eder –burada görevini yaparken keyif al emri, kendinden hoşlan göreviyle kesişir (Zizek 1999, aktaran Furuhashi 2004).

Furuhashi, “görevini yaparken keyif al emriyle, kendinden hoşlan görevinin kesiştiği” bölgenin “küresel kapitalizmin kendisi kadar kuşatma potansiyeline sahip olduğunu” ve ABD’nin tüketim üzerine kurulu ve her koyun kendi bacağından asılır mantığıyla devam eden kapitalizminin altında yatan hâkim bir sosyal oyun olduğunu söyler. Furuhashi şöyle devam eder:

Öncü kapitalistlerin (görevini yaparken durmadan keyif al emri verenler) ve kendi başına yap kitaplarının (sonu gelmez bir şekilde kendinden hoşlan görevini öğretirler) ülkesinde tuzaga düşürülmüş Amerikalılar, görevlerini yaparken keyif alma ve kendilerinden hoşlanma görevlerine itaat etmeye diğer insanlardan daha hazırdırlar. İşkence fotoğraflarındaki sırtış ve onaylama ifadesi

bazı bireylerdeki karakter bozukluğunun bir kanıtı olmaktan çok Amerikan trajedisinin sosyal bir tablosudur, başka bir ifadeyle “müsamahakâr” görünen bir toplumdaki “totaliter demokrasinin” trajedisidir.

Furuhashi için bu fotoğraflar askerlerin altında görev yaptığı “sosyal kanunları” temsil eder ve Furuhashi’nin zihninde uğursuzca Brecht’in “sosyal misafirlerini” hatırlatır (Brecht, 1964, s. 86). Zizek (2004b), aşağılanan Iraklı mahkûmları gösteren fotoğraflar üzerine açıklama yaparken, bunların Bush’un dediği gibi münferit olayları değil, “Amerikan değerlerinin içyüzünü, Amerikan yaşam tarzını doğrulayan müstehcen hazzı” (s. 31) ifade ettiğini söyleyerek bizimle benzer duyguları paylaşır. Zizek’in (2004b) söylediği gibi:

Amerikan yaşam tarzının gerçekliğini şahsen bilen birisi için fotoğraflar, ABD’nin popüler kültürünün altında yatan müstehcenliği akla getirir. İşkencenin başlangıç ritüelleri ve aşağılanma, kapalı bir toplulukta onaylanmak zorundadır. Buna benzer ritüeller çok uygunsuz olduklarında, ordu üssünde veya lisede patlayan bazı skandallardan sonra belirli aralıklarla Amerikan basınında fotoğraflarla yayınlanır. Askerleri ve öğrencileri aşağılayıcı durumlarda, alçaltan vücut hareketleriyle ve sadistçe cezalardan acı çekerken gösteren fotoğraflara çok sık şekilde maruz kalırız. Dolayısıyla Ebu Garip’teki fotoğraflar, sadece Amerikan küstahlığının Üçüncü Dünyaya yöneltildiği bir durum değildi. Iraklı mahkûmlar, aşağılayıcı işkencelere maruz kalarak etkili bir şekilde Amerikan kültürüne kabul edildiler: Halkın demokrasi, özgürlük ve kişisel itibar gibi değerleri için gerekli bir takviye olan bu biçimlerin altındaki müstehcen kültürü tatırlar (s. 31).

SONUÇ: CENNET YENİDEN KAZANILDI

Eğer bugün şirket, asker, din ve bireysel kaynaklı terörü durdurmak istiyorsak, direniş stratejileri etrafında şekillenen politikaları kabul etmek zorundayız. Arundathi Roy (2004), "bugün dünyada direniş stratejileri üzerine tartışmaktan daha önemli bir tartışma yoktur. Ve hangi stratejinin seçileceği, bütünüyle halkın elinde değildir" diye yazıyor. Terörizmin kökenlerini anlamaya çalışmak, (dini, kültürel, ekonomik) terörizme göz yummakla aynı şey değildir. Amerikan halkından holding medyasının temel ekonomik çıkarlarıyla aynı yatakta olan Beyaz Saray yönetimini (Cumhuriyetçi veya Demokrat) dinlemeyi bırakıp kiliselerde, okullarda, fabrikalarda ve direnişin kamusal alanlarında tartışmayı başlatarak ilk adımı atmalarını istiyoruz. Eğer yönetimler ezilmiş ve haksızlığa uğramış toplulukların şiddet içeren direnişleri yerine şiddetsiz bir direniş uygulamalarını istiyorlarsa, böyle bir direnişin onuruna saygı duymalıdır. Roy (2004), bizim argümanlarımızı etkili bir şekilde ifade ediyor, burada tamamını anmamız gerekli:

ABD'nin Irak'ı işgali kendi yolunda ilerlerken, böyle karşı konulamaz askeri bir güçle ilerlerken, direnişin geleneksel olarak olduğu gibi askeri olması beklenebilir mi? (Elbette, geleneksel olsa da, terörist olarak adlandırılacaktır) Tuhaf bir şekilde, ABD yönetiminin silah teçhizatı, eşsiz hava ve kara ateş gücü terörizmi kaçınılmaz bir tepki olarak ortaya çıkarıyor. İnsanlar refah ve iktidarlarını kaybettiklerinde, yerine gizli iş ve stratejileri koyuyorlar. Bu sabırsız ve ümitsiz zamanda, eğer yönetimler şiddet içermeyen direnişleri onurlandırmazlarsa, şiddete başvuranlara karşı ayrıcalık tanımış olacaklardır. Bir devletin terörizmi kınaması, eğer kendini... şiddet içermeyen muhalefete açmıyorsa, geçerli değildir. Fakat bunun yerine şiddet içermeyen direniş hareketleri ezilmektedir. Herhangi bir tür kitlesel politik hareket veya örgüt-

lenme savuşturulmakta, kırılmakta veya basitçe görmezden gelinmektedir. Bu arada, devletler ve holding medyası, film endüstrisini de unutmayalım, zamanlarını, dikkatlerini, teknolojilerini, araştırmalarını ve terörle savaşa karşı hayranlıklarını boşa harcamaktadırlar. Şiddet Tanrılaştırılıyor. Bunun gönderdiği mesaj, kafa karıştırıcı ve tehlikelidir: Eğer halkı sıkıntıya sokmak istiyorsanız şiddet, şiddetsizlikten daha etkili bir yöntemdir.

Roy, terörizmin sermayenin küresel ihtiyaçlarıyla azgınlaştırıldığını ve yoksulların oluk oluk akan kanının bastırılmaz bir susuzlukla içildiğini anlamıştır. Ekonomik küreselleşme yükseldikçe ve ABD Goldman Sachs Yatırım Bankası ve yönetici sınıfın finansal oligarşisinin memurları ve eski memurları tarafından yönetilmeye devam ettikçe, savaş çizgilerinin daha sıkı çizileceğini göreceğiz. Çokuluslu yönetici sınıfın salıvermek istediği kitle imha silahları, sınıf savaşı tarihinde şimdiye dek görülenlerden daha dehşet vericidir. Roy (2004) kesin bir şekilde ortaya koyuyor:

Zengin ve yoksul arasındaki yarık büyüdükçe, büyük kapitalist makineyi, dünyanın kaynaklarını kontrol edip ona ayırarak besleme ihtiyacı daha acil olacak, kargaşa savaşı kışkırtacaktır. İmparatorluğun yanlış tarafında olan bizler için aşağılanma kaçınılmaz olacaktır. Irak'ta ABD tarafından öldürülen her çocuk bizim çocuğumuzdur. Onların her birinin çılgılığı bizimdir. Onlar aşağılandığı zaman, biz aşağılanıyoruz. Irak'ta savaşan ABD askerleri (çoğunlukla küçük kasabaların ve şehre yakın yerlerin yoksul bölgelerinden askere alınan gönüllülerdir) ıvıvı Iraklılar gibi aynı dehşet verici sürecin kurbanlarıdır, onlardan asla kendilerinin olmayacak bir zafer uğruna ölmeleri istenmektedir. Şirket dünyasının yüksek memurları, CBO'lar, bankacılar, politikacılar, yargıçlar ve generaller işte orada, bize yüksekten bakıyorlar ve kafalarını sert bir şekilde sallıyorlar. "Başka alternatif yok" diyorlar. Savaş köpeklerini salın. Sonra, Afganistan

harabelerinden, Irak ve Çeçenistan molozlarından, işgal altındaki Filistin sokaklarından, Kaşmir dağlarından Kolombiya ova ve tepelerinden ve Andhra Pradesh ve Assam ormanlarından soğuk bir tekrar geliyor: "Terörizmden başka alternatif yok." Terörizm. Silahlı savaş. İsyan. Nasıl isterseniz öyle adlandırın. Terörizm tehlikelidir, çirkindir, kurbanlarını olduğu kadar uygulayanları da insanlıktan çıkarır. Savaş da aynıdır. Terörizmi savaşın özelleşmiş hali olarak ele alabilirsiniz. Teröristler savaşın serbest pazarlamacılarıdır. Onlar devletin tek başına şiddet uygulama tekeline sahip olmasını kabul etmezler. İnsanlık kötü bir noktaya doğru seyahat ediyor... Bazılarının hegemonya ve üstünlük için duydukları yoğun istek, geriye kalanların saygınlık ve adalete duydukları yoğun özlemle eşleniyor.

Kendimiz için olduğu kadar başkaları için de saygınlık ve adalet özlemi duymak dünya üzerindeki eleştirel eğitimcilerin eleştirel politika ve uygulamalarının temel motivasyon kaynağı olmalıdır. Eleştirel eğitimciler devrim yapmak için belirli bir geni miras almadılar; Ché Guevera veya Emiliano Zapata ve diğerleri, yüzyıl önceki mevcudiyetleriyle bizi koruyamazlar; onlar sınıf mücadelesinin ve eleştirel düşüncenin en ilerisindedirler. Onlar hergün yaşıyorlar, geçmişte, şimdide ve gelecekte.

Devrimci eleştirel pedagojinin inatçı temsilcileri sermayenin ekoloji pahasına genişlemesinin kuyruğuna takılmaz, tam tersine emeğin kurtuluşunun ve "insanlığın kendini doğayla uyumlu ekosistemsel bir farklılıkta yeniden onaracağı" (Kovel, 2002, s. 210) bir sosyal evren arayışındadır. Bu artı değerın sahipliğinin daha önce buna el koyandan alınıp daha önce artı değeri gasp edilene verme anlamına gelmez, sahiplik ve mülkiyet fikrinin reddedilmesini ima eder. Kovel, bu ilişkiyi tanımlamak için "intifa hakkı" (mülkiyeti ele geçirmeden herhangi bir şeyden sınırsız yararlanma hakkı/ç.n.) kavramını kullanır. Bu kavram Marx tarafından *Kapital*'in üçüncü cildinde kullanılmıştır ve

üreticilerin özgür birliğiyle başlayan özgür emek birliğinden duyulan hazzı ifade eder. Kovel'e göre (2002) "daha insani bir dünya yaratma süreci, değişim değerini kontrol eden veya katkıda bulunan şeyi hesaba katmalıdır" (s. 241). Bu, kapitalizmin değer yasasında toptan bir kırılma gerektirir.

ABD'nin en büyük meselesi, yine kendisidir. Burası ulusal güvenlik ve teknolojinin birleşmesini tümüyle destekleyen bir ülkedir. Burası kendi bankalarına ve yatırım kuruluşlarına savaş ve korku yoluyla muhabbet tellağı yapan bir ülkedir. Burası Ulusal Güvenliğin Windows işletim sistemlerine, ABD yönetiminin bilgisayarınıza daha kolay erişmesini sağlamak üzere özel bazı "anahtarlar" yerleştirdiğinin söylendiği bir ülkedir (Blum 2007). Pentagon ve İsrail Savunma Kuvvetleri'nin Microsoft'un en büyük müşterileri arasında olması sizi şüphelendirmiyor mu? 2002 yılında Microsoft'un İsrail'de kullandığı dev billboardlarda "En içten dileklerimizle-Teşekkürler İsrail Savunma Kuvvetleri" (Blum 2007) yazısının okunması sizi meraklandırmıyor mu? ABD'nin seküler bir demokrasi olarak reklamı yapılır ama sadece adı böyledir. Bu ülkenin liderleri Tanrı'dan ilham aldıklarını ve kendilerini Tanrı'nın yönlendirdiğini söylerken ABD kültür endüstrisi, şiddetin cinselleştirilmesinden ve kutsallaştırılmasından kazanç elde etmeyi sürdürür. Binlerce genç Amerikalı Arnold Schwarzenegger'in "vücut geliştirme" günlerinde Afrikalı Amerikan bir kadına "toplu tecavüz" etme olayının içinde olduğunu iddia eden gazeteleri okuduklarında heyecanlanırlar; heyecanlarının nedeni, Kaliforniya Eyalet Valisi olarak "Terminatör"e oy vermek istemeleridir. Schwarzenegger, Amerikan birliklerinin "gerçek Terminatörler" olduğunu söylediğinde, binlerce genç orduya katılmak için bir sonraki savaşı bekleyemezdi. Emperyalizm, ABD'deki en seksi erkek olarak oyunu Donald Rumsfeld'e veren *People Magazine* dergisinin editörleri tarafından seksi kılındı. Görünüşe göre, onun savaşı vahşileştirmesi ve suçsuz insanları katletmesi, pek çok Amerikalıyı cinsel olarak uyarıyor.

Bizim eleştirel pedagoji tartışmamızın ana damarını, sosyalizme bağlılık oluşturuyor. ABD'nin yakın zamanda emperyalist bir demokrasinin yerine sosyalist alternatifi seçeceği ihtimal dahilinde değil. Özgür emek birliği, kapitalist bir toplumda Planet Mall'da sınırsız alışveriş macerası vaadi veya antik Roma'nın yöneticilerinin asla hayal edemeyeceği bir fetih önerisiyle rekabet edemez. Sömürü tatmin edici kaldığı ve değer toplamaya devam ettiği sürece ABD vatandaşları, sermayenin değer biçiminin dışında bir dünya yaratmak için çok az istek duyarlar. Irak'a "akın" eden birliklerin asıl amacının, yeni Irak'ın "hidrokarbon" yasasının meyvelerini toplamak olduğu ortaya çıktı ve Amerikan halkı Irak'ta ABD'nin askeri varlığını desteklemeye devam ediyor. Bu yasa Irak petrollerinin sömürülmesine izin veren üretim paylaşım anlaşmaları yoluyla Amerikan banka ve yatırım şirketlerine on yıllarca sürececek kazanç olanağı yarattı.

Biz açıkça bölünmüş bir ülkede ve bölünmüş bir dünyada yaşıyoruz. Eğer bu bölünmeyi aşacak yollar açmak istiyorsak, eleştirel pedagoji söylemi değişmeli ve kendini bağlılık, dayanışma ve anlayış ekseninde yeniden biçimlendirmelidir. Eğer var olan koşulları ve sağduyuya hitap eden varsayımların ötesinde yeni olanaklara açılmak istiyorsak, neden sömürüyü değil de bizi hedef aldığıyla yüzleşebilmeli; niçin "Öteki"nin farkına varmayı sağlayan bir söylem yaratmak yerine, "Öteki" bizim farkındalık politikası dediğimiz bir tutum takındığında buna tepki verdiğiyle hesaplaşabilmeli. Biz, Ötekinin dünyasına yönelmeliyiz; bizim ona sunduğumuz olanaklar içerisinde Ötekinin bizi tanıması için değil, aramızdaki diyalogla bulunan engellerin açığa çıkması, sınıf sömürsünün söylem ve pratiği tarafından üretilen sınıfsal bölünme ve oluşan derin sessizliğe anlam vermek için.

Eleştirel pedagoji söylemi durmaksızın soyut olanın peşinden giden, pratikten yoksun karışık teorik bağlantılarla örülü bilmece gibi riskli bir yola girmemelidir. Semavi, nurlu ütopya eleştirilerini buyur eden bir eleştirel pedagoji peşinde değiliz; tam ter-

sine, Gramsci'nin aklın karamsarlığı, arzunun iyimserliği dediği, merdivenin en alt basamağından başlamak istiyoruz. Burada eleştirel pedagoji, evrensel bir uyumun aracı değil, gerçeğin yorumlanışının sosyal temsilini kılıçla keserek cevap vermeye ve diyaloga kapı açmak ister.

Eğer eleştirel pedagoji söylemimizi, günlük yaşamımızı şekillendiren ürkütücü sessizliğe seslenebileceğimiz, kapitalist değer yasasıyla işleyen politik düzeni açık ve güçlü bir şekilde ifşa edebileceğimiz yeni bir anlam alanına, yeni bir sosyal ilişkiler bağlantısına taşıyacaksak, sermaye kurbanlarının kaderini dönüştürme meselemizi maddi bir dil yüzeyi içerisinde temsil etmeliyiz. Bu yüzey kasıtlılık üretmek için alıcılar barındırmalı, duygular, düşünceler ve tarihlerden yoksun soyutlamalar sunmak yerine, diğer bedenlerin içinden konuşabileceğimiz (intercorporeity) olanaklar sunmalıdır. Soyut kelimelerle değil, kalplere ve zihinlere dokunabileceğimiz şekilde konuşmalıyız. Bu nedenle, başkalarının kurtuluşunu sağlamak için, sömürgeciliğin mirasının dışına çıkmalıyız ve özgürlük için kendi mücadelemizin diğerleriyle kesiştiği, olanın sınırlarını aşarak olabilecek için mücadele ettiğimiz ortaklık ve karşılıklı çıkar noktaları bulmaya çalışmalıyız.

İşte devrimci mücadelenin zihin kadar duyguları da eğitimeye adanmasının zorunlu olmasının nedeni budur. İşte bu anti-emperyalist mücadelenin akıl, duygu ve devrimin üçlü sacayağından oluşması gereğinin nedenidir. Bu, sadece grev hattı veya protesto yürüyüşünde olmaz, aynı zamanda okullarda, ibadethanelerde, kütüphanelerde, alışveriş mağazalarında, şirket ofislerinde, yani insanların bir arada öğrendikleri, emek harcadıkları ve birbirlerini sevdikleri her yerde olur. Elbette eleştirel devrimci pedagoji soyut ilişkilerle ilgilenmelidir, ancak bu ilişkiler, maddi gerçekliğin somutluğu hakkında bize bilgi verdiği sürece olmalıdır. Bizi, hep birlikte var olan üretim araçları ve sömürü ilişkilerine karşı mücadele ettirecek nesnel sınıf çıkarları arayışında olmamız gerekli-

dir. Biz ontolojik bir nesnellik arıyoruz, epistemolojik değil (Zavarzadeh, 2003). Nesnellik, gerçekliğin bilinebilen bir yapısıdır, bilinemezciğin veya karar verilemezciğin bir söylemi değil. Nesnelliğin temeli insan emegidir, emek ilişkilerinin tarihsel koşullarının etkileridir. O halde, sınıf mücadelesi sosyal bütünlüğün “doğrusuna” dönüşür (Zavarzadeh, 2003).

Biz burada ipucumuzu, Dunayevskaya'nın çalışmalarının en önde gelen savunucularından biri olan Peter Hudis'ten alıyoruz. Hudis (1983, 2000a, 2000b, 2003a, 2003b, 2004 ve çıkacak olanlar) bütün insanların filozof olma kapasitesine sahip olduklarını savunur. Bir filozof olarak Marx, nesnel ve öznel arasındaki ayrımı aşmayı başaran diyalektik ilişkisini somutlaştırmıştı. Praksis felsefesi diyalektik bilme kabiliyetini, yaşamı çok başlı ifade biçimlerinin bir aracı olarak ya da kısaca yaşama biçimi olarak ele alır. Praksis felsefesi içindeyken günlük yaşamla aramıza mesafe koymayız, buna karşın, bizi kapitalizmin değer yasasından kurtaracak bir insan sosyalliğinin nasıl değişmesi gerektiğini somut olarak kavrayabiliriz.

Hudis, tıpkı Marx'ın yaptığı gibi zihinsel ve bedensel yeteneklerin bireyde yeniden birleştiği, yaşamın bütün yönlerine ve varoluşun tüm yüzlerine nüfuz eden bir praksis felsefesi yaşayarak, felsefi düşüncüyü şekilcilikten ve upuzun düşünmekten kurtaran bir şey olarak tanımlamıştır. Öznenin yapısını yalnızca sosyolojik olarak sabitlenmiş öncüller ve doğrular kullanarak kavramaya çalışmak (temel teorik bir çaba) değil, bunun yanı sıra sosyal bağlam ve bütünlük arasındaki ilişkiye iliştilenmiş olan öznenin aynı zamanda görünüşlerin ötesinde kendinde “şey'i” anlama arayışında olduğunu kavramaktır (ana olarak felsefi bir uğraştır). Bunun anlamı, felsefi bir reçeteye sahip bilgiçlik taslayan kimseler olmak değil, yüzeyin ötesindeki dokuyu kavrayabilmek için günlük yaşamın ön yüzünü oluşturan şeyin arkasına sızmadır. Bunun anlamı yoksulluk ve zorunlu ücretli emek üreten üretim ilişkileri yapılarını değiştirmektir. Hudis'e göre prob-

lemin bir parçası, teori ve felsefe arasındaki kafa karışıklığıdır. Hudis (2004) açıklıyor:

Kendinde olan şey, sadece dışsal nesnelere karşılık gelmez, insanın bilme eyleminin altında yatan kategorilerdir de. Felsefenin teoriden farkı, geleneksel olarak öncülleri sorgulamadan özümsememesidir. Felsefe kendi kendini daha ileri aşamalarda incelemeyen sabitlemiş belirli doğruları "kabul" etmek değildir. Felsefe, kendi öncülleri de dahil her şeyi içgözlem öznesi yapabilir ama bunları yırtıp atmak adına değil (bu safsata olurdu), yeni bir şey yaratma adına. Raya [Dunayevskaya'nın] dediği gibi, teori eskiyi yıkıp atmakla ilgilidir, felsefe ise yeni bir şey yaratmakla.

Fakat Marx'ın da savunduğu gibi felsefe pratiğinin kendisi teorik olduğu için (Hudis 2004) teoriden vazgeçemeyiz, çünkü felsefe, zorunlu olarak teorik tartışmayı içerir. Ancak, Hudis'e göre felsefe tamamen yeni biçimdeki tartışmalara bağlıdır:

Yeni tarzda, teori felsefeyle aşılandığında, düşünce kendi öncüllerini sorgulamadan kabul etmeyi durdurur. Teoriye kaçınılmaz olarak ihtiyaç duyulur, çünkü sadece teorik çalışma yoluyla felsefi çıkarımlar doğrulanabilir. Fakat teori gerekliiyken yeterli değildir. Yeterli değildir, çünkü bilme eylemi sadece belirli varsayımları ve iddiaları doğrulamakla ilgili değildir; bizim varsayımlarımız ve iddialarımız ayanca eleştirel olarak incelenmelidir. Tek bir cümleyle söylersek, teorik çalışma felsefeyle aşılandığında, "yansıma" (projection) sabitlenmiş çıkarımların yayılmasına indirgenemez; yeni fikirler geliştirip, mantıksal çıkarımlar yaparak yeni bir şey yaratma sürecine döner.

Aslında felsefe, düşünme biçimimizi değiştirir. Hudis'e (2004) göre, "düşünme imgesi"ni canlandırır. Marksist-Hümanizm

özellikle, “düşünceyi, upuzun düşüncelerden ve gerçeklikle kurulan şekilci ilişkiden, bireyin zihinsel ve bedensel becerilerini tekrar bir araya getiren bir duruş sergileyerek kurtarır.” Teori, felsefenin dışında tutulduğunda, felsefe genellikle “iç yaşamınızla bağlantı kuramayan” upuzun düşünme eylemine indirgenir. Bu Marksist-Hümanizm’in niçin felsefi tartışmaları aşağının sesiyle birleştirdiğinin yanıtıdır. Marksist-Hümanizm bunu teoriyi pratikten ayırarak değil, her ikisini “yaşayan bireylerde birleştirerek yapar ki, bu sayede teorik ve pratik alanlardaki ikinci diyalektik olumsuzlamayı somutlaştırabilelim” (Hudis, 2004). Yadsımanın yadsıması’nın felsefedeki fonksiyonu, her zaman yeni olanın tohum yatağı olmasıdır. Bu yolla Marksist diyalektik her zaman tarihsel anla birlikte tınlar, her zaman yaşayan insanların sosyal varoluşlarını yeniden şekillendirmek için yaptıkları mücadeleyle aynı sesleri çıkarır. Nereye gideceğimiz ve oraya nasıl gideceğimiz yalnızca ezilenlerin kendiliğinden eylemlerine bağlı değildir. Bu mücadele bizden reçetelerle değil, açık bir zihne ve ruha sahip ve neyi başarabileceğimiz veya başarmamız gerektiğine dair yaratıcı bir bakışı olan diyalektikçiler ve praksis felsefecileri olmamızı ister. Teori ve pratiği, günlük yaşamlarımızda felsefecilere dönüşme bağlamında yeniden düşünmek, bugün eleştirel pedagogların en önemli meselesidir. Bizim pedagojik arayışımız, emperyalist savaşın, ekolojik şiddetin ve kapitalist değer yasasının dışında başka bir dünyayı yaratma amacına dönük olduğunda özgürlük mücadelesine dahil olacaktır.

İnsanlık tarihinin kaydedilen geçmiş 3.400 yıllık bölümünün temel düsturu pax paritur bello (barış, savaşla elde edilir) olmuştur, çünkü insanlık 3.170 yılı savaşarak, geri kalan dönemleri de savaşlara hazırlanarak geçirmiştir. Özgürlüğün yeni diyalektiğini arayan bizler bu tarihe itaat etmeyi reddetmeliyiz. Bizim mücadelemizin amacı, birgün üç bin yıllık bu kanlı dönemi tarih öncesi diye adlandıracak yeni evrensel vatandaşlara olanak sağlayacak bir sosyal barış ve refah evreni yaratmaktır. Daima

hatırlayın: *Mereces lo que sueñas. El Maestro enseñando tambien esta luchando. Larga vida a la resistencia educativa! Que saquen fuerzas para las luchas que se aproximan.* (İnsan hayal ettiğini hak eder. Öğretmenin öğretmesi de bir savaştır. Eğitim direnişi çok yaşasın. Yaklaşan mücadelelere güç versin). Kitabımızı Che Guevara'nın bir sözüyle bitiriyoruz:

Dogmatik aşırılıklardan, soğuk bir bilimcilikten (scholasticism) veya kitlelerden yalıtılmışlıktan kaçınmak isteyen biri, bu koşullar altında büyük miktarlarda adalet ve gerçek duygusuna sahip olmalıdır. Yaşayan insanlığın bu aşkının, fiili eylemlere, hareket gücü verecek örnekler sunan eylemlere dönüşmesi için her gün çabalıyoruz (2005, s. 166).

REFERANSLAR

Arkin, W. M. (2003). "The Pentagon unleashes aholy warrior." *Los Angeles Times*. Thursday, October 16, <www.latimes.com/news/opinion/la-oe-arkin16oct16,1,6651326.story?coll=la-headlines-oped-manual> (accessed October 16, 2003).

Baker, K. (2003). "We're in the army now: The G.O.P.'s plan to militarize our culture." *Harper's Magazine*, 307, (1841, October), 35^16.

Bhum, B., (2007) "The anti-empire report". <<http://killinghope.org/aer44.htm>> (accessed April 6)

Bhum, B. (2007). "The Anti-Empire Report". <<http://members.aol.com/bblum6/aer41.htm>> (accessed January 12)

Boggs, C. (Ed.) (2003). *Outlaw nation: The legacy of U.S. war crimes. in Masters of war: Empire and blowback in the age of American empire*, (pp. 191-226). New York: Routledge.

Brecht, B. (1964). *Brecht on theatre*. Translated and edited by John Willett. New York: Hill and Wong.

Brecht, B. (2001). "Life of Galileo". **J. Willet and R. Manheim** (Ed.). Translated by J. Willet. London: Methuen.

Brown, C. (2004). "New front in Iraqi detainee abuse scandal?" *MSNBC News* (updated from May 20), at <www.msnbc.msn.com/id/5024068/> (accessed October 10, 2004).

Brubaker, J. (2004). "Bush quietly meets with Amish here; They offer their prayers". *Lancaster New Era*. July 16, at <<http://www.lancasteronline.com/pages/news/local/47564>> (accessed July 16, 2004).

Burnyeat, M. F. (1985). "Sphinx without a Secret." *The New York Review of Books*.

Callinicos, A. (2003). *An Anti-Capitalist Manifesto*. Cambridge: Polity Press.

Carroll, J. (2003). "Warring with God." *The Boston Globe*. <www.boston.com/news/globe/editorial_opinion/oped/articles/2003/10/21/warring_with_god/>

Castro, P., (2007). "A brutal reply". Retrieved April 10 from: <<http://www.cuba.cu/>

gobierno/discursos/2007/ing/1100407i.html>

Chomsky, N. (2003). "Wars of Terror". in **C. Boggs** (Ed.), *Masters of war: Empire and blowback in the age of American empire*, 131-147. New York: Routledge.

Clement, K. (2001). "Prophesies on finding Saddam (and others)" in a HOLE. Posted October 1, 2001, at <www.elijahlist.com/subscription/storesubs.htm>

Coen, R. (2002). "New York Times Buries Stories of Air strikes on Civilians". *Extra!* Update, February 3.

Conason, J. (2003). *Big lies: The right-wing propaganda machine and how it distorts the truth*. New York: St. Martin's Press.

Cooper, M. (2004). "Among the NASCAR dads". *The Nation*, 278(11, March 22), 18.

Cooper, R. T. 2003. "General casts war in religious terms". *Los Angeles Times*, October 16, A1.

Doctorow, E. L. (2004). "The unfeeling president". *East Hampton Star*. September 9, <www.commondreams.org/views/04/0920-13.htm>.

Duhigg, C. (2004). "Enemy contact. Kili 'em, kili 'em." *Los Angeles Times*, July 18.

Dunayevskaya, R. (1973). *Philosophy and revolution*. New York: Columbia University Press.

Dunayevskaya, R. (1978). *Marx's "capital" and today's global crisis*. Detroit, Mich.: News & Letters.

Dunayevskaya, R. (2000). *Marxism & freedom: From 1776 until today*. Amherst, New York: Humanity Books.

Dunayevskaya, R. (2002). *The power of negativity*. Lanham, Md.: Lexington Books.

Dunbar-Ortiz, R. (2003). "The grid of history: Cowboys and Indians". *Monthly Review*, 55(3), 83-92.

Eagleton, T. (2003). *After theory*, New York: Basic Books.

Ebert, R. (2004). "Less is Moore in subdued, effective '9/11.'" *Chicago Sun-Times*, May 18, 43.

Elijah, L. (2004). US war on terrorism goes back to founding fathers, at <www.elijahlist.com/words/display_word.html?ID=2240> (accessed October 10, 2004).

Fittrakis, B. (2004). Gott mit uns: On Bush and Hitler's rhetoric, at <www.informationclearinghouse.info/article6838.htm>.

Fittrakis, B., and Wasserman, H. (2003). "Fourth Reich? The Bush-Rove-Schwarzenegger Nazi nexus", at <www.counterpunch.org/wasserman10062003.html> .

Floyd, C. (2003). "The revelation of St. George". *Counterpunch*. June 30, at <www.counterpunch.org/floyd06302003.html> (accessed October 10, 2004).

Foster, J. B. (2003). "The new age of imperialism". *Monthly Review* 55 (3, July-August).

Frank, T. (2004). "How the left lost its heart". *Los Angeles Times*, July 16, M1, M6.

Furubashi, Y. (2004). Grins and thumbs up: Social gestures of the American tragedy. *Critical Montages*. May 2,

Gabler, Neal. (2004). "Karl Rove: America's Mull'ah". *Los Angeles Times*, October 24.

Goodstein, Laurie. (2004). "Personal and political, Bush's faith blurs lines". *The New York Times*, October 26.

Gorenfeld, J. (2003). "Bad moon on the rise". *Salon*, September 24, <www.salon.com/news/leisure/2003/09/24/moon/print.html>

Gourevitch, P. (2004). "Bush speak: The President's Vernacular Style". *The New Yorker*, September 13, <www.newyorker.com/fact/content/7040913fa_fact>.

Grosso, M. (1995). *The millennium myth: Love and death at the end of time*. Wheaton, 111.: Ouest Books.

Guevara, Che. (2005) *Manifesto! Three classic essays on how to change the world*, Melbourne and New York: Ocean Press.

Hedges, Chris. (2004). "On war". *New York Review of Books*, December 16, 8-14.

Hedges, Chris. (2007). *American fascists: The Christian right and the war on America*. New York: The Free Press.

Hess, J. L. (2002). "Indirect from the battlefield". *Extra! Update*, February 4.

Hochschild, A. (2003). "Let Them Eat War". *ZNet*, October 2, at <www.zmag.org/content/showarticle.cfm?SectionID=126&ItemID=4294> (accessed October 10, 2004).

Hudis, P. (1983). *Marx and the third world: New perspectives on writing from his last decade*. Chicago: News & Letters.

Hudis, P. (2000a). "Can capital be controlled?" *News & Letters Online*, at <www.newsandletters.org/4.00_essay.htm>.

Hudis, P. (2000b). "The dialectical structure of Marx's concept of 'revolution in permanence.'" *Capital & Class*, 70 (Spring), 127-142.

Hudis, P. (2003a). "The future of dialectical Marxism: Towards a new relation of theory and practice". A paper presented at Rethinking Marxism Conference, November 2003.

Hudis, P. (2003b). "Report to National Plenum of News and Letters Committees", August 30, 2003. Organizational Responsibility for Marxist-Humanism in Light of War, Resistance, and the Need for a New Alternative.

Hudis, P. (2004). "Working out a philosophically grounded vision of the future". Report to 2004 Convention of News & Letters Committees.

Hudis, P. "Marx among the muslims. Capitalism, Nature, Socialism. Human Rights First", at <www.humanrightsfirst.org/media/2004_alerts/0617.htm>

Jensen, R. (2003). "Anti-Islam?" *ZNet*, October 29, at <www.zmag.org/sustainers/content/2003-10/23jensen.cfm> (accessed October 10, 2004).

Johnson, C. (2004). "Bases for an empire". *Los Angeles Times*, Sunday, January 18.

Katsifas, G. (2003). "Conclusion: the Real Axis of Evil". in **C. Boggs** (Ed.), *Masters of war: Militarism and blowback in the era of American empire* (pp. 343—355). New York: Routledge.

Kirkpatrick, David D. (2007). "Christian right labors to find '08 candidate". *New York Times*, February 25.

Kovel, J. (2002). *The enemy of nature: The end of capitalism or the end of the world?* Nova Scotia: Fernwood Publishing Ltd.

Lapham, L. (2004). "That's why the lady is a champ". *Harper's Magazine*, 308(1849).

Lenin, V. I. (1913). "Marxism and reformism". in V.I. Lenin, *Collected Works*, 4th English ed., 372-375. Moscow: Foreign Languages Publishing House.

Lieven, A. (2003). "The empire strikes back". *The Nation*. June 19, <www.thenation.com/doc.mhtml?i=20030707&rs=lievien> (accessed October 10, 2004).

Loftus, J., and Aaronson, M. (1994). *The secret war against the Jews: How western espionage betrayed the Jewish people*. New York: St. Martin's Press.

Maharidge, D. (2004). "Rust & rage in the heartland". *The Nation*, 278(8), 11-14.

Mann, L. (2004). "Perfect home ranks higher with many than world peace". *Chicago Tribune*, June 19.

Mathews, M. (1997). *Probe demanded into use of CIA torture manuals*. *Baltimore Sun*. January 29, 9A.

McCoy, A. (2006). *A Question of torture*. New York: Henry Holt and Company and Metropolitan Books.

McLaren, P. (1995). *Critical pedagogy and predatory culture: Oppositional politics in a post-modern era*. New York: Routledge.

McLaren, P. (2003). "The dialectics of terrorism". in **C. Boggs** (Ed.), *Masters of war: Empire and blowback in the age of American empire*, (pp. 149-189). New York: Routledge.

McLaren, P., and Farahmandpur, R. in **A. Dirlik** (Ed.), *Media advisory: Pentagon plan is undemocratic, possibly illegal, Conference proceedings, FAIR-L(F) aims and Accuracy in Reporting, Media Analysis, Critiques, and Activism*.

Meszáros, I. (2003). "Militarism and the coming wars". *Monthly Review*, 55(2), 17-24.

Monbiot, G. (2007). "Routine and systematic torture is at the heart of America's war on terror". *Z magazine*, January 6. <<http://www.zmag.org/sustainerscontent/2007-01/06monbiot.cfm>> (accessed January 16 2007)

Monbiot, G. (2004). "Their beliefs are bonkers". *The Guardian*. Reprinted from Truthout. April 20.

Nevada Brothel Offers Free Sex to Returning Troops, (Tuesday, June 3, 2003). Posted 5:02 PM EDT(2102 GMT) CNN.com/U.S., at <www.cnn.com/2003/US/West/06/03/off-beat.brothel.reut/index.html>

Office of the Americas. (2004). "Tactics of U.S. prisons and the school of the Americas exported to Iraq". *Focus: Peace Now!* (August, pamphlet).

Ok, But Should You Even Trust This? Gallup Poll results. *Chicago Tribune*, Sunday, June 20, 6.

Pasco, J. O. (2002). "Cheney hits right notes for Nixon library audience". *Los Angeles Times*, Wednesday, February 20, B6.

Paul, G. (2003). "The great scandal: Christianity's role in the rise of the Nazis". *Free Inquiry*, 23(4), 20-29.

Pease, D. E. (2003). "The global homeland state: Bush's biopolitical settlement". *Boundary*, 2(30), 1-18.

Peery, N. (2002). *The future is up to U.S. A revolutionary talking politics with the American people*. Chicago: Speakers for a New America Books.

Petrus, J. (2003). "Empire building and rule: U.S. and Latin America". June 25, at Found at <www.rebellion.org> (accessed October 10, 2004).

The Pew Research Center survey report. public support for war resilient. Released June 17,

2004, at <people-press.org/reports/display.php3?ReportID=216>.

Pitt, W. (2003). "George W. Christ?" *Truth out*. May 5, at <www.truthout.org/docs_03/050503A.shtml> (accessed October 10, 2004).

Program on International Policy Attitudes. (2004). Many Americans unaware WMD have not been found, at <www.pipa.org/whatsnew/html/new_6_04_03.html>.

Rebelde, J. (2003). "Los Ninos Tambien?" *Cuba Vision*. June 23, <http://www.cubavision.cubaweb.cu/prensa_detalle.asp?ID=71>

Regular, A. (2003). "Road map is a life saver for us. 'PM Abbas tells Hamas", *Haaretz*. Monday, August 11, <www.haaretz.com/hasen/pages/ShArt.jhtml?itemNo=310788&contrassID=2&subContrassID=1&rsbSubContrassID=0&listSrc=Y>.

Richter, P. (2003). "No give for US on tribunal". *Los Angeles Times*. September 28, <www.globalpolicy.org/intljustice/icc/2003/0928iccball.htm>.

Riechmann, D. (2004). "Bush joins evangelical broadcast". *The Seattle Times*, May 7, A6.

Rikowski, G. (2003). "Marx and the future of the human". *Historical Materialism*, 11(2), 121-164.

Rivage-Seul, Michael. (2006). *The emperor's God*. Berea, Kentucky: Berea College Printing Services.

Robinson, W. (2003). Social activism and democracy in South Africa: A globalization perspective. Remarks for the Institute for Democracy in South Africa conference Social Activism and Socio-Economic Rights: Deepening Democracy in South Africa, Cape Town, August 11-13.

Ross, Brian and Esposito, Richard. (2005). "CIA's Harsh Interrogation Techniques Described". November 18. *ABC News*.

Roy, A. (2004). "Tide? Or ivory snow? Public power in the age of empire," <www.democracynow.org/static/Arandhati_Trans.shtml>

Scahill, J., (2007). *Blackwater: The rise of the world's most powerful mercenary army*. New York: Nation Books.

Scheer, R. (2003). "Bush was all too willing to use emigres' lies; American experts urged the White House to be skeptical, but they hit a stone wall". *Los Angeles Times*, September 2, B11.

Scheer, Robert. (2004). "The man behind the oval office curtain". *Los Angeles Times*, October 26, <www.latimes.com/news/print/edition/opinion/la-oe-scheer26oct26.l.3875008.column>.

Shorris, E. (2004). "Ignoble Hars: Leo Strauss, George Bush, and the philosophy of mass deception." *Harper's Magazine*, 308(1849), 65-71.

Sleaze in the capitol. (2005). *New York Times*, January 2, <www.nytimes.com/2005/01/02/opinion/02sun2.html?hp>.

Solomon, D. (2004). "All's fair: Questions for Trent Lott", interview. *New York Times Magazine*, June 20.

Stanley, A. (2004). "Understanding the president and his god". *The New York Times*, April 29, <www.nytimes.com/2004/04/29/arts/television/29STAN.html> (accessed October 10, 2004).

Steinberg, J. (2004). "A mighty fortress is his god". *The Miami Herald*, July 18, <www.miami.com/mld/miamiherald/news/9172536.htm71c>.

Stossel, S. (2004). "in the line of fire": An interview with Robert D. Kaplan. *Atlantic Unbound*. June 15, <www.theatlantic.com/unbound/interviews/int2004-06-15.htm> (accessed October 10, 2004).

Sutherland, J. (2004). "America's fundagelicals". *Guardian Newspapers*, <www.buzzle.com/editorials/text5-2-2004-53667.asp> (accessed October 10, 2004).

Sullivan, Andrew. (2007). "Verschärfte Vernehmung" *The Daily Dish*. *The Atlantic Online*. Retrieved on Tuesday, May 29, <http://andrewsullivan.theatlantic.com/the_daily_dish/2007/05/verschle_verne.html>.

Swieg, J. E., and Kornbluh, P. (2004). "Amid cheers, terrorists have landed in the U.S". *Los Angeles Times*, September 12, M2.

Umansky, E. (2002). "Eyeing the axis". *Slate Magazine*, February 20, <www.slate.com> (accessed October 10, 2004).

Valentine, D. (2003). "Homeland security: Where the phoenix came home to roost". *Covert Action Quarterly*, 75(Fall), 5-13.

Views of a Changing World. (2003). War with Iraq further divides global publics. June 3, <peoplepress.org/reports/display.php3?ReportID=185> (accessed October 10, 2004).

Weiss, J. (2004). "Prison scandal shows how moral compasses can go astray". *Fresno Bee*, Saturday May 15, H1.

Wolcott, J. (2004). "The counter-life." *The Nation*, 279(17), November 22, 23-28.

Wypijewski, J. (2004). "Labor in the dawn of empire". in **A. Cockburn & J. St. Clair** (Ed.), *Imperial crusades: Iraq, Afghanistan and Yugoslavia* (pp. 289-298). London: Verso.

Xenos, N. (2004). "Leo Strauss and the rhetoric of the war on terror". *Logos*, 3(2), <www.logosjournal.com/xenos.htm> (accessed October 10, 2004).

Zavarzadeh, M. (2003). "The pedagogy of totality". *Journal of Advanced Composition*, 23(1), 1-52.

Zizek, S. 1999. 'You May!' *London Review of Books*, 21(6, March 18), <www.lrb.co.uk/v21/n06/zize01_.html>.

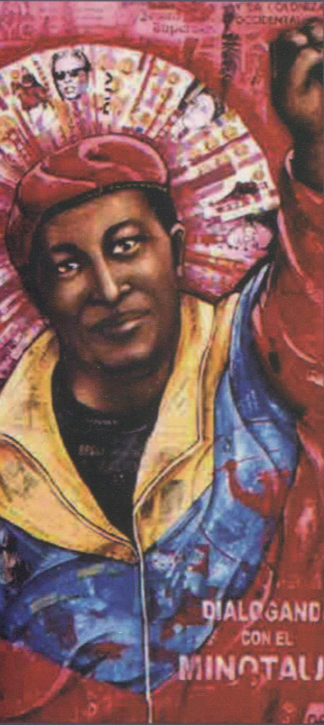
Zizek, S. (2004a). "Iraq's false promises". *Foreign Policy*. January-February, <www.lacan.com/zizek-iraq2.htm>.

Zizek, S. (2004b). "What Rumsfeld doesn't know that he knows about Abu Ghraib". *In These Times* 28(15), 31-32.

Zunes, S. (2004). "The influence of the Christian right on U.S. Middle East policy". *Foreign Policy in Focus*. June 20, at <www.fpiif.org/papers/0406christian.html> (accessed October 10, 2004).

PEDAGOJİ VE PRAKSİS

Peter McLaren - Nathalia Jaramillo

İnsanileştirici eleştirel pedagojinin en önemli düsturu, öğrencilerin dillerine ve kültürel kimliklerine saygı göstermektir. "Tüm insan varoluşları, anlam üretimi sürecine aktif olarak katılırlar ve dolayısıyla bilginin diyalektik ve bağlamsal manzarasını desteklerler" düşüncesi bunun başlangıç noktasıdır. Bu geleneğin kültürel çalışmacıları öğrencilerinden geçmişi yeniden toplamalarını, bunu yaşanan sosyallik içine yerleştirmelerini ve geleceğe doğru evrensel bir ütopya inşa etmelerini isterler.

ISBN 978-605-5679-02-6

9 786055 679026